

แนวทางการพัฒนารายการข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ
เพื่อการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ของผู้พิการทางการเห็น

นางมนัสชนก สุรชัยกุลวัฒนา

คู่มือฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2561

**Approaches for Developing Universally Inclusive News and Information
Programs Accessible and Useful for the Visually Impaired**

Mrs. Manutchanok Surachaikulwatana

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Doctor of Philosophy in Communication Arts

School of Communication Arts

Sukhothai Thammathirat Open University

2018

หัวข้อคุษฎินิพนธ์ แนวทางการพัฒนารายการข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ
เพื่อการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ของผู้พิการทางการเห็น
ชื่อและนามสกุล นางมนัสชนก สุรัชย์กุลวัฒนา
สาขาวิชา นิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร.กมลรัฐ อินทรทัศน์
2. รองศาสตราจารย์ ดร.ปิยฉัตร ล้อมชวการ
3. อาจารย์ ดร.อิศวรา ศิริรุ่งเรือง

คุษฎินิพนธ์นี้ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาเอก เมื่อวันที่ 7 ธันวาคม 2561

คณะกรรมการสอบคุษฎินิพนธ์

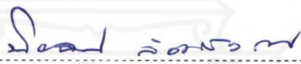
ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.พนา ทองมีอาคม)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.กมลรัฐ อินทรทัศน์)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปิยฉัตร ล้อมชวการ)

กรรมการ

(อาจารย์ ดร.อิศวรา ศิริรุ่งเรือง)

กรรมการ

(อาจารย์ ดร.ตรี บุญเจือ)

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษณา รุ่งโรจน์วิมลชัย)

ข้อค้นพบ แนวทางการพัฒนารายการข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะเพื่อการเข้าถึง และใช้ประโยชน์ของผู้พิการทางการเห็น

ผู้วิจัย นางมนัสชนก สุรชัยกุลวัฒนา รหัสนักศึกษ 4571500075

ปริญญา ปรัชญาคุณวุฒิบัณฑิต (นิเทศศาสตร์) **อาจารย์ที่ปรึกษา** (1) รองศาสตราจารย์ ดร.กมลรัฐ อินทรทัศน์

(2) รองศาสตราจารย์ ดร.ปิยฉัตร ล้อมชวการ (3) อาจารย์ ดร.อิศวรา ศิริรุ่งเรือง **ปีการศึกษา** 2561

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) พฤติกรรมการเปิดรับ การเข้าถึง ความต้องการ และการใช้ประโยชน์จากรายการโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น 2) สถานการณ์เกี่ยวกับรายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น 3) วิธีการที่ใช้ในการพัฒนารายการโทรทัศน์ และ 4) เสนอแนวทางการพัฒนารายการโทรทัศน์

การวิจัยเรื่องนี้ ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมวิธี คือการวิจัยเชิงปริมาณด้วยวิธีการสำรวจ ใช้แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างคือ ผู้พิการทางการเห็นจาก 4 ภาคของประเทศไทย จำนวน 120 คน เลือกแบบเจาะจง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน-มาตรฐาน ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 22 คน สันทนาการกับผู้พิการทางการเห็น จำนวน 8 คน เลือกแบบเจาะจง และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า 1) พฤติกรรมการเปิดรับของผู้พิการทางการเห็น ส่วนใหญ่รับชมรายการโทรทัศน์ทุกวัน โดยเปิดรับช่วงเช้า 06.00-09.00 น. ช่วงเย็น 16.00-19.00 น. ช่วงค่ำ 19.00-22.00 น.เฉลี่ยไม่เกิน 2 ชั่วโมง รายการที่รับชมคือรายการข่าวสาร รายการความรู้ โดยรับชมเหมือนคนอื่นทั่วไปเนื่องจากไม่มีรายการที่ผู้พิการทางการเห็นสามารถเข้าถึงได้ และต้องการเนื้อหาด้านการศึกษาและความรู้ สิทธิและสวัสดิการ เทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อนำไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต ติดตามข้อมูลข่าวสาร และทำกิจกรรมกับกลุ่มต่างๆ 2) สถานการณ์เกี่ยวกับรายการโทรทัศน์พบว่า สถานีโทรทัศน์ทุกสถานีรับรู้ว่ามีประกาศของคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ทุกสถานีมีแผนรองรับ แต่มีเพียงบางสถานีที่เริ่มมีการผลิตรายการที่มีเสียงบรรยายภาพแล้ว ได้แก่ สถานีโทรทัศน์ช่อง 7 และสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส แต่ยังไม่เพียงพอส่วนสถานีโทรทัศน์ช่องอื่นๆ ยังมีความไม่พร้อม 3) วิธีการพัฒนารายการข่าวสารสาระที่มีประโยชน์ต่อสาธารณะมี 2 วิธี คือ (1) การฟังเสียงบรรยายภาพแทรกลงไปรายการและบรรยายแบบลิ้นไหล (2) การเชื่อมโยงระหว่างเสียงบรรยายภาพและการฟังเสียงบรรยายภาพแทรกลงไปรายการและบรรยายแบบลิ้นไหล 4) แนวทางการพัฒนารายการข่าวสารสาระเพื่อการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ของผู้พิการทางการเห็น พบปัญหาการขาดองค์ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนารายการข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะเพื่อการเข้าถึงของผู้พิการ จึงต้องมีการทำงานร่วมกันแบบบูรณาการกับคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ผู้ประกอบการกิจการ สถานีโทรทัศน์ สมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย และสถาบันการศึกษา เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและผลักดันให้ผู้ประกอบการปฏิบัติตามประกาศการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิคนพิการให้เข้าถึงหรือรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้อย่างเป็นรูปธรรม

คำสำคัญ แนวทางการพัฒนา รายการข่าวสารสาระ การเข้าถึง การใช้ประโยชน์ ผู้พิการทางการเห็น

Dissertation title: Approaches for Developing Universally Inclusive News and Information Programs Accessible and Useful for the Visually Impaired

Researcher: Mrs. Manutchanok Surachaikulwatana ; **ID:** 4571500075;

Degree: Doctor of Philosophy (Communication Arts);

Dissertation advisors: (1) Dr. Kamolrat Intaratat, Associate Professor;

(2) Dr.Piyachat Lomchavakarn, Associate Professor; (3) Dr.Issavara Sirirungruang;

Academic year: 2018

Abstract

The objectives of this research were to study 1) visually impaired peoples' behavior in terms of exposure to, access to, demand for and utilization of television programs; 2) the situation of TV programs for the visually impaired in Thailand; 3) methods for developing TV programs; and 4) recommended approaches for developing TV programs for the visually impaired.

This research employed mixed methods. For the quantitative part a survey was done using a questionnaire on 120 samples of visually impaired individuals from all 4 regions of the country. The samples were chosen through purposive sampling. Data were analyzed using the descriptive statistics of frequency distribution, percentage, mean and standard deviation. For the qualitative part, in-depth interviews were carried out using an interview form with 22 stakeholders and a focus group discussion was held with 8 visually impaired people, chosen through purposive sampling. Data were analyzed using descriptive analysis.

The results found that 1) for TV exposure behavior, most of the visually impaired people listened to TV every day, most often at 06.00-09.00 in the morning, 16.00-19.00 in the evening or 19.00-22.00 at night, but on average for no more than 2 hours per day. They mostly listened to news and informative programs, similar to the general public, because they did not have access to programs specifically for the visually impaired. They desired educational and informative programs with content about their rights and welfare, new technologies they could use, general news and news about activities they could participate in with different groups. 2) The situation of TV programs for the visually impaired in Thailand is that every TV station is aware of universal access requirement announced by the National Broadcasting and Telecommunications Commission (NBTC), and every station has a plan to respond, but only Channel 7 and Thai PBS have begun to produce programs with narration for the visually impaired, but not enough. The other stations are not yet ready to provide the audio description service. 3) There are 2 methods for developing universally inclusive news and information programs: (1) embedding audio descriptions in the TV programs with a narration stream and (2) linking audio descriptions to embedded audio descriptions with streamed narration. 4) As for approaches to developing universally accessible news and information programs, there is a problem with lack of knowledge about producing programs for the disabled. An integrated approach is needed, combining the forces of the NBTC, business enterprises, TV stations, the Association for the Blind, and educational institutions to build knowledge and understanding and to push the private sector into following the NBTC's announcement and promoting justice by protecting the rights of disabled people to access news and information.

Keywords: Development approaches, News programs, Access, Utilization, Visually impaired

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ไม่อาจสำเร็จลุล่วงได้หากปราศจากบุคคลที่คอยให้ความช่วยเหลือ เสนอแนะ และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.กมลรัฐ อินทรทัศน อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ ผู้ให้ความเมตตาชี้แนะแนวทาง ตรวจสอบแก้ไขงาน และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด รองศาสตราจารย์ ดร.ปิยฉัตร ล้อมชวการ กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาที่ให้คำปรึกษา ชี้แนะแนวทางและให้กำลังใจตลอดมา รองศาสตราจารย์ ดร.พนา ทองมีอาคม ที่กรุณารับเป็นประธาน กรรมการ และให้คำแนะนำที่ประโยชน์อย่างยิ่ง รวมทั้ง ดร.อิสวรา ศิริรุ่งเรือง และดร.ตรี บุญเจือ กรรมการวิทยานิพนธ์ผู้ชี้แนะ แนวทางและมุมมองที่ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันศักดิ์ ทองรินทร์ รองศาสตราจารย์ จันทนา ทองประยูร ดร.วีรแมน นิยมพล ที่กรุณาตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่สาขา นิเทศศาสตร์ เจ้าหน้าที่ห้องสมุด และเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัยทุกท่าน ที่คอยให้ความช่วยเหลือ แนะนำ อำนวยความสะดวกตั้งแต่เริ่มเข้าศึกษาจนสำเร็จการศึกษา

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ให้ข้อมูลหลัก ผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน รวมถึง ผู้เกี่ยวข้องทุกท่านที่ไม่ได้กล่าวนามไว้ในที่นี้ได้กรุณาเอื้อเฟื้อข้อมูลที่เป็นประโยชน์ให้ผู้วิจัยได้นำมาศึกษา ที่มีส่วนช่วยให้วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

สุดท้าย ขอขอบคุณครอบครัวของผู้วิจัย สำหรับแรงใจ กำลังใจและความเข้าใจ บิคา มารดาผู้มีพระคุณที่สนับสนุนทุกๆ ด้านจนทำให้ผู้วิจัยเดินทางมาได้จนถึงทุกวันนี้ และที่สำคัญที่ขาดไม่ได้เลยคือคุณลุงวิรัช การวะพิทยากุล ที่เปรียบเสมือนบิดาคอยแนะนำส่งเสริมและสนับสนุนทุนให้ผู้วิจัยศึกษาต่อจนสำเร็จ แม้ในยามที่ยากลำบาก ตลอดจนครูบาอาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาท ความรู้ให้แก่ผู้วิจัย

มนัสชนก สุรชัยกุลวัฒนา

มกราคม 2561

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
คำถามนำวิจัย	6
วัตถุประสงค์ในการวิจัย	7
ขอบเขตการวิจัย	7
คำนิยามศัพท์	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย	10
กรอบแนวคิดในการวิจัย	12
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	13
นโยบายและแผนเกี่ยวกับการส่งเสริมรายการโทรทัศน์เพื่อผู้พิการทางการเห็น	14
แนวคิดเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์เพื่อผู้พิการทางการเห็น	24
แนวคิดเกี่ยวกับผู้พิการทางการเห็น	36
แนวคิดเกี่ยวกับการทำหน้าที่ของสื่อมวลชนตามหลักของ Talcott Parsons	41
แนวคิดเกี่ยวกับการเข้าถึงและการใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสาร	42
ทฤษฎีความต้องการและแรงจูงใจ	46
ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ	51
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	53
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	60
รูปแบบการวิจัย	60
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	61
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	62
การเก็บรวบรวมข้อมูล	62

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
ระยะเวลาในการดำเนินการทำวิจัย.....	64
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
ส่วนที่ 1 ลักษณะทางประชากร.....	65
ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น.....	69
ส่วนที่ 3 สถานการณ์เกี่ยวกับรายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็นของสถานี โทรทัศน์.....	85
ส่วนที่ 4 วิธีการพัฒนารายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น.....	112
ส่วนที่ 5 แนวทางในการพัฒนารายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น.....	198
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	205
สรุปผลการวิจัย.....	206
อภิปรายผล.....	230
ข้อเสนอแนะ.....	244
บรรณานุกรม.....	247
ภาคผนวก.....	252
ก แบบสอบถาม.....	253
ข แบบสัมภาษณ์เชิงลึก.....	262
ค แบบประเมิน.....	267
ง รายชื่อผู้ให้ข้อมูลหลัก.....	269
ประวัติผู้วิจัย.....	274

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1	ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความบกพร่องทางการเห็น..... 66
ตารางที่ 4.2	ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ..... 66
ตารางที่ 4.3	ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ..... 66
ตารางที่ 4.4	ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามวุฒิการศึกษา..... 67
ตารางที่ 4.5	ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพ..... 68
ตารางที่ 4.6	ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรายได้..... 68
ตารางที่ 4.7	ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการพักอาศัย..... 69
ตารางที่ 4.8	วิธีการเข้าถึงรายการโทรทัศน์ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนเครื่องรับโทรทัศน์..... 70
ตารางที่ 4.9	วิธีการเข้าถึงรายการโทรทัศน์ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการดูรายการโทรทัศน์..... 70
ตารางที่ 4.10	วิธีการเข้าถึงรายการโทรทัศน์ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามวิธีการเปิดดูโทรทัศน์..... 71
ตารางที่ 4.11	วิธีการเข้าถึงรายการโทรทัศน์ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามวิธีการเข้าถึงเนื้อหา รายการโทรทัศน์..... 71
ตารางที่ 4.12	วิธีการเข้าถึงรายการโทรทัศน์ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามวิธีการผลิตเพลิน และจินตนาการเรื่องราวต่าง ๆ ในรายการโทรทัศน์..... 72
ตารางที่ 4.13	วิธีการเข้าถึงรายการโทรทัศน์ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามวิธีการเข้าถึงเนื้อหา รายการโทรทัศน์..... 72
ตารางที่ 4.14	การเปิดรับสื่อโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น จำแนกตามจำนวนวัน ในการรับชมรายการ..... 73
ตารางที่ 4.15	การเปิดรับสื่อโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น จำแนกตามระยะเวลา ในการรับชมรายการโทรทัศน์..... 74
ตารางที่ 4.16	การเปิดรับสื่อโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น จำแนกตามช่วงเวลา ในการรับชมรายการโทรทัศน์..... 74
ตารางที่ 4.17	การเปิดรับสื่อโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น จำแนกตามลักษณะ การรับชมรายการโทรทัศน์..... 75

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.18 การเปิดรับสื่อโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น จำแนกตามประเภท รายการโทรทัศน์.....	76
ตารางที่ 4.19 การเปิดรับสื่อโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น จำแนกตามการรับชมรายการ โทรทัศน์ที่มีเนื้อหาในด้านใดบ้าง.....	76
ตารางที่ 4.20 การเปิดรับสื่อโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น จำแนกตามรูปแบบ วิธีการนำเสนอรายการโทรทัศน์.....	77
ตารางที่ 4.21 การเปิดรับสื่อโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น จำแนกตามคุณลักษณะพิธีกร และนักแสดง.....	78
ตารางที่ 4.22 ความต้องการด้านรายการโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น จำแนกตามความต้องการด้านประเภทรายการ.....	79
ตารางที่ 4.23 ความต้องการด้านรายการโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น จำแนกตามความต้องการด้านเนื้อหารายการ.....	79
ตารางที่ 4.24 ความต้องการด้านรายการโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น จำแนกตามวิธีการนำเสนอรายการ.....	80
ตารางที่ 4.25 ความต้องการด้านรายการโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น จำแนกตามช่วงเวลาในการรับชมรายการที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับผู้พิการ.....	81
ตารางที่ 4.26 ความต้องการด้านรายการโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น จำแนกตามความต้องการด้านความยาวของรายการที่มีเนื้อหา เกี่ยวกับผู้พิการแต่ละรายการ.....	82
ตารางที่ 4.27 ความต้องการด้านรายการโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น จำแนกตามความต้องการด้านรายการโทรทัศน์ของผู้พิการ ทางการเห็นในภาพรวมทั้ง 5 ด้าน.....	82
ตารางที่ 4.28 การใช้ประโยชน์จากรายการโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น จากการรับชมรายการโทรทัศน์.....	83
ตารางที่ 4.29 แบบประเมินรายการข่าวสารหรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ จำนวน 4 รายการ.....	119

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.30 แสดงตัวอย่างรายการข่าวสารหรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ ตามประกาศของคณะกรรมการการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม.....	120
ตารางที่ 4.31 แสดงตัวอย่างรายการข่าวสาร.....	122
ตารางที่ 4.32 แสดงตัวอย่างรายการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตย.....	123
ตารางที่ 4.33 แสดงตัวอย่างรายการส่งเสริมการศึกษา จริยธรรม ศิลปะ วัฒนธรรม.....	157
ตารางที่ 4.34 แสดงตัวอย่างรายการให้ความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม คุณภาพชีวิต และสิ่งแวดล้อม.....	167
ตารางที่ 4.35 สรุปผลการประเมินรายการข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ.....	190

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1	กรอบแนวคิดในการวิจัย..... 12
ภาพที่ 2.1	ความต้องการของมนุษย์จากลำดับขั้นต่ำไปหาขั้นสูง..... 47
ภาพที่ 4.1	แสดงปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตรายการข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ... 117
ภาพที่ 4.2	แสดงขั้นตอนการประเมินผลิตรายการข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ... 118
ภาพที่ 4.3	แสดงวิธีการพัฒนารายการข่าวสารหรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ..... 196
ภาพที่ 4.4	แสดงวิธีการพัฒนารายการข่าวสารหรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ..... 197
ภาพที่ 4.5	แสดงสัญลักษณ์ของรายการที่มีเสียงบรรยายภาพ..... 200
ภาพที่ 4.6	แสดงแนวทางการพัฒนารายการข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ เพื่อการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ของผู้พิการทางการเห็น..... 204
ภาพที่ 5.1	แสดงผลการประเมินที่ได้มาเสนอเป็นแนวทางการพัฒนารายการข่าวสาร สาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ เพื่อลดอุปสรรคและแก้ปัญหา ให้กับผู้ประกอบการ สถานีโทรทัศน์และผู้ที่ต้องการผลิตรายการ โทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น..... 229
ภาพที่ 5.2	แสดงพฤติกรรมกรเปิดรับ การเข้าถึง ความต้องการ และการใช้ประโยชน์ จากรายการโทรทัศน์..... 232
ภาพที่ 5.3	แสดงปัญหาเกี่ยวกับการผลิตรายการเพื่อการเข้าถึงของผู้พิการทางการเห็น..... 235
ภาพที่ 5.4	แสดงวิธีการพัฒนารายการข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ..... 240
ภาพที่ 5.5	แสดงแนวทางการพัฒนารายการข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ เพื่อการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ของผู้พิการทางการเห็น..... 253

บทที่ 1

บทนำ

1. ที่มาและความสำคัญของปัญหา

จากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่าปัจจุบันมีจำนวนประชากรคนพิการทางการเห็น ในประเทศ 195,646 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 31 มีนาคม 2561) (กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ, 2561) และคาดว่าจะมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นเป็น 216,027 คน ในปี พ.ศ.2562 เพิ่มขึ้นปีละ 11.4% (สถาบันสร้างสุขคนพิการ, 2550-2562) ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 15-44 ปี ซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาสังคมและประเทศ แต่สิ่งที่ปรากฏในสังคมคือผู้พิการทางการเห็น 90% ยังไม่ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเท่ากับขาดโอกาสในการประกอบอาชีพ เนื่องจากความไม่เข้าใจของคนในสังคม (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2555) และการไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง ชัดเจน เป็นสิ่งสำคัญที่ขัดขวางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้พิการทางการเห็น ส่งผลต่อการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจของประเทศ

สำหรับประเทศไทย ผู้พิการทางการเห็นพบปัญหาและอุปสรรคในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารในกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ ทำให้คนพิการไม่สามารถเพิ่มศักยภาพในการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้เท่าเทียมกับคนอื่นทั่วไป (ตรี บุญเจือ, 2557) เช่นเดียวกับการศึกษาของแถมพงศ์ ศรีทอง (2554) เรื่องการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสิ่งอำนวยความสะดวกของคนพิการทางสายตา ที่พบว่าคนพิการทางสายตามีปัญหาและอุปสรรคในการเข้าถึงและการใช้ประโยชน์จากสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการศึกษา การแพทย์ การประกอบอาชีพ การมีงานทำ สวัสดิการ สังคมและวัฒนธรรม ทำให้ผู้พิการทางการเห็นไม่สามารถเข้าถึงสื่อและไม่สามารถนำข้อมูลข่าวสารไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มศักยภาพ ประกอบกับสื่อเฉพาะสำหรับผู้พิการทางการเห็นยังมีจำนวนน้อย ผู้พิการทางการเห็นจึงต้องเปิดรับข้อมูลข่าวสารเช่นเดียวกับคนอื่นทั่วไป และสื่อที่ผู้พิการทางการเห็นเปิดรับมากที่สุดคือสื่อวิทยุและโทรทัศน์ (มูลนิธิคอลฟิลด์เพื่อคนตาบอด, 2553) สอดคล้องกับการศึกษาของภัททิรา กลิ่นเลขา (2557) เกี่ยวกับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อและความต้องการรูปแบบรายการโทรทัศน์ของคนพิการทางสายตา ที่พบว่าผู้พิการทางสายตาส่วนใหญ่เปิดรับเนื้อหาจากสื่อโทรทัศน์ โดยเปิดรับจากสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ทุกวันจันทร์-วันศุกร์ ตั้งแต่เวลา 06.00-09.00 น. โดยเปิดรับเนื้อหาประเภทรายการข่าว รายการสารคดี และรายการการ์ตูน เพื่อนำ

ข้อมูลที่ได้ไปพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนและบุคคลในครอบครัว แต่สื่อโทรทัศน์ยังไม่มีการสนับสนุนรายการที่ให้ผู้พิการทางการเห็นเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ กิจกรรมในรายการโทรทัศน์ก็ยังไม่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมของผู้พิการทางการเห็น

กิตติพงษ์ สุทธิ (สัมภาษณ์, 2559) ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการรับชมรายการโทรทัศน์ที่มีเสียงบรรยายภาพว่าสามารถช่วยให้คนตาบอดเข้าถึงข้อมูลข่าวสารในรายการโทรทัศน์ได้ง่ายขึ้น คนตาบอดสามารถตีความและเชื่อมโยงเรื่องราวต่างๆได้ แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของธีรวัช เจนวัชรวิทย์ (2554) เรื่องการสร้างออดิโอเดสคริปชันในภาพยนตร์การ์ตูนเพื่อเด็กพิการทางการมองเห็น ที่พบว่าการสร้างออดิโอเดสคริปชันในภาพยนตร์การ์ตูนให้เด็กพิการทางการมองเห็นสามารถเข้าถึงได้ต้องมีลักษณะเป็นสื่อเสียง ที่ทำหน้าที่เป็นภาพ และทำหน้าที่แทนการแสดง เช่นเดียวกับภัทธีรา สารากรบริรักษ์ (2557) ที่ศึกษาเรื่องเสียงบรรยายภาพที่ผู้พิการทางการเห็นต้องการ พบว่าผู้พิการทางการเห็นต้องการเสียงบรรยายภาพในรายการโทรทัศน์ทุกประเภท เพราะผู้พิการทางการเห็นดูโทรทัศน์ทุกประเภท ทุกรายการเช่นเดียวกับคนอื่นทั่วไป นอกจากนี้ อารดา ครุจิต (2556) ได้ศึกษาหลักการผลิตสื่อเสียงบรรยายภาพในโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการมองเห็น ที่พบว่าสื่อเสียงบรรยายภาพ (audio description) คือการให้บริการเพื่อเข้าถึงสื่อเกี่ยวกับการให้ข้อมูลด้านภาพที่จำเป็นและสำคัญในสื่อโทรทัศน์เพื่อสร้างความเข้าใจและความเพลิดเพลินในการรับชมโทรทัศน์ สอดคล้องกับแนวคิดการเข้าถึงและการใช้ประโยชน์จากสิ่งอำนวยความสะดวกที่พัฒนาขึ้นเพื่อช่วยให้ผู้พิการทางการเห็นได้รับความสะดวกมากขึ้น ซึ่งจะช่วยลดข้อจำกัดในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และช่วยให้ผู้พิการทางการเห็นสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณค่า และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เพราะในยุคของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การรับรู้ข้อมูลข่าวสารมีความจำเป็นต่อการดำเนินชีวิต และทำให้คนพิการทางการเห็นได้เปิดรับประสบการณ์ใหม่ๆ มีความรู้ มีสถานภาพทางสังคม มีความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นทั้งในด้านการศึกษา การรักษาพยาบาล การประกอบอาชีพ และการเข้าไปมีส่วนร่วมกับกิจกรรมทางสังคมเหมือนคนอื่นทั่วไป ตลอดจนสามารถดำเนินชีวิตร่วมกับทุกคนในสังคมได้อย่างมีความสุข

ในต่างประเทศ เวิลด์ บายด์ ยูเนียน (World Blind Union, 2011) มีการรณรงค์ให้ทั่วโลกจัดทำเครื่องมือเกี่ยวกับคำอธิบายเสียงบรรยายภาพในรายการโทรทัศน์และภาพยนตร์ เพื่อสนับสนุนให้ผู้พิการทางการเห็นทั่วโลกเข้าถึงรายการโทรทัศน์และภาพยนตร์ได้ ผู้พิการทางการเห็นจะเพลิดเพลินกับการชมรายการโทรทัศน์ ภาพยนตร์ และละครในรูปแบบที่พวกเขาสามารถเข้าถึงได้ เนื่องจากผู้พิการทางการเห็นรับชมโทรทัศน์ไม่ต่างจากคนอื่นทั่วไป พวกเขาารู้สึกว่าชมรายการได้พลาดข้อมูลบางอย่างไป (The Los Angeles Radio Reading Service, 2013) ส่วนออฟฟิศ ออฟ คอมมูนิเคชัน (Office of Communications, 2013) พบว่าผู้พิการทางการเห็นใน

สหราชอาณาจักรตระหนักถึงการมีบริการเสียงบรรยายภาพ ที่เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 67 และสามารถให้บริการการเข้าถึงได้ 62 ช่องจากทั้งหมด 69 ช่อง ซึ่งบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ และส่วนใหญ่เข้าถึงรายละเอียดและผลิตผลเกินกว่ารายการทีวีได้อย่างสะดวกสบายมากขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ โรมีโร-เฟสโก, ปาโบล. และหลุย, ไฟเออร์., 2013; โจลิฟีน่า, แอมมาซิอะ เจนเนียร์., วัน ฟาดิมา, วัน อาหมัด., และซาดีคิน, บีที. ฟูส์คัส (Romero-Fresco, P. and Fryer, L. 2013; Janier, .B.J., Ahmad, W.F.W., & Firdus, Bt. S. 2013) ว่ารายการโทรทัศน์หรือภาพยนตร์ที่มีเสียงบรรยายภาพทำให้ผู้พิการทางการเห็นได้รับข้อมูลและเข้าใจเนื้อหาในรายการมากขึ้น รับชมรายการได้ผลิตผลมากขึ้น เช่นเดียวกับเคลซี แมคเคนนี่ (McKinney, K. 2017) ที่พบว่าหากไม่มีเสียงบรรยายภาพในละครซีรีส์ทางโทรทัศน์ ผู้บกพร่องทางสายตาจะไม่สามารถเข้าถึงได้ โดยเฉพาะเรื่องอารมณ์ขันและความตลกขบขันของรายการทีวีที่ไม่มีบทสนทนา สอดคล้องกับแองเจลิเอสกา วอลล์แซค และหลุยส์ ไฟเออร์ (Walczak, A., & Fryer, L. 2017) ที่พบว่าผู้ที่บกพร่องทางการมองเห็นแสดงออกถึงอารมณ์ที่มีต่อเสียงบรรยายภาพว่ามีการมีเสียงบรรยายภาพแบบสร้างสรรค์คือเป็นธรรมชาติมากกว่าช่วยกระตุ้นและเพิ่มโอกาสให้ผู้บกพร่องทางการเห็นผลิตผลเกินกว่าประสบการณ์ในการรับชมมากขึ้น นอกจากนี้ คริสโตเฟอร์ เทเลอร์ (Taylor, C. 2013) ยังพบว่าการนำเสียงบรรยายภาพไปใช้กับภาพยนตร์ รายการโทรทัศน์ การแสดงละคร การจัดแสดงพิพิธภัณฑ์ เป็นการสร้างประสบการณ์ร่วมที่ดีสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น นับเป็นการพัฒนานวัตกรรมที่มีประโยชน์มากสำหรับผู้บกพร่องทางการมองเห็น เช่นเดียวกับบิรชาร์ด คอลลินส์ (Collins, R. 2012) ที่พบว่าเสียงบรรยายภาพที่มีประสิทธิภาพในรายการโทรทัศน์เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้คนตาบอดและตาบอดบางส่วนได้แบ่งปันประสบการณ์ร่วมกับคนสายตาปกติได้ชัดเจน และในอนาคตการมีเสียงบรรยายภาพจะขยายไปสู่บริการโทรทัศน์ที่ผู้ชมสามารถเลือกรับชมได้อย่างสะดวกขึ้น เนื่องจากผู้ผลิตรายการโทรทัศน์เข้าใจความต้องการของคนตาบอดและคนตาบอดบางส่วนมากขึ้น นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในเชิงบวกทำให้คนตาบอดและตาบอดบางส่วนเข้าถึงบริการโทรทัศน์ได้เพิ่มขึ้น

ประเทศไทยมีนโยบายและแผนที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการทางการเห็น เพื่อเป็นกรอบและแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้ได้รับการคุ้มครองและมีสิทธิเท่าเทียมกับคนอื่นทั่วไป เช่น อนุสัญญาว่าด้วยคนพิการแห่งชาติ พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ มีการขับเคลื่อนในเชิงนโยบายและแผนแต่ยังไม่มีความพร้อมในเชิงปฏิบัติหรือการบังคับใช้ ทำให้ผู้พิการทางการเห็นไม่สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารได้อย่างสะดวกและสอดคล้องกับความต้องการ เนื่องจากผู้พิการทางการเห็นมีข้อจำกัดในการรับรู้สื่อโทรทัศน์

แตกต่างจากบุคคลอื่น ทำให้บุคคลกลุ่มนี้ไม่สามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารที่ได้รับในการปรับตัวและพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ แม้จะมีนโยบายหรือมาตรการให้ผู้ประกอบการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์จัดให้มีบริการสำหรับผู้พิการทางการเห็น รวมทั้งส่งเสริมและพัฒนารายการโทรทัศน์เพื่อช่วยให้ผู้พิการทางการเห็นสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ แต่สถานการณ์เกี่ยวกับรายการโทรทัศน์ในปัจจุบันยังมีไม่เพียงพอต่อความต้องการจำเป็นขั้นพื้นฐาน เนื่องจากความไม่พร้อมในหลายๆ ด้านของผู้ประกอบการและสถานีโทรทัศน์ เช่น ขาดแคลนบุคลากร ขาดงบประมาณการผลิต เนื่องจากต้นทุนในการจัดทำเสียงบรรยายภาพในรายการข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์มีค่าเท่ากับ 10,483.87 ซึ่งสูงกว่าประเภทรายการบันเทิงที่มีค่าเท่ากับ 6,294.96 (จุฬารัตน์ กลิ่นค้ำพล, 2559) ขาดเทคโนโลยีในการผลิต ประกอบกับการให้บริการเสียงบรรยายภาพเพื่อการเข้าถึงของผู้พิการทางการเห็นเป็นเรื่องใหม่สำหรับประเทศไทย ทำให้ผู้ประกอบการและสถานีโทรทัศน์ขาดการตื่นตัวและไม่ตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องดังกล่าว มีเพียงสถานีโทรทัศน์บางช่อง เช่น สถานีโทรทัศน์สาธารณะซึ่งเป็นองค์กรที่ไม่แสวงหากำไร และดำเนินงานเพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชนที่ช่วยสะท้อนความหลากหลายของสังคม และเป็นพื้นที่ให้กลุ่มผู้ด้อยโอกาสและกลุ่มเฉพาะต่างๆ สถานีโทรทัศน์ช่อง 7 ที่เริ่มมีบริการเสียงบรรยายภาพในรายการภาพยนตร์ แต่สถานีโทรทัศน์ก็ไม่สามารถผลิตรายการให้เพียงพอกับความต้องการของผู้พิการทางการเห็นได้ เนื่องจากข้อจำกัดดังกล่าวข้างต้น รวมถึงความไม่เอื้ออำนวยของระบบสังคม ตลอดจนการขับเคลื่อนนโยบายของหน่วยงานภาครัฐ

หากพิจารณาเรื่องสิทธิ โอกาสและความเท่าเทียมที่ผู้พิการทางการเห็นควรได้รับ เช่นเดียวกับบุคคลอื่นทั่วไป ในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารเพื่อการปรับตัวและพัฒนาศักยภาพให้คนพิการสามารถดำรงชีวิตอยู่อย่างมีคุณค่าและมีคุณภาพชีวิตที่ดี ได้รับโอกาสในการศึกษา ได้รับสิทธิการรักษาพยาบาล ได้รับการประกอบอาชีพที่มีรายได้มั่นคงสามารถเลี้ยงชีพตนเองและครอบครัวได้ แต่หากผู้พิการทางการเห็นขาดสิทธิ โอกาส และความเท่าเทียมในด้านต่างๆ เหล่านี้ก็จะส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิต การศึกษา และการประกอบอาชีพ ตลอดจนการเข้าไปมีส่วนร่วมกิจกรรมของสังคมเหมือนคนอื่นทั่วไป โดยเฉพาะสิทธิในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ซึ่งจะทำให้ผู้พิการทางการเห็นเสียเปรียบในด้านการศึกษา รวมทั้งสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ เพราะการมีข้อมูลหรือเข้าถึงข้อมูลข่าวสารจะทำให้ผู้พิการทางการเห็นมีความรู้ มีสถานภาพทางสังคม และมีการเรียนรู้ ทำให้ตนเองรู้สึกมีคุณค่า ความต้องการเหล่านี้สอดคล้องกับทฤษฎีความต้องการและแรงจูงใจ (Needs and Motivation Theory) ซึ่งมาสโลว์ (Maslow, 1970) ได้ลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ไว้ 5 ชั้น ในขั้นที่ 3 ของความต้องการได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่นในสังคม ทำให้ตนเองรู้สึกมีคุณค่าในสังคม และได้รับการยอมรับให้เป็นส่วนหนึ่งของ

กลุ่มคนในสังคม การที่ผู้พิการทางการเห็นไม่สามารถเข้าถึงหรือรับรู้ข้อมูลข่าวสาร อาจทำให้พวกเขาขาดโอกาสในการพัฒนาฝีมือเพื่อการประกอบอาชีพและยกระดับคุณภาพชีวิตให้เท่าเทียมกับคนอื่นทั่วไปในสังคม ซึ่งส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตและความก้าวหน้าในภาพรวมของการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและประเทศชาติ

บริบทของไทยภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยให้ความสำคัญกับประเด็นเรื่องการคุ้มครองสิทธิและความเท่าเทียมโดยไม่เลือกปฏิบัติไม่ว่าด้วยสาเหตุความแตกต่างในเรื่องความพิการ การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของผู้พิการทางการเห็นจึงเป็นปัญหาสำคัญที่นำไปสู่การกำหนดนโยบายและกำกับดูแลกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช, 2559) โดยกำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ต้องจัดให้มีบริการล่ามภาษามือ (sign language) คำบรรยายแทนเสียง (closed caption) สำหรับผู้พิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย และบริการเสียงบรรยายภาพ (audio description) สำหรับผู้พิการทางการเห็น ที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 133 เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2559 เพื่อเป็นการกำหนดมาตรฐานพื้นฐานเกี่ยวกับการวางนโยบายของสถานีโทรทัศน์โดยตรง และมีการกำหนดสัดส่วนรูปแบบบริการต่างๆในรูปแบบร้อยละของเวลาออกอากาศชัดเจน เพื่อให้ผู้ประกอบการและสถานีโทรทัศน์ตระหนักถึงความสำคัญ และตื่นตัวในการผลิตรายการโทรทัศน์ให้ผู้พิการทางการเห็นเข้าถึงและสอดคล้องกับความต้องการ นอกจากคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ได้กำหนดให้ผู้ประกอบการโทรทัศน์ผลิตรายการเพื่อให้ผู้พิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากรายการได้อย่างเสมอภาคกับบุคคลอื่นทั่วไป โดยกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดทำผังรายการสำหรับการให้บริการกระจายเสียง ให้เป็นไปโดยถูกต้องและมีประสิทธิภาพ จึงกำหนดให้เป็นรายการข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ 4 ประเภท ได้แก่ 1) รายการข่าวสาร 2) รายการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตย 3) รายการส่งเสริมการศึกษา จริยธรรม ศิลปะ วัฒนธรรม 4) รายการให้ความรู้ ความเข้าใจในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม คุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม แต่ผู้ประกอบการ สถานีโทรทัศน์ไม่สามารถผลิตรายการที่มีเสียงบรรยายภาพให้ผู้พิการทางการเห็นเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ เนื่องจากรายการดังกล่าวเป็นรายการที่มีช่องเสียง (Sound Gap) น้อยการแทรกเสียงบรรยายภาพลงไปรายการดังกล่าวจึงเป็นเรื่องยากและไม่สอดคล้องกับแนวทางการปฏิบัติ

ดังนั้น รายการโทรทัศน์ที่ผู้พิการทางการเห็นสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ในปัจจุบันจึงมีไม่เพียงพอต่อความต้องการจำเป็นขั้นพื้นฐานของผู้พิการ เนื่องจากปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการปรับตัว และความอยู่รอดของสถานีโทรทัศน์ที่ยังไม่พร้อมรองรับการผลิตรายการโทรทัศน์

เพื่อให้ผู้พิการทางการเห็นสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ การรับชมรายการโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็นจึงเป็นอุปสรรคต่อการเข้าถึงและการนำไปใช้เพื่อการพัฒนาศักยภาพของตนเอง ผู้พิการทางการเห็นจึงพยายามหาช่องทางในการเลือกเปิดรับข้อมูลข่าวสารจากสื่ออื่น เพื่อให้พวกเขาได้รับข้อมูลข่าวสารเพื่อการปรับตัวให้ทันกับยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เนื่องจากผู้พิการทางการเห็นเป็นกลุ่มที่ไม่มีโอกาสได้เลือกมากนัก การผลิตรายการเพื่อให้ผู้พิการทางการเห็นสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้เพียงพอต่อความต้องการ จึงจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายที่หลากหลาย ตั้งแต่ผู้ประกอบการ สถานีโทรทัศน์ สถาบันการศึกษา องค์กรที่เกี่ยวข้องกับผู้พิการทางการเห็น จิตอาสาและภาคประชาสังคม รวมถึงคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ที่จะต้องเป็นองค์กรหลักในการผลักดันและขับเคลื่อนนโยบายของภาครัฐเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และสร้างความตระหนักให้เกิดการผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ของผู้พิการทางการเห็น ให้พวกเขามีทางเลือกเหมือนคนอื่นทั่วไป

จากประเด็นปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนารายการข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะเพื่อการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ของผู้พิการทางการเห็น เพื่อให้ผู้ประกอบการและสถานีโทรทัศน์สามารถนำไปเป็นแนวทางในการปรับใช้เพื่อการผลิตรายการข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะให้สอดคล้องกับความต้องการด้านรายการของผู้พิการทางการเห็น และผลักดันให้หน่วยงานภาครัฐขับเคลื่อนนโยบายและแผนเพื่อกำกับดูแลมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ประกอบการ สถานีโทรทัศน์ต้นตัวและตระหนักถึงความสำคัญในการผลิตรายการข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะเพื่อการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ของผู้พิการทางการเห็น ตลอดจนเสนอแนะแนวทางในการกำหนดนโยบายและมาตรการส่งเสริมการผลิตรายการโทรทัศน์ให้ผู้พิการทางการเห็นสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้

2. คำถามนำวิจัย

1. พฤติกรรมการเปิดรับ การเข้าถึง ความต้องการ และการใช้ประโยชน์จากรายการโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็นเป็นอย่างไร
2. สถานการณ์เกี่ยวกับรายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็นของสถานีโทรทัศน์ฟรีทีวีเป็นอย่างไร
3. วิธีการที่ใช้ในการพัฒนารายการให้ผู้ประกอบการและสถานีโทรทัศน์ที่ต้องการผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็นเป็นอย่างไร

4. แนวทางการพัฒนารายการให้ผู้ประกอบการและสถานีโทรทัศน์ที่ต้องการผลิต รายการโทรทัศน์เพื่อผู้พิการทางการเห็นควรเป็นอย่างไร

3. วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับ การเข้าถึง ความต้องการ และการใช้ประโยชน์จากรายการโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น
2. เพื่อศึกษาสถานการณ์เกี่ยวกับรายการโทรทัศน์เพื่อผู้พิการทางการเห็นของสถานีโทรทัศน์ฟรีทีวี
3. เพื่อศึกษาวิธีการที่ใช้ในการพัฒนารายการให้ผู้ประกอบการและสถานีโทรทัศน์ที่ต้องการผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อผู้พิการทางการเห็น
4. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนารายการให้ผู้ประกอบการและสถานีโทรทัศน์ที่ต้องการผลิตรายการเพื่อผู้พิการทางการเห็น

4. ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะผู้พิการทางการเห็นที่สูญเสียการมองเห็นตั้งแต่ระดับเล็กน้อยจนถึงตาบอดสนิท ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) คนตาบอด 2) คนสายตาเลือนราง ที่มีพฤติกรรมมารับชมรายการโทรทัศน์อย่างสม่ำเสมอ

5. คำนิยามศัพท์

5.1 ผู้พิการทางการเห็น หมายถึง บุคคลที่สูญเสียการมองเห็นตั้งแต่ระดับเล็กน้อยจนถึงตาบอดสนิท ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ คนตาบอดและคนสายตาเลือนรางที่ไม่มีความพิการซ้ำซ้อนในด้านอื่นและสามารถรับชมรายการโทรทัศน์ได้เท่านั้น

5.2 รายการข่าวสารสาระเพื่อประโยชน์สาธารณะ หมายถึง รายการข่าวสาร รายการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการปกครองระบอบในประชาธิปไตย รายการส่งเสริมการศึกษา จริยธรรม ศิลปะ วัฒนธรรม รายการให้ความรู้ ความเข้าใจในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม คุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม

5.3 รายการโทรทัศน์เพื่อผู้พิการทางการเห็น หมายถึง รูปแบบรายการที่สามารถตอบสนองความต้องการด้านรายการโทรทัศน์เพื่อผู้พิการทางการเห็น ประกอบด้วย ประเภทรายการ รูปแบบรายการ เนื้อหา วิธีการนำเสนอ และช่วงเวลาการออกอากาศ ดังรายละเอียดคือ

- ประเภทรายการ หมายถึงรายการโทรทัศน์ที่ได้รับความนิยมแพร่หลายโดยแบ่งออกเป็น 3 ประเภทหลักๆ ได้แก่ รายการประเภทข่าวสาร ความรู้ และความบันเทิง

- รูปแบบรายการ หมายถึง รายการละคร รายการข่าว รายการวิเคราะห์สถานการณ์ รายการสารคดี รายการบันเทิง รายการภาพยนตร์ รายการกีฬา รายการเด็ก รายการเพื่อการศึกษา

- เนื้อหา หมายถึง ประเด็นสาระที่มีความสัมพันธ์กับความสนใจ และความต้องการของผู้พิการทางการเห็นที่ปรากฏอยู่ในรายการ โทรทัศน์ประเภทข่าวสาร ความรู้ และความบันเทิง ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ

- วิธีการนำเสนอ หมายถึง รูปแบบการนำเสนอรายการประเภทต่างๆ ได้แก่ นำเสนอตามเทคนิคการนำเสนอ การนำเสนอตามลักษณะของผู้ชม การนำเสนอตามเนื้อหาสาระ การนำเสนอความยาวหรือความต่อเนื่องของการออกอากาศ

- ช่วงเวลาการออกอากาศ หมายถึง ช่วงเวลาที่ผู้พิการทางการเห็นมีการเปิดรับรายการโทรทัศน์มากที่สุด

5.4 สถานการณ์เกี่ยวกับรายการโทรทัศน์เพื่อผู้พิการทางการเห็น หมายถึง การทำหน้าที่ขององค์กรสื่อโทรทัศน์ ประเภท เนื้อหา วิธีการนำเสนอ เทคนิคการนำเสนอ เวลาออกอากาศ ความยาว พิธีกร หรือนักแสดง การสนับสนุนรายการ และปัญหาเกี่ยวกับการผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อผู้พิการทางการเห็น โดยนำเสนอผ่านสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 สถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 สถานีโทรทัศน์ช่อง 7 สถานีโทรทัศน์ช่อง 9 สถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 และสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส (Thai PBS) รวมถึงปัญหาด้านการเข้าถึงรายการโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น ด้านการประกอบอาชีพ ด้านการแพทย์ ด้านสวัสดิการ ด้านสังคมและวัฒนธรรม

5.4.1 การทำหน้าที่ขององค์กรสื่อโทรทัศน์ หมายถึง การกำหนดเป้าหมายนโยบายหรือแผนสำหรับการผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อผู้พิการทางการเห็น แนวปฏิบัติในการกำหนดเป้าหมาย นโยบายหรือแผนสำหรับรายการโทรทัศน์เพื่อผู้พิการทางการเห็น ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อนโยบายและแผนของหน่วยงานภาครัฐที่ส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคนพิการให้เข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการโทรทัศน์

5.4.2 เทคนิคการนำเสนอ หมายถึง วิธีในการนำเสนอด้านภาพและเสียงบรรยายภาพของรายการโทรทัศน์เพื่อผู้พิการทางการเห็น

5.4.3 พิธีกร หรือนักแสดง หมายถึง ผู้ที่ปรากฏตัวในรายการโทรทัศน์ที่มีคุณสมบัติทางด้านเพศ อายุ ความมีชื่อเสียง และความสามารถในการนำเสนอสำหรับรายการโทรทัศน์ เพื่อผู้พิการทางการเห็น

5.4.4 การสนับสนุนรายการและภาคีเครือข่าย หมายถึง วิธีการ รูปแบบ บังคับในการสนับสนุนรายการ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของเจ้าของสินค้า บริการ ผู้โฆษณาหรือตัวแทนผู้โฆษณาในรายการโทรทัศน์ที่มีแนวคิด นโยบาย สินค้าหรือบริการที่เกี่ยวกับผู้พิการทางการเห็น

5.4.5 ปัญหาเกี่ยวกับการผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น หมายถึง การที่ผู้พิการทางการเห็นไม่สามารถเข้าถึงรายการต่างๆของสถานีโทรทัศน์ได้ ทำให้ผู้พิการทางการเห็นไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง ชัดเจน ขาดโอกาสในการนำข้อมูลข่าวไปใช้ประโยชน์ในการรับรู้ข้อมูลด้านสิทธิ และสวัสดิการต่างๆ การประกอบอาชีพ การแพทย์ สังคมและวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับตนเอง รวมถึงไม่ทราบข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมทางสังคมทำให้ขาดโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมเหมือนคนอื่นทั่วไป

5.5 วิธีการเข้าถึงสื่อโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น หมายถึง เทคโนโลยีที่อำนวยความสะดวกต่อการเห็น (assistive technology for the blind) ได้แก่ เสียงบรรยายภาพ (audio description /video description) หรือเทคโนโลยีอื่นที่ถูกพัฒนาขึ้นมาเพื่อช่วยให้ผู้พิการทางการเห็นสามารถรับรู้ และเข้าใจรายละเอียด การกระทำ ลักษณะท่าทางของตัวละคร รวมถึงเสื้อผ้า ฉาก และแสง สี ในรายการโทรทัศน์ เพื่อช่วยให้ผู้พิการทางการเห็นสามารถเชื่อมโยงเรื่องราวต่างๆ ในรายการโทรทัศน์ได้

5.6 การเปิดรับสื่อโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น หมายถึง ความถี่ ระยะเวลา ช่วงเวลา ประเภท เนื้อหา วิธีการนำเสนอ ที่ผู้พิการทางการเห็นมีพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อโทรทัศน์

5.7 ปัญหาและความต้องการด้านรายการโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น หมายถึง การที่ผู้พิการทางการเห็นไม่สามารถเข้าถึงรายการต่างๆ ของสถานีโทรทัศน์ได้ ทำให้ผู้พิการทางการเห็นขาดโอกาสในการเข้าถึงรายการโทรทัศน์ประเภทต่างๆ รวมถึงเนื้อหา วิธีการนำเสนอ ช่วง เวลาการออกอากาศ ความยาว พิธีกร และนักแสดงในรายการโทรทัศน์ ที่ผู้พิการทางการเห็นมีความต้องการรับชม

5.8 การใช้ประโยชน์จากการรับชมรายการโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น หมายถึง ผู้พิการทางการเห็นที่ใช้สื่อโทรทัศน์เพื่อตอบสนองประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ เพื่อติดตามข้อมูลข่าวสาร เพื่อนำไปพูดคุยกับคนรอบข้าง เพื่อการเรียนรู้ เพื่อนำไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน เพื่อความบันเทิง สุข และคลายเหงา เพื่อใช้เป็นเพื่อน เพื่อสร้างความรู้สึกรักมีคุณค่าในตนเอง เพื่อเป็นข้อมูลในการทำกิจกรรมในสังคม

5.9 วิธีการพัฒนารายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น หมายถึง ผู้พิการทางการเห็นสามารถเข้าถึงได้ (access) ในรายการโทรทัศน์ด้วยเทคโนโลยีที่ช่วยอำนวยความสะดวกต่อการเข้าถึงของผู้พิการทางการเห็น ด้านเครือข่ายหรือพันธมิตร การมีส่วนร่วม การดำเนินรายการ และการผลิตรายการ

5.9.1 การเข้าถึงเทคโนโลยีที่ช่วยให้เข้าถึงได้ หมายถึง วิธีการที่จะทำให้ผู้พิการทางการเห็นสามารถเข้าถึงรายการโทรทัศน์ได้ต้องเป็นสื่อที่มีลักษณะเป็นสื่อเสียง เช่น เสียงบรรยายภาพ (audio description) หรือเทคโนโลยีอื่นที่ช่วยให้ผู้พิการทางการเห็นสามารถรับรู้และเข้าใจรายละเอียดในรายการโทรทัศน์ได้

5.9.2 เครือข่ายหรือพันธมิตร หมายถึง การร่วมมือกันในด้านการผลิตเสียงบรรยายภาพและการดำเนินงานอื่นๆ เพื่อสร้างความเข้มแข็งและเป็นภาคีเครือข่ายร่วมกับองค์กรต่างๆ ของผู้พิการทางการเห็น ตลอดจนการร่วมมือกันพัฒนางานด้านวิจัยและพัฒนารายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น

5.9.3 การมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานร่วมกับพิธีกร หรือผู้ดำเนินรายการโทรทัศน์ ตลอดจนการมีส่วนร่วมในกิจกรรมและการตัดสินใจด้านต่างๆ ในองค์กรสื่อโทรทัศน์

5.9.4 การดำเนินรายการ ได้แก่ การนำเสนอรายการตามประเภทรายการ รูปแบบวิธีการ ช่วงเวลาการออกอากาศ รวมถึงพิธีกร นักแสดง หรือผู้ที่ปรากฏตัวในรายการ ตามวัตถุประสงค์ของรายการและสถานีโทรทัศน์

5.9.5 การผลิตรายการ ได้แก่ การดำเนินการตามขั้นตอนการผลิต ได้แก่ 1) ขั้นตอนเตรียมการก่อนการผลิต (pre-production) 2) ขั้นตอนการผลิตรายการ (production) และ 3) ขั้นตอนหลังการผลิตรายการ (post-production)

5.9.6 การบรรยายแบบลิ้นไหล หมายถึง การฝังเสียงบรรยายภาพแทรกกลงไปในสคริปต์รายการโดยที่ไม่ทำให้ผู้รับชมคนอื่นๆ รู้สึกรำคาญหรือเบื่อหน่าย

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

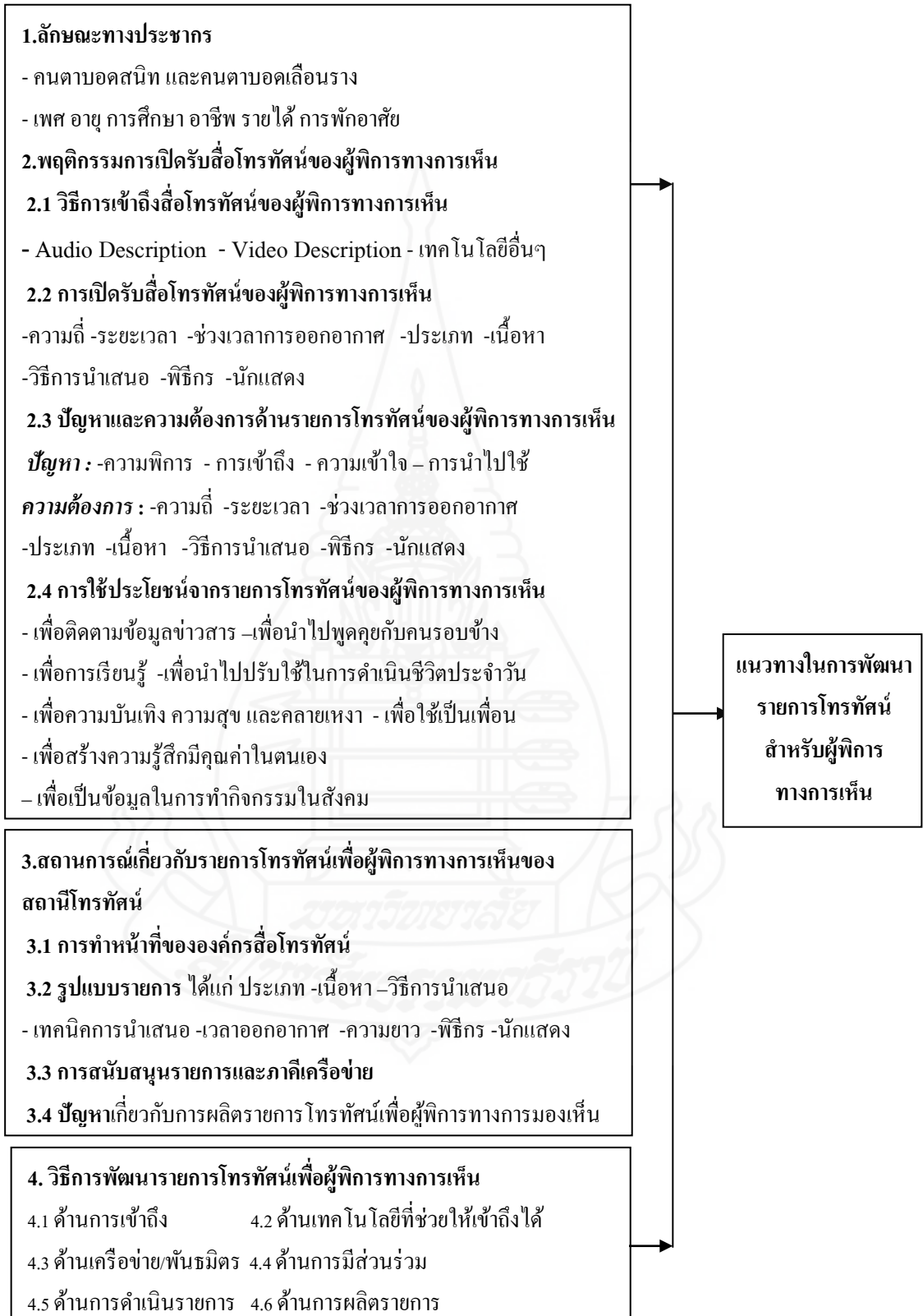
การศึกษาครั้งนี้เป็นแนวทางการพัฒนารายการข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะเพื่อให้ผู้พิการทางการเห็นสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ ดังนั้นงานวิจัยเรื่องนี้เป็นประโยชน์และมีคุณค่าสำหรับผู้ประกอบการ สถานีโทรทัศน์และผู้ที่มีความสนใจเกี่ยวกับการผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น ดังนี้

1. เพื่อเป็นแนวทางให้หน่วยงานหรือองค์กรที่กำหนดนโยบายและแผน กำกับดูแล ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการและสถานประกอบการตระหนักถึงความสำคัญในการผลิตรายการโทรทัศน์ เพื่อผู้พิการทางการเห็น
2. เพื่อประโยชน์สำหรับผู้ประกอบการและสถานประกอบการโทรทัศน์ที่ต้องการผลิตรายการโทรทัศน์ให้ผู้พิการทางการเห็นสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้
3. เพื่อขยายองค์ความรู้ในการผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ของผู้พิการทางการเห็น
4. เพื่อเป็นพื้นฐานทางวิชาการ สำหรับนักวิชาการ หรือผู้ที่สนใจศึกษารายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น

7. กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนารายการข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ เพื่อการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ของผู้พิการทางการเห็น” มีแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาศึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. นโยบายและแผนเกี่ยวกับการส่งเสริมรายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น
  - 1.1 ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการไทย พ.ศ. 2541
  - 1.2 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560
  - 1.3 อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ พ.ศ. 2551
  - 1.4 แผนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2560-2564)
  - 1.5 พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และการกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553
  - 1.6 พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551
  - 1.7 พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2556
  - 1.8 ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง “การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคนพิการให้เข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการโทรทัศน์” พ.ศ. 2559
2. แนวคิดเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น
  - 2.1 ประเภท วิธีการนำเสนอ และเทคนิคการนำเสนอรายการโทรทัศน์
  - 2.2 กระบวนการผลิตรายการโทรทัศน์
  - 2.3 การบริหารจัดการการผลิตรายการโทรทัศน์
  - 2.4 การสนับสนุนรายการโทรทัศน์
3. แนวคิดเกี่ยวกับผู้พิการทางการเห็น
4. แนวคิดเกี่ยวกับการทำหน้าที่ของสื่อมวลชนตามหลักของ Talcott Parsons
5. แนวคิดเกี่ยวกับการเข้าถึงและการใช้ประโยชน์จากรายการโทรทัศน์
6. ทฤษฎีความต้องการและแรงจูงใจ
7. ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. นโยบายและแผนเกี่ยวกับการส่งเสริมรายการโทรทัศน์เพื่อผู้พิการทางการเห็น

ในประเทศไทยมีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ 5 พ.ศ.2560-2564 ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตามแนวทางที่กำหนดไว้ เป็นกรอบและแนวทางในการดำเนินงาน โดยมียุทธศาสตร์ 5 ด้าน หนึ่งในนั้นคือ สร้างสภาพแวดล้อม พัฒนาเทคโนโลยีและข้อมูลข่าวสารที่คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ นอกจากนี้ยังระบุว่าคนพิการมีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศ สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการดำรงชีวิตประจำวัน หรือเพื่อการสื่อสาร ตลอดจนเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ข้อมูลข่าวสาร การสื่อสาร และบริการโทรคมนาคม อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ พ.ศ. 2551 คนพิการมีสิทธิได้รับและเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร โดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสิทธิของคนพิการ ทั้งนี้ต้องจัดให้มีเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกทุกประเภทรวมถึงสื่อที่เหมาะสมกับความพิการ เช่น ลำมภาษามือ โปรแกรมอ่านจอคอมพิวเตอร์ อักษรเบรลล์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรืออุปกรณ์พิเศษอื่นๆ ที่ใช้ในการสื่อสาร พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2556 มาตรา 20 ระบุว่าคนพิการมีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสาร การสื่อสาร บริการโทรคมนาคม เทคโนโลยีสื่อสารสำหรับคนพิการทุกประเภท พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 มาตรา 16 ระบุว่าคนพิการมีสิทธิเข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ได้อย่างเสมอภาคกับบุคคลทั่วไป

ปัจจุบันมีประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง “การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคนพิการให้เข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการโทรทัศน์” (กสทช. 2560) เพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคนพิการให้เข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการโทรทัศน์ตามมาตรการพื้นฐาน ผู้รับใบอนุญาตต้องจัดให้มีบริการโทรทัศน์ที่มีบริการล่ามภาษามือ คำบรรยายแทนเสียง และเสียงบรรยายภาพ ตามสัดส่วนรายการที่เป็นข่าวสารหรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ

แนวคิดนี้จะช่วยอธิบายปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินชีวิตของผู้พิการทางการเห็นที่ไม่สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสาร ซึ่งสื่อมวลชนมีส่วนสำคัญในการสนับสนุนการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและขับเคลื่อนนโยบายของหน่วยงานภาครัฐให้เป็นไปตามแผนที่กำหนด ช่วยสร้างจิตสำนึกให้องค์กรสื่อโทรทัศน์ทำหน้าที่ในฐานะสื่อมวลชน เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้เข้าถึงคนพิการทุกกลุ่ม ให้คนพิการและครอบครัวได้รับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องชัดเจน รวมทั้งปรับปรุงนโยบาย ส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณในด้านต่างๆ ดังนี้

1.1 ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการไทย พ.ศ. 2541

องค์การสหประชาชาติให้ความสำคัญในเรื่องสิทธิ โอกาส และความเสมอภาคของคนพิการ เพื่อให้มีการปฏิบัติการต่อเนื่องในเรื่องการส่งเสริม ให้สังคมมีความเข้าใจ และยอมรับคนพิการในฐานะที่เป็นสมาชิกที่มีศักดิ์ศรี และมีสิทธิเสมอภาคเท่าเทียมกัน ประเทศไทยเริ่มตระหนักในเรื่องสิทธิ โอกาสและความเสมอภาคของคนพิการ โดยได้ร่วมจัดกิจกรรม “ปีคนพิการสากล” ประเทศไทยเริ่มมีการประกาศปฏิญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการทางสติปัญญาและการเรียนรู้ ในปี พ.ศ. 2541 เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ซึ่งบัญญัติถึงเรื่องการคุ้มครองเสรีภาพ ศักดิ์ศรี ความเป็นมนุษย์ สิทธิของคนพิการ เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและสามารถพึ่งตนเองได้

ดังนั้นเพื่อเป็นการนำเจตนารมณ์ในเรื่องสิทธิ โอกาส และความเสมอภาคของคนพิการตามที่ปรากฏในปฏิญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการขององค์การสหประชาชาติ แผนปฏิบัติการโลก รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และนโยบายของรัฐบาลไปสู่การปฏิบัติ จึงมีการประกาศปฏิญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการไทย พ.ศ. 2541 ดังนี้

1. คนพิการมีศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ มีสิทธิ และเสรีภาพแห่งบุคคล ย่อมได้รับความคุ้มครองในฐานะพลเมืองไทยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และมีสิทธิต่าง ๆ ตามที่ระบุไว้ภายใต้ปฏิญญานี้ โดยไม่มีข้อยกเว้นใด ๆ และโดยปราศจากการแบ่งแยกเชื้อชาติ ศาสนา การเมือง ภาษา ถิ่นกำเนิด เพศ อายุ หรือสถานะอื่นใด

2. คนพิการมีสิทธิแสดงความคิดเห็น และมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง

3. คนพิการมีสิทธิเข้าร่วมในการตัดสินใจในกำหนดนโยบาย และแผนงานทุกด้านที่เกี่ยวกับคนพิการทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น

4. คนพิการมีสิทธิได้รับการดูแลฟื้นฟูสมรรถภาพ และพัฒนา ตั้งแต่แรกเกิดและแรกเริ่มที่พบความพิการ รวมทั้งผู้ปกครองและครอบครัวของคนพิการต้องได้รับการสนับสนุนจากรัฐในทุกด้านเพื่อให้สามารถฟื้นฟูสมรรถภาพและพัฒนาคนพิการอย่างเต็มศักยภาพ และสอดคล้องกับความต้องการของแต่ละบุคคล

5. คนพิการมีสิทธิได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพ เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอย่างอิสระได้ด้วยตนเองอย่างเต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล

6. คนพิการมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพ ในทุกระดับทุกรูปแบบของการจัดการศึกษาตามความต้องการของคนพิการอย่างเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป ทั้งการศึกษาในระบบ นอกกระบวน และการศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยไม่มีการจำกัด กีดกัน เลือกปฏิบัติ หรือข้อยกเว้นใด ๆ

7. คนพิการมีสิทธิและโอกาสได้รับการเตรียมความพร้อมด้านอาชีพ การฝึกอาชีพ การประกอบอาชีพทุกประเภท ได้รับการจ้างงานหรือว่าจ้างงานเข้าทำงานตามความต้องการและความสามารถ โดยได้รับค่าตอบแทนและสวัสดิการ ได้รับการก้าวหน้า รวมทั้งได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกสหภาพแรงงาน โดยไม่มีการกีดกันหรือเลือกปฏิบัติ

8. คนพิการมีสิทธิได้รับการปกป้องคุ้มครองจากการถูกคุกคามทางเพศ ทำร้ายร่างกายและจิตใจ กักขัง เอารัดเอาเปรียบ หรือการแสวงหาประโยชน์ใด ๆ จากความพิการ ทั้งนี้ ให้ได้รับความช่วยเหลือทางด้านกฎหมายเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป

9. คนพิการมีสิทธิอยู่ร่วมกับครอบครัว ชุมชนของตน และมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ ในกิจกรรมของครอบครัว ชุมชน และสังคม

10. คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก บริการ และความช่วยเหลือจากรัฐ เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้เช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป

11. คนพิการมีสิทธิได้รับการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ให้ครอบครัว ชุมชน และสังคมได้รับรู้และเข้าใจคนพิการในทางที่สร้างสรรค์ โดยเฉพาะในเรื่องสิทธิ ศักยภาพ และความสามารถ รวมทั้งการบำเพ็ญประโยชน์ของคนพิการ

12. คนพิการมีสิทธิได้รับและเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร โดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสิทธิของคนพิการ ทั้งนี้ ต้องได้รับการสนับสนุนให้มีสื่อทุกประเภทที่เหมาะสมกับความพิการ รวมทั้งต้องจัดให้มีล่ามภาษามือ อักษรเบรลล์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรืออุปกรณ์พิเศษอื่น ๆ ที่ใช้ในการสื่อสาร

13. คนพิการและครอบครัว ชุมชน สังคม มีสิทธิได้รับและเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร เพื่อทราบถึงสิทธิอันระบุไว้ในปฏิญญาฉบับนี้โดยทั่วถึง

14. รัฐต้องให้ความสำคัญและปฏิบัติตามพันธสัญญาที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ ซึ่งได้ลงนามหรือตกลงร่วมกันในระดับประเทศและระดับนานาชาติ

สาระสำคัญ ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ ไทยนี้มีขึ้นเพื่อให้ผู้พิการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ได้รับการปกป้อง คุ้มครองและพิทักษ์สิทธิในด้านต่างๆ หนึ่งในนั้นคือผู้พิการควรได้รับโอกาสในการศึกษา เรียนรู้ และพัฒนาศักยภาพของตน ตลอดจนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและบริการทางสังคมที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต และตระหนักถึงสิทธิ และความเท่าเทียมกันทางสังคม เพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมไทยอย่างมีความสุข

1.2 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560

มาตรานี้บัญญัติว่า “รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านสังคม การสาธารณสุข การศึกษา และวัฒนธรรม” ดังต่อไปนี้

คุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน สนับสนุนการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษา ปฐมวัย ส่งเสริมความเสมอภาคของหญิงและชาย เสริมสร้างและพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของ สถาบันครอบครัวและชุมชน รวมทั้งต้องสงเคราะห์และจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุ ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และผู้อยู่ในสภาวะยากลำบากให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและพึ่งพาตนเองได้” ดังนี้

มาตรา 27 บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติ โดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ว่าด้วยสาเหตุความแตกต่างในเรื่อง ถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดทางการเมือง อันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หรือเหตุอื่นใด จะกระทำไม่ได้ และมาตรการรัฐที่กำหนดขึ้นเพื่อจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิหรือเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น หรือเพื่อคุ้มครองหรืออำนวยความสะดวกให้แก่เด็ก สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ คนด้อยโอกาส ย่อมไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม

มาตรา 41 บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิ ดังนี้

(1) ได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานของรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ

(2) เสนอเรื่องราวร้องทุกข์ต่อหน่วยงานของรัฐและได้รับแจ้งผลการพิจารณาโดยรวดเร็ว

(3) ฟ้องหน่วยงานของรัฐให้รับผิดชอบจากการกระทำหรือการละเว้นการกระทำของข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ

(4) ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา โจทก์ จำเลย คู่กรณี ผู้มีส่วนได้เสีย หรือพยานในคดีมีสิทธิได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสมในการดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งสิทธิในการได้รับการสอบสวนอย่างถูกต้อง รวดเร็ว เป็นธรรม และการไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง

มาตรา 47 บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับบริการสาธารณสุขของรัฐ ผู้ยากไร้ย่อมมีสิทธิได้รับบริการสาธารณสุขของรัฐ โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตามที่กฎหมายบัญญัติ

บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับการป้องกันและขจัดโรคติดต่ออันตรายจากรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

มาตรา 54 บุคคลซึ่งพิการหรือทุพพลภาพ มีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ และความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ

บุคคลวิกลจริตย่อมได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ

มาตรา 59 รัฐต้องเปิดเผยข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานของรัฐ ที่มีข้อมูลเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐหรือเป็นความลับของทางราชการตามที่กฎหมายบัญญัติ และต้องจัดให้ ประชาชนเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารดังกล่าวได้โดยสะดวก

มาตรา 71 รัฐพึงเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวอันเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญ ของสังคม จัดให้ประชาชนมีที่อยู่อาศัยอย่างเหมาะสม ส่งเสริมและพัฒนาการ สร้างเสริมสุขภาพเพื่อให้ ประชาชนมีสุขภาพที่แข็งแรงและมีจิตใจเข้มแข็ง รวมตลอดทั้งส่งเสริม และพัฒนาการกีฬาให้ไปสู่ความเป็นเลิศ และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน รัฐพึงส่งเสริมและ พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นพลเมืองที่ดี มีคุณภาพและความสามารถสูงขึ้น รัฐพึงให้ความ ช่วยเหลือเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ยากไร้ และผู้ด้อยโอกาส ให้สามารถดำรงชีวิต ได้อย่างมีคุณภาพ และคุ้มครองป้องกันมิให้บุคคลดังกล่าวถูกใช้ความรุนแรง หรือปฏิบัติอย่างไม่ เป็นธรรม รวมตลอดทั้งให้การบำบัดฟื้นฟูและเยียวยาผู้ถูกระทำการดังกล่าว ในการจัดสรร งบประมาณ รัฐพึงคำนึงถึงความจำเป็นและความต้องการที่แตกต่างกันของเพศ วัย และสภาพของ บุคคล ทั้งนี้ เพื่อความเป็นธรรม

1.3 อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ พ.ศ. 2551

ประเทศไทยได้ให้สัตยาบัน เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2551 และมีผลบังคับใช้ ตั้งแต่วันที่ 28 สิงหาคม 2551 โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะส่งเสริมคุ้มครองและประกันให้คนพิการได้ใช้สิทธิ มนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานอย่างเต็มที่ และเท่าเทียม ตลอดจนส่งเสริมการเคารพในศักดิ์ศรี ของตนเอง “คนพิการ” ตามความหมายของอนุสัญญานี้ หมายถึง บุคคลที่มีความบกพร่องทาง ร่างกาย ทางจิตใจ ทางสติปัญญา หรือประสาทสัมผัสในระยะยาว ประกอบกับอุปสรรคต่าง ๆ ทำให้ไม่สามารถมีส่วนร่วมได้อย่างมีประสิทธิภาพบนพื้นฐานที่เท่าเทียมกับบุคคลอื่น โดยหลักการ สำคัญที่บัญญัติไว้ในอนุสัญญานี้คือ การเคารพในศักดิ์ศรี การไม่เลือกปฏิบัติ การมีส่วนร่วมและ การเข้าร่วมในสังคม การเคารพความแตกต่างและการยอมรับความหลากหลายของมนุษยชาติ ความเสมอภาคของโอกาส ความสามารถในการเข้าถึง ความเท่าเทียมกันระหว่างชายและหญิง การเคารพขีดความสามารถของเด็กพิการ โดยสาระสำคัญของ อนุสัญญานี้ฉบับนี้ คือ รัฐภาคี มีพันธกรณีที่จะต้องจัดการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการทุกประเภทความพิการ ทั้งในด้านกฎหมาย การปกครอง และการปฏิบัติต่าง ๆ รวมถึงการกำหนดมาตรการที่เหมาะสมเพื่อประกันการเข้าถึง และใช้ประโยชน์ ได้อย่างเท่าเทียมกันของคนพิการ ในส่วนสภาพแวดล้อมทางกายภาพ การขนส่ง ของมูลข่าวสารและบริการสาธารณะ การยอมรับความเท่าเทียมในทางกฎหมายสำหรับโอกาสใน การรับการศึกษา การเข้าทำงาน การรักษาพยาบาล การประกันสิทธิ และโอกาสที่จะมีส่วนร่วม ทางการเมืองอย่างเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป

1.4 แผนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2560-2564)

แผนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2560-2564) กำหนดวิสัยทัศน์ “คนพิการเข้าถึงสิทธิได้จริง ดำรงชีวิตอิสระ ในสังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันอย่างยั่งยืน” ภายใต้ยุทธศาสตร์แห่งความเท่าเทียม ได้แก่ เสริมพลังคนพิการและองค์กรด้านคนพิการให้มีศักยภาพและความเข้มแข็ง (Empowerment) พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ ขจัดการเลือกปฏิบัติ เพื่อให้คนพิการเข้าถึงสิทธิได้จริง (Quality Management) เสริมสร้างความเข้าใจและเจตคติเชิงสร้างสรรค์ต่อคนพิการและความพิการ (Understanding) สร้างสภาพแวดล้อม และบริการสาธารณะที่ทุกคนเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ (Accessibility) ส่งเสริมการบูรณาการเครือข่ายและสร้าง การมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการอย่างยั่งยืน (Linkage) ซึ่งงานวิจัยเรื่องนี้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่ 4 ข้อที่ 6 โดยมีรายละเอียด

ยุทธศาสตร์ที่ 4 สร้างสภาพแวดล้อมและบริการสาธารณะที่ทุกคนเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ : Accessibility โดยมีแนวทางและมาตรการ ดังนี้

1. เร่งรัด สนับสนุน และสร้างแรงจูงใจให้หน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม จัดสภาพแวดล้อม การเดินทางและบริการสาธารณะที่ทุกคนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้อย่างเท่าเทียม รวมถึงผลักดันให้มีการออกกฎหมายว่าด้วยการสร้างสภาพแวดล้อมที่ทุกคนเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ (Accessibility for all Act)
2. เร่งรัดดำเนินการจัดทำมาตรฐานสิ่งอำนวยความสะดวกของสภาพแวดล้อมและมาตรฐานการให้บริการ เกณฑ์การประเมินคุณภาพ และมีการตรวจสอบติดตามการจัดสภาพแวดล้อมและบริการสาธารณะที่ทุกคนเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้
3. เร่งรัดดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวทุกแห่ง ดำเนินการจัดทำและจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกให้คนพิการและทุกคนในสังคมสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียม
4. พัฒนาระบบการคมนาคมขนส่งสาธารณะทุกรูปแบบให้เอื้อต่อการดำรงชีวิตของคนพิการและทุกคนในสังคม
5. เร่งรัดการจัดทำบัญชีแห่งชาติด้านเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพการจัดบริการที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นเฉพาะบุคคล รวมถึงพัฒนาระบบการประเมินความต้องการจำเป็นและประสิทธิภาพของการใช้งาน
6. ผลักดันให้มีการออกแบบเพื่อทุกคน การพัฒนาเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก การช่วยเหลือที่สมเหตุสมผล ในบริการข้อมูลข่าวสาร โทรคมนาคม ดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและ

สังคม และสื่อสาธารณะเพื่อให้คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากข้อมูลข่าวสารอย่างเท่าเทียมกับบุคคลอื่น

7. ผลักดันให้มีการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้องด้านออกแบบสภาพแวดล้อมสาธารณะ และบริการสาธารณะที่ทุกคนเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้

1.5 พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และการกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553

มาตรา 27 ให้ กสทช.มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(6) พิจารณาอนุญาตและกำกับดูแลการประกอบกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อให้ผู้ใช้บริการได้รับบริการที่มีคุณภาพ รวดเร็ว ถูกต้อง และเป็นธรรม และกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการอนุญาต เงื่อนไข หรือค่าธรรมเนียมการอนุญาตดังกล่าว

(13) ค้ำครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนมิให้ถูกเอาเปรียบจากผู้ประกอบกิจการและคุ้มครองสิทธิในความเป็นส่วนตัวของบุคคลในการสื่อสารถึงกัน โดยทางโทรคมนาคม และส่งเสริมสิทธิเสรีภาพและความเสมอภาคของประชาชนในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์คลื่นความถี่ที่ใช้ในการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม

มาตรา 52 ให้จัดตั้งกองทุนขึ้นในสำนักงาน กสทช. เรียกว่า “กองทุนวิจัยและพัฒนา กิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ” โดยมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

(1) ดำเนินการให้ประชาชนได้รับบริการด้านกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม อย่างทั่วถึง ตลอดจนส่งเสริมชุมชนและสนับสนุนผู้ประกอบกิจการบริการ ชุมชนตามมาตรา 51

(2) ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาทรัพยากรสื่อสาร การวิจัยและพัฒนาด้านกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม รวมทั้งความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ เทคโนโลยีด้านการใช้คลื่นความถี่ เทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการ ผู้สูงอายุ หรือผู้ด้อยโอกาส ตลอดจนอุตสาหกรรมโทรคมนาคม และอุตสาหกรรมต่อเนื่อง

(3) ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรด้านกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ กิจการโทรคมนาคม และเทคโนโลยีสารสนเทศ ตลอดจนการดำเนินการขององค์กรซึ่งทำหน้าที่จัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมของการ ประกอบอาชีพหรือวิชาชีพตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์

(4) สนับสนุน ส่งเสริม และคุ้มครองผู้บริโภคด้านกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม

(5) สนับสนุนการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์โดยจัดสรรเงินให้แก่กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์

1.6 พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551

มาตรา 36 เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคณพิการและคนด้อยโอกาสให้เข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ได้อย่างเสมอภาคกับบุคคลทั่วไปให้คณะกรรมการกำหนดมาตรการพื้นฐานบางประการเพื่อให้ผู้รับใบอนุญาตจัดให้มีบริการที่เหมาะสมเพื่อประโยชน์ของบุคคลดังกล่าว

คณะกรรมการอาจกำหนดมาตรการส่งเสริมใดๆ เพิ่มเติมเพื่อให้ผู้รับอนุญาตพิจารณาปฏิบัติตามความเหมาะสมโดยคณะกรรมการอาจพิจารณาสนับสนุนค่าใช้จ่ายจากกองทุนหรือสนับสนุนหรือส่งเสริมด้วยวิธีการอื่นก็ได้

เพื่อให้มาตรการที่กำหนดตามวรรคหนึ่งเหมาะสมต่อคณพิการและคนด้อยโอกาสให้คณะกรรมการรับฟังความคิดเห็นหรือเปิดโอกาสให้คณพิการและคนด้อยโอกาสมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรการดังกล่าวด้วย

บริการที่เหมาะสมเพื่อประโยชน์ของคณพิการและคนด้อยโอกาสตามวรรคหนึ่งอาจหมายความรวมถึงบริการกระจายเสียงที่ออกอากาศรายการอ่านหนังสือเต็มเวลาหรือบริการโทรทัศน์ที่มีล่ามภาษามือบริการคำบรรยายเป็นอักษรวิ่งหรือบริการคำบรรยายเป็นเสียงสำหรับรายการที่นำเสนอข้อมูลข่าวสารสาธารณะ

มาตรา 51 ในการส่งเสริมและพัฒนากิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ให้คณะกรรมการดำเนินการดังต่อไปนี้

1. จัดให้มีการประเมินความมีประสิทธิภาพและผลสัมฤทธิ์ของการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ตามแผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์และการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ความหลากหลายของการแสดงความคิดเห็นการให้บริการคณพิการและคนด้อยโอกาสรับเรื่องเรียนโอกาสในการเข้าสู่ตลาดของผู้ประกอบการรายใหม่

2. จัดให้มีการประเมินคุณภาพรายการโดยพิจารณาถึงประโยชน์ต่อสังคมและศีลธรรมอันดีของประชาชน

3. จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้รับใบอนุญาตผู้ประกอบการวิชาชีพและผู้บริโภคในการดำเนินการตาม (1) (2)

การประเมินตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการประกาศกำหนดซึ่งอย่างน้อยต้องมีการแสดงข้อเท็จจริงให้ปรากฏทั้งในเรื่องประสิทธิภาพประสิทธิภาพการพัฒนาองค์กรการได้รับการสนับสนุนจากประชาชนและรายละเอียดอื่นที่จำเป็น

มาตรา 52 ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่ารายการใดเป็นประโยชน์ต่อสังคมหรือสมควรส่งเสริมให้มีการผลิตรายการหรือผู้ประกอบการรายใดปฏิบัติตามมาตรการในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคณพิการและคนด้อยโอกาสตามมาตรา 36 คณะกรรมการอาจพิจารณาให้การสนับสนุนค่าใช้จ่ายจากกองทุนได้ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

1.7 พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2556

มาตรา 20 คนพิการมีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะตลอดจนสวัสดิการและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ ดังต่อไปนี้

(1) การบริการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยกระบวนการทางการแพทย์และค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล ค่าอุปกรณ์ เครื่องช่วยความพิการ และสื่อส่งเสริมพัฒนาการ เพื่อปรับสภาพทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือเสริมสร้างสมรรถภาพให้ดีขึ้น

(2) การศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติหรือแผนการศึกษาแห่งชาติตามความเหมาะสมในสถานศึกษาเฉพาะหรือในสถานศึกษาทั่วไป หรือการศึกษาทางเลือก หรือการศึกษานอกระบบ โดยให้หน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการให้การสนับสนุนตามความเหมาะสม

(3) การฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพ การให้บริการที่มีมาตรฐาน การคุ้มครองแรงงาน มาตรการเพื่อการมีงานทำ ตลอดจนได้รับการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ และบริการสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก เทคโนโลยีหรือความช่วยเหลืออื่นใด เพื่อการทำงานและการประกอบอาชีพของคนพิการ

(4) การยอมรับและมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพบนพื้นฐานแห่งความเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป ตลอดจนได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการต่างๆ ที่จำเป็นสำหรับคนพิการ

(5) การช่วยเหลือให้เข้าถึงนโยบาย แผนงาน โครงการ กิจกรรม การพัฒนาและบริการอันเป็นสาธารณะ ผลิตกัณฑ์ที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต การช่วยเหลือทางกฎหมายและการจัดหาทนายความว่าต่างแก้ต่างคดี

(6) ข้อมูลข่าวสาร การสื่อสาร บริการโทรคมนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการสื่อสารสำหรับคนพิการทุกประเภท ตลอดจนบริการสื่อสาธารณะจากหน่วยงานรัฐหรือเอกชนที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐ

(7) บริการล่ามภาษามือ

(8) สิทธิที่จะนำสัตว์นำทาง เครื่องมือหรืออุปกรณ์นำทาง หรือเครื่องช่วยความพิการใด ๆ ติดตัวไปในยานพาหนะหรือสถานที่ใด ๆ เพื่อประโยชน์ในการเดินทาง และการได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ โดยได้รับการยกเว้นค่าบริการ ค่าธรรมเนียม และค่าเช่าเพิ่มเติมสำหรับสำหรับสัตว์ เครื่องมือ อุปกรณ์ หรือเครื่องช่วยคนพิการดังกล่าว

(9) การจัดสวัสดิการเบียดความพิการ

(10) การปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย การมีผู้ช่วยคนพิการ หรือการจัดให้มีสวัสดิการอื่น

1.8 ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง “การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคนพิการให้เข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการโทรทัศน์” พ.ศ. 2559

โดยเจตนารมณ์ตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ตามมาตรา 36 เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิคนพิการให้เข้าถึงและใช้ประโยชน์จากรายการโทรทัศน์ คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ จึงได้ประกาศการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิคนพิการ ให้เข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการโทรทัศน์ เพื่อให้ผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดำเนินการให้คนพิการสามารถเข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการโทรทัศน์ได้อย่างเสมอภาคกับบุคคลทั่วไป โดยกำหนดให้ผู้ประกอบการกิจการโทรทัศน์ดำเนินการให้มีบริการโทรทัศน์ที่มีล่ามภาษามือ คำบรรยายเป็นอักษรวิ่ง และคำบรรยายแทนเสียง และเสียงบรรยายภาพตามมาตรฐานให้มีความเหมาะสม ดังนี้

หมวด 1 ข้อ 5 ผู้รับใบอนุญาตต้องจัดให้มีบริการล่ามภาษามือ คำบรรยายแทนเสียง เสียงบรรยายภาพ และบริการอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนดในรายการที่ออกอากาศประเภทข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ โดยผู้รับใบอนุญาตต้องจัดบริการดังกล่าวให้สอดคล้องเหมาะสมกับรูปแบบของแต่ละรายการ โดยอย่างน้อยต้องมีสัดส่วน ดังนี้

(1) บริการล่ามภาษามืออย่างน้อยร้อยละ ๕ ของสัดส่วนรายการที่เป็นข่าวสารหรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะตามประเภทการประกอบกิจการที่ได้รับอนุญาต และต้องจัดให้มีเพิ่มขึ้นจนถึงร้อยละ ๕ ภายในระยะเวลาที่กำหนดในภาคผนวก ซึ่งเมื่อรวมเวลาที่จัดให้มีบริการดังกล่าวตลอดทั้งวันเฉลี่ยแล้ว ต้องไม่น้อยกว่าหกสิบนาทีต่อวัน

(2) บริการคำบรรยายแทนเสียงอย่างน้อยร้อยละ ๔๐ ของสัดส่วนรายการที่เป็นข่าวสารหรือสาระ ที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะตามประเภทการประกอบกิจการที่ได้รับอนุญาต

และต้องจัดให้มีเพิ่มขึ้นจนถึงร้อยละ ๖๐ ภายในระยะเวลาที่กำหนดในภาคผนวก ซึ่งเมื่อรวมเวลาที่จัดให้มีบริการดังกล่าวตลอดทั้งวัน เฉลี่ยแล้วต้องไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยแปดสิบนาทีต่อวัน

(3) บริการเสียงบรรยายภาพอย่างน้อยร้อยละ ๕ ของสัดส่วนรายการที่เป็นข่าวสารหรือสาระ ที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะตามประเภทการประกอบกิจการที่ได้รับอนุญาต และต้องจัดให้มีเพิ่มขึ้นจนถึง ร้อยละ ๑๐ ภายในระยะเวลาที่กำหนดในภาคผนวก ซึ่งเมื่อรวมเวลาที่จัดให้มีบริการดังกล่าวตลอดทั้งวัน เฉลี่ยแล้วต้องไม่น้อยกว่าหกสิบนาทีต่อวัน

ข้อ 28 ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาต หรือผู้ให้บริการโครงข่ายโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมหรือไม่ปฏิบัติตามประกาศฉบับนี้ ให้มีโทษตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 เว้นแต่กรณีที่ไม่สามารถดำเนินการให้เป็นไปตามประกาศได้เนื่องจากมีเหตุหรือข้อจำกัดทางเทคนิคซึ่งเกิดจากความจุของโครงข่ายโทรทัศน์ให้เสนอคณะกรรมการพิจารณาเป็นรายกรณี

ข้อ 29 เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการดำเนินการตามประกาศนี้ ผู้รับใบอนุญาต ต้องจัดให้มีบริการ โทรทัศน์ที่มีบริการล่ามภาษามือ คำบรรยายเป็นอักษรวิ่ง หรือคำบรรยายเป็นเสียง ในเวลาออกอากาศแล้วแต่กรณีอย่างน้อยวันละหกสิบนาทีนับแต่วันที่ประกาศนี้มีผลใช้บังคับ และเมื่อประกาศนี้ มีผลใช้บังคับแล้ว ๒ ปี หรือตามระยะเวลาที่คณะกรรมการมีคำสั่งกำหนด ผู้รับใบอนุญาตต้องจัดให้มีบริการ โทรทัศน์ที่มีบริการล่ามภาษามือ คำบรรยายเป็นอักษรวิ่ง และคำบรรยายเป็นเสียงในเวลาออกอากาศรวมกัน อย่างน้อยวันละหกสิบนาที

เมื่อประกาศนี้มีผลใช้บังคับแล้ว ๓ ปี หรือตามระยะเวลาที่คณะกรรมการมีคำสั่งกำหนด ผู้รับใบอนุญาตต้องจัดให้มีบริการ โทรทัศน์ที่มี บริการล่ามภาษามือ คำบรรยายแทนเสียง และเสียงบรรยายภาพ ตามมาตรการพื้นฐานอย่างน้อยตามสัดส่วนและระยะเวลาที่กำหนดในข้อ ๕ และภาคผนวกแนบท้ายประกาศนี้ สำหรับการดำเนินการจัดให้มีบริการ โทรทัศน์ที่มีบริการล่ามภาษามือ คำบรรยายแทนเสียง และเสียงบรรยายภาพ ตามมาตรการส่งเสริมให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด

2. แนวคิดเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น

รายการโทรทัศน์ที่ผู้พิการทางการเห็นสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ มีความจำเป็นและมีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของผู้พิการทางการเห็น ซึ่งคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ได้กำหนดการจัดทำผังรายการสำหรับการให้บริการกระจายเสียง เพื่อเป็นการบริการข้อมูลข่าวสารสาระอันเป็นประโยชน์และสอดคล้องกับ

ความจำเป็นขั้นพื้นฐานในการดำเนินชีวิตแก่ผู้พิการ ได้แก่ รายการข่าวสาร รายการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการปกครองระบอบในประชาธิปไตย รายการส่งเสริมการศึกษา จริยธรรม ศิลปะ วัฒนธรรม รายการให้ความรู้ ความเข้าใจในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม คุณภาพชีวิตและ สิ่งแวดล้อม เพื่อนำมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การรับรู้เหตุการณ์และความเป็นไปต่างๆ ของสังคม

รายการโทรทัศน์เพื่อผู้พิการทางการเห็น ประกอบด้วยหัวข้อหลักๆ ดังนี้ ประเภทรายการ วิธีการนำเสนอ เทคนิคการนำเสนอ กระบวนการผลิต การบริหารจัดการ และการสนับสนุนรายการ โทรทัศน์ เพื่อให้สอดคล้องกับการนำแนวคิดเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์เพื่อผู้พิการทางการเห็นไปเป็น ข้อเสนอแนะในการพัฒนารายการโทรทัศน์

2.1 ประเภท วิธีการนำเสนอ และเทคนิคการนำเสนอรายการโทรทัศน์

2.1.1 ประเภทรายการโทรทัศน์ (อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์, 2550)

การจำแนกประเภทของสื่อโทรทัศน์ มีหลักการจำแนกอยู่หลายประเภท ทั้งแบบแยกตามสถานี และแบบแยกตามประเภทเนื้อหาสาระ (genre) เนื่องจากสถานีโทรทัศน์ต้องการ รูปแบบรายการที่หลากหลาย การจำแนกรายการโทรทัศน์ตามเนื้อหาสาระจึงเป็นที่นิยมมากกว่า ดังนั้น การจำแนกประเภทของรายการจึงใช้หลักเกณฑ์การแบ่งตามเนื้อหาสาระ (genre) ดังนี้

1) รายการแนวข่าวสารและสารคดี หรือรายการข่าวและเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น (news and reality program หรือ non-fiction) ได้แก่ รายการข่าวและวิเคราะห์ข่าว (news and current affairs) รายการสารคดี (feature and documentary) รายการการศึกษา (education) รายการสนทนา (talk) รายการบรรยายนอกสถานที่ในการถ่ายทอดสดต่างๆ (commentary on public events)

2) รายการแนวจินตคดีหรือบันเทิง (imaginative / fiction programme หรือ entertainment programme) ได้แก่ รายการละครโทรทัศน์ (television drama of soap opera) รายการตลก (situation comedy) รายการภาพยนตร์ (movies) รายการการ์ตูน (cartoon) รายการเกมและการแข่งขันตอบปัญหา (game and quiz show) รายการป๊อปปูล่า (light entertainment) รายการดนตรีและเพลง (music) รายการกีฬา (sports)

3) รายการแนวการมีส่วนร่วมของผู้ชมและวิทยากรรับเชิญ (audience oriented programme) ได้แก่ รายการเปิดสายจากผู้ฟัง (phone-in) รายการอภิปราย (discussion) รายการเพื่อผู้บริโภค (consumer)

4) รายการโฆษณา (commercial and advertising) ได้แก่ รายการโฆษณาสินค้า (commercial and advertisement) รายการประกาศบริการ (public service advertisement) รายการรณรงค์เพื่อสังคม (social advertisement)

การจำแนกประเภทรายการตามเนื้อหาสาระ (genre) ทำให้สะดวกสำหรับผู้ผลิตรายการ ผู้จัดรายการ และผู้ชม ในการทำความเข้าใจว่ารายการแต่ละประเภทมีลักษณะอย่างไร มีความยาวเท่าไร และมีแนวทางการผลิตแบบไหน ปัจจุบันมีการผสมผสานแนวต่างๆ เข้าด้วยกัน เป็นลักษณะลูกผสม (hybrid program) เช่น รายการละครผสมกับแนวตลก (dramedy, comedy drama) รายการสารคดีผสมกับละคร (docudrama) เป็นต้น

ประเภทของรายการโทรทัศน์ที่ใช้เกณฑ์การแบ่งตามเนื้อหาสาระสามารถจำแนกได้ 4 ประเภท (สุทธิศักดิ์ และภัสวดี นิติเกษตรสุนทร, 2548) คือรายการประเภทข่าวสาร เป็นรายการที่มุ่งเสนอข่าวสารให้ประชาชนเป็นหลัก ซึ่งสามารถนำเสนอได้หลายรูปแบบ เช่น รายการข่าว รายการสารคดีเชิงข่าว การวิเคราะห์ข่าว เป็นต้น รายการประเภทความรู้ เป็นรายการที่ให้ความรู้ทั้งทางตรงและทางอ้อม ไม่ว่าจะเป็นรายการที่เป็นสื่อการเรียนการสอนหรือรายการที่ให้ความรู้แก่ประชาชนทั่วไป รายการประเภทบันเทิง เป็นรายการที่ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินกับผู้ชมในรูปแบบต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นรายการดนตรี กีฬา ละคร เกมโชว์ หรือรายการที่ผสมผสานรูปแบบรายการต่างๆ เข้าด้วยกันในลักษณะของปกิณกะบันเทิง รายการประเภทโฆษณาและบริการ ธุรกิจ เป็นรายการที่ได้รับการสร้างสรรค์จากบริษัทโฆษณาแล้วนำมาเสนอทางโทรทัศน์ แต่ก็มีหลายๆ กรณีที่ผู้สร้างสรรค์รายการโทรทัศน์ต้องนำเอาผลิตภัณฑ์หรือข้อความที่ผู้สนับสนุนรายการต้องการให้ปรากฏในรายการมาสอดแทรกให้กลมกลืนไปกับการนำเสนอรายการ และสร้างสรรค์รายการที่เป็นการนำเสนอสินค้า ผลิตภัณฑ์ บริการ ในลักษณะรายการสารคดีความรู้ หรือละครสั้น เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีการแยกประเภทของรูปแบบรายการโทรทัศน์แบบจัดกลุ่มรายการ ซึ่งเว็บไซต์ วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี ได้จำแนกประเภทของรายการโทรทัศน์ออกเป็นประเภทต่างๆ ไว้ดังนี้

- 1) รายการบันเทิงที่มีบทพูด ได้แก่ ละครโทรทัศน์ ภาพยนตร์การ์ตูน มินิซีรีส์ หรือทีวีมูฟวี่ส์ และรายการแจกรางวัล
- 2) รายการบันเทิงที่ไม่มีบทพูด ได้แก่ รายการทอล์คโชว์ เรียลลิตี้โชว์ เกมโชว์ คิวโชว์
- 3) รายการประเภทให้ข้อมูล ได้แก่ รายการข่าว รายการสารคดี และรายการแนะนำสินค้า

(1) รายการประเภทสาระความรู้และบันเทิง หรือเอ็นดูเทนเมนท์ (edutainment) คือรูปแบบของรายการบันเทิงที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อให้ความรู้ควบคู่ไปกับความสนุกสนาน โดยนำเสนอผ่านรายการโทรทัศน์ (television program) เกมคอมพิวเตอร์และวิดีโอเกม

(computer and video games) ภาพยนตร์ (films) ดนตรี (music) เว็บไซต์ (website) และสื่อผสม (multimedia software) โดยอาศัยการนำกิจกรรมหลากหลายรูปแบบที่ประกอบด้วย Learn + Pleasure ภายใต้การเรียนรู้ตามอรรถศาสตร์ที่ผสมผสานข้อมูลข่าวสาร และความรู้ในด้านต่างๆ อันเอื้อต่อการพัฒนาการทางสารสนเทศ อาทิ การรักษาประเพณีวัฒนธรรม การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และสถานที่ท่องเที่ยว ฯลฯ เข้ากับความบันเทิง โดยมีเป้าหมายที่ชัดเจน และนำเสนอผ่านสื่อบันเทิงที่พึงประสงค์ของสังคม ขณะเดียวกันก็ไม่รู้สึกเบื่อหน่ายกับการบริโภคข่าวสารดังกล่าว

(2) รายการประเภทข่าวสาระบันเทิง หรืออินโฟเทนเมนท์ (infotainment) คือรูปแบบรายการโทรทัศน์ที่ผสมผสานระหว่างข้อมูลข่าวสาร (information) กับความบันเทิง (entertainment) เข้าไว้ด้วยกัน ส่วนใหญ่จะนำมาใช้กับรายการประเภทข่าว รายการสนทนาแสดงความคิดเห็น อาจเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า docutainment

(3) รายการประเภทวาไรตี้ (variety show) เป็นการรวมรูปแบบความบันเทิงที่หลากหลายโดยเฉพาะ ด้านดนตรี การแสดงตลกเข้าไว้ด้วยกัน โดยถูกนำมาถ่ายทอดผ่านพิธีกร ผู้ดำเนินรายการ และแขกรับเชิญ เนื่องจากเป็นรายการที่มีความหลากหลายสูงทำให้ได้รับความนิยมจากผู้ชมในวงกว้าง และมีส่วนแบ่งพื้นที่รายการในปัจจุบันมากเช่นกัน

(4) รายการประเภทท่องเที่ยว (travel documentary) รายการท่องเที่ยว เป็นรูปแบบรายการโทรทัศน์ที่นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและสิ่งที่น่าสนใจของผู้ชมการเดินทางท่องเที่ยวสนใจ โดยมีรูปแบบรายการที่ไม่มุ่งนำเสนอการขายสินค้าหรือบริการ แนวคิดเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์จึงเป็นแนวคิดที่กำหนดตัวแปรในด้านรูปแบบรายการ ประเภทรายการเนื้อหา รายการ ตลอดจนวิธีการนำเสนอที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้พิการทางการมองเห็นต่อไป

2.1.2 วิธีการนำเสนอรายการโทรทัศน์

วิธีการนำเสนอรายการโทรทัศน์ หมายถึง เทคนิคการนำเสนอรายการโทรทัศน์ประเภทต่างๆ ซึ่งแต่ละรายการสามารถนำเสนอได้หลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับความคิดสร้างสรรค์ของผู้ผลิตรายการ เพื่อดึงดูดผู้ชมให้ติดตามชมรายการโดยไม่รู้สึกเบื่อหน่าย วิธีการนำเสนอรายการโทรทัศน์ที่นิยมใช้กัน และต้องคำนึงถึงลักษณะของผู้ชม ความต้องการและความสามารถในการรับรู้ของคนแต่ละเพศ วัย อาชีพ ศาสนา และกลุ่มที่อาศัยในท้องถิ่นต่างๆ ตามแนวคิดที่หลากหลายดังนี้ (กมลรัฐ อินทรทัศน์ และกรรพม บุญทวี, 2554)

1) แนวคิดที่แบ่งตามเกณฑ์ทั่วไป เช่น แบ่งตามเนื้อหารายการ ได้แก่รายการข่าวสารและเหตุการณ์ต่างๆ รายการสารคดี รายการศึกษา รายการสุขภาพ รายการความรู้ทั่วไป รายการศิลปวัฒนธรรม แบ่งตามวัตถุประสงค์ของการผลิตรายการ ได้แก่รายการข่าวสารและสาระ

รายการความรู้ รายการการศึกษา รายการบันเทิง แบ่งตามกลุ่มผู้รับชมรายการ ได้แก่รายการสำหรับเด็ก รายการกลุ่มคนทำงาน รายการกลุ่มเกษตรกร รายการกลุ่มนักร้องต่างๆ

2) แนวคิดที่แบ่งตามหลักการบูรณาการระหว่างเนื้อหาและวัตถุประสงค์การผลิตรายการ เช่น รายการประเภทข่าวสาร รายการประเภทความรู้หรือการศึกษา รายการประเภทบันเทิง รายการประเภทโฆษณาหรือบริการธุรกิจต่างๆ

3) แนวคิดที่แบ่งรูปแบบรายการตามลักษณะความสั้น และความต่อเนื่องของรายการ สามารถแบ่งได้เป็น รายการชุดขนาดยาว ได้แก่ รายการละครหรือภาพยนตร์ที่มีตัวละครชุดเดียวกัน นำเสนอแบบจบในตอน รายการชุดขนาดสั้น ได้แก่ รายการละครหรือภาพยนตร์หลายตอนจบ (3-4 ตอน) รายการเรื่องยาวต่อเนื่องเป็นตอนๆ ได้แก่ ละครโทรทัศน์ไพรม์ไทม์เรื่องยาว 15-30 ตอน และรายการพิเศษต่างๆ

4) แนวคิดที่แบ่งตามรูปแบบรายการโทรทัศน์ตามเนื้อหาสาระ เช่น รายการประเภทข่าวสาร รายการประเภทส่งเสริมการศึกษา และรายการบันเทิง เป็นต้น

นอกจากนี้ (สุทธิ ชัดติยะ และภัสวดี นิติเกษตรสุนทร 2548; อุบลรัตน์ ศิริชูศักดิ์, 2550) ได้จำแนกรูปแบบวิธีการนำเสนอตามแนวคิด ดังนี้

1) แนวคิดที่แบ่งรูปแบบของรายการโทรทัศน์ตามเทคนิคการนำเสนอ เช่น รายการบรรยายคนเดียวหรือพูดคุยกับผู้ฟัง รายการสนทนา รายการสัมภาษณ์ รายการข่าว รายการถ่ายทอดคนนอกสถานที่ รายการตอบปัญหา รายการเพลง รายการละคร รายการปกิณะ เป็นต้น

2) แนวคิดที่แบ่งรูปแบบของรายการตามลักษณะของผู้ชม เช่น รายการสำหรับผู้สูงอายุ รายการเด็ก รายการแม่บ้าน รายการวัยรุ่น รายการเพื่อการเกษตร เป็นต้น

3) แนวคิดที่แบ่งรูปแบบของรายการโทรทัศน์ตามเนื้อหาสาระ เช่น รายการประเภทข่าวสาร รายการประเภทส่งเสริมการศึกษา และรายการบันเทิง เป็นต้น

4) แนวคิดที่แบ่งรูปแบบของรายการโทรทัศน์ตามลักษณะความยาวและความต่อเนื่องของการออกอากาศ สามารถแบ่งได้เป็น รายการชุดขนาดยาว หรือ Series เช่น ละครหรือภาพยนตร์ที่มีตัวละครชุดเดียวกัน นำเสนอแบบจบในตอน รายการชุดขนาดสั้น หรือ Mini-Series เช่น ละครหรือภาพยนตร์หลายตอนจบ (3-4 ตอน) รายการเรื่องยาวต่อเนื่องเป็นตอนๆ หรือ Serial เช่น ละครโทรทัศน์ไพรม์ไทม์เรื่องยาว 15-30 ตอนจบ และรายการพิเศษ

2.1.3 เทคนิคการนำเสนอรายการโทรทัศน์

เทคนิคการนำเสนอรายการโทรทัศน์ หมายถึง การนำเสนอด้านภาพและการนำเสนอด้านเสียงบรรยายภาพ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1) การนำเสนอด้านภาพ จะมีส่วนสัมพันธ์กับลักษณะการเลือกใช้ การเคลื่อนไหว ตลอดจนโทนแสงด้วย นอกจากนี้องค์ประกอบภาพและการตัดต่อก็เป็นส่วนสำคัญของการสื่อสารด้วยภาพ เพราะว่าถ้ามีแต่ภาพถ่ายมาโดยขาดการเรียงลำดับอย่างถูกต้องเหมาะสมก็ จะไม่สามารถสื่อสารแสดงความคิดเห็นต่างๆ ออกมาได้ (วรรณิ์ สารานุกรม, 2537)

ขนาดภาพ เราสามารถบันทึกวัตถุที่ถ่าย (subject) ด้วยภาพขนาดต่างๆ ตั้งแต่ภาพที่มีมุมรับภาพกว้างมาก ไปจนกระทั่งเป็นภาพใกล้มากของวัตถุนั้น ขนาดของภาพนั้นถูก กำหนดขึ้นจากระยะห่างจากกล้องถึงวัตถุ

การเคลื่อนไหว การเคลื่อนไหวแบ่งออกได้เป็น 2 รูปแบบคือการ เคลื่อนไหวของ Subject เองต่อหน้ากล้อง การเคลื่อนไหวแบบนี้เป็นการเคลื่อนไหวของ Subject ภายภาคที่จัดเตรียมขึ้น และการเคลื่อนไหวที่เกิดจากการทำงานของกล้องและเลนส์

การตัดต่อ สิ่งที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการตัดต่อลำดับภาพมีอยู่ 5 ประการคือ การเชื่อม (transition) ความหมายที่สาม (the third meaning) เวลาและระยะในภาพยนตร์ (cinematic time and cinematic distance) จังหวะ (tempo) และการตัดต่อรูปแบบอื่น เช่น แฟลชแบ็ค (flashback) แฟลชฟอร์เวิร์ด (flash forward) และมอนตาจ (montage)

2) การนำเสนอด้านเสียงบรรยายภาพ หมายถึง เสียงบรรยายภาพ (audio description) คือการให้บริการเพื่อการเข้าถึงสื่อเกี่ยวกับการให้ข้อมูลด้านภาพที่จำเป็นและสำคัญในสื่อ โทรทัศน์เพื่อสร้างความเข้าใจ (comprehension) และความเพลิดเพลิน (enjoyment) แก่กลุ่มผู้พิการ ทางการเห็นทั้งตาบอดสนิทและสายตาดูเลือนราง และกลุ่มรองคือกลุ่มเด็ก และกลุ่มผู้สูงอายุ (อารดา ครุจิต, 2558) ได้แก่

การเลือกสาร ได้แก่ 1) การดำเนินเรื่อง (story) 2) สถานที่/พื้นที่ (space) 3) เวลา (time) 4) ผู้พูดเป็นใคร (character) 5) อากัปกริยา (action) 6) การเลือกนัยยะ (code) 7) โลโก้/ ข้อความ (logo typographic and graphic) 8) รายละเอียด (detail, but not too detailed)

การผลิต มี 2 แนวทาง ได้แก่ 1) แนวทางการบรรยายแบบตรงตัว เน้น เรื่องการบรรยายที่ดีคือบรรยายไปตามสิ่งที่กำลังดำเนินอยู่ในภาพและหลีกเลี่ยงการตีความ 2) แนวทางบรรยายแบบตีความ ผู้ผลิตเป็นผู้มีอิสระในการตัดสินใจว่าจะอะไรเหมาะสมตามสามัญสำนึก และ เคารพเจตจำนงของเนื้อหาของต้นฉบับ

การใช้ภาษา เป็นภาษากึ่งทางการ ภาษาเพื่อการพูด ภาษาที่ง่ายต่อความ เข้าใจ คำกริยาเฉพาะเจาะจง เช่น ก้าวฉับๆ เชื่องช้า ไวยกรณ์แบบปัจจุบันกาล คำคุณศัพท์เพื่อ แสดงลักษณะของ ตัวละคร สิ่งของ คำวิเศษณ์ เลือกให้เหมาะสมมีจุดประสงค์เพื่อสร้างความเข้าใจ

อย่าใช้มากเกินไป หรือทำให้เย็นเยื่อ ส่วนขยาย คำเชื่อม ใช้ตามความจำเป็น ใช้ระดับของคำศัพท์ให้เหมาะกับกลุ่มเป้าหมาย เช่นรายการเด็กใช้ศัพท์ง่าย

การใช้เสียง จังหวะการบรรยายไม่ควรเร็วเกินไป ไม่จำเป็นต้องบรรยายในทุกครั้งที่มีความเงียบว่าง ลีลาการบรรยายสอดคล้องกับต้นฉบับ ผู้บรรยายมีทักษะในการใช้เสียงที่ดี เนื้อเสียงแสดงความแตกต่างกับต้นฉบับเพื่อให้ผู้ฟังแยกเสียงได้ชัดเจน การบรรยายควรมีความสม่ำเสมอ คงที่ ไม่ควรบรรยายเสมือนเป็นการแสดงอีกชิ้นหนึ่งแต่ต้องไม่จืดชืด ก่อให้เกิดความรำคาญ หรือน่าเบื่อ ถ้าไม่จำเป็นไม่ควรบรรยายทับเสียงเพลง

เสียงบรรยายภาพ เป็นบริการโทรทัศน์ที่จัดให้มีบริการคำบรรยายด้วยเสียงหรือจัดให้มีบริการเสียงบรรยายภาพเพิ่มเติมเป็นพิเศษในบางช่วงเวลาของรายการที่ไม่มีเสียงบรรยายภาพตามปกติ เพื่อให้คนพิการทางการเห็นหรือผู้ที่มีปัญหาด้านสายตาเข้าถึงหรือรับรู้ และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการของโทรทัศน์ได้มากขึ้น

2.2 กระบวนการผลิตรายการโทรทัศน์

การผลิตรายการโทรทัศน์มักจะยึดหลักการผลิตตามขั้นตอนการผลิตที่เรียกว่า 3P คือ ขั้นตอนการผลิต (Pre-production) ขั้นตอนการผลิต (Production) ขั้นตอนหลังการผลิต (Post-production) โดยมีรายละเอียดดังนี้ (สันทัด ทองรินทร์, 2550)

2.2.1 ขั้นตอนการผลิต (Pre-production) ก่อนการผลิตรายการโทรทัศน์ไม่ว่าจะเป็นรายการประเภทใด รูปแบบใด ต้องมีการเตรียมการผลิตก่อน เนื่องจากการผลิตรายการโทรทัศน์มีองค์ประกอบที่ซับซ้อน เช่น เรื่องของบุคลากร การดำเนินงาน งบประมาณ ฯลฯ หากขาดการเตรียมการที่ดี ผลที่ตามมาอาจทำให้เกิดปัญหาหลายประการ เช่น รายการไม่ได้คุณภาพตามที่ต้องการ การใช้งบประมาณบานปลาย การเตรียมการที่ดีจะเป็นเข็มทิศทางการผลิตรายการให้ เป็นไปตามแผนที่กำหนด ทำให้สามารถควบคุมการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพภายใต้กรอบเวลา และงบประมาณที่วางไว้ การเตรียมการผลิตรายการโทรทัศน์ประกอบด้วย การวางแผน และการเตรียมความพร้อมก่อนที่จะดำเนินการผลิตรายการ

1) การวางแผนการผลิตรายการ เป็นการกำหนดแนวทางในการดำเนินงาน และเตรียมการในสิ่งที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วย การกำหนดแนวคิด วัตถุประสงค์ของรายการ กลุ่มเป้าหมาย การค้นคว้าเนื้อหา จัดทำโครงสร้างการผลิตรายการ กำหนดบุคลากร กำหนดวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ในการถ่ายทำ งบประมาณ และตารางเวลาในการผลิตรายการ

2) การเตรียมการผลิตรายการ เป็นขั้นก่อนที่จะนำไปผลิตรายการ ได้แก่ การเตรียมบุคลากร สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ การประสานงาน เตรียมการประชุม

ส่วนผู้ที่มีบทบาทในการวางแผนการผลิตรายการโทรทัศน์ ตั้งแต่การเริ่มต้นแนวคิด การวางแผนการผลิต การกำหนดงบประมาณ การออกแบบรายการ การคัดเลือกสถานที่ ได้แก่ ผู้อำนวยการบริหารการผลิต ผู้อำนวยการผลิต ผู้ผลิตรายการ ผู้จัดการผลิต ผู้เขียนบท ผู้กำกับรายการ หรือเรียกโดยรวมว่าบุคลากรสร้างสรรค์การผลิตรายการโทรทัศน์

2.2.2 ขั้นตอนการผลิต (Production) เป็นขั้นตอนหลังจากที่ได้มีการวางแผนและเตรียมการการผลิตรายการโทรทัศน์แล้ว โดยมีโครงสร้างการผลิตรายการเป็นแนวทาง ซึ่งมี 2 ลักษณะคือ การผลิตรายการที่ยึดตามโครงสร้างการผลิต และสถานที่ในการผลิตรายการ

1) การผลิตที่ยึดตามโครงสร้างการผลิต ได้แก่ วิธีการผลิตที่เป็นส่วนๆ หรือผลิตทีละส่วน และการผลิตที่สมบูรณ์ตั้งแต่ต้นจนจบ

การผลิตที่เป็นส่วนๆ หรือผลิตทีละส่วนเป็นการผลิตที่ไม่เป็นไปตามบทที่วางไว้ แต่เป็นการผลิตที่คำนึงถึงความสะดวกในการผลิต เช่น หนึ่งสถานที่อาจมีหลายฉากและแต่ละฉากไม่มีความต่อเนื่องกันแต่เพื่อความสะดวกจึงดำเนินการถ่ายฉากอื่นๆ ก่อนแล้วนำมาตัดต่อลำดับภาพในเป็นรายการที่สมบูรณ์ในภายหลัง การผลิตแบบนี้เหมาะกับรายการโทรทัศน์ประเภทละคร สารคดี เป็นต้น

การผลิตรายการที่สมบูรณ์ตั้งแต่ต้นจนจบ เป็นการผลิตรายการตั้งแต่ต้นเรียงตามลำดับตามที่กำหนดไว้ในบทจนจบในครั้งเดียว รายการโทรทัศน์ประเภทนี้จะไม่มีความยาวหรือต่อเนื่องกันหลายๆตอน ส่วนใหญ่จะจบในตอนเดียวและใช้เวลาไม่มาก เช่น รายการถ่ายทอดสด รายการประเภทสนทนา รายการสัมภาษณ์ เป็นต้น รายการประเภทนี้อาจมีการบันทึกรายการไว้ก่อนก็ได้ และอาจมีการตัดต่อบ้างแต่ไม่มากขึ้นอยู่กับความเหมาะสมและเวลา

2) การผลิตที่ยึดตามสถานที่ในการผลิต ได้แก่ วิธีการผลิตรายการในสถานที่ และการผลิตรายการนอกสถานที่

การผลิตรายการในสถานที่ เป็นการผลิตในห้องส่งหรือสตูดิโอ เป็นการผลิตที่สามารถควบคุมสภาพแวดล้อมในการถ่ายทำได้ โดยเฉพาะด้านแสง เสียง และเครื่องมือในการถ่ายทำ ทำให้สามารถถ่ายทำรายการได้ตลอดเวลา แต่มีข้อจำกัดที่ไม่ค่อยสมจริงเพราะส่วนใหญ่เป็นการจำลองฉาก หรือสถานการณ์ แต่มักใช้บุคลากรและอุปกรณ์ไม่มากช่วยประหยัดในเรื่องค่าใช้จ่ายได้

การผลิตรายการนอกสถานที่ เป็นการผลิตนอกสตูดิโอ หรือนอกห้องส่ง ข้อเสียคือไม่สามารถควบคุมแสง และเสียงได้ ทำให้การถ่ายทำมีข้อจำกัดเรื่องเวลา บางครั้งใช้เวลาหลายวัน หรือต้องทำงานแข่งกับเวลา แต่ข้อดีคือ การให้บรรยากาศ หรืออารมณ์ของรายการที่มีความสมจริงสมจังมากกว่า

2.2.3 ขั้นหลังการผลิต (Post-production) รายการที่ผลิตยังไม่มีความสมบูรณ์ จึงต้องนำมาทำให้รายการมีความต่อเนื่องและสมบูรณ์ทั้งภาพ เสียง รวมถึงข้อความที่จะนำเสนอ ในขั้นหลังการถ่ายทำประกอบด้วยขั้นตอนย่อยๆ ได้แก่ การเลือกวิธีการตัดต่อ ลำดับภาพ การเลือกภาพ เลือกเทคนิคในการตัดต่อ ลำดับภาพ การผสมเสียง การทำกราฟิก การตรวจสอบความถูกต้องของรายการ รวมถึงการเผยแพร่ เป็นต้น

2.3 การบริหารจัดการการผลิตรายการโทรทัศน์

การบริหารจัดการการผลิตรายการโทรทัศน์เริ่มต้นจากสิ่งที่ได้รับมอบหมายให้ผลิตรายการ โดยมีการวางแผนทั้งด้านรายการ ด้านบุคลากร ด้านวัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ จนกระทั่งการผลิตที่เสร็จสมบูรณ์ การผลิตรายการโทรทัศน์จะยึดหลักในการบริหารจัดการเช่นเดียวกับการบริหารจัดการองค์กรทั่วไป คือ หลักการที่เรียกว่า 4'M ประกอบด้วย คน/บุคลากร (Man) เงิน (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Material) และการจัดการ (Management) ดังนี้ (สันทัต ทองรินทร์, 2550)

2.3.1 คน/บุคลากร (man) บุคลากรในการผลิตรายการโทรทัศน์สามารถจำแนกเป็น 2 ประเภท คือ บุคลากรด้านรายการและบุคลากรด้านเทคนิค

1) บุคลากรด้านรายการ เป็นบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับด้านเนื้อหา การสร้างสรรค์รายการ และวางแผนรายการ แบ่งเป็น 3 กลุ่มใหญ่คือ 1) กลุ่มผู้สร้างสรรค์รายการ ได้แก่ ผู้อำนวยการบริหาร หรือผู้อำนวยการผลิต ผู้ผลิตรายการ ผู้ช่วยผู้ผลิตรายการ ผู้กำกับ ผู้เขียนบทผู้ประสานงาน ผู้กำกับเวที เจ้าหน้าที่เวที 2) กลุ่มผู้ปรากฏตัวในรายการ ได้แก่ ผู้แสดง ผู้ประกาศ ผู้ดำเนินรายการ 3) กลุ่มผู้สนับสนุนรายการ ได้แก่ เจ้าหน้าที่กราฟิก ผู้กำกับศิลป์ ช่างแต่งหน้า ช่างออกแบบเสื้อผ้า ผู้ออกแบบด้านเสียง

2) บุคลากรด้านเทคนิค เป็นบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับอุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการถ่ายทำ ได้แก่ ผู้กำกับเทคนิค ช่างกล้อง ช่างกำกับแสง ช่างเสียง ช่างเทปโทรทัศน์ เจ้าหน้าที่พิมพ์ตัวอักษร ช่างตัดต่อเทปโทรทัศน์

2.3.2 เงิน (money) การผลิตรายการโทรทัศน์จำเป็นต้องมีค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น การจัดงบประมาณจำเป็นต้องทำเป็นหมวดหมู่ในแต่ละด้าน ส่วนใหญ่จะเป็นการจำแนกงบประมาณโดยการจัดหมวดหมู่ตามขั้นตอนการผลิตรายการและจัดทำงบประมาณรวม จะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับรายละเอียดของหมวดหมู่ รวมถึงการจัดทำงบประมาณสำรองอื่นๆ เช่น ประกันภัยหรือภาษี

งบประมาณที่ใช้ในการผลิตรายการโทรทัศน์ ได้แก่ งบประมาณด้านค่าตอบแทน ค่าวัสดุอุปกรณ์ ค่าเช่า ค่าจัดจ้าง สร้าง ชื่อ ซึ่งงบประมาณด้านค่าตอบแทนเป็นส่วนที่มีการใช้จ่ายมากที่สุด โดยเฉพาะค่าตอบแทนบุคลากรของฝ่ายรายการที่ไม่มีความแน่นอน เช่น

คำตอบแทน ผู้แสดงนำในรายการจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับประสบการณ์และความสำเร็จของผู้แสดงนั้นๆ

2.3.3 วัสดุอุปกรณ์ (material) เป็นอุปกรณ์ที่มีความจำเป็นต่อการผลิตรายการ เพื่อให้ดำเนินไปได้อย่างราบรื่น ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วน คือ อุปกรณ์ทางเทคนิค สิ่งของ เครื่องใช้ในฉาก และเสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย

1) อุปกรณ์ทางเทคนิค ประกอบด้วยอุปกรณ์ทางเทคนิค 4 กลุ่มย่อยได้แก่ อุปกรณ์ในการสร้างหรือการผลิตภาพ อุปกรณ์ในการให้แสง อุปกรณ์ในการผลิตเสียง อุปกรณ์ในการควบคุมและผสมสัญญาณ

2) อุปกรณ์ในการเข้าฉาก เป็นสิ่งที่ช่วยให้ฉากมีความสมจริงมากขึ้น เช่น ฉากในห้องทำงาน จะมีอุปกรณ์โต๊ะ เก้าอี้ คอมพิวเตอร์ สมุด ปากกา ไฟ แก้วกาแฟ แจกันดอกไม้ เป็นต้น

3) อุปกรณ์เครื่องแต่งกาย เป็นส่วนประกอบที่จะทำให้ผู้ที่ปรากฏตัวดูดี เหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ เช่น เสื้อสูท กางเกง รองเท้า หรือหากเป็นผู้หญิงจะต้องมีเครื่องแต่งกายอย่างไรจึงจะเหมาะสมกับแต่ละรายการ

2.3.4 การจัดการ (management) การผลิตรายการโทรทัศน์เป็นงานที่มีความซับซ้อนในเรื่องกระบวนการ คน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ จึงต้องมีการบริหารจัดการเข้ามาช่วยทำให้การผลิตรายการเป็นอย่างราบรื่นและบรรลุเป้าหมาย การจัดการที่ดีจะช่วยในการประหยัดงบประมาณ และสามารถผลิตรายการให้เสร็จตามกำหนดเวลา ซึ่งการจัดการในการผลิตรายการอาจใช้แนวคิดของเฮนรี ฟาโยล์ (Henry Fayol) ประกอบด้วย การวางแผน การจัดโครงสร้างงาน การจูงใจ การควบคุม การอำนวยความสะดวก และการสื่อสาร

1) การวางแผน (planning) ต้องคำนึงวัตถุประสงค์ขององค์กร ระดับรายการ ให้มีความสัมพันธ์กัน สำหรับระดับการผลิตรายการการวางแผนจะอยู่ในขั้นก่อนการผลิตรายการ

2) การจัดโครงสร้างงาน (organizing) เป็นการกำหนดภาระหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละคนในองค์กร เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์

3) การจูงใจ (motivating) เป็นการสร้างความรู้สึกให้บุคลากรทำงานตามวัตถุประสงค์ การจูงใจจะเป็นลักษณะของการโน้มน้าวใจ การให้รางวัล การให้ความก้าวหน้า หรือความสำเร็จในการทำงาน

4) การควบคุม (controlling) เป็นการตรวจสอบและประเมินการทำงานตามกระบวนการผลิตรายการ เพื่อให้รายการออกมามีคุณภาพ เช่น คำพูด การเขียน การให้รางวัล การสร้างแรงจูงใจ

5) การอำนวยความสะดวก (facilitating) เป็นการสนับสนุนการผลิตรายการให้เกิดความคล่องตัว ราบรื่น โดยการอำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ เช่น คน งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ เป็นต้น

6) การสื่อสาร (communicating) เป็นส่วนสำคัญของการผลิตรายการ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในเรื่องที่จะสื่อสารกับทีมงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง หากการสื่อสารไม่ตรงกันหรือไม่เข้าใจกันก็อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อการผลิตรายการได้ เช่น รายการไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ หรือเสร็จไม่ตามกำหนดที่วางไว้ เป็นต้น

2.4 การสนับสนุนรายการโทรทัศน์ โอกาสของผู้พิพากษาทางทนายเห็นจะเพิ่มมากขึ้น หากผู้ผลิตมีงบประมาณเพียงพอต่อการผลิตรายการที่มีคุณภาพ น่าสนใจ และสามารถนำเสนอในรูปแบบที่แปลกใหม่และหลากหลาย ซึ่งหน่วยงานหรือองค์กรทั้งภาครัฐและภาคเอกชนก็ควรให้การสนับสนุนในด้านนี้ (สุทธิ ชัดติยะ และภัสวาลี นิติเกษตรสุนทร, 2548)

รูปแบบของการสนับสนุนรายการโทรทัศน์ สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ วิธีการโฆษณา และไม่ใช้โฆษณา ทั้งนี้การสนับสนุนรายการโทรทัศน์ต้องอาศัยปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายประการในการประกอบการพิจารณาของผู้ให้การสนับสนุนรายการ ดังนี้

ปัจจัยในการสนับสนุนรายการโทรทัศน์ ผู้สนับสนุนรายการหรือสปอนเซอร์ในปัจจุบัน มีส่วนสำคัญอย่างมากในการทำธุรกิจโทรทัศน์ บางกรณีผู้สนับสนุนรายการเป็นปัจจัยหลักสำคัญในการนำมากำหนดกลยุทธ์รายการ เช่น การมีแนวคิดที่จะทำเพื่อวัยรุ่นนักรายการโดยสินค้าที่ให้การสนับสนุนหลักคือเครื่องดื่มเป๊ปซี่ ที่มีนโยบายในการโฆษณาไปผูกติดกับเรื่องของดนตรี ดังนั้น การผลิตรายการวัยรุ่นที่น่าเสนอ ก็ต้องมีเนื้อหาในเรื่องของดนตรีเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของสินค้า คือเป๊ปซี่นั้นด้วย หรือผู้สนับสนุนที่มีงบประมาณจำนวนมากในช่วงนี้คือผลิตภัณฑ์เสริมความงาม ผู้ผลิตรายการอาจต้องทำรายการสำหรับผู้หญิง เพื่อเชิญชวนให้สินค้าเหล่านี้สนใจมาสนับสนุนมากมาย เป็นต้น (วัชรระ แววุฒินันท์, 2548)

รายการที่ประสบความสำเร็จมาก มีอัตราผู้ชมสูง และมีการออกอากาศในช่วงเวลาที่ดี ผู้สนับสนุนรายการอาจไม่เข้ามามีอิทธิพลต่อผู้สนับสนุนรายการมากนัก แต่หากรายการออกอากาศในช่วงเวลาที่มีผู้ชมรายการน้อย ผู้สนับสนุนรายการมักจะเข้ามามีอิทธิพลในรายการมาก เช่น เข้ามามีบทบาทในรูปรายการ ฉาก หรือแม้กระทั่งในบทพิธีกร (สุทธิ ชัดติยะ และภัสวาลี นิติเกษตรสุนทร, 2548) นอกจากนี้ปรากฏการณ์ด้านผู้ชมที่แบ่งเป็นกลุ่มย่อยๆ ค่าการผลิตรายการที่พุ่งขึ้นสูง และพฤติกรรมผู้ชมที่ชอบเปลี่ยนช่องไปมาเพื่อหนีการดูโฆษณา ทำให้ผู้สนับสนุนรายการเข้ามามีบทบาทในรายการมากขึ้น เช่น การบูรณาการสินค้าเข้ากับตัวรายการ การวัดข้อมูลด้านผู้ชมรายการที่เป็นแฟนตัวจริง ไปพร้อมๆกับการสนับสนุนสปอตโฆษณา (Lotz, Amanda D., 2007)

โดยทั่วไป ผู้สนับสนุนรายการมักตัดสินใจที่จะซื้อโฆษณาจากตัวเลขวัดระดับความนิยมในรายการ หรือเรตติ้ง (rating) ในรายการธุรกิจโทรทัศน์เรตติ้งมีความสำคัญมาก เพราะเป็นตัวสะท้อนระดับความนิยมของผู้ชมรายการใดรายการหนึ่ง นอกจากนี้จะส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อโฆษณาของผู้สนับสนุนรายการแล้ว เรตติ้งยังมีผลต่อการสร้างสรรค์และจัดรายการโทรทัศน์เป็นอย่างมาก ถ้ารายการใดมีเรตติ้งดีผู้จัดควรพยายามพยุงสถานการณ์ไว้ หรือพัฒนาให้ดียิ่งๆ ขึ้นไป แต่ถ้ารายการใดมีเรตติ้งต่ำ ผู้สร้างสรรค์รายการและผู้จัดรายการก็จำเป็นต้องหาทางปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงโดยด่วน (สุทธิ ชัดติยะ และภัสวดี นิติเกษตรสุนทร, 2548)

ข้อดีและข้อจำกัดในการโฆษณาทางโทรทัศน์ มีดังนี้ (Shane, Ed. 1999)

ข้อดีของการซื้อโฆษณาทางโทรทัศน์ คือ ภาพและเสียง (visual) โทรทัศน์สามารถดึงดูดความสนใจของผู้ชมด้วยภาพเคลื่อนไหว สี และเสียง วิถีชีวิต (lifestyle) คนที่เกิดหลัง ค.ศ.1948 จะเติบโตมาพร้อมกับการดูโทรทัศน์ และมีโทรทัศน์เป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวัน เพราะโทรทัศน์สามารถเข้าถึงมวลชน (mass appeal) ได้เป็นจำนวนมากในการออกอากาศแต่ละครั้ง การกระจายตัวในวงกว้าง (ubiquitous) โทรทัศน์มีอยู่เกือบทุกบ้านและเกือบทุกคนสามารถเข้าถึงได้ ไม่ยาก ไม่มีการล้ำเส้น (intrusive) ผู้ชมไม่ต้องคอยนั่งดูโฆษณาอยู่ตลอดเวลา การเข้าถึง (access) โทรทัศน์สามารถเข้าถึงผู้ชมเฉพาะกลุ่มได้ เช่น ผู้สูงอายุ เด็กวัยรุ่น ผู้หญิงผู้ชาย และคนพิการ เป็นต้น ความฉับไว (immediacy) โฆษณาทางโทรทัศน์ออกอากาศได้ทันทีทันใดและมีความต่อเนื่องตลอด 24 ชั่วโมง ความหลากหลาย (variety) สามารถเลือกช่วงโฆษณาได้ในรายการที่หลากหลาย ประเภทและเข้าถึงได้ตรงกลุ่มเป้าหมาย หลากหลายระดับ (multilevel) สามารถซื้อโฆษณาทางโทรทัศน์ได้ทั้งในระดับนานาชาติ ระดับประเทศ ระดับเครือข่าย และระดับท้องถิ่น เป็นที่สนใจของเอเจนซี (agency interest) การผลิตรายการที่มีการสร้างสรรค์สามารถสร้างรายได้ให้กับเอเจนซี ผู้ผลิตรายการ และผู้ที่เกี่ยวข้อง ความมีคุณค่า (entertainment value) โฆษณาสามารถสะท้อนวัฒนธรรมในสังคมนั้นๆ และสร้างคุณค่าด้านความบันเทิงได้

ข้อจำกัดของการโฆษณาทางโทรทัศน์ คือ ความยุ่งเหยิง (clutter) ช่วงเวลาในการโฆษณาหนึ่งๆ จะมีสปอตหลายตัวซึ่งอาจไม่สามารถสร้างการจดจำให้กับผู้ชมได้ดีเท่าที่ควร การอยู่กับที่ (nonmobile) เนื่องจากผู้ชมส่วนใหญ่มักอยู่ที่บ้าน จึงทำให้เข้าถึงผู้บริโภคได้ยากกว่าการรับชมโดยตรง ณ จุดขาย การแบ่งกลุ่มเป้าหมายไม่ชัดเจน (poorly targeted) สื่ออื่นๆ มีการแบ่งกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจนกว่า และมีความคุ้มค่ากว่าในการเจาะกลุ่มเป้าหมายขนาดเล็ก ประกอบกับพฤติกรรมเปลี่ยนช่อง (zapping) ของผู้บริโภคที่ชอบเปลี่ยนช่องบ่อยๆ เวลาชมรายการโทรทัศน์ ทำให้คนได้ดูโฆษณา ทำให้ไม่คุ้มค่า (limited avails) ซึ่งป้องกันได้ด้วยการซื้อโฆษณาในรายการที่ตรงกลุ่มเป้าหมาย ต้นทุนการผลิตสูง (production costs) ต้นทุนที่ใช้ในการผลิตสปอตโฆษณามี

ค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง การกระจัดกระจาย (fragmentation) จากการมีสถานีโทรทัศน์แบบฟรีทีวี เคเบิลทีวี ทีวีดาวเทียม อินเทอร์เน็ตทีวี ทำให้การวิเคราะห์และตัดสินใจซื้อสปอตโฆษณาทำได้ยากขึ้น

ข้อสรุปเกี่ยวกับแนวคิดเรื่องการสนับสนุนรายการโทรทัศน์ การที่ผู้สนับสนุนรายการโทรทัศน์จะพิจารณาให้การสนับสนุนรายการใดรายการหนึ่งนั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น นโยบายของรายการ ช่วงเวลาการออกอากาศ ระยะเวลาในการออกอากาศ โฆษณาค้นรายการ โฆษณาในรายการ เรตติ้งรายการ รูปแบบรายการ เนื้อหารายการ และงบประมาณ

3. แนวคิดเกี่ยวกับผู้พิการทางการเห็น

โดยปกติคนทั่วไปมักเข้าใจว่า “คนตาบอด” หมายถึงผู้ที่ไม่เห็นเลย แต่ในทางการแพทย์และทางกฎหมาย มีการจัดระดับความสามารถในการเห็น โดยพิจารณาจากระดับสายตา

แซนดร้า ซามานส์ (Salman, S. 1996) ได้อธิบายให้เข้าใจง่ายขึ้นว่า การวัดระดับสายตาเพื่อพิจารณาว่าบุคคลนั้นเป็นผู้พิการทางการเห็นหรือไม่ โดยวัดระดับสายตาในทิศทางตรงที่เป็น การมองเห็นด้านหน้าและวัดลานสายตาซึ่งเป็นการวัดการมองเห็นด้านข้าง ดังนั้นคนตาบอดไม่ได้หมายถึงคนที่ตาบอดสนิทเสมอไป อาจหมายถึงคนที่ยังมองเห็นแต่มีระดับความสามารถในการมองเห็นน้อยมากหรือมองเห็นได้ในมุมแคบมาก

เกณฑ์การให้นิยามคำว่า ภาวะตาบอด (blind) และภาวะสายตาเลือนราง (low vision) ตามที่องค์การอนามัยโลกกำหนด ก็ใช้การวัดสายตาทั้ง 2 แบบดังนี้ (ศักดิ์ชัย วงศกิตติรักษ์, 2556)

1. คนตาบอด (blindness) หมายถึง คนที่มีสายตาเหลืออยู่น้อย หรือไม่มีเลย แม้จะได้รับการแก้ไขแล้ว จึงไม่สามารถใช้สายตาในการเรียนหนังสือได้ เป็นผู้ที่มียาตาภายหลังการแก้ไข ไม่มากกว่า 20/200 ฟุต หรือ 6/60 เมตรในดวงตาข้างที่ดีกว่า หรือมุมในการมองเห็นไม่เกิน 20 องศา

2. คนสายตาเลือนราง (low vision) หมายถึง บุคคลที่มีสายตาบกพร่องแต่ไม่ใช่คนตาบอดสนิท สามารถมองเห็นได้บ้างต่างๆ ภายหลังจากการได้รับการแก้ไขแล้ว (สวมแว่นตาหรือแว่นขยาย) จึงสามารถใช้สายตาในการเรียนหนังสือได้บ้าง มีสายตา 20/70 ฟุตหรือน้อยกว่าในสายตาข้างที่ดี นั่นคือสามารถมองเห็นวัตถุหรือสิ่งของในระยะไม่เกิน 70 ฟุต

ในประเทศแคนาดา และสหรัฐอเมริกา ถือว่าสายตาข้างดี เมื่อใช้แว่นขยายแล้วอยู่ในระดับที่น้อยกว่า 6/50 เมตร หรือมีลานสายตาแคบกว่า 20 องศา ให้ถือเป็นสภาพตาบอดตามกฎหมายในประเทศอังกฤษ ถือว่าคนที่มีสายตาน้อยกว่า 3/60 เมตร เป็นคนตาบอด

ความหมายทางการศึกษา หมายถึง ผู้ที่ไม่สามารถรับการศึกษาได้โดยการเห็นหรือการใช้สายตา แต่สามารถศึกษาได้โดย การฟัง การสัมผัส การดมกลิ่น และการใช้กล้ามเนื้อ เป็นต้น

ความหมายทางการแพทย์ โดยเฉพาะอเมริกาได้กำหนดไว้ว่า “ผู้ใดมองเห็นต่ำกว่าปกติ 10% ถือว่าเป็นคนตาบอด ทั้งนี้รวมทั้งผู้ที่มีลานสายตาแคบด้วย

ความหมายทางอาชีพ หมายถึง ผู้ที่ไม่สามารถประกอบอาชีพโดยใช้การเห็นได้ เช่น อาชีพที่เกี่ยวกับการใช้สื่อต่างๆ การอ่านหรือการเขียนหนังสือปกติ เป็นต้น

1. ประเภทของคนที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น

คนที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น หมายถึง คนตาบอดหรือตาบอดบางส่วน ซึ่งมีความแตกต่างกันดังนี้

1.1 คนตาบอด (blind) หมายถึง คนที่มีสายตาเหลืออยู่น้อย หรือไม่มีเลย แม้จะได้รับการแก้ไขแล้ว จึงไม่สามารถใช้สายตาในการเรียนหนังสือได้ เป็นผู้ที่มียาตาภายหลังการแก้ไข ไม่มากกว่า 20/200 ฟุต หรือ 6/60 เมตรในดวงตาข้างที่ดีกว่า หรือมุมในการมองเห็นไม่เกิน 20 องศา

1.2 คนตาบอดบางส่วน หรือตาบอดเลือนราง (partially sighted หรือ partially blind) หมายถึง บุคคลที่มีสายตาบกพร่อง แต่ไม่ใช่คนตาบอดสนิท สามารถมองเห็นได้บ้างกลางๆ ภายหลังจากการได้รับแก้ไขแล้ว (สวมแว่นตาหรือแว่นขยาย) จึงสามารถใช้สายตาในการเรียนหนังสือได้บ้าง มีสายตา 20/70 ฟุตหรือน้อยกว่าในสายตาข้างที่ดี นั่นคือสามารถมองเห็นวัตถุหรือสิ่งของในระยะ ไม่เกิน 70 ฟุต

2. สถานการณ์ปัจจุบันและปัญหาของคนตาบอด

ปัจจุบันแม้จะมีหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนได้จัดให้มีบริการแก่คนพิการในด้านต่างๆ แล้วแต่บริการเหล่านั้นก็ยังไม่เพียงพอ ไม่สามารถสนองต่อความต้องการของคนพิการที่กระจายอยู่ในจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศไทยได้ ทั้งนี้เพราะบริการของรัฐและเอกชนส่วนใหญ่อยู่ใน กรุงเทพมหานคร และจังหวัดใหญ่ๆ เพียงไม่กี่จังหวัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขาดการประชาสัมพันธ์ ทำให้ผู้พิการในชนบทไม่ได้รับทราบข่าวสาร และความช่วยเหลือต่างๆ (กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ, 2561)

แนวคิดนี้จะช่วยอธิบายตัวแปรด้านบริบทของความพิการ และลักษณะประชากร ในอันที่จะส่งผลต่อแนวทางในการผลิตรายการโทรทัศน์ให้ตอบ โจทย์ความต้องการของผู้พิการทางการเห็นอย่างแท้จริง

สถานการณ์และสภาพปัญหาของคนตาบอดตั้งแต่วัยทารกถึงวัยสูงอายุ มีปัญหาที่สำคัญๆ เช่นเดียวกับคนพิการทั่วไป ซึ่งพอจะสรุปเป็นประเด็นสำคัญๆ ได้ดังต่อไปนี้

ด้านการศึกษา ประเทศกำลังพัฒนาในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก ร้อยละ 70-80 ของคนพิการใช้ชีวิตในชนบทที่ไม่มีบริการ หรือมีน้อยมากจนแทบจะหาไม่ได้ ไม่ได้รับการศึกษา ส่วนในเขตเมืองจะดีกว่า แม้จะมีโอกาสน้อยที่จะได้เข้าศึกษาร่วมกับคนปกติทั่วไป

จากการศึกษาของวิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล รายงานเมื่อปลายปี พ.ศ. 2538 พบว่า มีคนพิการที่ได้มีโอกาสศึกษาเล่าเรียนในโรงเรียนของรัฐ โดยกระทรวงศึกษาธิการและในหน่วยงานของเอกชน โดยมูลนิธิต่างๆ เพียง 2.9-5.5 % เท่านั้น ส่วนที่เหลือยังคงดำรงตำแหน่งเป็นเด็กด้อยโอกาสต่อไป

ในหลักปรัชญาการศึกษา นั้น เด็กไทยทุกคนต้องได้รับการศึกษาอย่างน้อยขั้นพื้นฐานที่รัฐจัดให้ในฐานะของความเป็นพลเมืองของประเทศคนหนึ่ง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยปี 2540 ได้ระบุถึงสิทธิที่จะได้รับการศึกษาของ “เด็กพิการ” ไว้ในมาตราที่เกี่ยวข้องถึง คือ มาตรา 43 บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าเล่าเรียน เด็กพิการเองควรได้รับสิทธิเช่นเดียวกับเด็กปกติทั่วไปในเรื่องของโอกาสทางการศึกษา

คนพิการส่วนใหญ่ขาดการศึกษา แม้แต่การศึกษาภาคบังคับก็ตาม มีจำนวนเด็กและเยาวชนพิการน้อยกว่าร้อยละ 5 ที่ได้รับการศึกษาในโรงเรียนเฉพาะด้าน ของกองการศึกษาพิเศษซึ่งมีอยู่แต่ในจังหวัดใหญ่ๆ ไม่กี่แห่งเท่านั้น และรับได้จำนวนจำกัด ความช่วยเหลือจากรัฐยังมีน้อยไม่เพียงพอ โดยเฉพาะตามชนบท การเดินทางไม่สะดวก ความไม่เข้าใจของครู อาจารย์ตามสถานศึกษาต่าง ๆ เข้าใจว่าเรียนไม่ได้ เรียนไปก็เอาไปทำประโยชน์ไม่ได้ หรือโรงเรียนยังไม่พร้อมหรือขณะที่ไปเรียนร่วมกับเด็กปกติ ก็ต้องเผชิญกับทัศนคติของครูและเพื่อนๆ ที่มีต่อเด็กพิการ มักถูกล้อเรียน ถูกรังแก ถูกรังเกี้ยว หรือแสดงความสงสารอย่างผิดๆ และขาดแคลนอุปกรณ์ช่วยในการศึกษา ต้องใช้วัสดุอุปกรณ์พิเศษ เช่น หนังสืออักษรเบรลล์ เทป ในกรณีของเด็กตาบอด ซึ่งตำราเรียนวิชาต่างๆ ที่ทำเป็นอักษรเบรลล์เพื่อให้นักเรียนใช้บางครั้งก็ไม่มีครบทุกวิชา อาทิ หนังสือนอกเวลา เพราะวัสดุรวมทั้งค่าเล่าเรียนในการผลิตสูงและต้องใช้เวลาทำมาก จึงทำไม่ทัน จะผลิตวิชาที่จำเป็นจริงๆ ก่อน การอ่านหนังสือเรียนบางวิชาบันทึกลงในเทปกลับเพื่อให้นักเรียนตาบอดใช้ฟัง ก็ถือว่าเป็นตำราเรียนอีกรูปแบบหนึ่งที่ใช้แทนตำราเรียนอักษรเบรลล์ได้ดีเช่นกัน

ด้านการทำงาน กฎกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมว่าด้วยการจ้างคนพิการ ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 โดยกำหนดให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการเอกชนรับคนพิการเข้าทำงานในอัตราลูกจ้าง 200 คนต่อคนพิการ 1 คน และนับตั้งแต่กฎกระทรวงดังกล่าวมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 28 มกราคม 2538 เป็นต้นมาปรากฏว่าคนพิการส่วนใหญ่ก็ยังคงประสบปัญหาที่จะเข้าสู่การจ้างงานในสถานประกอบการ

คนพิการต้องเผชิญกับปัญหาในการหางานทำ เพราะความเสียเปรียบในด้านการแข่งขันกับคนปกติ ในตลาดแรงงาน ทัศนคติของสังคมชุมชนต่อคนพิการ การไม่ยอมรับในความสามารถของคนพิการ ในสังคมไทยจึงยังมีคนพิการอีกเป็นจำนวนมาก จากจำนวนคนพิการที่

คาดว่าจะมีประมาณ 3 ล้านคน มีคนที่อยู่ในวัยทำงานและมีงานทำร้อยละ 42 อีกร้อยละ 58 ยังเป็นแรงงานที่สูญเสียค่า คนพิการที่มีงานทำประมาณร้อยละ 27 เป็นงานนอกบ้าน ส่วนอีกร้อยละ 73 ทำงานอยู่กับบ้าน โดยการช่วยเหลือครอบครัวหรือประกอบอาชีพส่วนตัว เมื่อตัวเลขบ่งชี้ดังนี้จึงไม่เป็นการแปลกประหลาดที่ในปัจจุบันเรามักเห็นคนพิการจำนวนมากถูกละเลยจากสังคมหรือครอบครัว พวกเขาต้องดิ้นรนกระเสือกกระสนช่วยเหลือตนเองไปตามมีตามเกิดอย่างน่าเวทนา ทำให้ดูเหมือนว่าคนพิการเป็นผู้ด้อยโอกาสและเป็นบุคคลที่ด้อยคุณค่าด้วย

สาเหตุที่คนพิการต้องว่างงาน กลายเป็นแรงงานที่ไร้คุณค่าอย่างน่าเสียดาย เกิดจากปัญหาสำคัญ ดังนี้

ประการแรก ปัญหาด้านทัศนคติของคนในสังคมไทยที่มองคนพิการไม่ถูกต้อง มีความคิดว่าคนพิการคือผู้ด้อยความสามารถกว่าคนปกติ ไม่น่าทำอะไรได้สมบูรณ์ กฎระเบียบหรือข้อบังคับที่มีอยู่ เช่น การคัดเลือกบุคคลเข้าทำงานตามหน่วยงาน จึงมักกำหนดในลักษณะไม่เปิดโอกาสให้แก่คนพิการ ดังเช่นมักกำหนดว่า “ต้องไม่เป็นผู้พิการและทุพพลภาพ” อันเป็นอุปสรรคต่อคนพิการอย่างยิ่ง คนพิการถูกเหยียดหยามรังเกียจจากคนปกติ ถูกรังแกล้อเลียนและไม่ได้รับการยอมรับจากสังคมในการให้แสดงความสามารถมากนัก การที่สังคมไม่เข้าใจเรื่องคนพิการจึงเป็นสาเหตุใหญ่ที่ทำให้คนพิการถูกละเลย ไม่ได้รับการเหลียวแลจากสังคมเท่าที่ควร นายจ้างส่วนใหญ่ไม่ยอมรับคนพิการเข้าทำงานด้วยเกรงว่าคนพิการจะทำงานไม่คุ้มค่าจ้าง หรืออาจสร้างปัญหาให้ภายหลัง ยิ่งนายจ้างที่ไม่เข้าใจกฎหมายแรงงานดีพอ ยิ่งมีความกลัวเป็นทวีคูณ รวมทั้งเห็นว่าเป็นภาระเกินความจำเป็น ไม่ควรรับแรงงานคนพิการเสียเลยจะดีกว่า เมื่อสังคมมองคนพิการอย่างนี้จึงเท่ากับเป็นการปิดโอกาสของคนพิการให้น้อยลง

ประการที่สอง ปัญหาเกิดจากการขาดแคลนองค์กรพัฒนาแรงงานคนพิการ โดยเฉพาะการฝึกอาชีพให้กับคนพิการ หน่วยงานที่มีหน้าที่ฝึกอาชีพเท่าที่มีอยู่ในปัจจุบัน สามารถฝึกอาชีพให้แก่คนพิการได้ปีละไม่มาก คนพิการจำนวนมากทั้งเด็กและคนทำงาน จึงยังไม่ได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพเลย จึงไม่มีทักษะความรู้ความสามารถหรือความชำนาญงานในการประกอบอาชีพ แม้แต่การทำงานอยู่กับครอบครัวตนเองก็ตาม แรงงานคนพิการนับแสนคนจึงไม่สามารถก้าวเข้าสู่ตลาดแรงงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ น่าเป็นห่วงคนพิการอีกจำนวนมากที่ยังไม่ได้รับการฟื้นฟูด้านอื่นเลย ไม่ว่าจะเป็นด้านการแพทย์หรือด้านการศึกษา เมื่อเกิดปัญหาอย่างนี้ การก้าวเข้าสู่ตลาดแรงงานยิ่งลำบากมากขึ้น การพัฒนาแรงงานคนพิการให้มีคุณค่าจึงต้องแก้ปัญหาเหล่านี้ให้สอดคล้องต้องกันด้วย

ประการที่สาม ปัญหาด้านอื่นๆ เช่น ประเทศไทยยังไม่มีสถาบันให้การรับรองแรงงานคนพิการที่มีความรู้ความสามารถและความชำนาญในกาประกอบอาชีพ เมื่อคนพิการที่มี

ความรู้ต้องเจอกับปัญหานี้ ก็เท่ากับว่าแรงงานของเขาต้องว่างเปล่าไปอย่างน่าเสียดาย การที่คนพิการทำงานได้โดยการประกอบอาชีพอิสระ เช่น เกษตรกรรม การวาดภาพ ศิลปหัตถกรรม แต่เมื่อมาพบปัญหาด้านการตลาดไม่สามารถระบายสินค้าได้ดีเท่าที่ควร ก็เกิดปัญหากระทบที่แก้ไม่ตก นอกจากนี้ยังมีปัญหาอื่นอีกมากมาย เช่น ปัญหาด้านการสื่อสาร การเดินทาง อาคารสถานที่ ซึ่งโดยทั่วไปก็ไม่เอื้อกับคนพิการ ประกอบกับการขาดแคลนข้อมูลที่ต้องเกี่ยวกับความพิการในชุมชน เป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อการวางแผนพัฒนาการบริการฟื้นฟูสมรรถภาพทางอาชีพ

ด้านเจตคติ ปกติเมื่อบุคคลทั่วไปเห็นคนพิการ ความรู้สึกและปฏิกิริยาที่บุคคลทั่วไปแสดงออกต่อคนพิการนั้นแตกต่างกันไป บ้างก็แสดงออกถึงความสงสาร เห็นอกเห็นใจ สมเพชเวทนา บ้างก็แสดงอาการรังเกียจ บ้างก็รู้สึกว่าคนพิการเป็นคนที่ไม่ปกติแตกต่างไปจากตน และมีคนจำนวนไม่น้อยที่รู้สึกเฉยๆ ปราศจากความสนใจใดๆทั้งสิ้น เพราะถือว่ามิใช่ธุระอะไรของตน จึงพยายามหลีกเลี่ยงหรือปฏิบัติต่อคนพิการแตกต่างไปจากการปฏิบัติต่อบุคคลธรรมดาด้วยกัน ซึ่งสิ่งเหล่านี้ทำให้ความรู้สึกด้านอารมณ์ของคนพิการหวนไหว เพราะพวกเขาล้วนประสงค์ที่จะให้บุคคลอื่นปฏิบัติต่อเขาเหมือนบุคคลธรรมดา

คนพิการประมาณ 80% อาศัยอยู่ในชนบท ทศนคติของสังคมที่มีต่อคนพิการนั้น โดยส่วนรวมเป็นไปในทางลบ ประกอบกับความเชื่อทางศาสนาเรื่องบาปกรรม จึงเชื่อว่าสาเหตุแห่งความพิการเกิดจากการทำบาปกรรมมาแต่ชาติปางก่อน หรือพ่อแม่ทำไม่ดีผลกรรมจึงส่งผลมาตกที่ลูก ทำให้ครอบครัวใดที่มีคนพิการก็จะปิดบังซ่อนเร้นด้วยความอับอาย ประเทศไทยก็เหมือนกับประเทศกำลังพัฒนาอื่นๆ คนพิการส่วนใหญ่จะถูกเก็บไว้ในบ้าน และอยู่ในความดูแลของครอบครัวด้วยเหตุผลต่างๆ บางครอบครัวคิดว่าลูกพิการคนเดียวดูแลได้ ไม่อยากปล่อยให้เขาไปตระกำลำบาก บางครอบครัวอยากที่จะให้คนอื่นรู้ว่ามิใช่ลูกพิการ บางครอบครัวอยากจะให้ลูกที่พิการของตนมีโอกาสได้รับการฟื้นฟูด้านการศึกษา และการมีงานทำ แต่ไม่รู้จะไปพึ่งพาใครที่ไหน จึงจำเป็นต้องเลี้ยงดูอยู่ที่บ้าน ประกอบกับฐานะยากจน และรัฐบาลไม่สามารถกระจายบริการการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ การศึกษา และทางสังคมได้อย่างทั่วถึง คนพิการส่วนมากจึงถูกละเลย แม้แต่สิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน คือสิทธิที่จะได้รับการศึกษาภาคบังคับตามรัฐธรรมนูญ เป็นต้น จึงมีผลทำให้คนพิการเป็นผู้ด้อยโอกาสในทุกๆ ด้าน เป็นเสมือนพลเมืองชั้นสองของสังคม เป็นกลุ่มคนที่มีความสามารถน้อยกว่าคนปกติทั่วไป ต้องการความสงสารและความเห็นใจ

จึงอาจกล่าวได้ว่า ปัญหาทางทัศนคติของคนปกติที่มีต่อคนพิการเป็นส่วนประกอบที่สำคัญที่สุดส่วนหนึ่งที่จะกำหนดความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการเข้าไปมีส่วนร่วมในสังคมของคนพิการ เนื่องจากทัศนคติของคนทั่วไปที่มีต่อคนพิการฝังรากลึกมานาน จึงควรที่จะส่งเสริมความรู้ความเข้าใจต่อสาธารณะ

โดยสรุป แม้ว่าปัจจุบันจะมีหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนจัดให้มีบริการสงเคราะห์แก่คนพิการในด้านต่างๆ แล้ว แต่บริการเหล่านั้นก็ยังไม่เพียงพอ ไม่สามารถสนองต่อความต้องการของคนพิการที่กระจายอยู่ในจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศไทยได้ ทั้งนี้เพราะบริการของภาครัฐและเอกชนส่วนใหญ่อยู่ในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดใหญ่ๆ เพียงไม่กี่จังหวัด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การขาดการประชาสัมพันธ์ ทำให้ผู้พิการในชนบทไม่ได้รับทราบข่าวสาร และความช่วยเหลือต่างๆ

จากความพยายามของภาครัฐ ที่ต้องการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ ทั้งทางการแพทย การศึกษา อาชีพ และสังคม โดยการจดทะเบียนคนพิการ ทั่วประเทศ เพื่อให้สิทธิคนพิการ เข้ารับบริการ ฟื้นฟูสมรรถภาพ โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย ในการรักษาพยาบาล และการซื้ออุปกรณ์ สำหรับคนพิการแต่ละประเภท แต่มาตรการเหล่านี้ แก้ปัญหาได้เพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น ปัญหาที่แท้จริงคือ ทำอย่างไรที่จะจัดหา หรือพัฒนา เครื่องมือ อุปกรณ์ที่จะสนับสนุน ส่งเสริมคนพิการ ให้สามารถดำรงชีวิต ในสังคมร่วมกับคนปกติได้ โดยไม่เป็นภาระกับผู้อื่น สามารถเข้ารับการศึกษ จนถึงขั้นสูงสุดได้ และประกอบอาชีพได้ เช่นเดียวกับคนปกติ ความมุ่งหวังเช่นนี้ จะบรรลุผลได้ โดยการใช้เทคโนโลยี มาพัฒนาขีดความสามารถของคนพิการ ให้ทัดเทียมคนปกติ

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคนตาบอด สภาพการณ์และปัญหาในการดำเนินชีวิต ดังกล่าว สื่อมวลชนสามารถมีส่วนร่วมในการช่วยสนับสนุนการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการมากขึ้น เช่น ช่วยประชาสัมพันธ์การทำงาน ของหน่วยงานต่างๆ เพื่อสร้างความร่วมมือของคนในสังคม ช่วยเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเรื่องการติดต่อ เพื่อบริการสนับสนุน รวมทั้งการแจ้งการเข้าถึงแหล่งให้ความช่วยเหลือทั้งระดับ ท้องถิ่นและ ระดับชาติ เพื่อให้คนพิการและครอบครัว ได้รับข้อมูลที่ต้องการ รวมทั้งข้อมูลเรื่องการปรับปรุง นโยบายแห่งชาติและโครงการต่างๆ เป็นต้น

4. แนวคิดเกี่ยวกับการทำหน้าที่ของสื่อมวลชนตามหลักของ Talcott Parsons

รัฐบาลมีนโยบายและแผนต่างๆ ที่ส่งเสริมให้องค์กรสื่อผลิตรายการการ โทรทัศน์เพื่อ ส่งเสริมให้คนพิการเข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการของสถานีโทรทัศน์ได้อย่างเท่าเทียม สังคมจึงเกิดคำถามว่าองค์กรสื่อได้มีการทำหน้าที่ตามนโยบายและแผนหรือไม่อย่างไร สำหรับแนวคิดของ Talcott Parsons วิเคราะห์ว่าการทำหน้าที่ของสื่อจำเป็นต้องดูที่ตัวแปรเรื่อง ความต้องการ มิใช่ดูที่ความตั้งใจหรือหรือสาเหตุ หากกระทำอันใดสามารถตอบสนองความ ต้องการได้ ก็ถือว่าสื่อได้ทำหน้าที่ได้ดี แนวคิดของพาร์สัน ได้นำมาศึกษาเรื่องความต้องการจำเป็น ขั้นพื้นฐานของระบบ ซึ่งอาจเป็นทั้งระบบทั้งสังคมใหญ่ และระบบย่อย เช่น องค์กรธุรกิจ โรงเรียน

ศาสนา ครอบครัว สถาบันสื่อมวลชน เป็นต้น ที่มีความต้องการพื้นฐาน 4 อย่างในทุกระบบ คือ (กาญจนา แก้วเทพ, 2548)

1. การปรับตัว (adaptation) เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาสิ่งที่เป็นต่าง ๆ (facilities) จากสภาพแวดล้อมแล้วแจกจ่ายไปตามระบบ ถ้าเทียบเป็นระบบปัจเจกบุคคล เมื่อเวลา ร่างการต้องการอาหาร ก็เดินไปหาอาหารมาใส่ท้อง แล้วกระจายสารอาหารไปทั่วร่างกาย หากเทียบ ในองค์กรธุรกิจ การปรับตัวก็คงจะอยู่ในฝ่ายการตลาด ฝ่ายหางานมาให้ป้อนบริษัท ฯลฯ

2. การบรรลุเป้าหมาย (goal-attainment) หมายถึง การกำหนดเป้าหมายใดเป็น เป้าหมายก่อน-หลัง แล้วระดมทรัพยากรของระบบเพื่อมุ่งไปสู่เป้าหมายร่วมของระบบ หากเทียบใน องค์กรธุรกิจก็น่าจะเป็นคณะกรรมการบริหารของบริษัทที่กำหนดเป้าหมายและจัดวางลำดับ ความสำคัญของเป้าหมายว่าจะทำอะไรก่อน-หลัง

3. การบูรณาการหรือเสถียรภาพ (integration) หมายถึง การประสานงานและการ บำรุงรักษาความสัมพันธ์สำคัญๆ ระหว่างหน่วยงานต่างๆ ของระบบ ซึ่งอาจหมายถึงฝ่าย ประสานงานหรือฝ่ายผู้จัดการที่ดูแลการเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานต่างๆ

4. กฏระเบียบและการจัดการกับความตึงเครียดที่แฝงในระบบ (latency) เพื่อจะบูรณา การและสร้างเสถียรภาพให้ระบบ โดยทั่วไปมักจะมิกลไก 2-3 อย่างที่ถูกนำมาใช้ คือ การวางกฎ ระเบียบ การจัดการกับความตึงเครียด (tension release) ที่เกิดขึ้น และการสร้างเสริมกระชับ ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานต่างๆ ซึ่งหากเทียบกับในองค์กรก็อาจเป็นฝ่ายบุคคลากรหรือฝ่าย บัญชี ฝ่ายนิติกรรม เป็นต้น

ปัจเจกบุคคล กลุ่ม องค์กร ระบบย่อยใดก็ตามที่สามารถจะเกิดขึ้น ดำรงอยู่ และพัฒนา ให้เจริญเติบโตได้ จะต้องมีกระทำทางสังคมที่จะตอบสนองความต้องการจำเป็นขั้นพื้นฐานของ ระบบทั้ง 4 ให้ได้สำเร็จ ปัจจุบันมีการนำแนวคิดเรื่องปัจจัยความต้องการทั้ง 4 มาใช้ในการวิเคราะห์ องค์กรธุรกิจหรือกลุ่มบุคคลมากขึ้น

5. แนวคิดเกี่ยวกับการเข้าถึงและการใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสาร

แนวคิดที่จะผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อคนพิการทุกประเภทสามารถเข้าถึงและใช้ ประโยชน์ได้นั้น เกิดขึ้นเนื่องจากในปัจจุบันนี้ผู้พิการหลายล้านคนได้รับผลกระทบจากการที่ไม่ สามารถเข้าถึงรายการโทรทัศน์ได้ทุกประเภท อันเนื่องมาจากปัญหาในการผลิตรูปแบบรายการ ผู้ผลิตรายการที่ไม่ตระหนักถึงความสำคัญของคนกลุ่มนี้ ตลอดจนผู้สนับสนุนรายการ และมองว่า ผู้พิการเป็นคนกลุ่มน้อยในสังคม แต่ข้อมูลข่าวสารมีความจำเป็นต่อการดำเนินชีวิตและพัฒนา

คุณภาพชีวิตทั้งในด้านการศึกษา การเข้าถึงบริการของภาครัฐ สาธารณสุข สันทนาการ และอื่นๆ อีกมากมาย การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่ออกแบบเพื่อรองรับการใช้ประโยชน์ของคนพิการ รวมทั้ง การผลิตรายการโทรทัศน์ที่เหมาะสมกับการเข้าถึงของคนพิการก็จะทำให้พวกเขาได้รับโอกาสและการเข้าถึงที่เท่าเทียมกับคนอื่นๆ ในสังคม

การเข้าถึงและการใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่ผู้พิการควรได้รับ จะช่วยลดข้อจำกัดในการเข้าร่วมกิจกรรมของสังคม และให้คนพิการสามารถดำรงชีวิตอยู่อย่างมีคุณค่าและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือที่ไม่ใช่เป็นเรื่องของการสงเคราะห์ หากแต่เป็นเรื่องได้ของสิทธิ ความเท่าเทียม ที่คนพิการพึงได้รับตามกฎหมายในการเข้าถึงบริการด้านต่างๆ ที่รัฐจัดให้ เช่น สวัสดิการด้านการศึกษา การแพทย์ ล่ามภาษามือ เสี่ยงบรรยายภาพ ตามสภาพความพิการที่แตกต่างกัน เป็นสิ่งที่ทำให้คนพิการสามารถเข้าถึงกับข้อมูลข่าวสาร ความรู้ ความบันเทิง และการมีส่วนร่วมกับกิจกรรมทางสังคมโดยปราศจากการกีดกันหรือการเลือกปฏิบัติเพราะเหตุแห่งความพิการ สอดคล้องกับกิตติยา ไสสะอาด (2552) ว่าการเข้าถึงหนทาง วิธีการ ความสามารถในการเข้าถึงหรือใช้สิ่งอำนวยความสะดวก รวมถึงการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงคุณภาพชีวิตที่ดี และปราศจากอุปสรรคหรือข้อจำกัดในการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกที่จะลดข้อจำกัดในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร เป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมให้คนพิการทางการมองเห็นได้รับโอกาสในการไปประกอบอาชีพในตลาดแรงงาน แบ่งได้เป็น 5 กลุ่มดังนี้ (ทวี เชื้อสุวรรณทวี, 2551)

1. สิ่งอำนวยความสะดวกในการเดินทาง หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อม สิ่งก่อสร้างหรืออุปกรณ์ทั้งภายในและภายนอกอาคารที่ช่วยคนที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือสุขภาพสามารถเดินทางได้ เช่น ราวจับ ทางลาด ลิฟต์ เป็นต้น
2. สิ่งอำนวยความสะดวกในการสื่อสาร หมายถึง อุปกรณ์ เครื่องมือ และเทคโนโลยีที่ช่วยให้คนที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือสุขภาพ สามารถสื่อสารได้
3. สิ่งอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน หมายถึง อุปกรณ์ เครื่องมือและเทคโนโลยีที่ช่วยให้คนที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือสุขภาพ สามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้
4. สิ่งอำนวยความสะดวกในการประกอบอาชีพ หมายถึง อุปกรณ์ เครื่องมือ และเทคโนโลยี ที่ช่วยให้คนบกพร่องของร่างกายหรือสุขภาพ สามารถประกอบอาชีพ
5. บุคคลที่ทำหน้าที่ช่วยเหลือคนพิการ หมายถึง สิ่งอำนวยความสะดวกทั้ง 4 ข้อที่กล่าวมาแล้ว ควรมีบุคคลที่ทำหน้าที่อำนวยความสะดวก ช่วยเหลือคนพิการในการดำเนินชีวิตประจำวันด้วย โดยเฉพาะคนพิการที่มีความบกพร่องทางร่างกายระดับรุนแรง ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้

นอกจากนี้ มณฑิธร บุญตัน (ประธานคณะกรรมการด้านคนพิการ, 2550) กล่าวว่าความสามารถในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสิ่งอำนวยความสะดวก (Accessibility) ประกอบด้วย 3 มิติ ได้แก่ 1) มิติการออกแบบที่เป็นสากลและเป็นธรรม หรือเรียกว่า Universal Design (UD) เป็นหลักใหญ่ที่ใช้ครอบคลุมทั้งหมด และเป็นอุดมคติ 2) มิติการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกหรือเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก หรือเรียกว่า Assistive Technology (AT) เป็นหลักเฉพาะที่ตอบโจทก์เฉพาะกิจ เฉพาะบุคคล หรือเฉพาะกลุ่มคน ทั้งสองอย่างต้องไปคู่กันเสมอทั้งการออกแบบที่เป็นสากลและเป็นธรรมและการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกดังกล่าว 3) มิติด้านการช่วยเหลืออย่างพอเพียงหรือสมเหตุสมผล ที่เรียกว่า Reasonable Accommodation (RA) เป็นเรื่องมนุษยสัมพันธ์ เป็นการช่วยเหลืออย่างมีเหตุมีผล ผู้ให้ก็เต็มใจ ผู้รับก็ยินดี

การเข้าถึงและการใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารที่คนพิการทางการเห็นสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ควรได้รับการผลิตและออกแบบรูปแบบรายการที่คนทุกคน ทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงได้ เพื่อลดข้อจำกัดในการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมได้อย่างเท่าเทียมทั่วถึง และเป็นธรรมให้แก่คนพิการในการเข้าถึงบริการทางสังคมด้วยวิธีการที่แตกต่างกันเพื่อให้คนพิการได้รับข้อมูลข่าวสารและสิทธิประโยชน์ที่พึงได้รับมากที่สุด

รายการโทรทัศน์ที่ทุกคน ทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงได้ จะช่วยให้คนตาบอดและคนสายตาเลือนราง ซึ่งเป็นกลุ่มผู้ด้อยโอกาสในสังคมได้มีโอกาสในการเข้าถึงรายการโทรทัศน์และข้อมูลข่าวสารเพื่อเรียนรู้ และพัฒนาคุณภาพชีวิตได้เท่าเทียมกับคนปกติ เนื่องจากการผลิตรายการโทรทัศน์ในปัจจุบันทำให้คนคนพิการไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลที่อยู่บนหน้าจอได้ 100% เช่น ผู้พิการทางการเห็นไม่สามารถเข้าถึงได้ข้อมูลที่เป็นภาพได้เนื่องจากรายการโทรทัศน์ไม่มีเสียงบรรยายภาพเหตุการณ์ที่อยู่บนหน้าจอโทรทัศน์ไว้ให้ผู้พิการทางการเห็น มีเพียงการใช้ set-top box หรือปุ่มกดบนรีโมทเป็นเมนูเลือกเข้าสู่โหมดการฟังเสียง audio description ซึ่งเป็นการสร้างความลำบากให้ผู้พิการทางการเห็นในการเลือกกดปุ่ม ซึ่งโทรทัศน์บางรุ่นไม่มีรีโมทที่สามารถกดปุ่ม audio description บางบ้านก็ไม่มีกล่อง set-top box ที่สามารถรองรับการรับชมแบบ audio description ได้ ทำให้ผู้พิการทางการเห็นเข้าถึงข้อมูลข่าวสารอย่างยากลำบาก นอกจากนี้ไฟล์เสียงก็อาจทำให้คนหูหนวกไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารนั้นๆ ได้ จึงจำเป็นต้องมีการสร้างรูปแบบการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารประเภทอื่นที่จะมาแทนที่รูปแบบที่คนพิการแต่ละประเภทไม่สามารถเข้าถึงได้เพื่อให้พวกเขาสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้โดยปราศจากข้อจำกัดทางด้านร่างกาย

อย่างไรก็ตาม การเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารในรายการโทรทัศน์นั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับกรอกแบบข้อมูลข่าวสารหรือผลิตรายการให้คนพิการเข้าถึงได้เพียงอย่างเดียว หากแต่ต้องอาศัยเทคโนโลยีและเครื่องมือเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับคนพิการได้มากขึ้น เช่น ผู้พิการทางการเห็นมีความจำเป็นต้องใช้เสียงบรรยายภาพ (audio description) ซึ่งเป็นการให้บริการเพื่อการเข้าถึงสื่อเกี่ยวกับการให้ข้อมูลด้านภาพที่จำเป็นและสำคัญในสื่อโทรทัศน์เพื่อสร้างความเข้าใจและความเพลิดเพลิน หากมีบริการเสียงบรรยายภาพ (audio description) ที่ช่วยบรรยายภาพจากหน้าจอโทรทัศน์ หรือการออกแบบรายการที่เหมาะสมที่ช่วยให้ผู้พิการทางการเห็นสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากรายการโทรทัศน์ได้ ก็จะทำให้ผู้พิการทางการเห็นสามารถเข้าถึงความรู้ และใช้ประโยชน์จากรายการต่างๆ ได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่นทั่วไป

แต่การที่จะทำให้ผู้พิการทางการเห็นเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างเท่าเทียมกันนั้นไม่ใช่เรื่องง่าย เพราะจำเป็นต้องอาศัยหน่วยงานภาครัฐเข้ามากำกับดูแลด้านนโยบายกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ทั้งด้านผู้ผลิต สถานีโทรทัศน์ ผู้สนับสนุนรายการ การประชาสัมพันธ์ณรงค์ความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน รวมถึงภาคประชาสังคมให้ตระหนักถึงความสำคัญของการผลิตรายการโทรทัศน์ที่ทุกคน ทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ ภาครัฐจำเป็นต้องดำเนินการเพื่อกำกับดูแลนโยบายด้านต่างๆ ให้อยู่ในระดับที่สามารถเอื้อต่อผู้ใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารที่เป็นผู้พิการ ทั้งนี้ เพื่อเปลี่ยนวาทกรรมหรืออคติที่เกิดขึ้นในสังคมที่เชื่อว่า คนพิการไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ และต้องอาศัยความช่วยเหลือจากผู้อื่นอยู่ตลอดเวลา หากสังคมสามารถเปลี่ยนทัศนคติที่ไม่ดีเหล่านี้และหันกลับมามองคนพิการในมุมมองใหม่ ก็จะเห็นความสามารถและศักยภาพของคนพิการว่าพวกเขาสามารถทำงานได้เหมือนคนปกติและประกอบอาชีพต่างๆ ที่ใช้ข้อมูลข่าวสารได้อย่างคนปกติ และสามารถประกอบอาชีพได้หลากหลายกว่าการเป็นหมอนวด คนขายล็อตเตอรี่ และขอทาน ตามที่หลายๆ คนเข้าใจ ซึ่งที่ผ่านมาทุกคนในสังคมมีอิสระที่จะเลือกประกอบอาชีพตามที่ตนเองสนใจ แต่ผู้พิการทางการเห็นกลับถูกจำกัดให้ประกอบอาชีพเพียงไม่กี่อาชีพเท่านั้น แนวคิดนี้จะช่วยอธิบายตัวแปรด้านการเข้าถึง และการใช้ประโยชน์จากรายการโทรทัศน์เพื่อผู้พิการทางการเห็น

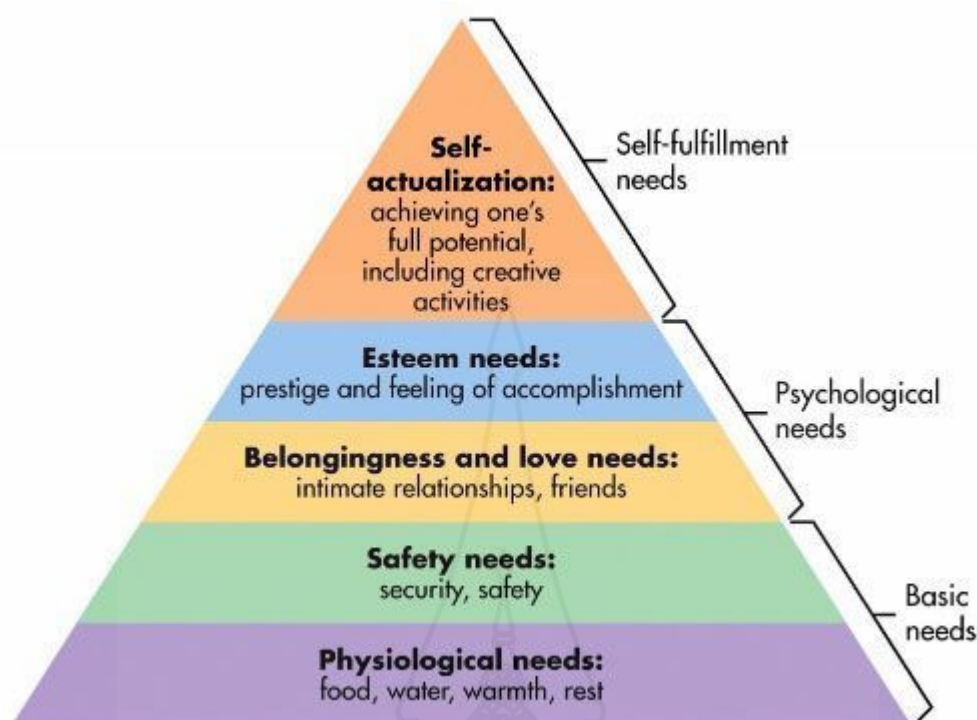
6. ทฤษฎีความต้องการและแรงจูงใจ

ทฤษฎีนี้ถูกพัฒนาโดย อับราฮัม มาสโลว์ (Abraham Maslow) เป็นทฤษฎีที่รู้จักกันมาก ซึ่งระบุว่าบุคคลมีความต้องการเรียงลำดับจากระดับพื้นฐานที่สุดไปยังระดับสูงสุด กรอบความคิดที่สำคัญของทฤษฎีนี้มีสามประการ คือ

1. บุคคลเป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความต้องการ ความต้องการมีอิทธิพลหรือเป็นเหตุจูงใจต่อพฤติกรรม ความต้องการที่ยังไม่ได้รับการสนองตอบเท่านั้นที่เป็นเหตุจูงใจ ส่วนความต้องการที่ได้รับการสนองตอบแล้วจะไม่เป็นเหตุจูงใจอีกต่อไป
2. ความต้องการของบุคคลเป็นลำดับชั้นเรียงตามความสำคัญจากความต้องการพื้นฐาน ไปจนถึงความต้องการที่ซับซ้อน
3. เมื่อความต้องการลำดับต่ำได้รับการสนองตอบอย่างดีแล้ว บุคคลจะก้าวไปสู่ความต้องการลำดับที่สูงขึ้นต่อไป

มาสโลว์ (Maslow) เห็นว่าความต้องการของบุคคลมีห้ากลุ่มจัดแบ่งได้เป็นห้าระดับจากระดับต่ำไปสูง

มาสโลว์ (Maslow) เชื่อว่าพฤติกรรมของมนุษย์สามารถอธิบายหรือค้นหาเป้าหมายที่จะทำให้ชีวิตคนเราได้รับความต้องการ ความปรารถนา และสิ่งที่มีความหมายต่อตนเอง ต่อความปรารถนาของมนุษย์ ซึ่งคิดตัวมาตั้งแต่กำเนิดและความปรารถนาเหล่านี้เรียงลำดับชั้นของความปรารถนา ตั้งแต่ขั้นแรกไปสู่ความปรารถนาขั้นสูงขึ้นไปเป็นลำดับทฤษฎีนี้จึงอธิบายถึงความต้องการของมนุษย์จากลำดับขั้นต่ำไปหาขั้นสูง (Hierarchy & Needs) ดังนี้

ภาพที่ 2.1 ความต้องการของมนุษย์จากลำดับขั้นต่ำไปหาขั้นสูง

ที่มา: www.pursuit-of-happiness.org/history-of-happiness/abraham-maslow/

Maslow ได้ลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ไว้ 5 ขั้นตอน ซึ่งอธิบายถึงความต้องการความพอใจของมนุษย์ไว้ดังนี้

1. ความต้องการด้านร่างกาย (physiological needs) เป็นความต้องการเบื้องต้นเพื่อความอยู่รอด เช่น ความต้องการอาหาร-น้ำ เสื้อผ้า ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค ดังนั้นความต้องการด้านร่างกายจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ เพื่อทราบข้อมูลข่าวสารและความเป็นไปในสังคม รวมถึงสิทธิต่างๆที่คนพิการพึงได้รับจากภาครัฐ

2. ความต้องการความปลอดภัยหรือความมั่นคง (safety needs) หากความต้องการด้านร่างกายได้รับการตอบสนองตามสมควรแล้ว มนุษย์ก็จะมีความต้องการในขั้นที่สูงขึ้นไป คือความปลอดภัยและความมั่นคงต่างๆ การเปิดรับข่าวสารจากสื่อทำให้ผู้พิการทางการมองเห็นระมัดระวังและป้องกันตนเองให้พ้นจากภัยที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ผู้พิการทางการมองเห็นต้องการประกอบอาชีพและมีงานทำเพื่อให้มีสถานะทางสังคมเหมือนคนปกติทั่วไป

3. ความต้องการทางด้านสังคม (social belonging needs) หลังจากที่มนุษย์ได้รับการตอบสนองขั้นดังกล่าวไปแล้ว ก็จะมีความต้องการที่สูงขึ้น คือความต้องการได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่นในสังคม รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าในสังคม และเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มทางสังคมอยู่เสมอ

4. ความต้องการที่จะมีฐานะเด่นในสังคม (esteem needs) ความต้องการขั้นนี้ประกอบด้วยความมั่นใจในตนเองในเรื่องความรู้ความสามารถ และความสำคัญของตนเอง รวมถึงความต้องการที่จะมีฐานะเด่นเป็นที่ยอมรับบุคคลอื่น หรืออยากให้บุคคลอื่นยกย่องสรรเสริญในความสามารถ ความรับผิดชอบในหน้าที่การงานที่ตนเองได้รับในองค์กร

5. ความต้องการที่จะได้รับความสำเร็จในชีวิต (self-actualization needs) ถ้าดับขั้นความต้องการขั้นสูงสุดของมนุษย์ คือ ความต้องการที่จะสำเร็จในชีวิตตามที่คาดหวัง ใฝ่ฝัน หลังจากที่ได้รับการตอบสนองทั้ง 4 ขั้นแล้ว ความต้องการขั้นนี้มักเป็นความต้องการเฉพาะของแต่ละคนซึ่งต่างก็มีความนึกคิด อยากได้รับความสำเร็จสูงสุดของชีวิต

แนวคิดของมาสโลว์ สรุปได้ว่าความต้องการของมนุษย์นั้นมีอยู่มากมาย เพราะมนุษย์มีสภาพแวดล้อมที่ความแตกต่างกันในด้านกายภาพ ซึ่งความแตกต่างด้านการกายภาพเป็นตัวกำหนดปัจจัยพื้นฐานของแต่ละบุคคลคน หากความต้องการของมนุษย์ได้รับการตอบสนองแล้วมนุษย์ก็จะได้รับความพอใจในระดับหนึ่ง ดังนั้นการทำความเข้าใจกับผู้พิการทางการเห็น ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญต่อการกำหนดรูปแบบรายการโทรทัศน์ที่ผู้พิการทางการเห็นต้องการ เนื่องจากผู้พิการทางการเห็นมีความต้องการเหมือนคนปกติทั่วไป เพื่อให้ตนเองสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมั่นคงและเป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่นในสังคม

มาสโลว์แบ่งความต้องการเหล่านี้ออกเป็นสองกลุ่ม คือ ความต้องการที่เกิดจากความขาดแคลน (deficiency needs) เป็นความต้องการระดับต่ำ ได้แก่ความต้องการทางกายและความต้องการความปลอดภัย อีกกลุ่มหนึ่งเป็นความต้องการก้าวหน้าและพัฒนาตนเอง (growth needs) ได้แก่ความต้องการทางสังคม เกียรติยศชื่อเสียง และความต้องการเติมความสมบูรณ์ให้ชีวิต จัดเป็นความต้องการระดับสูง และอธิบายว่า ความต้องการระดับต่ำจะได้รับการสนองตอบจากปัจจัยภายนอกตัวบุคคล ส่วนความต้องการระดับสูงจะได้รับการสนองตอบจากปัจจัยภายในตัวบุคคลเอง

ตามทฤษฎีของมาสโลว์ ความต้องการที่รับการตอบสนองอย่างดีแล้วจะไม่สามารถเป็นแรงจูงใจบุคคลได้อีกต่อไป แม้ในเวลาต่อมาแนวคิดนี้จะไม่สนับสนุนแนวคิดทั้งหมดของมาสโลว์ แต่ทฤษฎีลำดับความต้องการของเขาก็เป็นทฤษฎีพื้นฐานในการอธิบายองค์ประกอบของแรงจูงใจ ซึ่งมีการพัฒนาต่อมาในระยะหลัง

แรงจูงใจ

แรงจูงใจ (Motivation) คือ สิ่งซึ่งควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์ อันเกิดจากความ ต้องการ (Needs) พลังกดดัน (Drives) หรือ ความปรารถนา (Desires) ที่จะพยายามดิ้นรนเพื่อให้ บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ซึ่งอาจจะเกิดมาตามธรรมชาติหรือจากการเรียนรู้ก็ได้ แรงจูงใจ เกิดจากสิ่งเร้าทั้งภายในและภายนอกตัวบุคคลนั้น ๆ เอง ภายใน ได้แก่ ความรู้สึกต้องการ หรือขาด อะไรบางอย่าง จึงเป็นพลังชักจูง หรือกระตุ้นให้มนุษย์ประกอบกิจกรรมเพื่อทดแทนสิ่งที่ขาดหรือ ต้องการนั้น ส่วนภายนอก ได้แก่ สิ่งใดก็ตามที่มาเร้าเร้า นำช่องทาง และมาเสริมสร้างความ ปรารถนาในการประกอบกิจกรรมในตัวมนุษย์ ซึ่งแรงจูงใจนี้อาจเกิดจากสิ่งเร้าภายในหรือภายนอก แต่เพียงอย่างเดียว หรือทั้งสองอย่างพร้อมกันได้ อาจกล่าวได้ว่า แรงจูงใจทำให้เกิดพฤติกรรมซึ่ง เกิดจากความต้องการของมนุษย์ ซึ่งความต้องการเป็นสิ่งเร้าภายในที่สำคัญกับการเกิดพฤติกรรม นอกจากนี้ยังมีสิ่งเร้าอื่น ๆ เช่น การยอมรับของสังคม สภาพบรรยากาศที่เป็นมิตร การบังคับขู่เข็ญ การให้รางวัลหรือกำลังใจหรือการทำให้เกิดความพอใจ ล้วนเป็นเหตุจูงใจให้เกิดแรงจูงใจได้

โลเวลล์ (Lovell, 1980) ให้ความหมายของแรงจูงใจว่า "เป็นกระบวนการที่ชักนำโน้มน้าว ให้บุคคลเกิดความมานะพยายามเพื่อที่จะสนองตอบความต้องการบางประการให้บรรลุผลสำเร็จ"

ไมเคิล คอมนเจน (Domjan 1996) อธิบายว่าการจูงใจเป็นภาวะในการเพิ่มพฤติกรรม การกระทำกิจกรรมของบุคคลโดยบุคคลจงใจกระทำพฤติกรรมนั้นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ

ดังนั้น สามารถสรุปได้ว่าแรงจูงใจเป็นกระบวนการที่บุคคลถูกกระตุ้นจากสิ่งเร้าทั้งที่ จงใจให้กระทำหรือไม่ได้ตั้งใจเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์บางอย่าง จะเห็นได้พฤติกรรมที่เกิดจาก การจูงใจเป็นพฤติกรรมที่มีไว้เพื่อการตอบสนองต่อสิ่งเร้าปกติ แต่การตอบสนองต่อสิ่งเร้าปกติคือ การขานรับเมื่อได้ยินเสียงเรียก (McClelland D.C., 1985)

แรงจูงใจต่อพฤติกรรมของบุคคลในแต่ละสถานการณ์ต่างๆ แรงจูงใจทำให้บุคคล เลือกพฤติกรรมเพื่อตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่เหมาะสมในแต่ละสถานการณ์ที่แตกต่างกันออกไป พฤติกรรมที่เลือกแสดงออกเป็นผลจากลักษณะตัวบุคคลตามสภาพแวดล้อม ดังนี้

1. ถ้าบุคคลสนใจสิ่งใดสิ่งหนึ่งก็จะแสดงพฤติกรรม และพอใจที่จะทำกิจกรรมนั้นๆ และจะพยายามทำให้เกิดผลเร็วที่สุด
2. ความต้องการเป็นแรงกระตุ้นที่ทำให้ทำกิจกรรมต่างๆ ตอบสนองความต้องการนั้น
3. ค่านิยมที่เป็นคุณค่าของสิ่งต่างๆ จะเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดแรงขับของพฤติกรรม ตามค่านิยมนั้น
4. ทักษะที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งจะมีผลต่อพฤติกรรมนั้น

5. ความมุ่งหวังที่ต่างระดับกัน จะเกิดแรงกระตุ้นที่ต่างระดับกัน คนที่ตั้งความหวังไว้สูงจะพยายามมากกว่าผู้ที่ตั้งความหวังไว้ต่ำ

6. การแสดงออกของความ ต้องการในแต่ละสังคมจะแตกต่างกันออกไปตามขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมของสังคม ยิ่งไปกว่านั้นคนในสังคมเดียวกันยังมีพฤติกรรมในการแสดงความต้องการต่างกัน เพราะสิ่งเหล่านี้เกิดจากการเรียนรู้ของตนเอง

7. ความต้องการอย่างเดียวกัน ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมที่แตกต่างกันได้

8. แรงจูงใจที่แตกต่างกัน ทำให้การแสดงออกของพฤติกรรมที่เหมือนกันได้

9. พฤติกรรมสามารถสนองความต้องการได้หลายทาง และมากกว่าหนึ่งอย่างในเวลาเดียวกัน

แรงจูงใจมี 2 ลักษณะได้แก่

1. แรงจูงใจภายใน (intrinsic motives) เป็นสิ่งผลักดันจากภายในตัวบุคคลซึ่งอาจเป็นเจตคติ ความคิด ความสนใจ ความตั้งใจ การมองเห็นคุณค่า ความพอใจ ความต้องการสิ่งต่างๆ มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมค่อนข้างถาวร

2. แรงจูงใจภายนอก (extrinsic motives) เป็นสิ่งผลักดันภายนอกตัวบุคคลที่มากระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมอาจเป็นการได้รับรางวัล เกียรติยศชื่อเสียง คำชม หรือยกย่อง แรงจูงใจนี้ไม่คงทนถาวร บุคคลแสดงพฤติกรรมเพื่อตอบสนองแรงจูงใจนี้เพราะหวังเพียงแต่สิ่งตอบแทนเท่านั้น

แรงจูงใจมาจากสาเหตุหลักเนื่องมาจากความต้องการ หรือสิ่งเร้า เนื่องจากการคาดหวัง หรือการเก็บกดซึ่งบางครั้งอาจไม่รู้ตัว จะเห็นได้จากการจูงใจให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่มีกฎเกณฑ์แน่นอนเนื่องจากพฤติกรรมมนุษย์มีความซับซ้อน แรงจูงใจอย่างเดียวกันอาจทำให้เกิดพฤติกรรมที่ต่างกัน แรงจูงใจต่างกันอาจเกิดพฤติกรรมที่เหมือนกันได้ ดังนั้นที่มาของแรงจูงใจมาจากความต้องการ 1) แรงจูงใจด้านร่างกาย (physical motivation) ซึ่งเป็นความต้องการด้านอาหาร น้ำ การได้รับความคุ้มครอง ความปลอดภัย การได้รับความเพลิดเพลิน การลดความเคร่งเครียด แรงจูงใจนี้จะมีสูงมากในวัยเด็กตอนต้นและวัยผู้ใหญ่ตอนปลายเนื่องจากเกิดความเลื่อมของร่างกาย 2) แรงจูงใจด้านสังคม (social motivation) แรงจูงใจด้านนี้มีซับซ้อนมากเนื่องจากเป็นความต้องการที่มีผลมาจากด้านชีววิทยาของมนุษย์ในการต้องการอยู่ร่วมกันกับครอบครัว เพื่อนฝูงในโรงเรียน เพื่อนร่วมงาน เป็นความต้องการส่วนบุคคลที่ได้รับอิทธิพลมาจากสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมซึ่งบางวัฒนธรรมหรือบางสังคมจะมีอิทธิพลที่เข้มแข็งและเหนียวแน่นมาก ซึ่งความแตกต่างของแรงจูงใจทั้ง 2 นี้ คือแรงจูงใจด้านสังคม เกิดจากพฤติกรรมที่ตนเองแสดงออกด้วยความต้องการมากกว่า ผลตอบแทนจากวัตถุหรือสิ่งของ

7. ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ

ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ (uses and gratifications theory) มีฐานคิดที่ให้ความสำคัญกับผู้รับสาร (receiver) โดยผู้รับสารอยู่ในฐานะเป็นผู้เลือกใช้สื่อ (active selector of media communication) ซึ่งเป็นมุมมองที่แตกต่างไปจากแนวคิดเดิมที่ไม่ให้ความสำคัญกับผู้รับสาร เพราะแต่เดิมผู้รับสารถูกมองว่าเป็นผู้ถูกกระทำ (Katz, et al. 1973) แต่ผู้พิการทางการเห็นในฐานะผู้รับสาร เป็นกลุ่มที่ไม่มีโอกาสในการเลือกรับสื่อมากนักเนื่องจากข้อจำกัดในด้านความพิการ ดังนั้นเพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดที่ให้ความสำคัญกับผู้รับสารที่เป็นผู้พิการทางการเห็น ผู้ผลิตรายการ หรือสถานีโทรทัศน์ ควรตระหนักถึงความสำคัญในการรับสารของกลุ่มนี้ด้วยการผลิตรายการที่คนทุกคน ทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้

ตามที่ ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากสื่อได้กำหนดกรอบไว้ว่า ผู้บริโภคสื่อจะมีบทบาทเชิงรุกอย่างไร และผลกระทบที่เกิดขึ้นจะทำให้การใช้สื่อของบุคคลนั้นมีมากขึ้นหรือลดลง ข้อสันนิษฐานของทฤษฎีนี้ได้อธิบายไว้อย่างชัดเจนโดยผู้ที่ริเริ่มคิดแนวคิดนี้คือ แคท บลูเมอร์ และ กุลวิท (Katz, Blumler & Gurevitch, 1974) ดังนี้

1. ผู้พิการจะเป็นผู้เลือกใช้สื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายที่พวกเขาต้องการ
2. ผู้พิการจะเป็นผู้เลือกเชื่อมโยงความพึงพอใจที่ต้องการกับการเลือกใช้สื่อแต่ละชนิด
3. สื่อเป็นคู่แข่งกับแหล่งอื่นๆที่ผู้พิการจะเลือกใช้เพื่อตอบสนองความพึงพอใจของตนเอง
4. ผู้พิการตระหนักถึงการใช้อสื่อ ความสนใจ และแรงจูงใจเพียงพอที่จะสามารถถ่ายทอดภาพที่ถูกต้องตรงประเด็นในการเลือกใช้อสื่อของตนเองได้
5. การตัดสินใจคุณค่าของเนื้อหาข่าวเป็นการประเมินโดยผู้พิการเท่านั้น

ข้อสันนิษฐานแรกเกี่ยวกับการเป็นผู้ใช้อสื่อเชิงรุกและการใช้ตามเป้าหมายของตนเองนั้น เป็นสิ่งที่ตรงไปตรงมา เนื่องจากผู้พิการแต่ละคนมีความสามารถในการใช้อสื่อในระดับที่ต่างกัน ผู้พิการอาจใช้อสื่อขับเคลื่อนให้บรรลุเป้าหมายของตนได้ ตามที่ได้กล่าวไปแล้วว่า เดนิส แมคควอล (McQuail, D. และพวก 1972) ได้ระบุถึงวิธีการหลายอย่างที่จะจัดกลุ่มความต้องการและความพึงพอใจของตนเอง ได้แก่ การหลีกเลี่ยงจากโลกส่วนตัว การสร้างความสัมพันธ์ส่วนบุคคล การสร้างเอกลักษณ์ส่วนตัว และการติดตามเฝ้าดูปรากฏการณ์ทางสังคม ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้พิการสามารถเลือกสื่อแต่ละประเภทที่มีอยู่อย่างจำกัด ที่สามารถตอบสนองความพึงพอใจของตนเองในรูปแบบที่แตกต่างกัน

ข้อสันนิษฐานที่สอง ผู้พิการเป็นผู้เลือกเชื่อมโยงความพึงพอใจที่ต้องการกับการเลือกใช้สื่อแต่ละชนิด เนื่องจากผู้พิการเป็นผู้เลือกกระทำ ดังนั้นผู้พิการจึงมีบทบาทในการริเริ่ม เช่น เลือกชมรายการตลกเมื่อรู้สึกว่าคุณต้องการคลายเครียด เลือกชมรายการข่าวเมื่อต้องการได้รับการข้อมูลข่าวสาร การเลือกกระทำเหล่านี้ไม่มีใครบอกให้ทำ แต่ผู้พิการเป็นผู้เลือกเอง การเลือกอาจเกิดจากเหตุผลอื่นก็ได้ เช่น ต้องดูรายการข่าวเพราะติดใจลิลาหน้าเสียงของผู้ประกาศข่าว สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าผู้พิการก็มีอำนาจในกระบวนการสื่อสารได้ในฐานะผู้รับสาร

ข้อสันนิษฐานที่สาม สื่อก็เป็นคู่แข่งกับแหล่งอื่นในการตอบสนองความพึงพอใจของกลุ่มคน ซึ่งหมายความว่า ในสังคมนี้ความสัมพันธ์ระหว่างสื่อและผู้รับสารอยู่ภายใต้อิทธิพลของแต่ละสังคม เช่น ในอดีตเราต้องกลับบ้านมารอดูรายการจากสถานีโทรทัศน์ทุกครั้งเพราะไม่สามารถดูย้อนหลังได้ แต่เมื่อเวลาผ่านไปเราสามารถดูรายการต่างๆ ย้อนหลังจาก Youtube ได้โดยไม่ต้องสนใจเรื่องเวลาและสถานที่ ในยามว่างพฤติกรรมของคนจะเปลี่ยนจากการพูดคุยกับครอบครัวและเพื่อนฝูงมาเป็นการใช้สื่อสังคมออนไลน์มากขึ้น คนที่ไม่ค่อยเปิดรับสื่อในยามปกติ อาจกลายเป็นผู้ที่เปิดรับสื่ออย่างหนักในช่วงที่มีการเลือกตั้ง เพื่อค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับการเมืองและการเลือกตั้งก็ได้

ข้อสันนิษฐานที่สี่ เกี่ยวพันกับระเบียบวิธีวิจัยซึ่งโยงไปถึงการเก็บรวบรวมข้อมูลที่น่าเชื่อถือและถูกต้องจากผู้พิการ การยอมรับว่าผู้พิการมีความตระหนักรู้ในตนเองต่อการใช้สื่อ ดังนั้นความสนใจและแรงจูงใจของผู้พิการมีเพียงพอที่จะสามารถถ่ายทอดภาพที่ถูกต้องได้เพื่อเป็นการยืนยันความเชื่อในเรื่อง “ผู้ใช้สื่อเชิงรุก” (active audience) และยังสื่อให้เห็นว่าผู้พิการมีการตระหนักรู้ในกิจกรรมเพื่อที่จะเข้าร่วมในกิจกรรมนั้นๆ ด้วย

ข้อสันนิษฐานที่ห้า ผู้วิจัยควรให้คุณค่าในการตัดสินใจด้านเนื้อหาโดยเชื่อมโยงความต้องการของผู้พิการที่มีต่อสื่อหรือเนื้อหาของสื่อประเภทใดประเภทหนึ่ง

เดนิส แมคควอล (McQuail, D. 2000) ได้สรุปแนวคิดเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจของผู้รับสาร และชี้ให้เห็นถึงความคาดหวังจากสื่อ (expectancy-value) ว่าผู้รับสารเป็นผู้เลือกที่จะกระทำ (action audience) ในการเปิดรับสื่อภายใต้เงื่อนไขที่ว่า ผู้รับสารมีแรงจูงใจส่วนตัวบางอย่างในการเปิดรับสื่อ และสื่อสามารถตอบสนองความคาดหวังของผู้รับสารได้ แนวคิดนี้ช่วยอธิบายพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อและหลีกเลี่ยงการเปิดรับสื่อได้ว่าผู้รับสารมีความพึงพอใจที่คาดหวัง (gratification sought) โดยส่วนตัวของตนเอง ความคาดหวังนี้เป็นปัจจัยที่ทำให้ผู้รับสารใช้เป็นปัจจัยในการเลือกเปิดรับสื่อที่สามารถตอบสนองความคาดหวังของตนเองได้จึงเปิดรับสื่อ นั้นแล้วค่อยประเมินความพึงพอใจที่ได้รับ ดังนั้นถ้าพิจารณาพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อควรมองทั้งด้านผู้รับสารและผู้ส่งสาร ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่าการเลือกเปิดรับสื่อของผู้รับสารมีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

ได้แก่ พื้นฐานทางสังคม ลักษณะส่วนบุคคล ความต้องการสื่อ ทัศนคติและความชอบเป็นปัจจัยของผู้รับสารที่กำหนดความคาดหวังที่มีต่อสื่อ นอกจากนี้ยังมีปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดในการเลือกเปิดรับสื่อ ได้แก่ ความสะดวกในการเปิดรับ การเข้าถึง การรับรู้ ความหลากหลายของสื่อ และบริบทในการเลือกเปิดรับสื่อ

นอกจากนี้ เดนิส แมคควอล (McQuail, D. 1987) ได้ประยุกต์แนวคิดเกี่ยวกับหน้าที่ของสื่อมวลชนมาใช้อธิบายการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจของผู้รับสารว่าผู้รับสารเปิดรับสื่อเพื่อวัตถุประสงค์ 4 ประการคือ 1) ความต้องการข่าวสาร (information) เพื่อทราบความเคลื่อนไหวของสังคมและความต้องการข่าวไปใช้ในการตัดสินใจ 2) กำหนดเอกลักษณ์ส่วนตัว (personal identity) 3) การรวมกลุ่มและติดต่อสังสรรค์ทางสังคม (integration & social interaction) และ 4) ความบันเทิง (entertainment)

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

จุฑารัตน์ กลิ่นค้างพลู (2559) ศึกษาเรื่อง “การวิเคราะห์-ประสิทธิผลการจัดทำบริการเสียงบรรยายภาพในรายการโทรทัศน์สำหรับคนพิการทางการเห็น” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคุ้มค่าการจัดทำบริการเสียงบรรยายภาพในรายการโทรทัศน์สำหรับคนพิการทางการเห็น ระหว่างประเภทรายการที่เป็นข่าวสารหรือสาระที่เป็นประโยชน์และประเภทรายการบันเทิง ด้วยการเปรียบเทียบต้นทุนส่วนเพิ่ม-ประสิทธิผลส่วนเพิ่ม โดยศึกษาข้อมูลต้นทุนจากหน่วยงานที่จัดทำบริการเสียงบรรยายภาพและศึกษาข้อมูลประสิทธิผลจากการสำรวจความพึงพอใจกลุ่มตัวอย่างคนพิการทางการเห็น จำนวน 60 คน ด้วยการให้รับชมคลิปตัวอย่างรายการก่อนและหลังจัดทำบริการผลการศึกษาพบว่า ต้นทุน-ประสิทธิผลการจัดทำเสียงบรรยายภาพในรายการโทรทัศน์ประเภทรายการที่เป็นข่าวสารหรือสาระที่เป็นประโยชน์มีค่าเท่ากับ 10,483.87 ซึ่งสูงกว่าประเภทรายการบันเทิงที่มีค่าเท่ากับ 6,294.96 แสดงให้เห็นว่าการจัดทำบริการเสียงบรรยายภาพในรายการโทรทัศน์ประเภทรายการบันเทิงเป็นทางเลือกที่เกิดความคุ้มค่า

ตรี บุญเจือ (2557) ศึกษาเรื่อง “คนพิการกับการเข้าถึงเทคโนโลยีสื่อสารด้านกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต: การศึกษาเชิงวิเคราะห์ วิจัย และวิธาน” ได้ตั้งคำถามการวิจัยว่า “การส่งเสริมเทคโนโลยีสื่อสารที่ช่วยคนพิการให้เข้าถึงข้อมูลข่าวสารในกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่คนพิการแล้วหรือไม่” ผลการวิจัยพบว่า การส่งเสริมเทคโนโลยีสื่อสารช่วยให้คนพิการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร

ผ่านกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยเหตุผลตามกระบวนการทัศน
หลังนวยุคสายกลาง เป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่คนพิการผ่านการพัฒนาเทคโนโลยีสื่อสาร
เพื่อเพิ่มศักยภาพคนพิการ ภายใต้กรอบคิดด้านการส่งเสริมมนุษยนิยมเพื่อให้มีความเท่าเทียมกัน
เพื่อการพัฒนาคุณภาพสังคมที่ทุกคนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

ภัททิรา กลิ่นเลขา (2557) ศึกษาวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมการเปิดรับสื่อและความต้องการ
รูปแบบรายการโทรทัศน์ของคนพิการทางสายตา” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการรูปแบบ
รายการโทรทัศน์ของคนพิการทางสายตา ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าผู้พิการทางสายตาส่วนใหญ่
ต้องการมีส่วนร่วมในรายการต่างๆ เช่น การเล่นเกม การตอบคำถาม โทรศัพท์พูดคุย การส่ง SMS
โดยขอให้มีการแจ้งหมายเลขโทรศัพท์หรือที่อยู่ให้ทราบ รวมทั้งการบรรยายหรือพากย์เสียงรายการ
ประเภทกีฬา เน้นทุกท่าทางเพื่อสามารถตามได้ และขอให้มีรายการด้านการใช้ความรู้ ด้านสังคม
สงเคราะห์ให้บุคคลทั่วไปในสังคมมีความรู้ความเข้าใจและสามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันได้ดีขึ้น และลด
จำนวนข่าวที่มีเนื้อหาความรุนแรง ผลการวิจัยนี้ทำให้ทราบถึงต้องการรูปแบบรายการโทรทัศน์
ของผู้พิการทางการมองเห็นมากขึ้น

ส่วนภัททิรา สารากรบริรักษ์ (2557) วิจัยเรื่อง “เสียงบรรยายภาพที่ผู้พิการทางการเห็น
ต้องการ” มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาสื่อเสียงบรรยายภาพที่ผู้พิการทางการเห็นต้องการ และปัจจัย
ที่ทำให้ต้องการสื่อเสียงบรรยายภาพที่แตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่าผู้พิการทางการเห็นต้องการ
เสียงบรรยายภาพในรายการโทรทัศน์ทุกประเภท เพราะผู้พิการทางการมองเห็นดูโทรทัศน์ทุก
ประเภท ทุกรายการเช่นเดียวกับผู้ที่ไม่พิการทางการเห็น ปัจจัยที่ทำให้ผู้พิการทางการเห็นต้องการ
เสียงบรรยายภาพแตกต่างกันคือ อายุที่เริ่มพิการ ลักษณะของความพิการ ระดับของความพิการ
รสนิยม ประสบการณ์ชีวิต และการศึกษา

อารดา ครุจิต (2556) ศึกษาเรื่อง “หลักการผลิตสื่อเสียงบรรยายภาพในโทรทัศน์สำหรับผู้
พิการทางการเห็น” โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาแนวทางการผลิตสื่อเสียงบรรยายภาพ ผลการวิจัย
พบว่าสื่อเสียงบรรยาย (audio description) คือการให้บริการเพื่อการเข้าถึงสื่อเกี่ยวกับการให้ข้อมูล
ด้านภาพที่จำเป็นและสำคัญในสื่อโทรทัศน์เพื่อสร้างความเข้าใจและความเพลิดเพลิน กลุ่มผู้ได้
ประโยชน์โดยตรงคือ กลุ่มผู้พิการทางการเห็นทั้งตาบอดสนิทและการเห็นเลือนราง กลุ่มรองคือกลุ่ม
เด็ก และกลุ่มผู้สูงอายุ สื่อเสียงบรรยายภาพมีแนวทางการจัดทำสองแนวทางคือแบบตรงตัว เน้นการ
บรรยายตามสิ่งที่เห็นและแนวทางแบบตีความ สรุปความและเพิ่มได้ตามความจำเป็น

ธีรวัช เจนวัชรรักษ์ (2554) รายงานวิจัยเรื่อง “การสร้างออดิโอเดสคริปต์ชั้นใน
ภาพยนตร์การ์ตูนสำหรับเด็กพิการทางการมองเห็น” โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษากระบวนการสร้าง
ออดิโอเดสคริปต์ชั้นในภาพยนตร์การ์ตูน ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าการสร้างออดิโอเดสคริปต์ชั้นใน

ภาพยนตร์การ์ตูนเพื่อให้เด็กพิการทางการมองเห็นสามารถเข้าถึงได้ต้องมีลักษณะเป็นสื่อเสียง ที่ทำหน้าที่เป็นภาพ และทำหน้าที่แทนการแสดง โดยการเลือกใช้คำ ภาษา น้ำเสียง ที่จะสื่อสารให้เด็กพิการทางการมองเห็นสามารถเข้าถึงได้

แต่้มพงศ์ ศรีทอง (2554) ศึกษาวิจัยเรื่อง “การเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสิ่งอำนวยความสะดวกของคนพิการทางสายตามาตรา 20 พ.ร.บ. ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการ พ.ศ. 2550” ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการรับรู้สิทธิ การเข้าถึงและการใช้ประโยชน์จากสิ่งอำนวยความสะดวกของคนพิการทางสายตา ปัญหาและอุปสรรคในการเข้าถึง และการใช้ประโยชน์จากสิ่งอำนวยความสะดวก ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับรู้สิทธิของตนเองสูง ส่วนการเข้าถึงและการใช้ประโยชน์จากสิ่งอำนวยความสะดวกของคนพิการทางสายตา พบปัญหาและอุปสรรคในการเข้าถึงและการใช้ประโยชน์จากสิ่งอำนวยความสะดวกในระดับปานกลาง ซึ่งปัจจัยที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ข้อมูลแตกต่างกันคืออายุ เพศ และอาชีพ นอกจากนี้ยังพบปัญหาและอุปสรรคในการเข้าถึงและการใช้ประโยชน์จากสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการแพทย์ การศึกษา การประกอบอาชีพ การมีงานทำ และสวัสดิการ ผลการวิจัยนี้ทำให้เข้าใจปัญหาการเข้าถึงสื่อและการนำไปใช้ประโยชน์อย่างแท้จริง

อุบลศรี รัตนภพ (2554) ศึกษาเรื่อง “แนวทางการพัฒนารูปแบบสื่อใหม่สำหรับผู้พิการทางการมองเห็นในกลุ่มเจนเนอเรชันวาย” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและรูปแบบการนำเสนอสื่อใหม่สำหรับผู้พิการทางการมองเห็นในกลุ่มเจนเนอเรชันวายเปิดรับ ความต้องการของผู้พิการทางการมองเห็นในกลุ่มเจนเนอเรชันวายที่มีต่อสื่อใหม่ และแนวทางการพัฒนารูปแบบสื่อใหม่ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้พิการทางการมองเห็นในกลุ่มเจนเนอเรชันวาย ซึ่งพบว่า สภาพและรูปแบบการนำเสนอสื่อใหม่ที่มีอยู่ทุกวันนี้ยังไม่เอื้อต่อการเข้าถึงและการใช้ประโยชน์ของผู้พิการทางการมองเห็นในกลุ่มเจนเนอเรชันวายนัก ถึงแม้จะมีเนื้อหาสอดคล้องกับความต้องการ แต่ผู้พิการทางการมองเห็นมีข้อจำกัดในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสื่อเหล่านั้น ทั้งในด้านการออกแบบเว็บไซต์และเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่มีการจัดวางองค์ประกอบซับซ้อน มีรูปภาพที่เครื่องอ่านเสียงไม่สามารถอ่านได้ ฯลฯ ด้านการติดตั้งโปรแกรมอ่านจอภาพที่ยังไม่เพียงพอทั้งในแง่ปริมาณและคุณภาพ ผู้พิการทางการมองเห็นในกลุ่มเจนเนอเรชันวายมีความต้องการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสื่อใหม่เช่นเดียวกับผู้ที่ไม่มีความพิการทางการมองเห็น แต่เนื่องจากปัญหาดังกล่าวทำให้ผู้พิการทางการมองเห็นไม่สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสื่อใหม่ได้อย่างเต็มที่ ดังนั้นแนวทางการพัฒนารูปแบบสื่อใหม่ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้พิการทางการมองเห็นในกลุ่มเจนเนอเรชันวายคือการปรับรูปแบบการนำเสนอให้เรียบง่าย มีคำอธิบายประกอบ มีเสียงประกอบ แต่ต้องไม่เป็นการเล่นเสียงแบบอัตโนมัติ เพราะจะกระทบต่อโปรแกรมอ่านหน้าจอ

กชนันท์ อินสมพันธ์ (2550) ศึกษาเรื่อง “การศึกษาความต้องการรูปแบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของคนพิการทางการมองเห็น” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของคนพิการทางการมองเห็น ความต้องการรูปแบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การพัฒนารูปแบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของคนพิการทางการมองเห็น ผลการศึกษาพบว่า 1) คนพิการทางการมองเห็นใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารในปัจจุบันด้วย วิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์ เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้โปรแกรมอ่านจอภาพ โปรแกรมสังเคราะห์เสียงภาษาไทยหรือโปรแกรมตาพิพย์ หนังสือเสียง ที่บันทึกในรูปแบบเทปคาสเซ็ท (เอ็มพี 3) และระบบเดซี สื่ออักษรเบรลล์ ภาพยนตร์ในรูปแบบแผ่นซีดี และวีซีดี โทรศัพท์เคลื่อนที่ โทรศัพท์พื้นฐาน และอินเทอร์เน็ต 2) ปัญหาในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของคนพิการทางการมองเห็นคือ อุปกรณ์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ใช้ส่วนใหญ่ยังไม่เหมาะสมกับความต้องการ อุปกรณ์ที่ทันสมัยมีราคาสูง แหล่งให้บริการมีจำนวนน้อย และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ให้บริการยังมีไม่เพียงพอ 3) รูปแบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่เหมาะสมและสามารถเข้าถึงได้ข้อมูลข่าวสารได้มากที่สุด ควรคำนึงถึงคนพิการทางการมองเห็นเป็นหลัก การพัฒนารูปแบบควรพัฒนาให้ตรงกับความต้องการของคนพิการทางการมองเห็นมากที่สุด ส่วนใหญ่ต้องการให้มีเสียงพูดเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ

ศศโสฬส จิตรวานิชกุล (2542) รายงานวิจัยเรื่อง “การศึกษาพฤติกรรม ความสนใจ และความต้องการในการเปิดรับสื่อของคนตาบอดในกรุงเทพมหานคร” มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับสื่อแต่ละประเภท ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าผู้พิการทางการมองเห็นเปิดรับสื่อวิทยุ และโทรทัศน์ทุกวัน โดยเปิดรับที่บ้าน หากมีคนอื่นร่วมชมอยู่ด้วยก็จะไม่ถามรายละเอียดจากผู้อื่น อาจเป็นเพราะผู้ที่ร่วมชมอยู่นั้นไม่ชอบอธิบายให้ฟัง ช่วงเวลาที่เปิดรับชมโทรทัศน์ คือ ช่วงเวลาตั้งแต่ 18.00-21.00 น. เนื้อหาที่ผู้พิการทางการมองเห็นเปิดรับมากที่สุดคือเนื้อหาประเภทข่าวสาร รองลงมาคือเนื้อหาประเภทความรู้และความบันเทิง ผลการวิจัยนี้ช่วยให้ทราบถึงการเปิดรับสื่อของผู้พิการทางการมองเห็น

งานวิจัยต่างประเทศ

เคลวชี แมคเคนนี (McKinney, K., 2017). ศึกษาเรื่อง การขยายตัวของโลกภายในเสียงบรรยายภาพที่เปลี่ยนเกมชีวิตให้เข้าถึงทีวีได้ “คุณจะถูกทีวีได้อย่างไรหากคุณตาบอด” หากไม่มีการใช้เสียงบรรยายภาพในละครซีรีส์ทางโทรทัศน์ ผู้ที่มีความบกพร่องทางสายตาก็ไม่สามารถเข้าถึงได้ โดยเฉพาะเรื่องอารมณ์ขันและความกึ่งตลกของรายการทีวีที่ไม่มีบทสนทนาในลักษณะยาวๆ

เพราะถ้าเป็นแบบนี้เวลาที่อยู่คนเดียวในช่วงพักโฆษณาอาจต้องเรียกคนที่รู้จักมาถามหรือเล่าให้ฟังว่าเกิดอะไรขึ้น เพียงเพราะผู้พิการทางสายตาไม่สามารถใช้วัฒนธรรมเดียวกันกับคนอื่น ทำให้ผู้พิการทางการสายตาแยกตัวออกจากเพื่อน เพราะความไม่สะดวกในการรับชมละครหรือหนังในโรงภาพยนตร์ ซึ่งคนตาบอดควรได้สัมผัสกับการแสดงเหมือนกับคนอื่นๆ เพราะคนตาบอดทุกคนดูทีวีทุกคนแน่นอน

ออฟิศ ออฟ คอมมูนิเคชั่น (Office of Communications, 2013) ศึกษาเรื่อง “การตระหนักถึงบริการเสียงบรรยายภาพ” รายงานผลเกี่ยวกับการให้บริการเข้าถึงรายการโทรทัศน์ที่เผยแพร่ในปี 2013 ตามข้อบังคับของ Act 2003 ที่ซึ่งองค์กิตติและแอนะล็อก ได้ขยายไปถึงช่องเคเบิลและดาวเทียมพบว่าประชาชนในสหราชอาณาจักรตระหนักว่าให้มีบริการเสียงบรรยายภาพเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 67 และการให้บริการเข้าถึง 62 ช่องจากทั้งหมด 69 ช่อง ซึ่งบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้

เดอะ ลอนด์ แอน เจอร์ส เรดิโอ รีดดิ้ง เซอร์วิส (The Los Angeles Radio Reading Service, 2013) ศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางและมาตรฐานการจัดทำเสียงบรรยายภาพ” ผลการทดสอบพบว่าการเพิ่มคำอธิบายเกี่ยวกับเสียงในการดูโทรทัศน์ ผลการวิจัยพบว่าผู้พิการทางการมองเห็นเปิดรับโทรทัศน์และวีดีโอประมาณ 3% ของคนสายตาปกติทั่วไป พวกเขา รู้สึกว่าการมีคำอธิบายในรายการโทรทัศน์และวีดีโอ ทำให้เขาเพลิดเพลินเหมือนเปิดประสบการณ์ใหม่ในการเรียนรู้ด้านสังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งการมีเสียงบรรยายภาพทำให้พวกเขาสะดวกสบายมากขึ้นในการเพิ่มประสบการณ์การดูโทรทัศน์และวีดีโอ ประโยชน์ของการมีเสียงบรรยายภาพทำให้พวกเขาได้เห็นโลกภายนอก และรู้สึกเท่าเทียมกับผู้ที่ไม่พิการทางการมองเห็น

โรมีโร-เฟสโก, ปาโบล. และ หลุยส์ ไฟเออร์ ศึกษาเรื่อง (Romero-Fresco, P. and Fryer, L. 2013) “การมีเสียงบรรยายภาพจะมีประโยชน์ต่อการรับชมภาพยนตร์หรือไม่: ศึกษาการตอบสนองของกลุ่มผู้ชม” การมีเสียงบรรยายภาพเป็นการถ่ายทอดข้อมูลที่เป็นภาพสำหรับผู้ที่ยากพร่องทางสายตาเพื่อให้กลุ่มผู้ชมเกิดความเข้าใจเนื้อหา ชมรายการได้สนุกสนานเพลิดเพลินมากขึ้น ช่วยให้คนตาบอดเข้าถึงบริการการสื่อสารและวีดีโอหรือสตรีมมิ่งได้มากขึ้น เป็นการศึกษาที่สำรวจการตอบสนองของผู้ใช้ต่อการแนะนำเสียง (AIs) สำหรับภาพยนตร์ที่ได้รับการออกแบบมาเพื่อถ่ายทอดเรื่องราวการเล่าเรื่องในโรงภาพยนตร์

โจลีฟีน่า แบมาชิอะ เจนเนียร์, วัน ฟาดิมา วัน อาหมัด, และชาดีกิน. บีที.ไฟส์ดัส (Janier, B.J., Ahmad, W.F.W., & Firdus, Bt. S., 2013) ศึกษาเรื่อง “การบรรยายเนื้อหาภาพของภาพยนตร์การ์ตูนสำหรับผู้บกพร่องทางสายตา” มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอการใช้เสียงบรรยายภาพเพื่อแสดงเนื้อหาภาพของภาพยนตร์การ์ตูน เพื่อแสดงเนื้อหาภาพคำอธิบายในวีดีโอที่ได้รับการพัฒนาแล้ว โดยเลือกจากภาพยนตร์การ์ตูน 2 เรื่อง ทดสอบกับกลุ่มสองประเภท ได้แก่กลุ่มนักเรียน

ที่ถูกปิดตา 16 คน และกลุ่มผู้ใหญ่วัยที่บกพร่องทางสายตา 6 คน และทดสอบโดยเด็กที่พิการทางสายตา 8 คน ผลการวิจัยพบว่าการใช้คำบรรยายเสียงเพื่ออธิบายรายละเอียดในวิดีโอช่วยให้คนที่บกพร่องทางสายตาผลิตเพลลิ่งกับการชมภาพยนตร์ และรายละเอียดในวิดีโอโดยไม่ต้องพึ่งพาบุคคลอื่นที่ไม่บกพร่องทางสายตาเพื่อช่วยอธิบายรายละเอียดต่างๆของการรับชมภาพยนตร์ ทำให้ผู้บกพร่องทางสายตาสามารถเข้าถึงข้อมูลในภาพยนตร์ได้ดีขึ้น

คริสโตเฟอร์ เทเลอร์ (Taylor, C. 2013) ศึกษา “เสียงบรรยายภาพ: การเข้าถึงตลอดชีวิตสำหรับคนตาบอด” เป็นการพัฒนาแนวคิดที่มีประโยชน์มากสำหรับผู้ที่ยกพร่องทางการมองเห็น คือการนำเสียงบรรยายภาพไปใช้กับภาพยนตร์ รายการโทรทัศน์ การแสดงละคร การจัดแสดงพิพิธภัณฑ์ เป็นการสร้างประสบการณ์ร่วมที่ดีสำหรับชุมชนคนตาบอดและคนที่มีความบกพร่องทางสายตา

ริชาร์ด คอลลินส์ (Collins, R., 2012) ศึกษาเรื่อง “เสียงบรรยายภาพในโทรทัศน์: อดีตปัจจุบันและอนาคต” เสียงบรรยายภาพในรายการโทรทัศน์ช่วยให้คนตาบอดและตาบอดบางส่วนได้แบ่งปันประสบการณ์ร่วมกับคนสายตาปกติได้ชัดเจน เสียงบรรยายภาพที่มีประสิทธิภาพเป็นสิ่งสำคัญในการร่วมแบ่งปันประสบการณ์ร่วมเหมือนคนปกติทั่วไป และในอนาคตการมีเสียงบรรยายภาพจะขยายไปสู่บริการโทรทัศน์ที่ผู้ชมสามารถเลือกรับชมได้ในเวลาที่ต้องการจากแฟ้มรายการ เนื่องจากผู้ผลิตรายการโทรทัศน์เริ่มมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความต้องการของคนตาบอดและคนตาบอดบางส่วนมากขึ้น นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในเชิงบวก ทำให้ผู้คนตาบอดและตาบอดบางส่วนเข้าถึงบริการโทรทัศน์ที่มีเสียงบรรยายภาพได้เพิ่มขึ้น

เวิลด์ บายด์ ยูเนียน (World Blind Union, 2011) ได้จัดทำ “เครื่องมือสำหรับคนตาบอดทั่วโลกโดยการรณรงค์ให้จัดทำคำอธิบายเกี่ยวกับเสียงบรรยายภาพในโทรทัศน์และภาพยนตร์” การจัดทำเสียงบรรยายภาพของสหภาพคนตาบอดโลกเพื่อสนับสนุนให้ประเทศต่างๆเข้ามามีส่วนร่วมในการเข้าถึงรายการโทรทัศน์และภาพยนตร์สำหรับผู้ที่ยกพร่องทางการมองเห็น เพื่อให้พวกเขามีส่วนร่วมกับกิจกรรมทางวัฒนธรรมและนันทนาการเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ และผลิตเพลลิ่งไปกับรายการโทรทัศน์ ภาพยนตร์ ละครในรูปแบบที่คนตาบอดสามารถเข้าถึงได้

ลอรี บลูมฟีลด์ (Bloomfield, L., 2000) “ทีวีสำหรับคนตาบอด” ในประเทศสหรัฐอเมริกา มีประชากรที่พิการทางการมองเห็นอยู่ประมาณ 1.6 ล้านคน แต่มีอยู่จำนวนมากถึง 9 ล้านคนที่มีความยากลำบากในการมองเห็นและจะเป็นผู้ที่ได้รับประโยชน์จากการให้บริการโปรแกรมเสียง (SAP) ผ่านรายการโทรทัศน์ ในบอสตันมีบริการบรรยายเสียงการแสดง ขึ้นเอกในโรงละคร และมีการให้บริการสื่อความหมายบางอย่างเพิ่มเติมลงไปสำหรับภาพยนตร์เก่าบางเรื่อง ซึ่งสามารถเห็นได้ในภาพยนตร์คลาสสิกที่สถานีพีบีเอสมีให้บริการเป็นประจำอยู่แล้ว นอกจากนี้ยังมีแผนที่จะทำใน

โทรทัศน์ดิจิทัลด้วยนอกเหนือจากอนาล็อกแล้ว ซึ่งการบริการเสียงบรรยายภาพในระบบดิจิทัลสามารถตอบสนองการรับชมของคนตาบอดได้เป็นอย่างดี

ออฟิศ ออฟ คอมมูนิเคชั่น (Office of Communications, 2008) ศึกษาเรื่อง “การเข้าถึงบริการเสียงบรรยายภาพ: การตระหนักถึงระดับการวิจัย” พบว่าผู้ใช้เสียงบรรยายภาพมากที่สุดคือผู้ที่มีความบกพร่องทางการเห็นระดับสูงสุด ซึ่งก็ผู้ที่มีตาบอดสนิท ซึ่งบุคคลเหล่านี้ชมรายการหลากหลายประเภท ซึ่งผู้พิการทางการเห็นในระดับสูง จะรับชมรายการโทรทัศน์น้อยกว่าผู้พิการทางการเห็นในระดับปานกลางหรือน้อย และการมีเสียงบรรยายภาพทำให้พวกเขาเข้าถึงรายละเอียดและเพลิดเพลินกับรายการทีวี การมีเสียงบรรยายภาพจะช่วยให้พวกเขาเข้าใจสิ่งที่เกิดขึ้นบนหน้าจอ และมีแนวโน้มที่จะได้ใกล้ชิดกับทีวี

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนารายการข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ เพื่อการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ของผู้พิการทางการเห็น” ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการศึกษาวิจัยไว้ดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย

ใช้การวิจัยในรูปแบบผสม (mixed methods research) ได้แก่ การวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ดังรายละเอียดคือ

1.1 การวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) เพื่อศึกษาพฤติกรรม การเปิดรับ การเข้าถึง ความต้องการ และการใช้ประโยชน์จากรายการโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น

1.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) เพื่อศึกษาสถานการณ์เกี่ยวกับรายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น จากผู้ให้ข้อมูล (key information) จำนวน 6 กลุ่ม ประกอบด้วยผู้บริหารองค์กรสถานีโทรทัศน์ฟรีทีวี นักวิชาชีพ ที่เชี่ยวชาญด้านการผลิตรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับผู้พิการทางการเห็น ผู้เชี่ยวชาญ/นักวิชาการด้านผู้พิการทางการเห็นที่มีความรู้หรือความสนใจเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์ ผู้เชี่ยวชาญด้านผู้พิการทางการเห็น ตัวแทนภาครัฐที่เป็นผู้กำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับรายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น ตัวแทนจากผู้พิการทางการเห็น ทั้งแบบตาบอดและสายตาดูเลือนราง

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร คือ ผู้พิการทางการเห็นที่มีบัตรประจำตัวคนพิการจาก 4 ภาคของประเทศไทย (กรุงเทพฯภาคกลางและภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ภาคอีสาน) รวมจำนวน 195,646 คน (กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ, 2561)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ตัวแทนของประชากรที่เป็นผู้พิการทางการเห็นที่มีบัตรประจำตัวคนพิการจาก 4 ภาคของประเทศไทย โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (multi-stage sampling) คือ การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจากประชากรคนตาบอดที่เป็นตัวแทนจากภาคต่างๆ ของประเทศไทยที่มีบัตรประจำตัวคนพิการ และมีการทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย สถาบันการศึกษาและสมาคมวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง จาก 4 ภาค (กรุงเทพฯภาคกลางและภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ ภาคอีสาน) ภาคละ 30 คน ทั้งเพศชายและเพศหญิง อายุระหว่าง 25-60 ปี รวมเป็นจำนวน 120 คน

2.3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key information) ประกอบด้วยผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการพัฒนารายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น 6 กลุ่ม รวมจำนวนที่ต้องสัมภาษณ์ทั้งสิ้น 22 คน และการสนทนากลุ่มกับผู้พิการทางการเห็น จำนวน 8 คน คือ

2.3.1 ผู้บริหารองค์กรสถานีโทรทัศน์ฟรีทีวี เป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 4 คน โดยพิจารณาจากเกณฑ์การเป็นผู้บริหารสถานีหรือเป็นผู้วางแผนการจัดรายการ หรือผู้วางแผนการผลิตและการจัดหารายการที่เกี่ยวข้องกับผู้พิการทางการเห็น ที่มีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้อง จากสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 สถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส (Thai PBS)

2.3.2 นักวิชาชีพ ที่เชี่ยวชาญด้านการผลิตรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับผู้พิการทางการเห็น ผู้รับผลิตเสียงบรรยายภาพ (กลุ่มผู้ผลิต) หรือที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 3 คน โดยพิจารณาจากเกณฑ์ที่เป็นกลุ่มผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ที่มีความชำนาญและมีประสบการณ์เกี่ยวข้อง

2.3.3 ผู้เชี่ยวชาญ/นักวิชาการด้านผู้พิการทางการเห็นที่มีความรู้หรือความสนใจเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์ เป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 3 คน โดยพิจารณาจากเกณฑ์การเป็นผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการที่มีความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ด้านรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับผู้พิการทางการเห็นอย่างน้อย 3 ปี

2.3.4 ผู้เชี่ยวชาญด้านผู้พิการทางการเห็น เป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 3 คน โดยพิจารณาจากเกณฑ์ทั้งสายวิชาการและสายวิชาชีพที่มีประสบการณ์เกี่ยวข้อง เช่น วิทยาลัยราชสุดา (กลุ่มนักวิชาการ) จำนวน 1 คน สถาบันคนตาบอดแห่งประเทศไทย (กลุ่มนักวิชาการ) จำนวน 1 คน เครือข่ายองค์กรด้านคนพิการ (กลุ่มวิชาชีพ) จำนวน 1 คน

2.3.5 ตัวแทนภาครัฐที่เป็นผู้กำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับรายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น จำนวน 4 คน โดยพิจารณาจากเกณฑ์การเป็นผู้บริหารองค์กรภาครัฐที่เป็นผู้กำหนดนโยบายหรือแผนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ และผู้ที่กำหนดนโยบายและกำกับดูแล ส่งเสริมการจัดการด้านกิจการกระจายเสียง และกิจการโทรทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับผู้พิการทางการเห็น ที่มีประสบการณ์เกี่ยวข้อง

2.3.6 ตัวแทนจากผู้พิการทางการเห็นทั้งแบบตาบอดและสายตาดำเนินรายการที่สามารถรับชมรายการโทรทัศน์และมีการรับชมต่อเนื่องตั้งแต่มีประกาศ พรบ. ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2555-2559 จำนวน 4 คน ทั้งเพศชายและเพศหญิง อายุระหว่าง 25-60 ปี

2.3.7 ตัวแทนผู้พิการทางการเห็นทั้งแบบตาบอดและสายตาดำเนินรายการในกรสนทนากลุ่ม เพื่อประเมินผลรายการที่จัดทำขึ้นใหม่ ทั้งเพศชาย และเพศหญิง อายุระหว่าง 30-65 ปี ที่มีการรับชมรายการโทรทัศน์อย่างสม่ำเสมอ จำนวน 8 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามทั้งคำถามปลายปิดและปลายเปิด รวมทั้งลักษณะคำถามที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

3.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ซึ่งตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (content validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับเนื้อหา และใช้แบบประเมินการรับรู้และการเข้าถึงของผู้พิการทางการเห็น

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การวิจัยเชิงปริมาณ จะใช้แบบสอบถาม ด้วยการสอบถามข้อมูลด้วยตนเองและกรอกข้อมูลลงในแบบสอบถามตามที่กลุ่มตัวอย่างตอบ ทั้งคำถามปลายปิดและปลายเปิดรวมจำนวน 120 ชุด แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การใช้คำถามเพื่อสำรวจปัจจัยด้านลักษณะประชากรของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ความบกพร่องทางการเห็น เพศ อายุ อาชีพ รายได้ และการพักอาศัย

ส่วนที่ 2 การใช้คำถามเพื่อสำรวจพฤติกรรมกรรมการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ ได้แก่ ความถี่ ระยะเวลาในการดู ช่วงเวลา ประเภท เนื้อหา วิธีการนำเสนอ ลักษณะรายการ พิธีกร และนักแสดงของผู้พิการทางการเห็น

โดยการกำหนดค่าน้ำหนักพฤติกรรมออกเป็นค่าระดับคะแนน 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง พฤติกรรมในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง พฤติกรรมในระดับมาก

3 หมายถึง พฤติกรรมในระดับปานกลาง

2 หมายถึง พฤติกรรมในระดับน้อย

1 หมายถึง พฤติกรรมในระดับน้อยที่สุด

การกำหนดค่าระดับคะแนนเฉลี่ย เพื่อเป็นมาตรวัดพฤติกรรมกรรมการเปิดรับสื่อ การเข้าถึง ความต้องการ การใช้ประโยชน์จากรายการโทรทัศน์ของผู้พิการทางการมองเห็น แปลความหมายได้ดังนี้

คะแนน 4.50 - 5.00 = ระดับพฤติกรรมในระดับมากที่สุด

คะแนน 3.50 - 4.49 = ระดับพฤติกรรมในระดับมาก

คะแนน 2.50 - 3.49 = ระดับพฤติกรรมในระดับปานกลาง

คะแนน 1.50 - 2.49 = ระดับพฤติกรรมในระดับน้อย

คะแนน 1.00 - 1.49 = ระดับพฤติกรรมในระดับน้อยที่สุด

4.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ

สัมภาษณ์เชิงลึก โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key information) อันประกอบด้วยผู้บริหารองค์กรสถานีโทรทัศน์ฟรีทีวี นักวิชาชีพ/นักวิชาการผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตรายการ โทรทัศน์เกี่ยวกับผู้พิการทางการเห็น ผู้เชี่ยวชาญด้านผู้พิการทางการเห็นที่มีความรู้หรือความสนใจเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์ ผู้เชี่ยวชาญ/นักวิชาการด้านผู้พิการทางการเห็น ตัวแทนภาครัฐที่เป็นผู้กำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับรายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น ตัวแทนผู้พิการทางการเห็นทั้งแบบตาบอดและสายตาสีบอดจำนวน 22 คน ระหว่างการสัมภาษณ์ จะขออนุญาตจดบันทึก บันทึกเสียง และถ่ายภาพขณะที่เก็บรวบรวมข้อมูล

สนทนากลุ่ม โดยใช้แบบประเมินให้ผู้พิการทางการเห็นทั้งแบบตาบอดและสายตาดูแลองศาประเมินการรับรู้ และการเข้าถึงรายการโทรทัศน์ที่เป็นรายการเดิม และรายการที่จัดทำขึ้นใหม่โดยการฟังเสียงบรรยายภาพแทรกลงไปรายการโทรทัศน์ จำนวน 4 รายการ ได้แก่ รายการเรื่องเล่าหน้าหนึ่ง ช่อง 3 รายการเดินหน้าปฏิรูป ช่อง 11 รายการกระจก 6 ด้าน ช่อง 7 และรายการทุ่งแสงตะวัน ช่อง 3 โดยเลือกประเภทรายการตามหลักเกณฑ์การจัดทำผังรายการสำหรับการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ ตามประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ และสนทนากลุ่มกับผู้พิการทางการเห็น จำนวน 8 คน ระหว่างการสนทนากลุ่ม ได้ขออนุญาตบันทึก และถ่ายภาพขณะเก็บรวบรวมข้อมูล

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิจัยเชิงปริมาณ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ด้วย สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) เพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของข้อมูลที่ทำการศึกษา ได้แก่ ลักษณะทางประชากรของผู้พิการทางการเห็น พฤติกรรมการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ ความต้องการด้านรายการ และการใช้ประโยชน์จากรายการโทรทัศน์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (frequency) การหาค่าร้อยละ (percentages) การหาค่าเฉลี่ย (means) และการหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

5.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา และใช้วิธีประเมินผลการรับรู้และการเข้าถึงของผู้พิการทางการเห็น

6. ระยะเวลาในการดำเนินการทำวิจัย

ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2561 ถึงเดือนตุลาคม 2561

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนารายการข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ เพื่อการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ของผู้พิการทางการเห็น” ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและเก็บข้อมูล ด้วยวิธีการวิจัยแบบผสม (mixed methods research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) ด้วยแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้พิการทางการเห็น และวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ด้วยแบบสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 6 กลุ่ม และการสนทนากลุ่มกับผู้พิการทางการเห็นที่เป็นผู้ประเมินรายการ เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย คือ

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับ การเข้าถึง ความต้องการ และการใช้ประโยชน์จากรายการโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น
2. เพื่อศึกษาสถานการณ์เกี่ยวกับรายการ โทรทัศน์เพื่อผู้พิการทางการเห็นของสถานีโทรทัศน์ฟรีทีวี
3. เพื่อศึกษาวิธีการที่ใช้ในการพัฒนารายการให้ผู้ประกอบการและสถานีโทรทัศน์ที่ต้องการผลิตรายการ โทรทัศน์เพื่อผู้พิการทางการเห็น
4. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนารายการให้ผู้ประกอบการและสถานีโทรทัศน์ที่ต้องการผลิตรายการเพื่อผู้พิการทางการเห็น

โดยผู้วิจัยจะได้นำเสนอผลการวิจัยเป็นประเด็นๆ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้คือ

ส่วนที่ 1 ลักษณะทางประชากร

1.1 ลักษณะทางประชากร มีการศึกษาเกี่ยวกับประเด็นความบกพร่องทางการเห็น เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ และการพักอาศัย

ผลการวิเคราะห์ลักษณะทางประชากร เรื่อง “แนวทางการพัฒนารายการข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะเพื่อการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ของผู้พิการทางการเห็น” มีจำนวน 7 ข้อ ดังเสนอในตารางที่ 1 -7 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความบกพร่องทางการเห็น

ความบกพร่องทางการเห็น	จำนวน	ร้อยละ
คนตาบอด	100	80.00
คนสายตาเลือนราง	20	20.00
รวม	120	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นคนตาบอด จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 80.0 และ คนสายตาเลือนราง จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.2 ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	102	85.00
หญิง	18	15.00
รวม	120	100.00

จากตารางที่ 4.2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 85.0 และ เพศหญิง จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 15.0 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
25-30 ปี	6	5.0
31-35 ปี	10	8.33
36-40 ปี	15	12.5
41-45 ปี	27	22.5
46-50 ปี	18	15.0
51-55 ปี	19	15.83
56-60 ปี	25	20.83
รวม	120	100.00

จากตารางที่ 4.3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุ 41-45 ปี จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 22.5 รองลงมาอายุ 56-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.83 จำนวน 25 คน อายุ 51-55 ปี จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 15.83 อายุ 46-50 ปี จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 15.0 อายุ 36-40 ปี จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5 อายุ 31-35 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 8.33 และอายุ 25-30 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 5.0 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามวุฒิการศึกษา

วุฒิการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่ได้ศึกษา	10	8.30
ประถมศึกษา	29	24.20
มัธยมศึกษาตอนต้น	20	16.70
ปวช./มัธยมศึกษาตอนปลาย	37	30.80
ปริญญาตรี	14	11.70
ปริญญาโท	2	1.70
อื่น ๆ	8	6.70
รวม	120	100.00

จากตารางที่ 4.4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีวุฒิมัธยมศึกษาตอนปลาย ระดับ ปวช./มัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 30.80 รองลงมา ระดับประถมศึกษา จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 24.20 การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 16.70 การศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 11.70 ไม่ได้ศึกษา จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 8.30 อื่นๆ จำนวน 8 คน คิดเป็น 6.70 และการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.70 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	8	6.70
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	13	10.80
นวด	66	55.00
ค้าสลากกินแบ่งรัฐบาล	7	5.80
อื่นๆ	26	21.70
รวม	120	100.00

จากตารางที่ 4.5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพนวด จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 55.00 รองลงมา อื่นๆ จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 21.70 อาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 10.80 อาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 6.70 และอาชีพค้าสลากกินแบ่งรัฐบาล จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 5.80 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรายได้

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 10,000 บาท	88	73.30
10,001 – 15,000 บาท	19	15.80
15,001 – 20,000 บาท	4	3.30
20,001 - 25,000 บาท	3	2.50
25,001 – 30,000 บาท	6	5.00
รวม	120	100.00

จากตารางที่ 4.6 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 10,000 บาท จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 73.30 รองลงมารายได้ระหว่าง 10,001-15,000 บาท จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 15.80 รายได้ระหว่าง 25,001-30,000 บาท จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 5.00 รายได้ระหว่าง 15,001- 20,000 บาท จำนวน 4 คน คิดเป็น 3.30 และรายได้ระหว่าง 20,001-25,000 บาท จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.50 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.7 ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการพักอาศัย

การพักอาศัย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
คู่สมรส	30	25.00
พ่อ/แม่	22	18.30
ลูกหลาน	6	5.00
ญาติ/พี่น้อง	18	15.00
อยู่คนเดียว	27	22.50
อื่น ๆ	17	14.20
รวม	120	100.00

จากตารางที่ 4.7 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่กับคู่สมรส จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 รองลงมาอยู่คนเดียว จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 22.50 อาศัยอยู่กับพ่อ/แม่ จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 18.30 อาศัยอยู่กับญาติ/พี่น้อง จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 15.00 อื่นๆ จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 14.20 และอาศัยอยู่กับลูกหลาน จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 5.00 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น

มีการศึกษาเกี่ยวกับประเด็น วิธีการเข้าถึงสื่อโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น การเปิดรับสื่อโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น ปัญหาและความต้องการด้านรายการโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น การใช้ประโยชน์จากรายการโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น ดังนี้

2.1 วิธีการเข้าถึงสื่อโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น ได้ศึกษาเกี่ยวกับประเด็น เครื่องรับโทรทัศน์ รูปแบบการดูโทรทัศน์ วิธีการเปิดดูโทรทัศน์ วิธีการเข้าถึงเนื้อหารายการ วิธีการผลิตเพลลีนในรายการ วิธีการเข้าถึงเนื้อหารายการ

ผลการวิเคราะห์วิธีการเข้าถึงรายการโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น มีจำนวน 6 ข้อ ดังเสนอในตารางที่ 4.8 – 4.13 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.8 วิธีการเข้าถึงรายการโทรทัศน์ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนเครื่องรับโทรทัศน์

เครื่องรับโทรทัศน์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1 เครื่อง	72	60.00
2 เครื่อง	26	21.70
มากกว่า 3 เครื่อง	7	5.80
อื่น ๆ	15	12.50
รวม	120	100.00

จากตารางที่ 4.8 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีเครื่องรับโทรทัศน์ที่บ้าน 1 เครื่อง จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 รองลงมาคือมีเครื่องรับโทรทัศน์ 2 เครื่อง จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 21.70 อื่นๆ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50 และมีเครื่องรับโทรทัศน์มากกว่า 3 เครื่อง จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 5.80 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.9 วิธีการเข้าถึงรายการโทรทัศน์ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการดูรายการโทรทัศน์

รูปแบบการดูโทรทัศน์	จำนวน	ร้อยละ
ดูตามเวลาที่ออกอากาศ	53	44.20
ดูออนไลน์	16	13.30
ดูตามความต้องการของตัวเอง	41	34.20
อื่น ๆ	10	8.30
รวม	120	100.00

จากตารางที่ 4.9 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ดูโทรทัศน์ตามเวลาที่ออกอากาศ จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 44.20 รองลงมาคือดูตามความต้องการของตัวเอง จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 34.20 ดูออนไลน์ จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 13.30 และอื่นๆ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 8.30 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.10 วิธีการเข้าถึงรายการโทรทัศน์ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามวิธีการเปิดดูโทรทัศน์

วิธีการเปิดดูโทรทัศน์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ดูเหมือนบุคคลอื่นทั่วไป	24	20.00
มีคนตั้งรีโมทไว้ให้	7	5.80
เปลี่ยนจากรีโมทด้วยตัวเอง	71	59.20
อื่น ๆ	18	15.00
รวม	120	100.00

จากตารางที่ 4.10 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีวิธีการเปิดดูโทรทัศน์โดยเปลี่ยนจากรีโมทด้วยตัวเอง จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 59.20 รองลงมาดูเหมือนบุคคลอื่นทั่วไป จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 อื่น ๆ จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 15.00 และมีคนตั้งรีโมทไว้ให้ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 5.80 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.11 วิธีการเข้าถึงรายการโทรทัศน์ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามวิธีการเข้าถึงเนื้อหา รายการโทรทัศน์

วิธีการเข้าถึงเนื้อหารายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เสียงบรรยายภาพ (AD.)	76	63.30
มีคนใกล้ตัวช่วยบรรยายให้ฟัง	35	29.20
ดูเหมือนบุคคลอื่นทั่วไป	5	4.20
อื่น ๆ	4	3.30
รวม	120	100.00

จากตารางที่ 4.11 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เข้าถึงเนื้อหารายการโทรทัศน์โดยเสียงบรรยาย (AD.) จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 63.30 รองลงมามีคนใกล้ตัวช่วยบรรยายให้ฟัง จำนวน 35 คนคิดเป็นร้อยละ 29.20 ดูเหมือนบุคคลอื่นทั่วไป จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 4.20 และอื่น ๆ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 3.30 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.12 วิธีการเข้าถึงรายการโทรทัศน์ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามวิธีการผลิตเพลิน และจินตนาการเรื่องราวต่าง ๆ ในรายการโทรทัศน์

วิธีการผลิตเพลินในรายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เสียงบรรยายภาพ (AD.)	79	65.80
ดูเหมือนบุคคลอื่นทั่วไป	3	2.50
การพากย์เสียงในรายการ	33	27.50
อื่น ๆ	5	4.20
รวม	120	100.00

จากตารางที่ 4.12 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีวิธีการผลิตเพลินและจินตนาการเรื่องราวต่าง ๆ ในรายการโทรทัศน์โดยเสียงบรรยายภาพ (AD.) จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 65.80 รองลงมาการพากย์เสียงในรายการ จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 27.50 อื่นๆ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 4.20 และดูเหมือนบุคคลอื่นทั่วไป จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.50 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.13 วิธีการเข้าถึงรายการโทรทัศน์ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามวิธีการเข้าถึงเนื้อหา รายการโทรทัศน์

วิธีการเข้าถึงเนื้อหารายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เสียงบรรยายภาพ (AD.)	82	68.30
ดูเหมือนบุคคลอื่นทั่วไป	3	2.10
การพากย์เสียงในรายการ	32	27.50
อื่น ๆ	3	2.10
รวม	120	100.00

จากตารางที่ 4.13 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีวิธีการเข้าถึงเนื้อหารายการโทรทัศน์โดยเสียงบรรยาย (AD.) จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 68.30 รองลงมาการพากย์เสียงในรายการ จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 27.50 ดูเหมือนบุคคลอื่นทั่วไป จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.10 และอื่น ๆ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.10 ตามลำดับ

2.2 การเปิดรับสื่อโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น มีการศึกษาเกี่ยวกับประเด็นจำนวนวันในการรับชมรายการโทรทัศน์ ระยะเวลาในการรับชมรายการโทรทัศน์ ช่วงเวลาในการรับชมรายการโทรทัศน์ ลักษณะการรับชมรายการโทรทัศน์ ประเภทรายการโทรทัศน์ เนื้อหาในการรับชมรายการโทรทัศน์ วิธีการนำเสนอในรายการโทรทัศน์ คุณลักษณะของพิธีกรและนักแสดงในรายการโทรทัศน์

ผลการวิเคราะห์การเปิดรับสื่อโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น มีจำนวน 8 ข้อ ดังเสนอในตารางที่ 4.14 – 4.21 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.14 การเปิดรับสื่อโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น จำแนกตามจำนวนวันในการรับชมรายการ

การรับชมรายการโทรทัศน์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ทุกวัน	68	56.70
1-2 วัน ต่อสัปดาห์	22	18.30
3-4 วัน ต่อสัปดาห์	21	17.50
4-5 วัน ต่อสัปดาห์	9	7.50
รวม	120	100.00

จากตารางที่ 4.14 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับชมรายการโทรทัศน์ทุกวัน จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 56.70 รองลงมารับชมรายการโทรทัศน์ 1-2 วันต่อสัปดาห์ จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 18.30 รับชมรายการโทรทัศน์ 3-4 วันต่อสัปดาห์ จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 17.50 และรับชมรายการโทรทัศน์ 4-5 วันต่อสัปดาห์ จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 7.50 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.15 การเปิดรับสื่อโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น จำแนกตามระยะเวลาในการรับชมรายการโทรทัศน์

ระยะเวลาในการรับชมรายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 1 ชม.	20	16.70
มากกว่า 1 ชม. แต่ไม่เกิน 2 ชม.	52	43.30
มากกว่า 2 ชม. แต่ไม่เกิน 3 ชม.	21	17.50
มากกว่า 3 ชม. แต่ไม่เกิน 4 ชม.	17	14.20
มากกว่า 4 ชม.	4	3.30
อื่น ๆ	6	5.00
รวม	120	100.00

จากตารางที่ 4.15 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับชมรายการโทรทัศน์มากกว่า 1 ชม. แต่ไม่เกิน 2 ชม. จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 43.30 รองลงมามากกว่า 2 ชม. แต่ไม่เกิน 3 ชม. จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 17.50 รับชมมากกว่า 3 ชม. แต่ไม่เกิน 4 ชม. จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 14.20 อื่นๆ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 5.00 และรับชมมากกว่า 4 ชม. จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 3.30 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.16 การเปิดรับสื่อโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น จำแนกตามช่วงเวลาในการรับชมรายการโทรทัศน์

ช่วงเวลาในการรับชมรายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ช่วงเช้าตรู่ (04.01-06.00 น.)	3	2.50
ช่วงเช้า (06.01-09.00 น.)	43	35.80
ช่วงสาย (09.01-12.00 น.)	2	1.70
ช่วงบ่าย (12.01-16.00 น.)	6	5.00
ช่วงเย็น (16.01-19.00 น.)	28	23.30
ช่วงหัวค่ำ (19.01-22.00 น.)	29	24.20
ช่วงดึก (22.01-04.00 น.)	2	1.70
อื่น ๆ	7	5.80
รวม	120	100.00

จากตารางที่ 4.16 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับชมรายการโทรทัศน์ช่วงเช้า (06.01-09.00 น.) จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 35.80 รองลงมารับชมช่วงหัวค่ำ (19.01-22.00 น.) จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 24.20 รับชมช่วงเย็น (16.01-19.00 น.) จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 23.30 รับชมช่วงอื่นๆ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 5.80 รับชมช่วงเช้านู๋ (04.01-06.00 น.) จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.50 รับชมช่วงสาย (09.01-12.00 น.) จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.70 และ ช่วงดึก (22.01-04.00 น.) จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.70 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.17 การเปิดรับสื่อโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น จำแนกตามลักษณะการรับชมรายการโทรทัศน์

ลักษณะการรับชมรายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ตั้งใจชมมาก โดยไม่เปลี่ยนช่องเลย	41	34.20
ตั้งใจชมพอสมควร โดยเปลี่ยนไปดูช่องอื่นในช่วงที่ไม่น่าสนใจ	62	51.70
ไม่ได้ตั้งใจชม โดยทำกิจกรรมอื่นร่วมด้วย	11	9.20
อื่นๆ	6	5.00
รวม	120	100

จากตารางที่ 4.17 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตั้งใจชมรายการโทรทัศน์พอสมควร โดยเปลี่ยนไปดูช่องอื่นในช่วงที่ไม่น่าสนใจ จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 51.70 รองลงมาตั้งใจชมมาก โดยไม่เปลี่ยนช่องเลย จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 34.20 ชมรายการแบบไม่ได้ตั้งใจชม โดยทำกิจกรรมอื่นร่วมด้วย จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 9.20 และอื่นๆ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 5.00 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.18 การเปิดรับสื่อโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น จำแนกตามประเภทรายการโทรทัศน์

ประเภทรายการโทรทัศน์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รายการประเภทข่าวสาร	89	74.20
รายการประเภทความรู้	16	13.30
รายการประเภทบันเทิง	15	12.50
รายการประเภทโฆษณาและบริการธุรกิจ	-	-
รวม	120	100.00

จากตารางที่ 4.18 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับชมรายการประเภทข่าวสาร จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 74.20 รองลงมารายการประเภทความรู้ จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 13.30 และรายการประเภทบันเทิง จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.19 การเปิดรับสื่อโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น จำแนกตามการรับชมรายการโทรทัศน์ที่มีเนื้อหาในด้านใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

เนื้อหารายการโทรทัศน์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สุขภาพ	74	61.70
การศึกษาและการเรียนรู้	42	34.00
เศรษฐกิจ	72	60.00
สังคมและวัฒนธรรม	60	50.00
สิทธิและสวัสดิการต่างๆ	41	34.20
ธรรมะ/ศาสนา	61	50.80
ท่องเที่ยว	46	38.30
กีฬา	69	57.50
ประวัติศาสตร์	32	26.70
การเมือง	65	54.20
เกษตร	57	47.50
เศรษฐกิจพอเพียง	57	47.50
เทคโนโลยีใหม่ๆ	61	50.80

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

เนื้อหารายการโทรทัศน์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
แฟชั่น/ความงาม	12	10.00
เพลง	85	70.80
ตำนาน/นิทานพื้นบ้าน/วรรณคดี	19	15.80
สิ่งแวดล้อม	44	36.70
อื่น ๆ	16	13.30

จากตารางที่ 4.19 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับชมรายการโทรทัศน์ที่มีเนื้อหา
ด้านเพลง จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 70.80 รองลงมาคือรายการที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสุขภาพ
จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 61.70 และรายการที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับแฟชั่นและความงาม จำนวน 12
คน คิดเป็นร้อยละ 10.00 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.20 การเปิดรับสื่อโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น จำแนกตามรูปแบบวิธีการนำเสนอ
รายการโทรทัศน์

วิธีการนำเสนอรายการโทรทัศน์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
นำเสนอตามเทคนิควิธีการนำเสนอ	16	13.30
นำเสนอตามลักษณะของผู้ชม	33	27.50
นำเสนอตามเนื้อหาสาระรายการ	97	80.80
นำเสนอตามความยาวและความต่อเนื่อง ของการออกอากาศ	7	5.80
รวม	120	100.00

จากตารางที่ 4.20 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เปิดรับสื่อตามโทรทัศน์รูปแบบ
วิธีการนำเสนอตามเนื้อหาสาระรายการ 97 คน จำนวน คิดเป็นร้อยละ 80.80 รองลงมานำเสนอตาม
ลักษณะของผู้ชม จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 27.50 นำเสนอตามเทคนิควิธีการนำเสนอ จำนวน
16 คน คิดเป็นร้อยละ 13.30 และนำเสนอตามความยาวและความต่อเนื่องของการออกอากาศ
จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 5.80 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.21 การเปิดรับสื่อโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น จำแนกตามคุณลักษณะพิธีกรและนักแสดง

คุณลักษณะพิธีกร นักแสดง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศชาย	8	6.70
เพศหญิง	8	6.70
มีความรู้ความสามารถ	25	20.80
มีชื่อเสียง	2	1.70
บุคลิกดี	11	9.20
พูดจาชัดเจน	30	25.00
แต่งตัวสุภาพเรียบร้อย	11	9.20
เป็นคนมีคุณธรรม	8	6.70
อื่น ๆ	17	14.20
รวม	120	100.00

จากตารางที่ 4.21 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ชื่นชอบคุณลักษณะพิธีกรและนักแสดงที่พูดจาชัดเจน จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 รองลงมา มีความรู้ความสามารถ จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 20.80 อื่นๆ จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 14.20 บุคลิกดีและแต่งตัวสุภาพเรียบร้อย จำนวน 11 คนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 9.20 ชอบพิธีกรและนักแสดงทั้งเพศชายและเพศหญิงที่เป็นคนมีคุณธรรม จำนวน 8 คนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 6.70 และต้องการพิธีกรและนักแสดงที่เป็นบุคคลที่มีชื่อเสียง จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.70 ตามลำดับ

2.3 ความต้องการด้านรายการโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น มีการศึกษาเกี่ยวกับประเด็นความต้องการด้านประเภทรายการ ความต้องการด้านเนื้อหารายการ ความต้องการด้านวิธีการนำเสนอ ความต้องการด้านช่วงเวลาในการรับชมรายการที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับผู้พิการ ความต้องการด้านความยาวของรายการที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับผู้พิการของแต่ละรายการ

ผลการวิเคราะห์การความต้องการด้านรายการโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น มีจำนวน 5 ข้อ ดังเสนอในตารางที่ 4.22 - 4.27 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.22 ความต้องการด้านรายการโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น จำแนกตามความต้องการด้านประเภทรายการ

1.ความต้องการด้านประเภทรายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
ข่าวสาร	4.35	0.87	มาก
ความรู้	4.29	0.80	มาก
บันเทิง	3.38	1.15	ปานกลาง
โฆษณาและบริการธุรกิจ	3.00	1.06	ปานกลาง
รวม	3.76	0.68	มาก

จากตารางที่ 4.22 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความต้องการรายการโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น ในด้านความต้องการด้านประเภทรายการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า เรียงลำดับตามค่าคะแนนเฉลี่ยดังนี้ รายการประเภทข่าวสาร ($\bar{X} = 4.35$) รองลงมา รายการประเภทความรู้ ($\bar{X} = 4.29$) และรายการประเภทโฆษณาและบริการธุรกิจ ($\bar{X} = 3.00$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.23 ความต้องการด้านรายการโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น จำแนกตามความต้องการด้านเนื้อหารายการ

2.ความต้องการด้านเนื้อหารายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
สุขภาพ	4.15	1.01	มาก
การศึกษาและการเรียนรู้	4.20	0.91	มาก
เศรษฐกิจ	4.05	0.96	มาก
สังคมและวัฒนธรรม	3.91	1.02	มาก
สิทธิและสวัสดิการต่าง ๆ	4.18	1.13	มาก
ธรรมะ/ศาสนา	4.00	0.97	มาก
ท่องเที่ยว	3.46	1.09	ปานกลาง
กีฬา	3.85	1.01	มาก
ประวัติศาสตร์	3.75	0.90	มาก
การเมือง	3.57	1.20	มาก

ตารางที่ 4.23 (ต่อ)

2.ความต้องการด้านเนื้อหารายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
เกษตร	3.78	1.11	มาก
แฟชั่น/ความงาม	2.34	1.36	น้อย
เทคโนโลยีใหม่ ๆ	4.12	1.02	มาก
เพลง	3.82	1.08	มาก
สิ่งแวดล้อม	3.49	1.13	มาก
ตำนาน/นิทาน	2.98	1.18	ปานกลาง
พื้นฐาน/วรรณคดี	3.13	1.23	ปานกลาง
เศรษฐกิจพอเพียง	4.13	0.98	มาก
รวม	3.72	0.63	มาก

จากตารางที่ 4.23 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความต้องการด้านเนื้อหารายการโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า เรียงลำดับตามค่าคะแนนเฉลี่ยดังนี้ การศึกษาและการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.20$) รองลงมาเป็นเนื้อหาด้านสิทธิและสวัสดิการต่าง ๆ ($\bar{X} = 4.18$) และเนื้อหาด้านแฟชั่น/ความงาม ($\bar{X} = 2.34$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.24 ความต้องการด้านรายการโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น จำแนกตามวิธีการนำเสนอรายการ

3.ความต้องการด้านวิธีการนำเสนอรายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
นำเสนอตามเทคนิควิธีการนำเสนอ	3.90	1.07	มาก
นำเสนอตามลักษณะของผู้ชม	3.90	1.03	มาก
นำเสนอตามเนื้อหาสาระรายการ	4.20	1.07	มาก
นำเสนอตามความยาวและความต่อเนื่องของการออกอากาศ	3.75	1.15	มาก
รวม	3.94	0.87	มาก

จากตารางที่ 4.24 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความต้องการด้านวิธีการนำเสนอรายการโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า เรียงลำดับตามค่าคะแนนเฉลี่ยดังนี้ นำเสนอตามเนื้อหาสาระรายการ ($\bar{X} = 4.20$) รองลงมา นำเสนอตามเทคนิควิธีการนำเสนอ, นำเสนอตามลักษณะของผู้ชม ($\bar{X} = 3.90$) และนำเสนอตามความยาวและความต่อเนื่องของการออกอากาศ ($\bar{X} = 3.75$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.25 ความต้องการด้านรายการโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น จำแนกตามช่วงเวลาในการรับชมรายการที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับผู้พิการ

4.ความต้องการด้านช่วงเวลาในการ รับชมรายการที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ ผู้พิการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
ช่วงเช้าตรู่ (04.01-06.00 น.)	2.98	1.43	ปานกลาง
ช่วงเช้า (06.01-09.00 น.)	3.45	1.28	ปานกลาง
ช่วงสาย (09.01-12.00 น.)	3.17	1.35	ปานกลาง
ช่วงบ่าย (12.01-16.00 น.)	2.92	1.24	ปานกลาง
ช่วงเย็น (16.01-19.00 น.)	3.61	1.19	มาก
ช่วงหัวค่ำ (19.01-22.00 น.)	3.93	1.18	มาก
ช่วงดึก (22.01-04.00 น.)	2.31	1.15	น้อย
รวม	3.20	0.75	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.25 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความต้องการด้านช่วงเวลาในการรับชมรายการโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับผู้พิการมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.20$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า เรียงลำดับตามค่าคะแนนเฉลี่ยดังนี้ ช่วงหัวค่ำ (19.01-22.00 น.) ($\bar{X} = 3.93$) รองลงมาช่วงเย็น (16.01-19.00 น.) ($\bar{X} = 3.61$) และช่วงดึก (22.01-04.00 น.) ($\bar{X} = 3.21$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.26 ความต้องการด้านรายการโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น จำแนกตามความต้องการด้านความยาวของรายการที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับผู้พิการแต่ละรายการ

5.ความต้องการด้านความยาวของรายการที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับผู้พิการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
น้อยกว่า 15 นาที	2.80	1.22	ปานกลาง
15 นาที - 30 นาที	3.48	1.14	มาก
30 นาที - 1 ชั่วโมง	4.06	1.05	มาก
มากกว่า 1 ชั่วโมง	4.17	1.18	มาก
รวม	3.63	0.80	มาก

จากตารางที่ 4.26 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความต้องการรายการด้านความยาวของรายการโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็นที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับผู้พิการแต่ละรายการมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า เรียงลำดับตามค่าคะแนนเฉลี่ยดังนี้มากกว่า 1 ชั่วโมง ($\bar{X} = 4.17$) รองลงมา 30 นาที - 1 ชั่วโมง ($\bar{X} = 4.06$) และน้อยกว่า 15 นาที ($\bar{X} = 2.80$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.27 ความต้องการด้านรายการโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น จำแนกตามความต้องการด้านรายการโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็นในภาพรวมทั้ง 5 ด้าน

ความต้องการด้านรายการโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
ด้านประเภทรายการ	3.76	0.68	มาก
ด้านเนื้อหารายการ	3.72	0.63	มาก
ด้านวิธีการนำเสนอ	3.94	0.87	มาก
ด้านช่วงเวลาในการรับชมรายการ	3.20	0.75	ปานกลาง
ด้านความยาวของรายการ	3.63	0.80	มาก
รวม	3.65	0.54	มาก

จากตารางที่ 4.27 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความต้องการรายการโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.65$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า เรียงลำดับตามค่าคะแนนเฉลี่ยดังนี้ ด้านวิธีการนำเสนอ ($\bar{X} = 3.97$) รองลงมา ด้านประเภทรายการ ($\bar{X} = 3.76$) และด้านช่วงเวลาในการรับชมรายการ ($\bar{X} = 3.20$) ตามลำดับ

2.4 การใช้ประโยชน์จากรายการโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น มีการศึกษาเกี่ยวกับประเด็น เพื่อการติดตามข่าวสาร เพื่อนำไปพูดคุยกับคนรอบข้าง เพื่อการเรียนรู้ เพื่อนำไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน เพื่อความบันเทิง ความสุข และคลายความเหงา เพื่อใช้เป็นเพื่อน เพื่อสร้างความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง

ผลการวิเคราะห์การใช้ประโยชน์จากรายการโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็นในด้านต่างๆ มีจำนวน 8 ข้อ ดังเสนอในตารางที่ 4.28 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.28 การใช้ประโยชน์จากรายการโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น จากการรับชมรายการโทรทัศน์

ด้าน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
เพื่อติดตามข้อมูลข่าวสาร	4.42	0.79	มาก
เพื่อนำไปพูดคุยกับคนรอบข้าง	4.20	1.01	มาก
เพื่อการเรียนรู้	4.40	0.81	มาก
เพื่อนำไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน	4.55	0.70	มากที่สุด
เพื่อความบันเทิง ความสุข และคลายความเหงา	4.15	1.02	มาก
เพื่อใช้เป็นเพื่อน	3.78	1.10	มาก
เพื่อสร้างความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง	4.13	0.99	มาก
เพื่อเป็นข้อมูลในการทำกิจกรรมต่าง ๆ กับกลุ่มผู้พิการ	4.42	0.82	มาก
รวม	4.25	0.66	มาก

จากตารางที่ 4.28 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการใช้ประโยชน์จากการรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า เรียงลำดับตามค่าคะแนนเฉลี่ยดังนี้ เพื่อนำไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ($\bar{X} = 4.55$) รองลงมา เพื่อเป็นข้อมูลในการทำกิจกรรมต่าง ๆ กับกลุ่มผู้พิการ ($\bar{X} = 4.42$) และเพื่อใช้เป็นเพื่อน ($\bar{X} = 3.78$) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนารายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนารายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น

ผลการวิเคราะห์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีข้อเสนอให้ผู้ผลิตรายการสถานีโทรทัศน์ ผลิตรายการ โดยคำนึงถึงผู้รับชมกลุ่มอื่นๆ ด้วย เพราะไม่ได้มีเฉพาะผู้รับชมตาปกติเท่านั้น แต่ยังมีกลุ่มผู้พิการทางการเห็นรับชมอยู่ด้วย และควรมีการผลิตรายการเพื่อให้มีรายการที่ผู้พิการทางการเห็นสามารถเข้าถึงได้เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ ต้องการให้ผู้ผลิตรายการ มีความรู้ความเข้าใจผู้พิการทางการเห็นด้วยว่าผู้พิการทางการเห็นสามารถเข้าถึงรายการของสถานีโทรทัศน์ได้มากที่สุดด้วยบริการเสียงบรรยายภาพ เช่น

รายการกีฬา เวลาบรรยายอยากให้มีการบรรยายสำหรับให้คนตาบอดเข้าถึงสถานการณ์ต่างๆ ด้วย เพื่อคนตาบอดจะได้มีความรู้สึกเข้าถึงได้มากขึ้น

รายการละคร ขอให้เสียงบรรยายภาพมากขึ้น เพราะอยากเข้าใจว่าตัวละครกำลังทำอะไรอยู่ ต้องการให้เนื้อหารายการมีการใช้ภาษาที่ง่าย กระชับ ใช้คำตรงไปตรงมาและมีการเรียบเรียงให้นึกเป็นภาพได้ จะสามารถเข้าใจได้ง่ายขึ้น โดยเฉพาะเวลาที่ละครถึงตอนอวสาน อยากให้เห็นใจผู้พิการทางการเห็นบ้าง เพราะผู้พิการทางการเห็นสามารถเข้าใจได้จากการฟังเสียงเท่านั้น

รายการเกมโชว์ เวลาเล่นเกมอยากให้พิธีกรในรายการช่วยบอกเบอร์โทรศัพท์ที่สามารถติดต่อได้ให้ทราบด้วย บางครั้งคนตาบอดอยากมีส่วนร่วมในรายการ อยากออกรายการโทรทัศน์ และอยากเล่นเกมตอบคำถามแต่บอกให้ติดตามหมายเลขโทรศัพท์ที่ขึ้นอยู่บนหน้าจอซึ่งคนตาบอดไม่สามารถอ่านเบอร์ติดต่อจากหน้าจอได้ ทำให้คนตาบอดเสียโอกาส และรู้สึกไม่เป็นธรรมกับคนตาบอด

รายการโฆษณาผลิตภัณฑ์ต่างๆ ต้องการให้ผู้ทำโฆษณาคิดถึงคนตาบอดด้วยเพราะคนตาบอดก็ใช้สินค้าเหมือนคนทั่วไป ถ้าเป็นไปได้ต้องการให้เพิ่มในส่วนของการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ที่คนตาบอดจะได้รับให้คนตาบอดสามารถเข้าถึงได้จากบริการของหน่วยงานภาครัฐมากขึ้น เนื่องจากบางครั้งสิทธิที่คนตาบอดควรจะได้รับแต่คนตาบอดไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ทำให้คนตาบอดหมดโอกาสในการได้รับสิทธินั้น เช่น สิทธิบัตรคนจน

นอกจากนั้นควรบรรยายให้เห็นสาระให้มากขึ้น เพราะหลายๆ อย่างคนตาบอดไม่สามารถรับรู้ได้เลย ดังนั้น เพื่อความเข้าใจในเนื้อหาสาระรายการต่างๆ ต้องการให้ผู้ผลิตรายการ คนเขียนบทคิดถึงคนพิการทางการเห็นด้วย โดยเฉพาะเรื่องของสิทธิพลเมือง และความเท่าเทียมกับคนอื่นทั่วไป เพื่อให้พวกเราสามารถเข้าถึงรายการโทรทัศน์ได้มากขึ้น

ส่วนที่ 3 สถานการณ์เกี่ยวกับรายการโทรทัศน์เพื่อผู้พิการทางการเห็นของสถานีโทรทัศน์

แนวทางการพัฒนารายการข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะเพื่อการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ของผู้พิการทางการเห็น โดยมีวัตถุประสงค์ข้อ 2 เพื่อศึกษาสถานการณ์เกี่ยวกับรายการโทรทัศน์เพื่อผู้พิการทางการเห็น มีวิธีดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 6 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารองค์กรสถานีโทรทัศน์ กลุ่มที่ 2 นักวิชาชีพที่เชี่ยวชาญด้านการผลิตรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับผู้พิการทางการเห็น กลุ่มที่ 3 ผู้เชี่ยวชาญ/นักวิชาการด้านผู้พิการทางการเห็นที่มีความรู้หรือสนใจเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์ กลุ่มที่ 4 ผู้เชี่ยวชาญด้านผู้พิการทางการเห็น กลุ่มที่ 5 ตัวแทนภาครัฐที่เป็นผู้กำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับรายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น กลุ่มที่ 6 ตัวแทนจากผู้พิการทางการเห็น ทั้งแบบตาบอดและสายตาดูเลือนราง มีประเด็นในการศึกษาดังนี้

- 3.1 การทำหน้าที่ขององค์กรสื่อโทรทัศน์
- 3.2 รูปแบบรายการโทรทัศน์
- 3.3 การสนับสนุนรายการและภาคีเครือข่าย
- 3.4 ปัญหาเกี่ยวกับการผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อผู้พิการทางการเห็น

3.1 การทำหน้าที่ขององค์กรสื่อโทรทัศน์

การทำหน้าที่ขององค์กรสื่อโทรทัศน์ มีประเด็นในการศึกษาเกี่ยวกับประกาศของคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่องการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคนพิการให้เข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการโทรทัศน์ สถานการณ์โดยรวมของสถานีโทรทัศน์เกี่ยวกับรายการเพื่อผู้พิการทางการเห็น ตั้งแต่ พ.ศ. 2555-2561 สัดส่วนและปริมาณของรายการโทรทัศน์เพื่อผู้พิการทางการเห็น การเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับนโยบายและแผนของคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์

และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ รวมถึงนโยบายและแผนส่งเสริมการผลิตรายการโทรทัศน์ เพื่อผู้พิการทางการเห็นของสถานีโทรทัศน์

ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview) กับผู้ให้ข้อมูลหลักทั้ง 6 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารองค์กรสถานีโทรทัศน์ฟรีทีวี 2) นักวิชาชีพที่เชี่ยวชาญด้านการผลิต รายการโทรทัศน์เกี่ยวกับผู้พิการทางการเห็น 3) ผู้เชี่ยวชาญ/นักวิชาการด้านผู้พิการทางการเห็นที่มีความรู้หรือความสนใจเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์ 4) ผู้เชี่ยวชาญด้านผู้พิการทางการเห็น 5) ตัวแทนภาครัฐที่เป็นผู้กำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับรายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น 6) ตัวแทนจากผู้พิการทางการเห็นทั้งแบบตาบอดและสายตาดูเลือนราง ดังนี้

ในภาพรวม ผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่ทราบดีว่ามีประกาศ เรื่อง “การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคนพิการให้เข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการโทรทัศน์” สำหรับสถานการณ์โดยรวมของสถานีโทรทัศน์เกี่ยวกับการทำหน้าที่ขององค์กรสื่อเพื่อผลิต รายการข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะเพื่อการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ของผู้พิการ ทางการเห็น พบว่าพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการ โทรคมนาคม พ.ศ. 2551 หมวด 2 มาตรา 33 ที่กำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการกระจาย เสียงและกิจการโทรทัศน์ ต้องผลิต “รายการที่เป็นข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ ซึ่งหมายถึง รายการข่าวสาร รายการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตย รายการส่งเสริมการศึกษา จริยธรรม ศิลปะ วัฒนธรรม รายการให้ความรู้ ความเข้าใจในการพัฒนา เศรษฐกิจ สังคม คุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม” และมาตรา 36 ระบุว่าเพื่อประโยชน์ในการส่งเสริม และคุ้มครองสิทธิของคนพิการและคนด้อยโอกาสให้เข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการ ของกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ได้อย่างเสมอภาคกับบุคคลทั่วไป โดยให้ คณะกรรมการกำหนดมาตรการพื้นฐานบางประการ เพื่อให้ผู้รับใบอนุญาตจัดให้มีบริการที่ เหมาะสมเพื่อประโยชน์สำหรับบุคคลดังกล่าว จนมาถึงประกาศของคณะกรรมการกิจการกระจาย เสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง “การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคน พิการให้เข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการโทรทัศน์” ในราชกิจจานุเบกษา ประกาศ ณ วันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2559 มีการเลื่อนการใช้ประกาศมาเป็นฉบับที่ 2 ประกาศ ณ วันที่ 4 เมษายน 2560 หมวด 1 ข้อ 5 (3) ให้ผู้รับใบอนุญาตจัดให้มีเสียงบรรยายภาพอย่างน้อยร้อยละ 5 ของ สัดส่วนรายการที่เป็นข่าวสารหรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะตามประเภทการประกอบ กิจการที่ได้รับอนุญาต และต้องจัดให้มีเพิ่มขึ้นจนถึงร้อยละ 10 ภายในระยะเวลาที่กำหนด รวมตลอดทั้งวันเฉลี่ยแล้วต้องไม่น้อยกว่าหกสิบนาทีต่อวัน โดยให้มีผลบังคับใช้ในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2562 เป็นต้นไป ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ผลการสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด

ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview) กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ตามที่ได้ระบุไว้ข้างต้น ระหว่างเดือนมีนาคมถึงตุลาคม พ.ศ. 2561 โดยสรุปผลการสัมภาษณ์ได้พอสังเขป ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารองค์กรสถานีโทรทัศน์ฟรีทีวี

ตั้งแต่คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ออกระเบียบ และคำสั่งมาทางสถานีได้มีการดำเนินการมาแล้ว แต่เนื่องจากความไม่พร้อมของสถานีจึงขอเลื่อนอีกระยะหนึ่งก่อน เนื่องจากกระบวนการผลิตใช้เวลาค่อนข้างนานและยังเป็นเรื่องใหม่ ต้องใช้อุปกรณ์และเทคโนโลยีช่วยในการผลิตที่ทันสมัย ต้องมีบุคลากรที่มีทักษะและความชำนาญ บางสถานีจึงยังไม่ดำเนินการเพราะเรื่องนี้ยังอยู่ในวงแคบแนวทางแก้ไขของสถานีโทรทัศน์

สถานีโทรทัศน์ช่อง 5 เนื่องจากยังขาดความพร้อมอยู่ แนวทางแก้ปัญหาจะให้ผู้จัดที่มีรายการเข้ามาที่นี้ ที่ทำเรื่องพวกนี้อยู่แล้ว เราจะลดราคาให้ เพื่อที่จะได้ง่ายต่อการที่จะต้องรับผิดชอบในส่วนที่จะต้องจัดหาคนมาทำต่างหาก กระบวนการในการผลิตใช้เวลาค่อนข้างนานและเป็นเรื่องใหม่ ไม่อย่างนั้นก็ต้องจ้างคนภายนอกทำ ที่จริงแล้วช่อง 5 ยังไม่ได้มีเจ้าหน้าที่มารองรับ ซึ่งต้องจัดคนกลุ่มนี้ขึ้นมาใหม่ ซึ่งทุกวันนี้ยังเป็นปัญหาอยู่แต่สถานีเห็นด้วยว่าจะต้องมีเพียงแต่ตอนนี้ยังไม่พร้อมเรื่องอุปกรณ์เครื่องมือต่างๆ ซึ่งปัจจุบันช่อง 5 ยังไม่ได้เริ่มผลิตเลย

สถานีโทรทัศน์ช่อง 7 มีการเตรียมการ และศึกษาแนวทางไว้แล้ว ได้ส่งบุคลากรไปอบรมกับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เรื่องการทำให้เสียงบรรยายภาพ (AD.) และได้ลงมือทำจริงแล้วตั้งแต่ทดลองเขียนบท ลงเสียงว่าจะทำยังไงก็ได้ที่จะสร้างความรู้ให้กับบุคลากร ได้เตรียมคนที่ทำด้านมีเดีย ด้านคอนเทนต์ ด้านตรวจสอบรายการ ด้านเสียงบรรยายภาพไปอบรมแล้ว ซึ่งสถานีมีเป้าหมายว่าถ้าต้องทำ หากคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติประกาศใช้จริงๆ เมื่อไรก็สามารถทำได้เลยเพราะมีหน่วยงานรองรับไว้แล้ว

สถานีโทรทัศน์ช่อง 11 จะมีการนำเสนอรายการของคนพิการเฉพาะกรณีพิเศษหรือเป็นรายการพิเศษเท่านั้น แต่ถ้าเป็นรายการที่มีเสียงบรรยายภาพเพื่อคนตาบอดของช่อง 11 ยังไม่มี มีแต่รายการที่เป็นล่ามภาษามือซึ่งทำมานานแล้ว ดังนั้นทางสถานีจึงต้องมีการอัปเดตข้อมูลจากทางคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ตลอดเวลาเพื่อรับฟังข่าวว่าจะให้เริ่มนำเสนอรายการสำหรับคนพิการแค่ไหน เมื่อไร อย่างไร

สถานีโทรทัศน์ช่อง Thai PBS มีการทำต่อเนื่องมาเรื่อยๆ ทั้ง คำบรรยาย แทนเสียง (CC.) และเสียงบรรยายภาพ (AD.) ซึ่งทำยากมากต้องใช้เวลาเยอะมาก ต้องใช้คนเยอะมาก และต้องเป็นคนที่มีความชำนาญค่อนข้างสูง ต้องนึกว่าจะทำอย่างไรให้คนตาบอดนึกภาพออกและสนุกไปกับรายการนั้นๆ ซึ่งปัจจุบันมองว่ายังมีไม่เพียงพอ แต่ทางสถานีก็พร้อมที่จะทำถึงแม้ว่าเขา ยังไม่บังคับ โดยเริ่มจาก 5 นาที 10 นาทีก่อนเพราะถ้ารายการ 1 ชั่วโมงทำไม่ทันจริงๆ และอยากรู้ ด้วยว่าเขาอยากดูรายการประเภทไหน ไม่ใช่ทำแล้วเขาไม่อยากดู ทางสถานีมีการกำหนด เป็นนโยบายเลยเกี่ยวกับการเข้าถึงของกลุ่มคนที่หลากหลายไม่ว่าจะเป็นเรื่องของวัย เรื่องของเพศ เรื่องของงานอาชีพรวมทั้งเรื่องของคนพิการ เพราะสิ่งสำคัญที่สุดคือมีปัญหาในเรื่องของ บุคลากรที่จะมาทำเพราะต้องมีประสบการณ์ มีความรู้ความเข้าใจในสิ่งเหล่านี้พอสมควร อีกอย่าง หนึ่งก็คือเรื่องงบประมาณ แต่ไทยพีบีเอสมีกฎ และพระราชบัญญัติ (พรบ.) เขียนไว้อย่างชัดเจนใน มาตรา 43 ระบุว่าให้องค์กรกระจายเสียงแพร่ภาพสาธารณะประเทศไทยนำเสนอรายการที่มีเนื้อหา และมีคุณค่าในประเด็นต่างๆ เพื่อการเข้าถึงหรือใช้ประโยชน์ของคนทุกกลุ่ม

กลุ่มที่ 2 นักวิชาชีพ ที่เชี่ยวชาญด้านการผลิตรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับผู้พิการ ทางการเห็น

สถานการณ์ในปัจจุบันเกี่ยวกับการทำรายการโทรทัศน์เพื่อให้การเข้าถึง ของคนตาบอดยังไม่มีการเริ่มเลยเพราะเวลาผลิตรายการผู้ผลิตไม่ได้นึกถึงคนพิการ เนื่องจาก สถานีโทรทัศน์ส่วนใหญ่ยังไม่พร้อมเรื่องอุปกรณ์ ไม่พร้อมเรื่องบุคลากร เนื่องจากบุคลากรของ สถานียังไม่มีความรู้เรื่องการผลิตเสียงบรรยายภาพ (AD.) หรือยังไม่รู้ด้วยซ้ำว่าเสียงบรรยายภาพ คืออะไร ปัญหาอีกอย่างคือ กสทช. ไม่บังคับใช้จริงจังกศักดิ์ แม้กระทั่งเนื้อหาที่ยังไม่พร้อม สัดส่วน รายการก็ยังไม่เพียงพอ เพราะ โคนจำกัดเรื่องข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ แต่เนื้อหา รายการในประเทศไทยส่วนใหญ่จะเน้นที่รายการวาไรตี้ อีกอย่างคนพิการเป็นคนส่วนน้อยไม่คุ้ม กับการลงทุน การผลิตรายการเพื่อคนกลุ่มนี้จึงมองว่าเป็นภาระสำหรับทางสถานี สถานการณ์ตอนนี้ ก็เลยไม่มีการเคลื่อนไหว เมื่อไม่มีการบังคับใช้คนไทยก็ไม่ยอมทำอยู่แล้ว ทุกสถานีก็ไม่ทำ พอเวลา ผ่านไปก็กลายเป็นเรื่องปกติ ปริมาณหรือสัดส่วนรายการก็ไม่มีเลยเพราะมันเลื่อนไปเรื่อยๆ

“ตอนผมทำก็ยังไม่รู้ว่าต้องมีช่องไหนทำบ้างหรือยังไม่มี เพราะผมดูจากหนัง แล้วก็คลิปของต่างประเทศทั้งนั้นเลย ของประเทศไทยไม่ได้ดู ตอนที่ผมทำเสียงบรรยายภาพให้ หนึ่งเรื่อง “พรจากฟ้า” ความยาวประมาณ 2.5 ชั่วโมง เรื่องนี้ผมใช้เวลาประมาณ 5 วัน อย่างช้าที่สุด ก็ประมาณ 7 วัน ถ้าเป็นรายการโทรทัศน์หรือซีรี่ส์หนึ่ง ตอนหนึ่งก็น่าจะใช้เวลาไม่เกิน 3 วันแบบ เรื่อยๆ ไม่ต้องรีบนะ ไม่น่าจะใช้เวลานานเกินไป อาจเป็นเพราะว่าหนังที่ผมทำผม ได้ดูมาก่อนแล้ว เราก็พอรู้คร่าวๆ แล้ว เราก็ทำไปตามสิ่งที่เกิดขึ้น เขียนด้วย ลงบทด้วย แต่ไม่จำเป็นต้องเป็นคนเขียน

บทก็เขียนเสียงบรรยายภาพได้ สามารถเอาหนังเรื่องไหนมาทำเสียงบรรยายภาพก็ได้หมด ผมว่าไม่จำเป็นต้องเป็นคนเขียนบทก็ได้ แต่อาจต้องดูหนังเรื่องนี้สักกรอบหนึ่งก่อน”

กลุ่มที่ 3 ผู้เชี่ยวชาญ/นักวิชาการด้านผู้พิการทางการเห็นที่มีความรู้หรือสนใจเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์

จริงๆ ตอนแรกก็รู้ว่าแต่ละฝ่ายก็เกิดความสับสน แล้วก็ไม่พร้อม ต้องยอมรับว่าไม่พร้อมเพราะการเตรียมตัวเรื่องแบบนี้บางที่ต้องใช้ระยะเวลาพอสมควร โดยเฉพาะความท้าทายประการแรกก็คือบุคลากรมีน้อย แล้วไม่ใช่ว่าจะทำได้ทันทีที่ต้องใช้เวลาในการเตรียมตัว แต่บรรยากาศระยะหลังๆ เริ่มดีขึ้น เพราะหลายสถานี่มีความจริงใจ แต่ทุกคนต้องเผชิญปัญหา ร่วมกันแบบหนึ่งคือจะเผชิญปัญหาหรือนโยบาย และต้องจริงจังกับสิ่งนี้ด้วยไม่งั้นก็จะกลายเป็นเหมือนว่าไม่รู้ว่าจะใครจะรับผิดชอบตรงส่วนนี้ ซึ่งจริงๆ แล้วต้องมีหน่วยที่รับผิดชอบโดยตรงเลย ทุกคนที่ทำตรงนี้ต้องมีความเข้าใจว่าการเขียนบทต้องใช้เวลาหลายวัน กว่าจะตัดต่อเสร็จต้องมีกระบวนการแบบที่เรียกว่ากดดันต่อคนที่มีความผลกระทบเรื่องนี้ ถ้าช่องไม่พร้อมก็จบ จึงกลายเป็นว่าข้อจำกัดอยู่ที่เรื่องของบุคลากรที่ผลิต

เมื่อประกาศเลื่อนไป ออกไป เนื่องมาจากปัจจัยหลายอย่าง แต่ปัจจัยหนึ่งที่เป็นปัญหาคือเรื่องของการกำหนดสัดส่วนรายการที่เป็นข่าวสารหรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการไว้แล้ว ซึ่งทุกช่องมองว่าแล้วรายการข่าวสารหรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะนี้จะทำเสียงบรรยายภาพอย่างไร เนื่องจากการผลิตเสียงบรรยายภาพจำเป็นต้องมีช่องว่างทางเสียงที่ชัดเจน (Sound Gap) แต่รายการข่าวหรือสาระเหล่านี้ไม่มีช่องเสียง จึงกลายเป็นปัญหาว่าไม่สามารถทำได้ ซึ่งเป็นปัญหาของทุกสถานี่ที่ทุกสถานี่ต้องจัดให้มีรายการเพื่อการเข้าถึงของผู้พิการ โดยเฉพาะคนตาบอดและคนหูหนวก

ปัจจุบันรายการโทรทัศน์เพื่อให้คนตาบอดเข้าถึงยังคงค่อนข้างน้อยไม่ว่าจะเป็นเรื่องเนื้อหาและจำนวน แต่ถ้าพูดถึงสัดส่วนหรือปริมาณก็ได้เห็นอะไรมากมาย ถ้านับจำนวนช่องที่ได้ทำเสียงบรรยายภาพไปแล้วน่าจะมีประมาณ 4-5 ช่อง เพราะถ้าพูดถึงเรื่องการอำนวยความสะดวกด้านต่างๆ สำหรับคนพิการเขาอาจมองว่ามีความจำเป็นมากกว่าเพราะมีความเกี่ยวข้องกับกิจกรรมสำคัญของชีวิต แต่ถ้าพูดถึงเรื่องของการรับชมรายการโทรทัศน์ก็สำคัญไม่แพ้กับกิจกรรมอื่นเพราะเป็นกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบหนึ่ง เพียงแต่เวลาพูดถึงโทรทัศน์ทุกคนก็จะมองว่าเป็นเรื่องของความบันเทิงซึ่งเป็นความจำเป็นในระดับรองๆ ลงมาสำหรับคนตาบอด คนตาบอดที่ได้รับกล่อง Sep Top Box มาก็ไม่สามารถควบคุมเองได้เพราะไม่มี Voice Feedback หรือเสียงที่คอยบอกช่อง ปุ่มต่างๆ ที่อยู่บนรีโมทคอนโทรล คนตาบอดไม่สามารถรู้ได้ว่าปุ่มไหนคือปุ่มอะไร นี่คือความไม่สะดวกที่คนตาบอดจะเข้าถึงได้

กลุ่มที่ 4 ผู้เชี่ยวชาญด้านผู้พิการทางการเห็น

สถานการณ์รายการโทรทัศน์ที่จะให้คนตาบอดเข้าถึงแทบจะไม่มีช่องไหนที่ทำรายการที่มีเสียงบรรยายภาพ (AD.) เลย ที่พยายามทำอย่างต่อเนื่องบ้างก็คือ Thai PBS ซึ่งต้องยอมรับว่าเขาใช้ความพยายามเหมือนกันแต่ช่องอื่นไม่มีเลยจริงๆ อยากให้สถานีทุกช่องมองเรื่องนี้เป็นเรื่องสาธารณะไม่ใช่เป็นเรื่องเฉพาะบุคคลกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เพราะเรื่องสิทธิการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเป็นสิทธิพลเมือง แต่ถ้ามองว่าเป็นเรื่องการช่วยเหลือ เรื่องความเมตตาสงสารเรื่องนี้ก็ไม่มีทางไปถึงไหนเพราะทุกช่องจะพูดเสมอว่าไม่พร้อม อยู่ตลอดเวลา กลายเป็นความถักถัก ไม่มีมาตรฐาน ถ้าเขาทำให้รายการมีเสียงบรรยายภาพที่ครบถ้วนสมบูรณ์ ความจำเป็นในการที่จะมีเสียงบรรยายภาพ ก็อาจจำเป็นไม่เร่งด่วน แต่ทุกวันนี้ไม่ใช่ในวันก็จะมีการบรรยายเสียงน้อยลงทุกที

สถานการณ์ของรายการเท่าที่ทราบคืออยู่ๆ ไม่มีรายการที่เป็นเสียงบรรยายภาพให้คนตาบอดดูได้เลยปัจจุบันนี้มีน้อยมาก มีบางสถานีเท่านั้นที่ให้ความสำคัญ แต่ก็ขาดการสื่อสารประชาสัมพันธ์ให้กลุ่มคนตาบอดได้รับทราบ ซึ่งทำให้คนตาบอดไม่รู้ว่ามีการไหนอย่างไรบ้าง เท่าที่ทราบปัจจุบันก็มีช่อง 7 มี Thai PBS ที่มีรายการเสียงบรรยายภาพแต่ก็เป็นเฉพาะบางรายการไม่ได้มีเป็นประจำ ก็ขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานีว่าจะให้ความสำคัญถึงขั้นทำเสียงบรรยายภาพหรือไม่ มีเพียงบางรายการที่สถาบันคนตาบอดแห่งชาติเพื่อการวิจัยและพัฒนาไปขอลิขสิทธิ์หนังมาทำเสียงบรรยายภาพให้ผู้พิการทางการเห็นรับชมได้

ปัญหาใหญ่ของสถานีคือขาดทรัพยากรบุคคล ขาดการขับเคลื่อนตัวประกาศของคณะกรรมการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ด้วยความกระจัดกระจายโครงสร้างใหญ่ของกฎหมายทำให้ไม่ทันเทคโนโลยี การจะใช้ทรัพยากรเข้าไปสนับสนุนนโยบายหรือประกาศ ทำให้กฎหมายล้าสมัย แต่ถ้ามันหลอมรวมกันเหมือนกับเทคโนโลยีได้จะส่งผลประโยชน์กว่านี้ ซึ่งน่าจะเพิ่มทรัพยากร และลดข้อจำกัดต่างๆ ให้มากขึ้น กลายเป็นว่าขณะนี้ที่วิดิจิตอลเริ่มเข้า อีกประการหนึ่งคือเรื่องเงินกองทุนที่วิดิจิตอลที่ประมูลมาได้ไม่สามารถนำไปให้ผู้ประกอบการทำรายการสำหรับผู้พิการได้ เลยกลายเป็นปัญหาเรื้อรังว่าผู้ประกอบการไม่มีงบประมาณเพราะอยู่ในสถานะขาดทุน และเทคโนโลยีเปลี่ยนแปลง

กลุ่มที่ 5 ตัวแทนภาครัฐที่เป็นผู้กำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับรายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น

ตอนนี้มีบางสถานีที่เริ่มมีการดำเนินการไปบ้างแล้ว แต่ก็ยังเป็นช่วงเริ่มต้น ซึ่งก็มีระยะเวลาหนึ่งให้ทางสถานีปรับตัวเพราะการเปลี่ยนผ่านเพิ่งเริ่มต้น การให้สถานีค่อยๆ ปรับตัวและเพิ่มจำนวนขึ้น เพราะเป็นสิ่งที่เป็หัวใจหลักของประกาศ เพราะฉะนั้นช่วงนี้เป็นช่วงของการทดลองดำเนินการ แต่ต้องยอมรับว่ากระบวนการเปลี่ยนผ่านต้องมีต้นทุนเพิ่มขึ้น การที่ไป

เพิ่มภาระให้เขาอาจไม่ยุติธรรมสำหรับผู้ประกอบกิจการ อาจต้องใช้ระยะเวลาเพิ่มขึ้น โดยในหลักการแล้วคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ต้องสนับสนุนให้เขามีเงินที่จะให้บริการเหล่านี้ ซึ่งต้องใช้เงินจากกองทุนพัฒนากิจการกระจายเสียง และกิจการโทรทัศน์ แต่บังเอิญว่าเงินที่อยู่ในกองทุนถูกนำเข้ากองคลังเป็นของรัฐบาลหมด จึงทำให้ขาดกลไกการสนับสนุนนี้ไป สัดส่วนและปริมาณรายการเพื่อการเข้าถึงของคนตาบอดจึงมีไม่มาก เมื่อเทียบกับรายการที่ใช้ภาษามือ (SL.) ซึ่งต้องใช้เงินพอสมควร

สถานการณ์ตอนนี้ช่องต่างๆ พยายามทำตามนโยบายแต่เป็นไปได้ระดับหนึ่ง คือภาษามือ (SL.) แต่อะไรที่ซับซ้อนกว่านั้นเขายังไม่พร้อม บางช่องอาจพร้อมไม่ค่อยบนเช่น ช่อง 7 ช่อง Thai PBS แต่ช่องใหม่ที่ประมูลมาเขายังไม่พร้อม เขาขอเวลาอีกระยะหนึ่ง ปีที่แล้วเป็นปีพิเศษสถานีโทรทัศน์ก็ชะงักเนื่องจากเหตุการณ์ต่างๆ ในเมืองไทย ทำให้ประสบปัญหาเรื่องรายได้ และยังมีปัญหาความไม่พร้อมอีก เช่น รายได้ไม่เข้าเป้า ขาดความรู้ ขาดเทคโนโลยี ขาดโนฮาว ขาดบุคลากร

ตอนนี้มีอยู่น้อยมากเท่าที่ผ่านมาก็ไม่มี แต่ถ้าภาครัฐไม่บังคับให้ทำก็จะยิ่งไปกันใหญ่ มีบางช่องที่มีความสนใจแล้วก็ให้ความร่วมมือ เช่น สถานี Thai PBS ช่อง 7 ส่วนช่องอื่นๆ มองว่าเป็นภาระ สถานีช่องต่างๆ ไม่ตอบรับนโยบาย ซึ่งเป็นเรื่องยากเพราะไม่มีแรงจูงใจทางธุรกิจ โดยเฉพาะสื่อเองก็เกิดแรงต่อต้าน คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติเองก็ให้ความสำคัญกับเรื่องนี้น้อย จึงทำให้ยังไม่เห็นความเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจนมากนักและที่ขอเลื่อนเพราะภาคเอกชนส่งหนังสือมาค้านว่าเขายังไม่พร้อม ตอนนี้ยังขาดทุนอยู่ การที่ต้องมาทำรายการเพื่อคนพิการ จะเป็นการเพิ่มต้นทุนให้กับทางสถานี คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติเห็นใจจึงผ่อนผันมาเรื่อยๆ นโยบายของคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติก็อ่อนมากแล้วแต่ก็ยังไม่เป็นจริง

กลุ่มที่ 6 ตัวแทนจากผู้พิการทางการมองเห็นทั้งแบบตาบอดและสายตาสั้นนราง

กลุ่มคนตาบอดเองยังไม่ค่อยทราบเท่าไรเกี่ยวกับหลักการ เพราะขาดการประชาสัมพันธ์ให้คนตาบอดทราบว่าจริงๆ มีประกาศนี้ออกมาใช้แล้วถ้าคนตาบอดไม่รู้ว่ามีประกาศนี้ออกมาเขาก็จะไม่สนใจ การส่งข้อมูลข่าวสารก็ยังไม่เข้าถึงผู้รับสาร ประกอบกับสถานการณ์ของสถานีโทรทัศน์ที่จะผลิตรายการออกมาเพื่อให้นักตาบอดเข้าถึงได้ก็ค่อนข้างล่าช้า และต้องปรับปรุงอีกเยอะ หรือเรียกว่าแทบจะไม่มีรายการที่ให้นักตาบอดเข้าถึงเลยก็ว่าได้ และที่คนตาบอดไม่รู้จักเสียงบรรยายภาพ เพราะการประชาสัมพันธ์ที่ไม่ถึง แล้วรายการที่จะให้นักตาบอดเขาเข้าถึงก็ยังไม่เจอ เรื่องเทคโนโลยีก็ไม่มีการบูรณาการกันเลย คนตาบอดในต่างจังหวัดจะารู้เลย

ว่าถ้าจะดูรายการที่มีเสียงบรรยายภาพได้ จะต้องมียกกล่อง Set Top Box ก่อน และเราต้องกดเลือกจาก รีโมทคอลลโทรลที่มีปุ่ม AD. หรือ CC. ผมว่าคนตาบอดยังไม่รู้อีกเยอะ ที่อยากให้อีกก็คือภาครัฐควร ส่งข่าวสารโดยตรงถึงคนตาบอดเพราะเขามีข้อมูลของคนตาบอดอยู่แล้ว ถ้าจะให้เป็มาตรฐานจริงๆ ควรให้คนตาบอดเข้าถึงสื่อได้ทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็ภาพยนตร์ ข่าว รายการบันเทิงหรืออะไรก็ตามจริงๆ แล้วผมไม่อยากจะให้มีรายการสำหรับคนตาบอดถูกแยกออกไป เพราะคนตาบอดจริงๆ แล้วก็อยากยืนอยู่บนสังคมอย่างมีศักดิ์ศรีและเท่าเทียมกับทุกคน อยากให้รายการโทรทัศน์เป็นรายการสำหรับคนทุกคน ไม่ใช่รายการสำหรับคนตาบอด เพราะถ้าเป็นอย่างนั้นก็จะเป็รายการที่คนตาบอดดูได้กลุ่มเดียว แต่ต้องการให้เป็รายการสำหรับคนทั่วไป คนตาบอดหรือคนพิการประเภทอื่นสามารถเข้าถึงได้เหมือนกัน

สำหรับสถานการณ์รายการที่จะให้คนตาบอดเข้าถึงได้ตอนนี้ก็เพิ่งจะมาเริ่มทำไม่นานนี้เองแต่ที่ต่างประเทศไปถึงไหนต่อไหนแล้ว ก็คงต้องให้ทางสถานีค่อยๆ เริ่มตามกำหนดหรือสัดส่วนไปก่อน ถ้าไปบังคับให้ทำทุกรายการก็ต้องเห็นใจสื่อเหมือนกัน เพราะต้องใช้งบประมาณสูง ที่ผ่านมามีบางช่องก็เริ่มทำกันก่อนแล้ว แต่ขณะเดียวกันการบังคับใช้กฎหมายของคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ที่ออกอำนาจมาบังคับแต่ละสถานีก็เห็นทำได้บ้างไม่ได้บ้าง สื่อเองก็ขอเวลาอยู่ตลอด ปีนี้ขอเลื่อนปีหน้าก็ขออีก แต่อย่างน้อยก็ขอให้แต่ละสื่อทำเท่าที่ทำได้ก่อนก็ดีกว่าไม่ทำ อาจไม่ต้องทำตามสัดส่วนที่มีการกำหนดไว้ก็ได้ ไม่อย่างนั้นแต่ละช่องก็ต้องทำผิดพลาด ซึ่งแต่ละสถานีจะเป็นยังไงก็ขึ้นอยู่กับความสามารถของแต่ละสถานี แต่ที่เขาทำก็คือดีแล้วนะแต่ขอให้ทำเถอะ แค่ออกให้ถึงถึงคนพิการบ้างก็พอ

จริงๆ แล้วถือเป็จุดเริ่มต้นที่ดีที่ทำให้คนตาบอดสามารถเข้าถึงหรือรับรู้ ข้อมูลข่าวสารได้อีกเยอะแยะมากมาย รายการสำหรับคนตาบอดก็ยังไม่เข้าที่เข้าทางเท่าไรแต่ก็เรียกว่าพัฒนาไปเรื่อยๆ ก็ถือว่าดีขึ้น ปกติดูรายการทีวีได้เนื่องจากพอมองเห็นบ้าง แต่เรื่องของสัดส่วนและปริมาณยังถือว่าไม่เพียงพอ ตอนนี้อยู่ว่ามีบางช่อง เช่น ช่อง Thai PBS นอกนั้นยังไม่ได้เริ่มต้นที่จะผลิตเลย เวลาที่ผมสามารถดูได้ทั้งสองแบบเลย คือผ่านกล่อง Set Top Box ที่มีปุ่ม AD. ก็ได้ หรือดูผ่านหน้าจอโทรทัศน์ปกติก็ได้ เพราะผมพอมองเห็นอยู่บ้าง อยากให้ทุกช่องทำรายการที่มีเสียงบรรยายภาพ และช่วยประชาสัมพันธ์รายการดีๆ ให้คนตาบอดสามารถเข้าถึงข้อมูลหรือเนื้อหาได้มากขึ้น ถ้ามองเรื่องปัจจัยหรือปัญหาต่างๆ ที่ทำให้สถานีไม่ผลิตรายการให้คนตาบอดเข้าถึงได้ น่าจะเป็นเรื่องคน เงิน เทคโนโลยี หรือความรู้ความเข้าใจ ผมว่าสมัยนี้เทคโนโลยีไปไกลมากแล้ว น่าจะนำมาพัฒนารายการให้คนตาบอดเข้าถึงได้แล้วนะ การที่สื่อแต่ละช่องจะผลิตรายการเขาก็ต้องตระหนักก่อนว่าเขาจะให้อะไรคนตาบอด เขาอยากส่งเสริมหรือให้ข้อมูลด้านไหนบ้าง

แต่รายการที่อยากให้เขาส่งเสริมก่อนก็คือรายการข่าว รายการบันเทิงเพราะคนตาบอดเสฟสื่อทุกประเภทเหมือนคนทั่วไป

3.2 รูปแบบรายการ

รูปแบบรายการโทรทัศน์เพื่อผู้พิการทางการเห็น มีการศึกษาเกี่ยวกับประเด็นประเภทรายการโทรทัศน์เพื่อผู้พิการทางการเห็น เนื้อหารายการโทรทัศน์เพื่อผู้พิการทางการเห็น วิธีการนำเสนอรายการโทรทัศน์เพื่อผู้พิการทางการเห็น เทคนิคการนำเสนอรายการโทรทัศน์เพื่อผู้พิการทางการเห็น ระยะเวลาออกอากาศและความยาวของรายการโทรทัศน์เพื่อผู้พิการทางการเห็น พิธีกรและนักแสดงในรายการโทรทัศน์เพื่อผู้พิการทางการเห็น ดังนี้

3.2.1 ประเภทรายการโทรทัศน์เพื่อผู้พิการทางการเห็น

ประเภทรายการโทรทัศน์เพื่อผู้พิการทางการเห็น ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ทั้ง 6 กลุ่ม ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้บริหารองค์กรสถานีโทรทัศน์ฟรีทีวี นักวิชาชีพที่เชี่ยวชาญด้านการผลิตรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับผู้พิการทางการเห็น ผู้เชี่ยวชาญ/นักวิชาการด้านผู้พิการทางการเห็นที่มีความรู้หรือสนใจเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์ ผู้เชี่ยวชาญด้านผู้พิการทางการเห็น ตัวแทนภาครัฐที่เป็นผู้กำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับรายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น ตัวแทนจากผู้พิการทางการเห็นทั้งแบบตาบอดและสายตาดูเลือนราง ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ ในภาพรวม ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เสนอว่าควรทำเสียงบรรยายภาพทุกประเภทรายการ เพื่อให้ผู้พิการทางการเห็นสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ ซึ่งประกอบด้วยประเภทรายการข่าวสาร รายการความรู้ รายการบันเทิง รายการโฆษณาและบริการธุรกิจ ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ ประเภทรายการโทรทัศน์เพื่อผู้พิการทางการเห็น โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview) กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลตามที่ได้ระบุไว้ข้างต้น โดยสรุปผลการสัมภาษณ์ได้พอสังเขป ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารองค์กรสถานีโทรทัศน์ฟรีทีวี

รายการโทรทัศน์เพื่อผู้พิการทางการเห็น ทุกประเภทรายการมีความสำคัญหมด ถ้ามองแบบโฆษณาและบริการธุรกิจ การอยู่ในสังคมโฆษณาและบริการก็มีความสำคัญ คนตาบอดกับคนตาดีมีค่าเท่ากัน แต่การรับรู้ไม่เหมือนกัน คนตาบอดไม่มีโอกาสได้เห็นอะไร เพราะฉะนั้นเรื่องของรูป รส กลิ่น เสียง ในความรู้เขาน่าจะให้เห็นครบทุกประเภท เพราะฉะนั้นประเภทรายการไหนที่จะเอามาทำเสียงบรรยายภาพ จะเป็นรายการอะไรก็ได้ ขอเพียงแค่ทำแล้วเขาเข้าใจได้

กลุ่มที่ 2 นักวิชาชีพที่เกี่ยวข้องชาวยุทธด้านการผลิตรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับผู้พิการทางการเห็น

รายการโทรทัศน์เพื่อผู้พิการทางการเห็น ควรเริ่มจากประเภทรายการที่ช่วยคลายเครียด อย่างละครทีวีเพราะเขาก็อยากดูเหมือนเรา แต่รายการข่าวสารก็มีความสำคัญกับชีวิตเขามาก ส่วนรายการความรู้ที่มีผลกระทบต่อชีวิตของเขาก็พูดเยอะอยู่แล้วอาจจะไม่ต้องทำเสียงบรรยายภาพแต่เขาก็ไม่สามารถรับรู้ได้ 100% เพราะฉะนั้นเขาควรได้ดูเหมือนเรา

กลุ่มที่ 3 ผู้เชี่ยวชาญ/นักวิชาการด้านผู้พิการทางการเห็นที่มีความรู้หรือสนใจเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์

รายการโทรทัศน์ที่ควรนำมาทำเสียงบรรยายภาพ ควรทำทุกประเภท เพราะเรามองจากกลุ่ม User เป็นหลัก เราไม่ควรไปจำกัดให้เขาดูแค่รายการข่าวสาร หรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะแต่ต้องทำรายการที่มีอยู่ในรายการโทรทัศน์ทุกประเภทรายการ คนตาบอดทั่วไปชอบดูรายการบันเทิงหรือสาระความรู้ในด้านต่างๆ เหมือนคนทั่วไป เพราะเขาก็ต้องการดูทีวีพร้อมคนในครอบครัว และรายการที่สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตในสังคมร่วมกับคนอื่น

กลุ่มที่ 4 ผู้เชี่ยวชาญด้านผู้พิการทางการเห็น

คนตาบอดอยากรู้เรื่องประวัติศาสตร์ เราอยากรู้เรื่องสิ่งแวดล้อม เราอยากรู้เรื่องการเมือง เราอยากรู้เรื่องบันเทิงทั่วไปหมดไม่ต่างจากคนอื่น เพราะคนตาบอดมีความชอบหลากหลายมาก คนตาบอดมีหลากหลายแบบนะ บางคนชอบดูละคร ข่าวทุกประเภททุกหมุด บางคนชอบดูสารคดี จะเหมาว่าชอบดูประเภทใดประเภทหนึ่งทั้งหมดคงไม่ได้ แต่ถ้าจะทำให้คนตาบอดรู้จักเสียงบรรยายภาพ (AD.) ก็ต้องเริ่มที่รายการบันเทิงก่อน พอรายการเริ่มติดตลาดแล้วคนก็จะรู้จักเสียงบรรยายภาพเอง

กลุ่มที่ 5 ตัวแทนภาครัฐที่เป็นผู้กำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับรายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น

ผู้พิการทางการเห็น เขาอยากดูทุกรายการ และสถานีโทรทัศน์ก็ควรทำให้ผู้พิการทางการเห็นสามารถเข้าถึงรายการทั่วไปทุกรายการได้ ไม่ว่าจะข่าว ละคร เขาก็อยากดูด้วย แต่คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ต้องให้ความสำคัญกับประเภทรายการที่มีผลต่อการดำรงชีวิตของเขา ก่อน เพราะว่ามันเป็นประเภทรายการพื้นฐาน ส่วนรายการบันเทิงก็เป็นเรื่องของแต่ละสถานี แต่จริงๆ แล้วผู้พิการทางการเห็น เขาก็อยากจะเรียกร้อง เพราะพวกเขาจะได้เข้าถึงรายการบันเทิงเหมือนกัน แต่คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการวิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ มีความเห็นว่าจะเป็นการให้สถานีโทรทัศน์ภาคเอกชนมากเกินไป เพราะแค่รายการพื้นฐาน

สถานีโทรทัศน์ยังทำไม่ได้เลย หากคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติไปกำหนดมากกว่า 4 ประเภทรายการ ก็อาจทำให้สถานีโทรทัศน์ไม่ทำเลยก็ได้

กลุ่มที่ 6 ตัวแทนจากผู้พิการทางการเห็นทั้งแบบตาบอดและสายตาเลือนราง

ประเภทรายการโทรทัศน์ ที่จะทำให้คนตาบอดควรที่จะเริ่มทำรายการที่มีประโยชน์ก่อนเช่นรายการข่าวสาร แต่ถ้าจะให้ดีควรทำทุกประเภทรายการ รายการภาพยนตร์ รายการบันเทิงควรทำมากเพราะคนตาดีเห็น แต่คนตาบอดเวลาดูพอมักที่ไม่มีคำพูดสื่อสารด้วยสายตา สื่อสารด้วยภาพ แล้วมีคนตรีเป็นตัวเชื่อม คนตาบอดไม่สามารถรู้เลยว่าขณะนั้นเขาทำอะไรกันอยู่ ขนาดคนตาดียังชอบดูบันเทิงเลย คนตาบอดก็ชอบดูบันเทิงเหมือนกัน

3.2.2 เนื้อหารายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น

ผลการวิเคราะห์ ในภาพรวมของเนื้อหารายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ ต้องการเนื้อหารายการด้านสุขภาพ การศึกษาและการเรียนรู้ เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม สิทธิและสวัสดิการ ชุมชนและศาสนา การท่องเที่ยว กีฬา ประวัติศาสตร์ การเมือง เกษตร เศรษฐกิจพอเพียง เทคโนโลยี แฟชั่นและความงาม เพลง ตำนาน นิทานพื้นบ้าน หรือวรรณคดี และสิ่งแวดล้อม

ผลการวิเคราะห์ เนื้อหารายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview) กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลตามที่ได้ระบุไว้ข้างต้น โดยสรุปผลการสัมภาษณ์ได้พอสังเขป ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารองค์กรสถานีโทรทัศน์ฟรีทีวี

เนื้อหารายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น ควรเน้นด้านความรู้ การศึกษารายการเกี่ยวกับวัฒนธรรม หรือบันเทิงเพราะบันเทิงเป็นสิ่งี่สร้างขึ้นและสามารถอธิบายให้เขาเข้าใจได้ มันเป็นสิ่งที่มียู่ในธรรมชาติ จริงๆ ละคร าวไรดี เกมโชว์ก็สามารถทำให้เขาดูได้ เขาก็อยากดูแต่ที่สำคัญต้องมีการวางแผนสำรวจก่อนว่าเขาอยากดูเนื้อหาแบบไหน ถ้าไม่มีเป้าหมายเราก็จะทำออกมาสะเปะสะปะ เพราะทุกสถานีมีรายจ่ายจึงต้องให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดต่อผู้ชม

กลุ่มที่ 2 นักวิชาชีพที่เกี่ยวข้องชาญด้านการผลิตรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับผู้พิการทางการเห็น

เนื้อหารายการโทรทัศน์เพื่อคนตาบอด ควรเป็นเนื้อหาที่คล้ายเครียด มีความหลากหลาย แต่มีความสนุกปนอยู่ด้วย เพราะคนตาบอดเสพเนื้อหารายการทุกอย่างเหมือนเรา แต่อาจเริ่มต้นการดูที่สอนเกี่ยวกับธรรมะ วัฒนธรรม ความสำคัญของประวัติศาสตร์ไทย เพราะ

ผู้พิการทุกคนมีจินตนาการ เด็กๆจะมีจินตนาการแต่ถ้าพ้นวัยเด็กไปแล้วจินตนาการจะไม่เหลือแล้ว เพราะเด็กคือกำลังของชาติ

กลุ่มที่ 3 ผู้เชี่ยวชาญ/นักวิชาการด้านผู้พิการทางการเห็นที่มีความรู้หรือสนใจเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์

เนื้อหารายการที่คนตาบอดดูส่วนใหญ่ก็ดูคล้ายเรา เรื่องไหนกำลังฮิต เขาก็ดูเหมือนเราอย่างเรื่องบุพเพสันนิวาสเขาก็ดู เนื้อหารายการที่เหมาะสมกับคนตาบอดจะออกแนว ภาพยนตร์ ละคร สารคดี กิจกรรมพิเศษ กีฬา เหตุการณ์พิเศษ การถ่ายทอดสด อะไรที่เป็นเรื่องราวทั้งหลาย สิ่งเหล่านี้มีความจำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตเหมือนกัน

กลุ่มที่ 4 ผู้เชี่ยวชาญด้านผู้พิการทางการเห็น

เนื้อหารายการสำหรับคนตาบอดก็เหมือนคนอื่นทุกคนคืออยากรู้ทุกเรื่อง อยากรู้เรื่องประวัติศาสตร์ เรื่องสิ่งแวดล้อม เรื่องการเมือง เศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับอาชีพ สังคม วัฒนธรรม ข่าวทุกประเภททุกรายการ อยากรู้บันเทิงทุกเรื่องไม่ต่างจากคนอื่น

กลุ่มที่ 5 ตัวแทนภาครัฐที่เป็นผู้กำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับรายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น

เนื้อหารายการสำหรับคนตาบอดจริงๆ แล้วควรทำทุกรายการ เพราะผู้พิการทางการเห็นเขาก็รับชมรายการเหมือนทุกคน แต่ที่กำหนดสัดส่วนไว้ในผังรายการเพราะมีความเห็นว่ารายการข่าวสารหรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ เป็นรายการที่มีผลกระทบต่อ การดำเนินชีวิตของผู้พิการทาง การเห็น ดังนั้น จึงกำหนดสัดส่วนรายการกลุ่มนี้ก่อน

กลุ่มที่ 6 ตัวแทนจากผู้พิการทางการเห็นทั้งแบบตาบอดและสายตาสั้น

เนื้อหารายการสำหรับคนตาบอดส่วนใหญ่ คนตาบอดดูไปๆ กันไป ไม่ว่าจะฟังชิตคอม ละคร ข่าวที่กำลังเป็นกระแสของสังคม โดยเฉพาะคลิปที่นำมาเปิด แต่คนตาบอดมองไม่เห็น ทั้งที่ข่าวนั้นกำลังอยู่ในกระแส เนื้อหารายการทุกอย่างคนตาบอดอยากดูหมดเพราะจริงๆ แล้วก็ควรทำทั้งหมด

3.2.3 วิธีการนำเสนอรายการ

ผลการวิเคราะห์ ในภาพรวมด้านวิธีการนำเสนอรายการ โทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ เห็นว่าควรมีวิธีการนำเสนอ โดยเน้นวิธีการนำเสนอรายการวาไรตี้ที่มีความหลากหลาย รายการที่คล้ายเครือข่าย เช่น เกมโชว์ ชิตคอม ละครทีวี ข่าวสารความรู้ด้านต่างๆ

ผลการวิเคราะห์ วิธีการนำเสนอรายการ โทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview) กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลตามที่ได้ระบุไว้ข้างต้น โดยสรุปผลการสัมภาษณ์ได้พอสังเขป ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารองค์กรสถานีโทรทัศน์ฟรีทีวี

วิธีนำเสนอของรายการโทรทัศน์เพื่อผู้พิการทางเห็น คิดว่าควรเป็นเรื่องที่ให้ความบันเทิง ละคร ภาพยนตร์ วาไรตี้ เกมโชว์ ภาพยนตร์ซีรีส์ หรือไม่ก็งานฝีมืองานเย็บปักถักร้อย ก็สามารถทำให้เขาดูได้

กลุ่มที่ 2 นักวิชาชีพที่เกี่ยวข้องชาวยุทธด้านการผลิตรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับผู้พิการทางการเห็น

วิธีนำเสนอรายการโทรทัศน์ ควรทำละครที่มีเสียงบรรยายภาพ (AD.) อย่างละครบุพเพสันนิวาส หรือนำเสนอตามลักษณะการดำเนินชีวิต หรือที่มีความสำคัญกับการดำรงชีวิต และมีผลกระทบต่อชีวิต เช่น สภาวะแวดล้อม ฝนฟ้าอากาศ

กลุ่มที่ 3 ผู้เชี่ยวชาญ/นักวิชาการด้านผู้พิการทางการเห็นที่มีความรู้หรือสนใจเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์

นำเสนอรายการที่สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตในสังคมร่วมกับคนอื่น สารคดีที่เป็นเรื่องราวหรือกิจกรรมพิเศษ เหตุการณ์พิเศษ

กลุ่มที่ 4 ผู้เชี่ยวชาญด้านผู้พิการทางการเห็น

นำเสนอเรื่องราวสำคัญ อย่างประวัติศาสตร์ สิ่งแวดล้อม การเมือง ความรู้ทั่วไป เรื่องบันเทิง ข่าวเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับอาชีพ

กลุ่มที่ 5 ตัวแทนภาครัฐที่เป็นผู้กำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับรายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น

ผู้พิการทางการเห็น เขาสามารถเข้าถึงรายการของสถานีโทรทัศน์ได้ด้วยเสียงบรรยายภาพ เพราะฉะนั้นผู้พิการทางการเห็นที่จะเข้าถึงรายการที่มีเสียงบรรยายภาพได้ ก็ต้องให้เขาดูผ่านกล่องของสถานีโทรทัศน์ หรือผ่านกล่อง Set Top Box ไม่ควรทำรายการเสียงบรรยายภาพ เพื่อแทรกเข้าไปในรายการของสถานีเลย ฟังผู้พิการทางการเห็นก็ต้องมีอุปกรณ์ในการเข้าถึง ซึ่งคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ก็ได้บังคับไปแล้วในบทคดีจติตอล เพื่อให้เขาเข้าถึงได้ แต่ประเด็นสำคัญคือตอนนี้ไม่มีเนื้อหาที่มีเสียงบรรยายภาพให้เขาเข้าถึงได้ หรือไม่มีคนทำ Content ให้เขาเข้าถึงได้มากกว่า

กลุ่มที่ 6 ตัวแทนจากผู้พิการทางการเห็นทั้งแบบตาบอดและสายตาสั้น

การนำเสนอเน้นเสนอรายการที่กำลังเป็นที่นิยม หรือข่าวที่กำลังอยู่ในกระแส เช่น คลิปวีดีโอ ปะปนไปกับละครซิทคอม ให้มันมีความหลากหลายและช่วยคลายเครียด

3.2.4 เทคนิคการนำเสนอ

ผลการวิเคราะห์ ในภาพรวมของรายการโทรทัศน์เพื่อผู้พิการทางการเห็น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ มีความเห็นว่าควรใช้เทคนิคการนำเสนอโดยเน้นเรื่องเสียงบรรยายภาพ (AD.) แต่ก็ยังมีวิธีการนำเสนอในรูปแบบอื่นๆ ด้วย คือการแยกเสียงบรรยายภาพออกจากเสียงของรายการหลักเป็นอีก 1 Chanel โดยกดเลือกจากกล่อง Set Top Box การใช้หูฟัง หรือการใช้เสียงบรรยายภาพแทรกเข้าไปในสคริปต์รายการแบบเนียนๆ (แต่ยังไม่มีใครทำ)

ผลการวิเคราะห์ เทคนิคการนำเสนอรายการโทรทัศน์เพื่อผู้พิการทางการเห็น โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview) กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลตามที่ได้ระบุไว้ข้างต้น โดยสรุปผลการสัมภาษณ์ได้พอสังเขป ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารองค์กรสถานีโทรทัศน์ฟรีทีวี

เรื่องเทคนิคการนำเสนอที่จะให้คนตาบอดเข้าใจก็ต้องใช้เทคนิคในด้านของเสียงบรรยายภาพ (AD.) แต่อยู่ที่ว่าจะนำเสนออย่างไร ใส่รายละเอียดแค่ไหน ปรับโทนเสียงให้เขาสามารถมีส่วนร่วมได้มากแค่ไหนที่จะให้เขาสามารถเชื่อมโยงเรื่องราวต่างๆ ได้ 100%

กลุ่มที่ 2 นักวิชาชีพที่เกี่ยวข้องชาวด้านการผลิตรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับผู้พิการทางการเห็น

ด้านเทคนิคการนำเสนอต้องเน้นด้านเสียงบรรยายภาพ (AD.) เป็นหลักแต่แตกต่างหากออกมาจะไม่ได้รับกวนคนตาดี โดยให้เขารับรู้ผ่าน Set Top Box มีการกดปุ่มเปิด-ปิดได้ ถ้าเป็นในโรงหนังก็ให้ใส่หูฟังแยกออกมา เพื่อให้มีเสียงพูดที่เสียงดังฟังชัด เข้าใจง่ายๆ ก็พอ เขาก็จะได้รับบรรณาธิการรับชมรายการต่างๆ เท่าคนปกติแล้ว

กลุ่มที่ 3 ผู้เชี่ยวชาญ/นักวิชาการด้านผู้พิการทางการเห็นที่มีความรู้หรือสนใจเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์

เทคนิคการนำเสนอด้วยเสียงบรรยายภาพ (AD.) เท่านั้น เนื่องจากคนตาบอดสามารถเข้าถึงเรื่องราวต่างๆ ได้ด้วยสื่อที่ใช้เสียงเท่านั้น แต่เทคนิคการนำเสนอด้วยเสียงไม่ใช่ว่าจะใส่เสียงบรรยายภาพ (AD.) ได้ทุกรายการ องค์ประกอบที่เขาต้องการให้มีเสียงบรรยายภาพ คือ ช่วงเปลี่ยนฉาก ย้อนเวลา หรือย้อนอดีต การโฉบอัพ (Close up) หรือการใส่สัญลักษณ์พิเศษ ดังนั้นเทคนิคการนำเสนอโดยมีเสียงบรรยายภาพจะเป็นกลไกที่เข้าไปเสริมของเดิมที่มีอยู่แล้ว เพื่อให้คนตาบอดสามารถดูหนัง ดูละครร่วมกับคนในครอบครัว เพื่อเป็นการใช้เวลาาร่วมกันแล้วถ้าทุกคนเข้าใจตรงกันในการรับชมรายการทีวี การใช้เวลาาร่วมกันตรงนั้นก็จะเกิดความสุข

กลุ่มที่ 4 ผู้เชี่ยวชาญด้านผู้พิการทางการเห็น

เทคนิคการนำเสนอที่จะให้คนตาบอดเข้าถึงรายการของสถานีโทรทัศน์ นอกจากใช้เสียงบรรยายภาพที่พูดด้วยน้ำเสียงที่ชัดเจนแล้ว ผู้ประกาศสามารถช่วยทำหน้าที่ในส่วนนี้ได้ โดยผู้อ่านข่าวหรือ ผู้เล่าข่าวสามารถทำหน้าที่นี้และทำได้ดีด้วย เทคโนโลยีทุกวันนี้จะใช้ผ่าน Set Top Box ที่มีรีโมทให้กดจากปุ่ม AD. เพียงแต่เทคนิคที่นำเสนอเพื่อทำให้เขาเข้าถึงได้มันสำคัญว่า เพราะฉะนั้นถ้าทำรายการโทรทัศน์ต้องมีโปรแกรมไกด์บอกให้คนตาบอดรู้ว่าจะมีรายการอะไรบ้าง เหมือนช่องอื่นที่มีพิธีกรประกาศรายการในแต่ละช่วงว่าจะมีรายการอะไรต่อไป

กลุ่มที่ 5 ตัวแทนภาครัฐที่เป็นผู้กำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับรายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น

เรื่องเทคนิคการนำเสนอที่จะทำให้ผู้พิการทางการเห็นเขาสามารถเข้าถึงรายการของสถานี โทรทัศน์ได้ ก็ต้องเป็นสื่อที่มีเสียงอยู่แล้ว ส่วนเทคนิคการนำเสนอที่ขึ้นอยู่กับแต่ละสถานีว่าจะมีเทคนิคอย่างไรบ้าง แต่ก็ไม่ควรให้คนตาบอดกับคนตาดีดูรายการร่วมกัน ควรต้องแยกออกไปอีก 1 channel ไม่อย่างนั้นก็จะเป็นการรบกวนคนตาดีซึ่งเขาดูรายการปกติได้อยู่แล้ว เหมือนเราทำรายการเพื่อคนกลุ่มหนึ่งแต่ไปละเมิดคนอีกกลุ่มหนึ่ง

กลุ่มที่ 6 ตัวแทนจากผู้พิการทางการเห็นทั้งแบบตาบอดและสายตาสั้น

เทคนิคการนำเสนอรายการ โทรทัศน์เพื่อให้คนตาบอดเข้าถึงก็เหมือนรายการโทรทัศน์ทั่วไป เวลาเขียนบท หรือเขียนสคริปต์ก็เขียนบทเสียงบรรยายภาพ (AD.) ลงไปให้ผู้ดำเนินรายการพูดไปเลยจะได้ไม่ต้องเสียงบรรยายภาพเพิ่ม ถ้าอยากให้คนตาบอดรู้ว่าเป็นภาพอะไรก็พูดไปเลย เสียงบรรยายภาพ (AD.) ก็เขียนลงไปในสคริปต์แบบเนียนๆ ไป คนฟังคนอื่นจะได้ไม่รู้สึกรู้ว่าเป็นเสียงบรรยายภาพหรือเป็นเสียง AD.

3.2.5 เวลาออกอากาศ และความยาวรายการ

ผลการวิเคราะห์ ในภาพรวมเกี่ยวกับเวลาการออกอากาศของรายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ เห็นว่าควรออกอากาศรายการในช่วงเวลาปกติของรายการโทรทัศน์ทั่วไป ไม่ควรออกอากาศเวลาตึก เช่น 02.00 น.-04.30 น. เพราะไม่มีผู้พิการทางการเห็น ตื่นขึ้นมารับชมในเวลาดังกล่าว ผู้พิการทางการเห็นรับชมเช่นเดียวกับคนทั่วไป คือช่วงเช้า 05.00-09.00 น. และ 18.00-22.30 น. เป็นส่วนใหญ่ หากเป็นรอบดึกอาจต้องฉายให้ผู้ชมที่เป็นผู้ที่ชอบนอนดึกรับชมมากกว่า รายการส่วนใหญ่ควรมีความยาวอยู่ที่ประมาณ 30-60 นาที ไม่เกิน 2 ชั่วโมงกำลังดี หรือตามรายการปกติเลย เช่น ละครหลังข่าว ละครช่วงเย็น โดยไม่ควรทำเป็นรายการพิเศษให้เฉพาะสำหรับผู้พิการทางการเห็นรับชมเท่านั้น

ผลการวิเคราะห์ เวลาการออกอากาศและความยาวรายการโทรทัศน์เพื่อผู้พิการทางการเห็น โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview) กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลตามที่ได้ระบุไว้ข้างต้น โดยสรุปผลการสัมภาษณ์ได้พอสังเขป ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารองค์กรสถานีโทรทัศน์ฟรีทีวี

เวลาการออกอากาศของรายการโทรทัศน์เพื่อผู้พิการ ต้องดูที่ความต้องการของกลุ่มเป้าหมายก่อนว่าเขาต้องการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเวลาไหน จะได้ผลออกมาให้ตรงกับความต้องการของเขาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดต่อผู้รับชม อาจจะต้องมีการกำหนดแถบเวลาให้เขาดูตามช่องที่เรามี เวลาที่มีรายการที่เขาอยากดูเขาก็จะได้มารอดูที่หน้าจอทีวี แต่ต้องไม่ใช่ช่วง Prime Time นะเพราะแต่ละช่องมีภารกิจด้านต่างๆมาก และช่วงนั้นก็ป็นช่วงที่ Sponsor เข้าเยอะ

กลุ่มที่ 2 นักวิชาชีพที่เกี่ยวข้องชาวด้านการผลิตรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับผู้พิการทางการเห็น

ถ้าคุณจะทำรายการหรือทำหน้าที่มีเสียงบรรยายภาพแล้วให้เขาดู 23.00 น หรือ 24.00 น. หรือฉายหนังสารคดีเวลา 04.30 น. ใครจะดู เขาอยากดูช่วงเวลาสบายๆ เหมือนเรา เช่น ช่วงหัวค่ำ หรือช่วง 20.00-23.00 น. ไม่มีใครตื่นมาดูรายการที่มีเสียงบรรยายภาพตอนตี 04.00 น. หรือค ดังนั้นการออกอากาศควรทำหลัง 16.00 น. หรือหลัง 20.00 น. ส่วนความยาวรายการแค่ไหนก็ได้ ถ้าสามารถทำเสียงบรรยายให้เขาได้ เพราะความยาวแค่ไหนก็สามารถทำเสียงบรรยายภาพได้

กลุ่มที่ 3 ผู้เชี่ยวชาญ/นักวิชาการด้านผู้พิการทางการเห็นที่มีความรู้หรือสนใจเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์

ช่วงเวลาการออกอากาศก็ขึ้นอยู่กับประเภทรายการที่เขาชอบแล้วแต่ความสั้น-ยาวของรายการ ส่วนใหญ่เขาดูคล้ายเราเรื่องไหนกำลังฮิตก็ทำเสียงบรรยายภาพให้เขาดู ถ้าไม่มี AD. เขาก็ได้ประมาณหนึ่ง เพราะเขาต้องการใช้เวลาดูรายการโทรทัศน์พร้อมกับทุกคนในครอบครัว

กลุ่มที่ 4 ผู้เชี่ยวชาญด้านผู้พิการทางการเห็น

คนตาบอดต้องการดูรายการที่ออกอากาศพร้อมคนอื่นทั่วประเทศ แต่เดี๋ยวนี้คนตาบอดเขาไม่มารถดูรายการทางโทรทัศน์ ไม่ต้องฟังรายการโทรทัศน์แล้ว เพราะเขามีทางเลือกอื่น เพราะส่วนใหญ่คนตาบอดมีสมาร์ตโฟน และดูรายการผ่านมือถือไม่จ้องโทรทัศน์เพราะมีตัวช่วย นอกจากนั้นก็ยังมี App พรรณนา ที่ทำให้คนตาบอดเข้าถึงภาพยนตร์ในโรงหนังได้ มี 1414 ที่คนตาบอดสามารถโทรเข้าไปฟังรายการต่างๆได้

กลุ่มที่ 5 ตัวแทนภาครัฐที่เป็นผู้กำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับรายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น

ผู้พิการทางการเห็น เขาก็คงอยากดูรายการของสถานีโทรทัศน์ตามเวลาที่ออกอากาศตามปกติของรายการ เพราะเขาก็อยากดูพร้อมครอบครัวเขา คงไม่อยากจะออกมาดูคนเดียว นอกจากเขาจะอยู่คนเดียว แต่สถานีโทรทัศน์เชิงพาณิชย์เวลาเขาจะกำหนดการออกอากาศรายการของทางสถานี โทรทัศน์ ส่วนใหญ่เขาจะดูจากยอดผู้รับชมที่เป็นกลุ่มคนตาดีมากกว่าเพราะเขาจะมองเรื่องของเรตติ้ง แล้วก็จำนวนผู้รับที่มีจำนวนรับชมมากกว่า

กลุ่มที่ 6 ตัวแทนจากผู้พิการทางการเห็นทั้งแบบตาบอดและสายตาดูเลือนราง

ช่วงเวลาการออกอากาศของรายการโทรทัศน์สำหรับคนตาบอดส่วนใหญ่ก็จะดูช่วงเช้าประมาณ 05.00-9.00 กับช่วงเย็นหลัง 18.00-24.00 น. วันเสาร์-วันอาทิตย์ ดูทั้งวัน ถ้าฉายกลางคืนไม่มีใครดูแล้ว เพราะเราดูเหมือนคนอื่นทั่วไป ถ้าเป็นรอบดึกคงต้องฉายให้คนเป็นคนที่ชอบนอนดึกดูมากกว่า ส่วนใหญ่รายการที่ดูจะอยู่ช่วง 30-60 นาที ไม่เกิน 2 ชม. กำลังดีหรือไม่ความยาวของรายการก็ทำเท่ารายการที่ฉายอยู่ไม่ต้องทำรายการพิเศษสำหรับคนตาบอด เพราะถ้าเป็นแบบนั้นก็เท่ากับเป็นรายการเฉพาะสำหรับคนตาบอดดูเท่านั้น คนตาดีก็ดูไม่ได้ อยากให้คนทำรายการตระหนักด้วยว่ามีคนตาบอดที่เขายังเข้าไม่ถึงรายการเหล่านั้นอยู่อยากให้เขานึกถึงเราด้วย

3.2.6 พิธีกรและนักแสดง

ผลการวิเคราะห์ โดยภาพรวมของพิธีกรและนักแสดงในรายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เห็นว่า ควรมีนำเสนอเสียงที่ชัดเจน อย่าพูดเร็วเกินไป สื่อความหมายได้เข้าใจ ทำให้คนตาบอดสามารถเชื่อมโยงเรื่องราวได้เข้าใจง่ายขึ้น เพราะคนตาบอดไม่มีโอกาสมองเห็นหน้าพิธีกรหรือนักแสดงเหล่านั้นอยู่แล้ว จะได้ยินก็ฟังจากเสียงเท่านั้น แต่พิธีกรหรือแสดงควรเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการที่จะสื่อสารให้คนตาบอดเข้าใจได้ง่ายจะดีกว่า

ผลการวิเคราะห์ คุณลักษณะของพิธีกรและนักแสดงในรายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview) กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลตามที่ได้ระบุไว้ข้างต้น โดยสรุปผลการสัมภาษณ์ได้พอสังเขป ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารองค์กรสถานีโทรทัศน์ฟรีทีวี

พิธีกรและนักแสดง ในรายการโทรทัศน์นี้ภาพไม่ออกว่าเขาอยากเห็นพิธีกรหรือนักแสดงแบบไหน เพราะทั้งชีวิตของมีดมน ได้ยินแต่เสียงมาตลอดชีวิต เพราะฉะนั้นเลยอยากรู้ความต้องการของเขาจะได้ทำให้รายการที่เขาสนใจและเขาต้องมารอดูอยู่ที่หน้าจอทีวีแน่นอน

กลุ่มที่ 2 นักวิชาชีพที่เกี่ยวข้องชาวยุทธด้านการผลิตรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับผู้พิการทางการเห็น

พิธีกร ดาราหรือนักแสดง เขาไม่ได้สนใจหรือเพราะเขามองไม่เห็น เขาแค่อยากให้นำเสียงที่พูดเสียงดังฟังชัด เข้าใจง่ายๆ ก็พอ พิธีกรหรือนักแสดงก็เหมือนที่คุ้นเคย ทำอยู่ไม่ต้องไปเปลี่ยนพิธีกรหรือนักแสดงให้รู้สึกแตกต่างยุ่งยาก

กลุ่มที่ 3 ผู้เชี่ยวชาญ/นักวิชาการด้านผู้พิการทางการเห็นที่มีความรู้หรือสนใจเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์

พิธีกรหรือนักแสดงในรายการโทรทัศน์นั้น คนตาบอดเขาไม่สนใจหรือเพราะเขาอยู่กับเสียงมาตลอด เพราะฉะนั้นคิดว่าตัวเนื้อเสียงน่าจะสำคัญที่สุด

กลุ่มที่ 4 ผู้เชี่ยวชาญด้านผู้พิการทางการเห็น

พิธีกรหรือผู้ประกาศในรายการโทรทัศน์ควรมีความรับผิดชอบ ตั้งแต่เริ่มต้นและมองว่าเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องทำเพื่อให้ทุกคนเข้าถึงได้ ซึ่งจริงไม่จำเป็นต้องมี AD. ก็ได้ เพราะทักษะของพิธีกรหรือผู้ประกาศที่บรรยายมีส่วนสำคัญมากกว่า เพราะพิธีกรหรือผู้ประกาศสามารถทำหน้าที่ในส่วนนี้แทนได้ และทำได้ดีด้วยในหลายๆ คน

กลุ่มที่ 5 ตัวแทนภาครัฐที่เป็นผู้กำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับรายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น

พิธีกรและนักแสดงในรายการโทรทัศน์ ไม่ใช่ปัญหาของผู้พิการทางการเห็นนะ เพราะเขามองไม่เห็นอยู่แล้ว แต่สิ่งสำคัญเวลารับชมรายการ พิธีกรหรือนักแสดง ต้องมีน้ำเสียงที่พูดชัดเจน ลื่นไม่พันกัน สื่อสารแล้วรู้เรื่องไม่พูดซ้ำหรือเร็วจนเกินไป จะเพศหญิงหรือเพศชายก็ไม่สำคัญสำหรับเขารอก แต่พูดแล้วรู้เรื่องมากกว่าที่จะทำให้เขาเข้าใจได้

กลุ่มที่ 6 ตัวแทนจากผู้พิการทางการเห็นทั้งแบบตาบอดและสายตาดูเลือนราง

พิธีกรหรือผู้ประกาศข่าวที่สอบบไ้ผู้ประกาศควรมีการระบุว่าควรทำให้คนตาบอดสามารถเข้าถึงรายการได้ เช่น ผู้ประกาศข่าวหรือพิธีกรควรรู้ว่าเวลาทำรายการไม่ได้มีเฉพาะคนปกติเท่านั้นที่ดู แต่ยังมีคนพิการกลุ่มอื่นดูด้วย เวลาจัดรายการหรือบรรยายภาพควรมีความรู้ที่จะสื่อสารออกมาให้คนตาบอดรับรู้ได้ ต้องมีการบูรณาการร่วมกันทั้งระบบด้วยเทคโนโลยี กฎหมาย การบังคับใช้ของช่อง ความรู้ความสามารถของผู้ดำเนินรายการ หรือพิธีกรต้องมีควบคู่กันไป ต้องมีบรรจุในใบผู้ประกาศข่าว และอย่างน้อยต้องผ่านหลักสูตรนี้ เพื่อให้เขารู้ว่าจะสื่อสารอย่างไรให้คนตาบอดเข้าใจโดยไม่ทำให้คนตาดีรู้สึกรำคาญ หรือเบื่อกจากการบรรยายเพิ่มขึ้น

3.3 การสนับสนุนรายการและภาคีเครือข่าย

การสนับสนุนรายการและภาคีเครือข่าย มีประเด็นในการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบและปัจจัยในการสนับสนุนรายการโทรทัศน์เพื่อผู้พิการทางการเห็น และการสร้างการมีส่วนร่วมในการเป็นภาคีเครือข่ายร่วมกับองค์กรวิชาชีพที่หลากหลายในการดำเนินการดำเนินรายการ และการผลิตรายการ

ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview) กับผู้ให้ข้อมูลหลักทั้ง 6 กลุ่ม ประกอบด้วย ผู้บริหารองค์กรสถานีโทรทัศน์ฟรีทีวี นักวิชาชีพที่เชี่ยวชาญด้านการผลิตรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับผู้พิการทางการเห็น ผู้เชี่ยวชาญ/นักวิชาการด้านผู้พิการทางการเห็นที่มีความรู้หรือสนใจเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์ ผู้เชี่ยวชาญด้านผู้พิการทางการเห็น ตัวแทนภาครัฐที่เป็นผู้กำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับรายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น ตัวแทนจากผู้พิการทางการเห็นทั้งแบบตาบอดสนิทและสายตาดูเลือนราง ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ ในภาพรวมของการสนับสนุนรายการและภาคีเครือข่าย ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ มีความเห็นว่าการสนับสนุนรายการ

หากเป็นสถานีโทรทัศน์สาธารณะ จะไม่ค่อยมีผลต่อการผลิตรายการโทรทัศน์ที่มีเสียงบรรยายภาพเพื่อคนตาบอด เนื่องจากการมาเป็นผู้สนับสนุนรายการเพื่อผู้พิการทางการมองเห็นผู้สนับสนุนอาจจะไม่ได้อะไรเลย แต่จะได้รับแค่การที่พูดว่าสนับสนุนรายการโดยใครในการสนับสนุนการผลิตเสียงบรรยายภาพแค่นั้น และจะไม่เลือกตราสินค้าที่เป็นเชิงพาณิชย์

หากเป็นสถานีโทรทัศน์ของภาครัฐ จะมีผลกระทบต่อการผลิตรายการที่มีเสียงบรรยายภาพ เนื่องจากได้รับงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ ดังนั้นหน่วยงาน องค์กร หรือมูลนิธิต่างๆ ส่วนใหญ่จะสนับสนุนเพื่อประโยชน์สาธารณะ เพื่อสร้างภาพลักษณ์องค์กรแต่ต้องไม่เป็นเชิงพาณิชย์

หากเป็นสถานีโทรทัศน์ช่องเอกชน การสนับสนุนรายการอาจมีปัจจัยด้าน Content ที่ต้องน่าสนใจ น่าดึงดูดหรือตรงกับกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องเข้ามาสนับสนุนรายการเหล่านั้น แต่อาจเป็นในเชิงการสร้างภาพลักษณ์องค์กร หรือการทำ CSR มากกว่า

ภาคีเครือข่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือควรเข้ามามีส่วนร่วมกับการผลิตรายการเพื่อให้ผู้พิการทางการเห็นสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ ได้แก่ สถาบันการศึกษา องค์กรสื่อสารมวลชน สมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รวมถึงหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่ตระหนักถึงความสำคัญของผู้พิการ

ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview) กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลตามที่ได้ระบุไว้ข้างต้น ระหว่างเดือนมีนาคมถึงตุลาคม พ.ศ. 2561 โดยสรุปผลการสัมภาษณ์ได้พอสังเขป ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารองค์กรสถานีโทรทัศน์ฟรีทีวี

การสนับสนุนรายการของสถานีภาครัฐทำไม่ได้เพราะองค์กรภาครัฐได้รับเงินมาจากภาครัฐ สถานีโทรทัศน์ไม่สามารถขายโฆษณาเพื่อนำเงินมาเข้าช่องได้ แต่สามารถทำในรูปแบบของโลโก้ เพื่อการสร้างภาพลักษณ์องค์กรได้ แต่สถานีโทรทัศน์สาธารณะ กับสถานีของภาครัฐจะไม่ได้รับการสนับสนุนด้านโฆษณาเลย แต่ถ้ามีผู้สนับสนุนรายการก็น่าจะเป็นเรื่องของการสร้างภาพลักษณ์องค์กร กับการทำ CSR มากกว่าที่จะเขาจะได้

ภาคีเครือข่าย ขอแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ 1) คือองค์กรภาครัฐ ต้องมี Job Description ที่ชัดเจน ส่วนที่ 2) ภาคเอกชน ภาคีเครือข่ายที่มาร่วมกับเราก็มัธยมศึกษาตรงกับสวนดุสิต ที่มาช่วยเรา สมาคมคนตาบอดเราก็ใช้อยู่แล้ว แต่มีสถาบันการศึกษาไม่กี่แห่งที่ทำเรื่องพวกนี้ ภาคีเครือข่าย 1. กระทรวงการท่องเที่ยว 2. กระทรวงศึกษาธิการ 3. กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นกระทรวงหลักที่ต้องดูแลให้ความสะดวกแก่คนพิการ 4. คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เป็นอีกหนึ่งหน่วยงานที่จัดอบรม 5. สถาบันการศึกษาที่มีการถ่ายทอดความรู้จัดอบรมวิธีการผลิตรายการและสอนวิธีการใช้เครื่องมือและผลิตเทคโนโลยีใหม่ๆ บุคลากรรุ่นใหม่ๆ

กลุ่มที่ 2 นักวิชาชีพที่เกี่ยวข้องชาญด้านการผลิตรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับผู้พิการทางการเห็น

ผู้สนับสนุนจะดูที่ Content เป็นหลักและดูว่ากลุ่มเป้าหมายของเขาเป็นใคร สินค้าของเขาเหมาะกับใคร ใครเป็นคนดู เพราะคนไทยชอบทำอะไรตามกระแสนิยม แต่ถ้าทำดีแล้วยังไม่มีใครสนใจ ก็เพราะคนไม่สนใจจะสนับสนุน

ส่วนภาคีเครือข่ายที่สำคัญคือกลุ่มนักวิชาชีพการที่ผลิตรายการโทรทัศน์ (สื่อมวลชน) ที่สนใจมากๆ กลุ่มนี้สำคัญสุดเพราะถ้ากลุ่มนี้ไม่ทำคนกลุ่มอื่นก็ทำยาก นอกนั้นก็ยังมีกลุ่มจิตอาสา เช่นคนแก่ที่ว่างงานแล้ว นักเรียน นักศึกษาและบุคลากรในสถาบันการศึกษา องค์กรคนพิการที่มาช่วยประเมินรายการภาคีเครือข่ายด้านโทรทัศน์ ได้แก่ 1) กลุ่มนักวิชาชีพโทรทัศน์ คนทำหน้าที่ทำรายการ (สื่อ) 2) สปอนเซอร์เพื่อการทำ CSR 3) ผู้ควบคุมอย่างคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ 4) อาจารย์ด้านนิเทศศาสตร์ 5) สมาคมหรือมูลนิธิเกี่ยวกับคนตาบอด 6) กลุ่มคนที่มีจิตอาสา อยากทำเพื่อสังคมหรือให้คนพิการเข้าถึงได้

กลุ่มที่ 3 ผู้เชี่ยวชาญ/นักวิชาการด้านผู้พิการทางการเห็นที่มีความรู้หรือสนใจเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์

การสนับสนุนรายการไม่มีผลกระทบกับการนำเสนอรายการโทรทัศน์ทั่วไปเพราะมันมี Chanel แยกออกมาต่างหาก คนตาดีเปิดดูไปตามปกติ คนตาบอดก็มี Chanel แยกออกมาต่างหาก โดยให้ผู้พิการทางการเห็น เลือกเปิด-ปิด จากกล่อง Set Top Box ได้ หรือให้เขาใส่หูฟังก็ได้ จึงไม่มีผลกระทบกับสปอนเซอร์ เพราะเราไม่ได้บังคับให้คนตาดีดูรายการที่มีเสียงบรรยายภาพ (AD.) เราทำเป็นแค่ Option ให้คนตาบอดสามารถเลือกเปิด-ปิด ได้ตามต้องการ ดังนั้นสปอนเซอร์ไม่น่าจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับการสนับสนุนหรือไม่สนับสนุนรายการเพื่อผู้พิการทางการเห็น

ส่วนภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนต้องมีส่วนในการขับเคลื่อน เนื่องจากภาคเอกชนเป็นกลุ่มที่มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรงที่สามารถผลักดันเรื่องนี้เพราะเขาได้รับประโยชน์ แต่การสร้างความรู้เรื่องคนตาบอดในหน่วยงานอาจทำได้ไม่เต็มที่ผู้ที่กำกับดูแลนโยบายอย่างคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ พยายามผลักดันอยู่แต่อาจต้องมีกลไกที่ไม่ใช่เชิงการประชาสัมพันธ์อย่างเดียว อาจต้องลงไปสร้างความรู้ให้กับทุกหน่วย ตัวแทนกลุ่มคนพิการเองก็พยายามผลักดันเรื่องนี้อยู่ แต่สมาคมคนตาบอดทั่วประเทศอาจต้องทำร่วมกันเป็นโครงการ และต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน จึงจะมีความเป็นไปได้ ภาคีเครือข่ายที่จะเกิดจากความร่วมมือในการทำเสียงบรรยายภาพ (AD.) อาจต้องมีพันธมิตรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ สถานีโทรทัศน์ สมาคมคนตาบอดที่พร้อมทำเสียงบรรยายภาพ (AD.) เพราะเป็นเหตุผลหลักที่ทำให้สถานีโทรทัศน์ขอลิขสิทธิ์ แต่ถ้าบรรเทากฎเกณฑ์นี้บ่อยๆ ก็อาจทำให้เข้าใจความจริงมากกว่า การที่จะหาข้ออ้างก็น้อยลงยิ่งไปกว่านั้นประโยชน์และความคุ้มค่าที่ทำแล้วมีคนดูเพิ่มขึ้นอาจเป็นโอกาสที่ดีมากกว่า

กลุ่มที่ 4 ผู้เชี่ยวชาญด้านผู้พิการทางการเห็น

การสนับสนุนรายการโทรทัศน์จริงๆ ควรได้รับการสนับสนุนจากคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เพราะ กสทช. มีงบประมาณสนับสนุนการทำรายการเหล่านี้อยู่แล้ว ซึ่งอยู่ในกองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (กทปส.) เนื่องจากเป็นผู้กำกับดูแลนโยบายระเบียบข้อบังคับอยู่แล้ว

ภาคีเครือข่ายที่สำคัญก็คือผู้บริโภครวม สมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย องค์กรเล็ก องค์กรน้อยที่เป็นเครือข่ายเหล่านี้ควรจะมีส่วนร่วมสะท้อนความคิดเห็น ผู้ที่กำหนดนโยบายต้องมีจุดยืนที่ชัดเจน สถานีโทรทัศน์ช่องต่างๆ (สื่อมวลชน) การมีระบบสภาผู้ชมผู้ฟังเหมือนสถานีโทรทัศน์ Thai PBS สถานประกอบการ โดยเฉพาะสถาบันการศึกษาที่ให้การศึกษากับ

คนทำสื่อ กับผู้ที่ออกไปผลิต รวมถึงผู้ประกาศที่จะออกไปเป็นกลไกของธุรกิจด้านสื่อ จำเป็นจะต้องรู้เรื่องเหล่านี้ ทั้งวิวัฒนาการ สื่อสารมวลชน นิเทศศาสตร์ วารสารศาสตร์ เกี่ยวข้องหมด ควรมีวิชาที่เป็นระดับพื้นฐานตั้งแต่ระดับมัธยมด้วยซ้ำ คนที่มีองค์ความรู้ หรือองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม สถาบันการศึกษา นักวิจัยก็ควรเข้ามามีส่วนร่วมเป็นที่ปรึกษาได้ หรืออาจจะ มีบริษัทกลางเข้ามารับผลิตเสียงบรรยายภาพให้กับสถานีโทรทัศน์ช่องต่างๆ โดยมีราคากลางที่เหมาะสมสามารถใช้ร่วมกันได้ และไม่ต้องใช้บุคลากรของสถานีเอง สถานีก็จะไม่สามารถบอกได้ อีกแล้วว่าไม่พร้อม ภาคีเครือข่ายที่สำคัญอาจจะสรุปได้ 3 ส่วน คือ 1) หน่วยงานภาครัฐแต่ต้องบูรณาการร่วมกับ 2) ภาคเอกชน 3) กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) แต่สามหน่วยนี้ไม่เคยคุยกันเรื่องนี้เลย ถ้าภาครัฐไม่บูรณาการร่วมกันแล้วจะหวังให้ภาคเอกชนบูรณาการกันก็คงพูดลำบาก ปัญหาของรัฐคือ 1) นโยบายเปลี่ยนไปเรื่อยๆ ผู้ประกอบการเองต้องมีการถ่ายทอดองค์ความรู้เพราะเป็นเรื่องสำคัญ 2) ถ้ามีการเชื่อมโยงร่วมกันจริง คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติหรือหน่วยงานต่างๆ ที่เป็นภาคีเครือข่าย ภาครัฐก็ต้องมีทุนสนับสนุนหรือมีการส่งเสริม มีการสร้างผู้เชี่ยวชาญ มีการอบรมให้เกิดผู้เชี่ยวชาญ และภาคีเครือข่าย 3) ผู้บริโภค ซึ่งอาจมีทั้งกลุ่มคนตาบอด และกลุ่มผู้สูงอายุ

กลุ่มที่ 5 ตัวแทนภาครัฐที่เป็นผู้กำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับรายการโทรทัศน์ สำหรับผู้พิการทางการเห็น

จริงๆ คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ต้องสนับสนุนให้สถานีโทรทัศน์มีเงินที่จะให้บริการเกี่ยวกับการทำเสียงบรรยายภาพ ซึ่งต้องใช้เงินจากกองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ แต่บังเอิญว่าในช่วงเวลาที่ผ่านมา เงินที่ได้จากการประมูลทีวีดิจิตอลทั้งหมดถูกนำเข้ากองคลังเป็นของรัฐบาล ทำให้ขาดกลไกการสนับสนุนนี้ไป ไม่มีงบประมาณไปสนับสนุนการทำเสียงบรรยายภาพให้คนตาบอด ในอนาคตรายการที่มีเสียงบรรยายภาพต้องมีการลงทุนเพิ่มต่างหาก

ภาคีเครือข่ายด้านรายการโทรทัศน์ ควรมีกองทุนสื่อสร้างสรรค์และสื่อปลอดภัย ซึ่งกองทุนฯ นี้ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ประมาณ 500 ล้านบาทต่อปีทุกปี สถาบันการศึกษา สื่อสารมวลชน สมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) ซึ่งดูแลคนด้อยโอกาสควรมีกองทุนสำหรับเรื่องนี้ด้วยจริงๆ ภาคีเครือข่ายด้านรายการโทรทัศน์ควรร่วมมือกับทุกฝ่ายตั้งแต่ 1) สื่อมวลชน 2) ภาควิชาการหรือภาคองค์กร NGO ที่ทำเรื่องสิทธิคนพิการ 3) ตัวคนพิการเอง ซึ่งสามารถสะท้อนได้ดีว่าเขามีอุปสรรคอะไร และต้องการให้

นำเสนอแบบไหน 4) ฝ่ายเทคนิค (ฝ่ายผู้ผลิต) หรือฝ่าย Production ก็เท่ากับมือจักรมือและสถาบันการศึกษา ด้านวิชาการและ NGO 5) ภาคเอกชนที่สนใจเรื่องนี้ 6) มูลนิธิต่างๆ

กลุ่มที่ 6 ตัวแทนจากผู้พิการทางการเห็นทั้งแบบตาบอดและสายตาดำเนินร่าง

การสนับสนุนรายการ รูปแบบของการสนับสนุนรายการควรเป็นในรูปแบบของ CSR โดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนร่วมเป็นหลัก คือสนับสนุนการนำเสนอให้รายการที่ตัวเองสนับสนุนสามารถเข้าถึงคนพิการได้ทุกกลุ่ม แต่อยากให้ผู้สนับสนุนรายการกำหนดว่าอยากให้รายการนี้มีทั้งคำบรรยายภาพ มีทั้งภาษามือ เพื่อให้รายการที่ตัวเองสนับสนุนสามารถเข้าถึงกลุ่มคนพิการได้ทุกกลุ่ม

ภาคีเครือข่ายด้านโทรทัศน์ที่ควรมาทำงานร่วมกันคือ 1) ภาครัฐ ต้องให้ความสำคัญและต้องให้ความจริงจังมากกว่านี้ 2) นักวิชาชีพ (สื่อ) 3) นักวิชาการ 4) ภาคเอกชนหรือสปอนเซอร์ 5) ผู้รับสารต้องมีความรู้ ความใส่ใจ รู้จักใช้สิทธิของตัวเอง สมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย ชมรมต่างๆ ที่ดูแลคนพิการแต่ละประเภท

3.4 ปัญหาเกี่ยวกับการผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อผู้พิการทางการเห็น

ปัญหาเกี่ยวกับการผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อผู้พิการทางการเห็น มีประเด็นในการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบ และปัจจัยในการสนับสนุนรายการโทรทัศน์เพื่อผู้พิการทางการเห็น

ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview) กับผู้ให้ข้อมูลหลักทั้ง 6 กลุ่ม ประกอบด้วย ผู้บริหารองค์กรสถานีโทรทัศน์ฟรีทีวี นักวิชาชีพที่เชี่ยวชาญด้านการผลิตรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับผู้พิการทางการเห็น ผู้เชี่ยวชาญ/นักวิชาการด้านผู้พิการทางการเห็นที่มีความรู้หรือสนใจเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์ ผู้เชี่ยวชาญด้านผู้พิการทางการเห็น ตัวแทนภาครัฐที่เป็นผู้กำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับรายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น ตัวแทนจากผู้พิการทางการเห็นทั้งแบบตาบอดและสายตาดำเนินร่าง ดังนี้

ในภาพรวมปัญหาเกี่ยวกับการผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อผู้พิการทางการเห็น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความเห็นว่า เวลานี้มีเพียงสถานีโทรทัศน์ไม่กี่ช่องเท่านั้นที่ให้ความสำคัญกับผู้พิการทางการเห็น และมีการผลิตรายการที่มีเสียงบรรยายภาพ (AD.) สำรองไว้แล้ว เพียงแต่รอเวลาให้คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ประกาศใช้อย่างเป็นทางการอีกครั้งก็จะเริ่มนำมาออกอากาศ ที่ผ่านมามาสถานีโทรทัศน์หลายสถานีตกอยู่ในสถานการณ์ขาดทุน สถานะทางการเงินไม่คล่อง เนื่องจากเพิ่งผ่านการประมูลทีวีดิจิตอล และยังไม่ได้รับผลกำไรกลับคืนมา ประกอบกับในปีที่ผ่านมาเหตุการณ์บุคคลสำคัญของบ้านเมือง ทำให้ไม่สามารถทำการโฆษณาและจัดกิจกรรมพิเศษได้ นอกจากนี้ ยังมีปัญหาอีกหลายปัจจัย เช่น ขาดบุคลากรที่มีทักษะด้านการผลิตเสียงบรรยายภาพ (AD.) ขาดงบประมาณในการสนับสนุน

เพราะสถานีโทรทัศน์ส่วนใหญ่เป็นเชิงพาณิชย์จึงผลิตแต่รายการที่ต้องการเรียกความนิยมให้กับสถานี บางสถานีเป็นของภาครัฐแต่ต้องหางบประมาณมาสนับสนุนสถานีโทรทัศน์เอง รวมถึงขาดอุปกรณ์และเทคโนโลยีที่จะมารองรับการดำเนินงานด้านเสียงบรรยายภาพ

ผลการวิเคราะห์ ปัญหาเกี่ยวกับการผลิตรายการ โทรทัศน์เพื่อผู้พิการทางการเห็น โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview) กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลตามที่ได้ระบุไว้ข้างต้น โดยสรุปผลการสัมภาษณ์ได้พอสังเขป ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารองค์กรสถานีโทรทัศน์ฟรีทีวี

ปัญหาเกี่ยวกับการผลิตรายการ โทรทัศน์เพื่อผู้พิการทางการเห็นในปัจจุบันมีเพียงบางสถานีที่เริ่มให้ความสำคัญกับคนตาบอด และมีการผลิตรายการสำรองไว้แล้ว เมื่อไรที่คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ประกาศใช้ อย่างจริงจังก็เริ่มจะนำมาออกอากาศ แต่ปัญหาหลายอย่างที่สถานีโทรทัศน์พบก็คือ 1) ขาดบุคลากร 2) ขาดงบประมาณสนับสนุน เช่น สถานีโทรทัศน์ช่อง 5 เป็นสถานีของภาครัฐแต่ต้องหางบประมาณเอง ส่วนสถานีโทรทัศน์สาธารณะได้รับงบประมาณจากกองทุนและหน่วยงานอื่นๆ ช่อง 11 ได้รับงบประมาณจากภาครัฐแต่ไม่เพียงพอ 3) ขาดอุปกรณ์และเครื่องมือที่จะมารองรับการผลิตงานเหล่านี้ ส่วนสถานีโทรทัศน์ที่เป็นภาคธุรกิจจะเน้นผลิตรายการเพื่อกลุ่มคนตาดีโดยไม่ได้คำนึงถึงคนตาบอด เพราะมองเรื่องของเรตติ้งรายการมากกว่า เนื่องจากสถานีโทรทัศน์ภาคธุรกิจไม่ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น จึงต้องหางบประมาณเพื่อเลี้ยงตัวเอง สถานีโทรทัศน์ช่องไหนที่มีเรตติ้ง สูงเจ้าของธุรกิจก็อยากไปลงโฆษณากับสถานีโทรทัศน์ช่องนั้น ประกอบกับว่าทุกวันนี้สถานีโทรทัศน์จะมีรายได้เข้าสถานีแค่ช่วง 6 โมงเย็นถึง 4 ทุ่มครึ่ง ที่เหลือไม่มีรายได้ เพราะช่วงเวลานั้นเป็นช่วง prime time ดังนั้น ปัญหาสำคัญ คือหากต้องทำรายการให้คนพิการดูโดยเฉพาะก็เป็นเรื่องที่ลำบาก ซึ่งจำเป็นต้องมีผู้สนับสนุน จึงต้องเลือกทำรายการให้คนส่วนใหญ่ดู คนส่วนน้อยไม่ชอบดูไม่เป็นไร แต่ถ้ามองว่าการผลิตรายการเพื่อให้ผู้คนตาบอดเข้าถึงและได้รับประโยชน์จากรายการ และเป็นรายการที่ตรงกับความต้องการมากที่สุดก็จะเป็นประโยชน์สำหรับคนพิการมาก เพราะผู้ที่ได้รับประโยชน์จากรายการที่มีเสียงบรรยายภาพไม่ได้มีแค่คนตาบอดเท่านั้นแต่ยังมีกลุ่มผู้สูงอายุ หรือเด็กที่เริ่มหัดฟังที่ได้รับประโยชน์จากรายการเหล่านี้ด้วย

กลุ่มที่ 2 นักวิชาชีพที่เกี่ยวข้องชาวด้านการผลิตรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับผู้พิการทางการเห็น

ปัญหาเกี่ยวกับการผลิตรายการ โทรทัศน์เพื่อผู้พิการทางการเห็น ส่วนใหญ่อยู่ที่งบประมาณเพราะต้องใช้งบประมาณในการจ้างบุคลากรในการผลิตเสียงบรรยายภาพเพิ่ม ต้องซื้ออุปกรณ์การผลิตเพิ่ม ต้องส่งบุคลากรไปอบรมเพื่อเพิ่มทักษะการผลิตเสียงบรรยายภาพ และ

การผลิตรายการที่มีเสียงบรรยายภาพต้องใช้เวลามากในการเขียนสคริปต์ให้เป็นเสียงบรรยายภาพ (AD.) เนื่องจากรายการข่าวสารสารที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะเหล่านี้มีช่องไฟน้อย (Sound Gap) ไม่สามารถแทรกเสียงบรรยายภาพ (AD.) ได้ แต่รายการเหล่านี้คนตาบอดที่ติดตามมาตั้งแต่ต้นอาจจะสามารถเข้าใจและเชื่อมโยงเรื่องราวต่างๆ ได้เองโดยไม่ต้องอาศัยเสียงบรรยายภาพ (AD.) แต่อาจจะไม่สามารถเชื่อมโยงเรื่องราวได้ 100% ที่สำคัญคือเทคโนโลยีหรืออุปกรณ์ที่จะนำมาผลิตเสียงบรรยายภาพต้องป้อนเข้ากับอุปกรณ์ รวมถึงเทคโนโลยีที่จะให้คนตาบอดเข้าถึงได้ เช่น Set Top Box หรือ Program guide ที่มี Voice Over รวมถึงตัวของคนตาบอดเองต้องมีการรับรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีด้วยว่ารายการไหนมีเสียงบรรยายภาพ (AD.) ให้ดูได้บ้าง ถึงจะทำให้หมดปัญหาเกี่ยวกับการเข้าถึงรายการต่างๆ ได้โดยที่ไม่ต้องไปปรับปรุงหรือแก้ไขรายการอะไรให้ยุ่งยากแค่แทรกเสียงบรรยายภาพ (AD.) เข้าไปในไลน์เสียง แล้วให้เขาเปิดจากกล่อง Set Top Box ที่มีอักษรเบลล์ มีปุ่มเป็นตัวนูน หรือมีเสียงอธิบายมาออกจากรีโมทที่เชื่อมโยงเข้ากับโทรทัศน์ที่บ้าน คนตาบอดก็สามารถดูรายการของแต่ละสถานีได้แล้ว หรือไม่มีก็เชิญผู้ผลิตกล่อง Set Top Box มาสอนหรือแนะนำวิธีการใช้รีโมทให้คนตาบอดใช้เป็น เพราะหากมีเทคโนโลยีออกมาแต่คนตาบอดใช้ไม่เป็นก็ไม่มีประโยชน์ หรืออาจจะพัฒนาเป็นเทคโนโลยีอื่นที่สามารถเข้าถึงง่ายกว่า เช่น ใช้สมาร์ทโฟนที่มีอยู่แล้วพัฒนาให้มี Application ที่สามารถใช้เชื่อมโยงกับโทรทัศน์เหมือน App พรรณาก็ได้ ในอนาคตต้องดีขึ้นแน่นอน

กลุ่มที่ 3 ผู้เชี่ยวชาญ/นักวิชาการด้านผู้พิการทางการเห็นที่มีความรู้หรือสนใจเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์

ปัญหาเกี่ยวกับการผลิตรายการ โทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น คือเรื่องเทคโนโลยีเชิงโครงสร้างเกี่ยวกับการสร้างการรับรู้ การสร้างความเข้าใจในเรื่องของเสียงบรรยายภาพ เพราะหากต้องการให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการขับเคลื่อนเรื่องนี้ควรจะต้องเป็นกลุ่มผู้ประกอบการโดยตรง ซึ่งก็คือสถานีโทรทัศน์ อีกกลุ่มที่เกี่ยวข้องโดยตรงคือผู้รับสารที่เป็นคนตาบอด และอีกกลุ่มที่จะมาสนับสนุนเรื่ององค์ความรู้ก็คือนักวิชาการหรือสถาบันการศึกษา และผู้ที่มีส่วนสำคัญมากคือผู้ที่กำกับดูแลนโยบายโดยตรง แต่การที่จะผลิตเสียงบรรยายภาพได้ต้องมีความรู้ทั้งผู้ผลิตและผู้ใช้ การสร้างกลไกผู้ใช้ให้เข้มแข็งก็จะเป็นส่วนสำคัญในการผลักดันที่จะทำให้เกิดการสะท้อนถึงเรื่องจิตสำนึกของแต่ละสถานี แต่ตอนนี้กลไกบางอย่างไม่ได้ถูกผู้ใช้ (User) เข้ามามีส่วนร่วมมากอย่างเต็มที่ ทำให้มองว่าการขับเคลื่อนเป็นเรื่องลำบากอะไร ภาคเอกชนทุกฝ่ายที่มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรงก็ควรผลักดันเรื่องนี้เพราะมีประโยชน์กับทุกฝ่าย หรืออาจเกิดจากการที่ผู้กำกับดูแลนโยบายอย่างคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ต้องกลับมาทบทวนเรื่องกลไกที่ไม่ใช่เรื่องการประชาสัมพันธ์อย่างเดียว แต่ต้องสร้าง

ความรู้ลงไปให้กับทุกหน่วยที่ทำ ซึ่งไม่ใช่คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และ กิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ หน่วยงานเดียวแล้วแต่อาจต้องร่วมกันทุกภาคส่วน

นอกจากนั้น ปัญหาในการผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อให้ผู้พิการทางการเห็น สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ คือปัญหาในการดำเนินการผลิตรายการประเภทที่เป็นรายการ ข่าวสารสาระเพื่อประโยชน์สาธารณะตามที่คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติกำหนด ทำให้สถานีโทรทัศน์แต่ละช่องไม่สามารถผลิตรายการที่มีเสียงบรรยายภาพ ให้ออกมาสอดคล้องกับข้อกำหนดเหล่านี้ได้ เนื่องจากรายการข่าวสารสาระที่มี ประโยชน์ต่อสาธารณะมีช่องว่างทางเสียง (Sound Gap) น้อย ส่วนการทำรายการละคร หรือรายการ บันเทิงคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ก็ไม่นับให้ ประกอบกับการขาดแคลนบุคลากรที่มีทักษะความชำนาญในการผลิตเสียงบรรยายภาพ

กลุ่มที่ 4 ผู้เชี่ยวชาญด้านผู้พิการทางการเห็น

ปัญหาเกี่ยวกับการผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อผู้พิการทางการเห็นหลักๆ เลยก็คือผู้ผลิตหรือผู้ประกอบการที่ไม่ได้ออกแบบรายการตามหลักการออกแบบที่เป็นแบบสากล (Universal Design) ที่มีเสียงบรรยายภาพ (AD.) ให้ผู้พิการเข้าถึงได้ จึงยังมีความจำเป็นอยู่ แต่หากรายการทุกช่องมีเสียงมีภาพที่สมบูรณ์ไม่ขาดหายตั้งแต่เริ่มแรก ก็ไม่มีความจำเป็นต้อง สอดแทรกเสียงบรรยายภาพเข้าไป ดังนั้น พิธีกร หรือผู้ประกาศข่าวมีอาชีพมีส่วนสำคัญที่จะช่วย สื่อสารให้คนตาบอดสามารถเข้าใจรายละเอียดต่างๆ ของรายการได้ดีมากขึ้น ถ้าเข้าใจและตระหนัก ว่ายังมีผู้พิการกลุ่มอื่นฟังอยู่ แต่ที่ผ่านมามีปัญหาเรื่องการสื่อสารผิดพลาดบนสื่อทีวี ทำให้คนพิการ หมดสิทธิ์หลายอย่าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องคนพิการเกี่ยวกับการเข้าถึงข้อมูลที่ได้รับผลกระทบ มาก ผมคิดว่าต้องมีการสอนเรื่องเหล่านี้ในสาขาสื่อสารมวลชนหรือนิเทศศาสตร์ เรื่องหลักการของ Universal Design

นอกจากนี้ยังมีปัญหาเรื่องของฮาร์ดแวร์มากกว่าซอฟต์แวร์ ฮาร์ดแวร์ใน โทรทัศน์พัฒนาไปไกลแล้ว อย่างทีวีสมาร์ตโฟนที่สามารถใช้เคอร์เซอร์เลื่อนได้แต่คนตาบอด เข้าถึงสิ่งเหล่านี้ไม่ได้ในเรื่องการควบคุมโทรทัศน์ คนตาบอดจึงหันไปใช้เทคโนโลยีอื่นแทน ทุกวันนี้คนตาบอดทุกคนมีมือถือคนละ 1-2 เครื่อง ทุกคนรู้จัก 1414 เขาไม่ได้อ่านเสียงบรรยายภาพ (AD.) อย่างเดียว แต่สมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย พยายามผลักดันให้คนตาบอดเข้าถึงข้อมูล ข่าวสารได้ทุกวิธี สมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทยส่งเสริมให้คนตาบอดรู้จักใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อเป็นเครื่องอำนวยความสะดวกในการดำเนินชีวิต ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญจึงมีการอบรมการใช้ คอมพิวเตอร์ การใช้สมาร์ตโฟน มีการสร้างสังคมคนพิการขึ้นมาช่วยเหลือกัน มี Group Line ไว้ ติดต่อเพื่อแจ้งข้อมูลข่าวสารกัน

กลุ่มที่ 5 ตัวแทนภาครัฐที่เป็นผู้กำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับรายการโทรทัศน์ สำหรับผู้พิการทางการเห็น

ปัญหาเกี่ยวกับการผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น หลักๆ คือเรื่องเทคโนโลยี ระบบต่างๆ ผ่านอินเทอร์เน็ต การสร้างโครงข่ายที่มีคุณภาพเพียงพอที่จะรองรับ การเข้าถึง การกำหนดให้เครื่องรับมีคุณภาพเพียงพอที่จะรองรับระบบทีวี ปัจจุบันเราให้ ผู้ประกอบการเป็นผู้ดำเนินการเองเราไม่มีได้งบประมาณสนับสนุนให้ จึงต้องให้สถานีโทรทัศน์มีสถานะที่ มั่นคงพอสมควรก่อน เนื่องจากปัจจุบันสถานีมีปัญหาเรื่องการขาดทุน รายได้ไม่เข้าตามเป้า ประกอบกับปีที่ผ่านมาเป็นปีพิเศษ ทำให้เขาขาดรายได้จากการโฆษณาและกิจกรรมอื่นๆ การที่ คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ออกประกาศ ไปแล้วจะเป็นการเพิ่มภาระให้สถานีอีก จริงๆ คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ควรเป็นผู้ออกทุนสนับสนุนให้ แต่งบประมาณที่ได้จาก การประมูลทีวีดิจิตอลต้องส่งเข้ารัฐทำให้ไม่มีงบประมาณไปสนับสนุนให้สถานี ถ้าเขาจะขอเลื่อน เราก็ต้องอนุโลม ถ้าผู้ประกอบการไม่พร้อมก็ร้องขอมา นอกจากนี้ทางสถานียังขาดองค์ความรู้ ขาดเทคโนโลยี ขาด No How ไม่มีบุคลากร ไม่มีเงิน ปัญหาอื่นคือการเข้าถึงของคนตาบอดในเรื่อง กล้องดิจิตอลที่ไม่ได้รับอย่างทั่วถึง รีโมทคอนโทรลไม่เอื้ออำนวยต่อการใช้งาน ไม่มีปุ่มให้เขา กดได้ สร้างความลำบากให้เขา

กลุ่มที่ 6 ตัวแทนจากผู้พิการทางการเห็นทั้งแบบตาบอดและสายตาดูเลือนราง

ปัญหาเกี่ยวกับการผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น เริ่มตั้งแต่ เทคโนโลยีเลย ถ้าคนตาบอดไม่สามารถเข้าถึงเทคโนโลยีได้ก็ไม่สามารถรับชมรายการโทรทัศน์ได้ ปัจจุบันผู้พิการทางการเห็น ใช้โทรทัศน์กันน้อยลงแล้ว จริงๆ คนตาบอดควรจะใช้โทรทัศน์หรือ อุปกรณ์ทุกอย่างได้เท่าเทียมกับคนอื่นทั่วไป แต่เนื่องจากเทคโนโลยีบางอย่างไม่เอื้ออำนวย คนตาบอดจึงต้องหันไปใช้โทรศัพท์สมาร์ทโฟนแทน การที่เราสามารถดูโทรทัศน์ร่วมกับคนใน ครอบครัวได้จะเป็นเรื่องที่ดีมาก ไม่ใช่ให้คนตาบอดเล่นโทรศัพท์ คนตาบอดนั่งดูโทรทัศน์ ซึ่งทำให้เกิดการแบ่งแยกและกลายเป็นช่องว่างในครอบครัวไป บางครั้งไม่สามารถรู้ได้เลยว่าทีวีเปิดอยู่ หรือเปล่าเพราะไม่มีเสียงทำให้ไม่ได้ยิน นี่คือปัญหาและอุปสรรค โทรทัศน์ไม่สามารถต่อพ่วงกับ รีโมทคอนโทรลได้ เพราะรีโมทคอนโทรลไม่มีอักษรเบรลล์หรือไม่มีเสียง อันดับต่อมาคือมี เทคโนโลยีใหม่ๆ ที่คนตาบอดเข้าถึงได้แต่คนตาบอดไม่รู้เพราะไม่มีใครบอก ไม่ได้รับข้อมูล ข่าวสาร ประกอบผู้ผลิตรายการไม่ได้นึกถึงการเข้าถึงของผู้รับสารทุกกลุ่ม แต่นึกถึงผู้รับสารที่เป็น กลุ่มคนส่วนมาก สิ่งสำคัญคือผู้ผลิตหรือผู้ประกอบการต้องคำนึงถึงกลุ่มคนพิการกลุ่มอื่นๆ

ตามหลักสากล (Universal Design) ด้วยเพราะไม่ใช่มีแค่คนตาดีเท่านั้นที่ดูรายการโทรทัศน์ได้ แต่คนตาบอดก็ดูอยู่ด้วย

ผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มผู้บริหารองค์กรสถานีโทรทัศน์ นักวิชาชีพที่เชี่ยวชาญด้านการผลิตรายการโทรทัศน์ นักวิชาการด้านผู้พิการทางการเห็น ผู้เชี่ยวชาญด้านผู้พิการทางการเห็น และตัวแทนภาครัฐที่เป็นผู้กำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับรายการโทรทัศน์ สำหรับ ผู้พิการทางการเห็น พบว่าปัญหาส่วนใหญ่ที่ไม่สามารถผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อให้ผู้พิการทางการเห็นสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ เนื่องจาก 1) ขาดบุคลากรที่มีทักษะความชำนาญในการผลิตเสียงบรรยายภาพ (AD.) 2) ขาดงบประมาณสนับสนุนการผลิตเพราะเป็นเรื่องเฉพาะทางในการผลิตเสียงบรรยายภาพ (AD.) 3) ขาดเทคโนโลยีและอุปกรณ์สำหรับการผลิต 4) ไม่ทราบความต้องการของผู้พิการทางการเห็นว่าต้องการรายการประเภทใด หากผลิตรายการที่ไม่ตรงกับความต้องการของผู้พิการทางการเห็นอาจสิ้นเปลืองงบประมาณ ขาดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ประเด็นสำคัญคือผู้บริหารสถานีโทรทัศน์ ไม่สามารถผลิตรายการข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ ตามที่คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติกำหนดได้ เนื่องจากประเภทรายการข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะไม่มีช่องว่างเสียง (Sound Gap) ให้ฝังเสียงบรรยายภาพแทรกลงไปรายการได้

ส่วนที่ 4 วิธีการพัฒนารายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น

แนวทางการพัฒนารายการข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะเพื่อการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ของผู้พิการทางการเห็น โดยมีวัตถุประสงค์ข้อ 2 เพื่อศึกษาศาสนการณ์เกี่ยวกับรายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น มีวิธีดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 6 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารองค์กรสถานีโทรทัศน์ กลุ่มที่ 2 นักวิชาชีพที่เชี่ยวชาญด้านการผลิตรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับผู้พิการทางการเห็น กลุ่มที่ 3 ผู้เชี่ยวชาญ/นักวิชาการด้านผู้พิการทางการเห็นที่มีความรู้หรือสนใจเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์ กลุ่มที่ 4 ผู้เชี่ยวชาญด้านผู้พิการทางการเห็น กลุ่มที่ 5 ตัวแทนภาครัฐที่เป็นผู้กำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับรายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น กลุ่มที่ 6 ตัวแทนจากผู้พิการทางการเห็นทั้งแบบตาบอดและสายตาดูเลือนราง มีประเด็นในการศึกษา ดังนี้

- 4.1 ด้านการเข้าถึง
- 4.2 ด้านเทคโนโลยีที่ช่วยให้เข้าถึงได้
- 4.3 ด้านเครือข่าย/พันธมิตร

4.4 ด้านการมีส่วนร่วม

4.5 ด้านการดำเนินรายการ

4.6 ด้านการผลิตรายการ

ผลการวิเคราะห์ วิธีการพัฒนารายการ โทรทัศน์เพื่อผู้พิการทางการเห็น โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview) กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก สามารถสรุปผลการศึกษาวิธีการพัฒนารายการโทรทัศน์เพื่อผู้พิการทางการเห็น โดยสรุปได้พอสังเขป ดังนี้

4.1 ด้านการเข้าถึง

ผลการวิเคราะห์ จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ พบว่า ผู้พิการทางการเห็นสามารถเข้าถึงรายการโทรทัศน์ได้ด้วยเสียงบรรยายภาพ แต่ที่ผ่านมามีปัญหาหลัก 3 ข้อ ได้แก่ 1) ไม่มีรายการที่ผู้พิการทางการเห็นสามารถเข้าถึงได้ ทำให้ผู้ให้พิการทางการเห็นส่วนใหญ่ไม่รู้จักเสียงบรรยายภาพ โดยเฉพาะผู้พิการทางการเห็นในต่างจังหวัด 2) กล่องดิจิตอล (Set Top Box) ที่คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และการโทรคมนาคมแห่งชาติ แจกให้กับประชาชนยังได้รับไม่ครบทุกครัวเรือน แต่ถึงแม้จะได้รับกล่องดิจิตอล (Set Top Box) มา ผู้พิการทางการเห็นก็ไม่สามารถใช้ได้อยู่ดีเพราะไม่สามารถควบคุมรีโมทคอนโทรลได้ด้วยตนเอง เนื่องจากรีโมทคอนโทรลไม่มีเสียงบอกช่อง แต่หากทำ Application บนมือถือแล้วให้เชื่อมโยงกับเมนูต่างๆบนโทรทัศน์ ผู้ชมที่เป็นผู้พิการทางการเห็นก็จะสามารถควบคุมโทรทัศน์ผ่านมือถือที่ทุกคนมีอยู่แล้วได้ เพราะปกติผู้พิการทางการเห็นใช้โทรศัพท์มือถือในการดำเนินการหลากหลายอย่างอยู่แล้ว ทำให้ผู้พิการทางการเห็นเปลี่ยนไปใช้ช่องทางอื่นแทน 3) ผู้พิการทางการเห็นส่วนใหญ่เปลี่ยนพฤติกรรมไปดูรายการโทรทัศน์ผ่านช่องทางอื่นแทน เช่น ทีวีเส็ด คอมพิวเตอร์ สมาร์ทโฟน เพราะสมาร์ทโฟนมี Voice Over และยังมี App พรรณนาสำหรับดูหนังในโรงภาพยนตร์ มี 1414 ที่สามารถดูหนังได้ทั้งเรื่อง โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย แต่ต้องนำชมการ์ดมาลงทะเบียน และสมัครสมาชิกก่อน หรือซื้อชมการ์ดต่างหากของระบบเครือข่ายมือถืออื่นๆ

4.2 ด้านเทคโนโลยีที่ช่วยให้เข้าถึงได้

ผลการวิเคราะห์ จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ พบว่าเทคโนโลยีที่ช่วยให้ผู้พิการทางการเห็นสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากรายการโทรทัศน์ได้ คือ 1) รายการที่มีเสียงบรรยายภาพ ตามหลักเกณฑ์ของ Audio Description และ 2) การฟังเสียงบรรยายภาพแทรกลงไป ในรายการและบรรยายแบบลิ้นไหล โดยให้พิธีกร ผู้ประกาศ หรือผู้ดำเนินรายการ เป็นผู้บรรยายเนื้อหาหรือรายละเอียดที่จำเป็นต่อการเข้าถึงลงไปบนพด้นฉบับ วิธีการคือการฟังเสียงบรรยายภาพแทรกลงไปบนพด้นฉบับ หรือปรับบทใหม่ จนผู้ชมรายการคนอื่นไม่รู้สึกรู้สึกว่าเป็นเสียงบรรยายภาพที่บรรยายแบบลิ้นไหล เพื่อให้ผู้พิการทางการเห็นสามารถเข้าถึงได้ง่ายและสะดวกขึ้น แต่พิธีกร

ผู้ประกาศหรือผู้ดำเนินรายการต้องมีการปรับทักษะด้านการใช้ภาษา การใช้น้ำเสียง และปรับทัศนคติ โดยคำนึงถึงผู้รับชมที่เป็นกลุ่มคนพิการกลุ่มอื่นมากขึ้น นอกจากนี้ ควรผ่านการสอบเพื่อขอรับใบอนุญาตการเป็นผู้ประกาศฯ ให้กับพิธีกร ผู้ประกาศ หรือผู้ดำเนินรายการด้วย โดยใช้เกณฑ์เดียวกับหลักการผลิตเสียงบรรยายภาพ รวมถึงหลักการออกแบบที่คำนึงถึงการเข้าถึงของคนทุกกลุ่ม เพื่อลดปัญหาและอุปสรรคในการเข้าถึงของผู้พิการทางการเห็น ส่วนการรับชมรายการโทรทัศน์หรือภาพยนตร์ที่มีเสียงบรรยายภาพปกติ ควรให้ผู้พิการทางการเห็นแยกการรับชมออกทางช่องเสียงพิเศษ โดยการกดปุ่ม AD. จากรีโมทคอนโทรลผ่านกล่อง Set Top Box เพื่อไม่ให้เป็นการรบกวนคนตาปกติ หรืออาจให้ผู้พิการทางการเห็นใส่หูฟังขณะดูรายการร่วมกับผู้อื่น ซึ่งผู้อื่นจะไม่ได้ยินเสียงบรรยายภาพ แต่ขณะเดียวกันทุกคนก็สามารถรับชมรายการได้พร้อมกัน ได้รับความรู้ อารมณ์ร่วมกัน โดยใช้เทคโนโลยีดังกล่าวช่วยให้ผู้พิการทางการเห็นสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากรายการได้เท่าเทียมกับคนอื่นทั่วไป

4.3 ด้านเครือข่าย/พันธมิตร

ผลการวิเคราะห์ จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ พบว่า เครือข่ายและพันธมิตรที่มีส่วนสำคัญในการที่จะช่วยผลักดันให้เกิดรายการที่ผู้พิการทางการเห็นสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ ต้องประกอบด้วยภาคเครือข่ายที่สำคัญ ได้แก่ กลุ่มนักวิชาชีพที่ผลิตรายการ (สื่อมวลชน) ที่สนใจ กลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่มีความสำคัญ หากผู้ประกอบการ หรือสถานีโทรทัศน์ไม่ดำเนินการก็เป็นการยากที่จะทำให้กลุ่มอื่นตระหนักถึงความสำคัญหรือสนใจได้ นอกจากนั้นกลุ่มจิตอาสา เช่น ผู้สูงอายุที่ว่างงาน นักเรียน นักศึกษา บุคลากรในสถาบันการศึกษา องค์กรที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ ภาคีเครือข่ายด้านสถานีโทรทัศน์ ได้แก่ 1) ผู้ประกอบการ สถานีโทรทัศน์ ผู้ผลิตรายการ 2) คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ที่เป็นผู้กำกับดูแล โยบายให้สถานีโทรทัศน์ดำเนินการตามประกาศที่กำหนดด้วยความเข้มแข็งและยั่งยืน ให้ทุนสนับสนุนกับผู้ประกอบการในการผลิตรายการเพื่อให้ผู้พิการทางการเห็นสามารถเข้าถึงได้ 3) สถาบันการศึกษา หรือนักวิชาการที่สอนด้านนิเทศศาสตร์ เป็นผู้ถ่ายทอดองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับการผลิตเสียงบรรยายภาพให้กับผู้ที่สนใจ ผู้ประกอบการ ผู้ผลิตรายการ ตลอดจนให้คำปรึกษาแนะนำแก่สถานีโทรทัศน์ในการผลิตรายการเพื่อให้ผู้พิการทางการเห็นสามารถเข้าถึงได้ ผลิตบุคลากรด้านการผลิตเสียงบรรยายภาพ 4) สมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย และเครือข่ายองค์กรที่เกี่ยวข้องที่เป็นกลุ่มที่มีส่วนได้ส่วนเสียหลัก ต้องพยายามขับเคลื่อนให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเห็นความสำคัญของการผลิตรายการเพื่อให้ผู้พิการทางการเห็นเข้าถึงรายการของสถานีโทรทัศน์ และเข้ามามีส่วนร่วมกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อกระตุ้นให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกิดจิตสำนึกต่อความรับผิดชอบทางสังคม เพราะยังมีคนพิการกลุ่มอื่นๆ ที่ดูรายการโทรทัศน์ ไม่ใช่มิ

แต่คนตาปกติเท่านั้นที่ดู 5) กลุ่มจิตอาสา หรือภาคประชาสังคม ด้วยการเข้าร่วมผลิตรายการที่มีเสียงบรรยายภาพ หรืออ่านหนังสือเสียงให้ผู้พิการทางการเห็นเข้าถึงได้ เนื่องจากผู้พิการทางการเห็นไม่ได้รับสื่อด้านเดียวแต่รับสื่อทุกประเภทเหมือนคนอื่นทั่วไป

4.4 ด้านการมีส่วนร่วม

ผลการวิเคราะห์ จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ พบว่าการมีส่วนร่วมของผู้พิการทางการเห็นในการผลิตรายการเพื่อให้ผู้พิการทางเห็นสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ ส่วนใหญ่เห็นว่าควรให้ผู้พิการทางการเห็นเข้าไปมีส่วนร่วมในการเป็นผู้ประเมินรายการที่มีเสียงบรรยายภาพ เพราะการให้ผู้พิการทางการเห็นเข้าไปมีส่วนร่วมกับการผลิตจะทำให้เกิดประโยชน์มาก โดยเฉพาะในขั้นตอนของการ Edit โดยให้ผู้พิการทางการเห็นมีส่วนร่วมในการวิพากษ์วิจารณ์ ช่วยเสนอความคิดเห็น นอกจากนั้นยังมีความเห็นว่าควรให้ผู้พิการทางการเห็นเข้าไปเป็นพิธีกรร่วมกับผู้ประกาศข่าวหลักที่เป็นคนตาปกติ เพื่อให้ผู้ชมทั่วไปรับรู้ถึงภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กร มากกว่าที่จะให้ผู้พิการทางการเห็นเข้าไปมีส่วนร่วมในการผลิตรายการหรือผลิตเนื้อหาที่มีเสียงบรรยายภาพ เนื่องจากอาจเป็นภาระให้กับสถานีโทรทัศน์ หรือเข้าไปสร้างความลำบากให้กับผู้ผลิตรายการในกระบวนการผลิตมากกว่า

4.5 ด้านการดำเนินรายการ

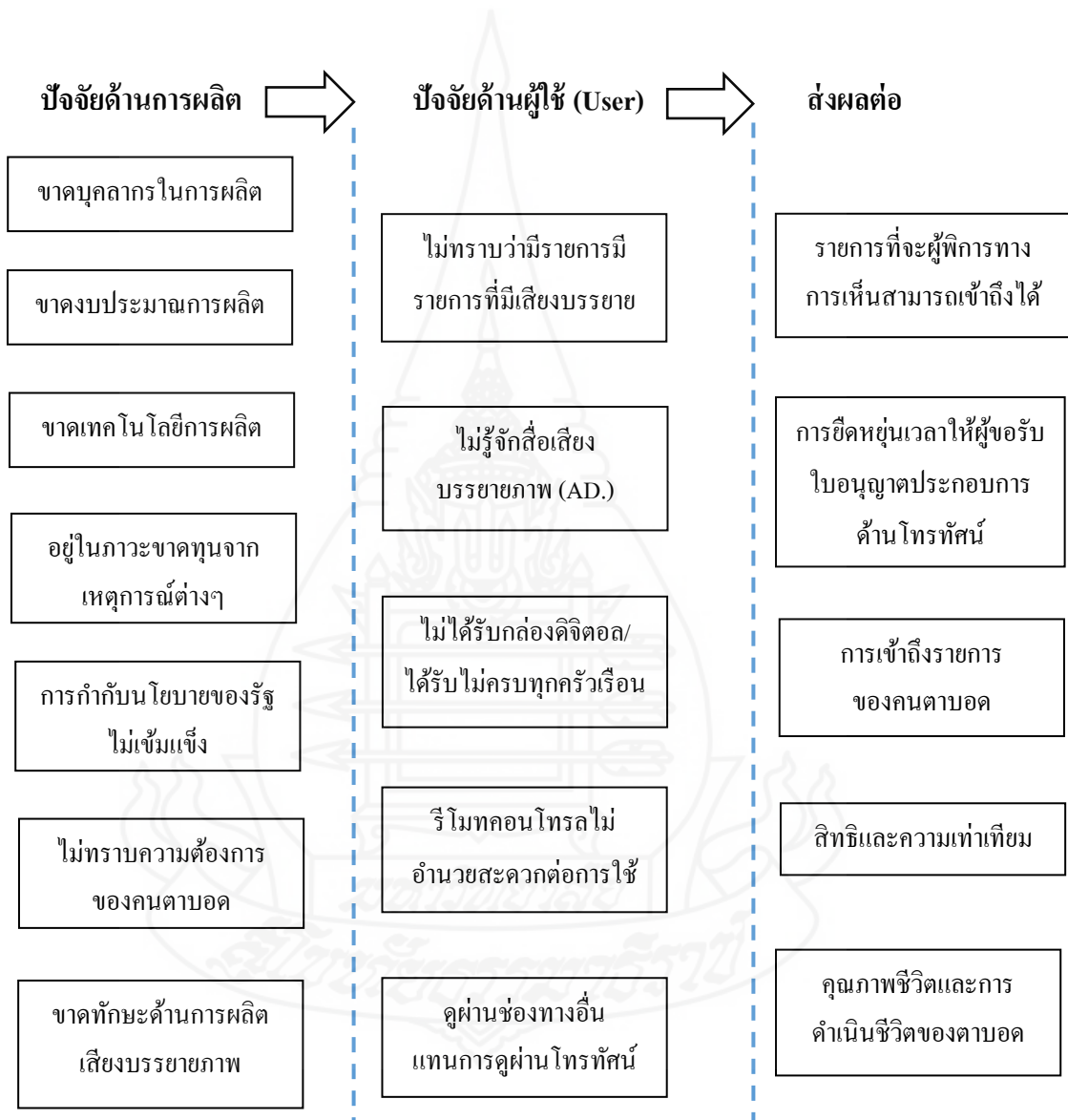
ผลการวิเคราะห์ จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ พบว่าการดำเนินรายการของสถานี โทรทัศน์เกี่ยวกับการนำเสนอรายการที่ทำให้ผู้พิการทางการเห็นสามารถเชื่อมโยงเรื่องราวในรายการได้ เนื่องจากผู้ประกาศข่าว หรือผู้ดำเนินรายการจะเป็นบุคคลที่มีส่วนสำคัญที่จะให้ผู้พิการทางการเห็นสามารถเข้าใจรายละเอียดด้านภาพที่จำเป็นต่อการรับรู้ และสามารถเชื่อมโยงเรื่องราวได้โดยไม่ทำให้คนตาปกติรู้สึกรำคาญ หรือเบื่อกจากการบรรยายภาพเพิ่มขึ้น เนื่องจากพิธีกรหรือผู้ประกาศควรทราบว่า การดำเนินรายการนั้นไม่ได้มีเฉพาะคนปกติเท่านั้นที่รับชมแต่ยังมีผู้พิการกลุ่มอื่นรับชมอยู่ด้วย โดยการปรับทัศนคติของผู้ดำเนินรายการ ปรับทักษะการใช้ภาษา ปรับทักษะการใช้คำเสียงให้ชัดเจน มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่จะสื่อสารไปยังผู้ชมด้วยการบรรยายแบบสั้นไหล ผู้ดำเนินรายการจะเป็นผู้ที่มีส่วนสำคัญในการช่วยให้ผู้พิการทางการเห็นเข้าใจรายละเอียดของเนื้อหาข่าว และเชื่อมโยงเรื่องราวต่างๆ ในรายการได้เป็นอย่างดี นอกจากนั้นพิธีกรผู้ประกาศ หรือผู้ดำเนิน รายการควรต้องผ่านการสอบใบอนุญาตการเป็นผู้ประกาศฯ ด้วยการดำเนินรายการด้วยวิธีการฟังเสียงบรรยายภาพแทรกลงไป ในรายการนอกจากจะช่วยให้ผู้พิการทางการเห็นสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากรายการได้แล้ว ยังช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนบุคลากร ประหยัดงบประมาณ ประหยัดการใช้เทคโนโลยีต่างๆ

4.6 ด้านการผลิตรายการ

ผลการวิเคราะห์ จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ พบว่า การผลิตรายการข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะเพื่อการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ของผู้พิการทางการเห็น มีปัจจัยหลายประการที่ทำให้ผู้ประกอบการสถานีโทรทัศน์ไม่สามารถให้บริการผลิตรายการเพื่อการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ของผู้พิการได้ตามประกาศของคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เนื่องจากปัญหาด้านการกำหนดสัดส่วนรายการที่เป็นประเภทข่าวสาร หรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ ตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการไว้ในเรื่องหลักเกณฑ์การจัดทำผังรายการสำหรับการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ นอกจากนี้ยังมีปัญหาอื่นที่เกี่ยวข้องอีกหลายปัจจัย ได้แก่

- 1) ขาดบุคลากรที่มีความชำนาญในการผลิตเสียงบรรยายภาพ
- 2) ขาดงบประมาณในการสนับสนุน
- 3) ขาดเทคโนโลยีที่ช่วยในการผลิตเพื่อให้คนตาบอดสามารถเข้าถึงได้
- 4) ปัญหาในการผลิตรายการประเภทข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ เนื่องจากมีช่องเสียง (Sound Gap) น้อย ไม่สามารถแทรกเสียงบรรยายภาพลงในรายการได้
- 5) ไม่ทราบความต้องการที่แท้จริงของผู้พิการทางการเห็นว่าต้องการรายการประเภทไหน หากทราบความต้องการที่แท้จริงจะสามารถผลิตรายการออกมาให้ตรงกับความต้องการได้ เนื่องจากคิดว่าหากผลิตรายการออกมาไม่ตรงกับความต้องการแล้วผู้พิการทางการเห็นไม่รับชมอาจเป็นการเสียเปล่า เพราะการผลิตรายการต่างๆ ต้องก่อให้เกิดประโยชน์และประสิทธิภาพสูงสุดต่อผู้พิการทางการเห็น
- 6) คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ มีประกาศเลื่อนการผลิตรายการที่มีเสียงบรรยายภาพออกไปอีกระยะหนึ่ง เพื่อให้สถานีโทรทัศน์มีความพร้อมสำหรับการผลิตรายการที่มีเสียงบรรยายภาพ
- 7) สถานีโทรทัศน์อยู่ในสถานะขาดทุนเนื่องจากเพิ่งผ่านช่วงการประมูลทีวีดิจิตอล และอยู่ในช่วงการสูญเสียบุคคลสำคัญของประเทศไปทำให้ขาดรายได้จากการโฆษณาและกิจกรรมพิเศษอื่นๆ ดังนั้น คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ควรมีมาตรการในการออกกฎหมายให้ครอบคลุมและสอดคล้องกับแนวทางในการปฏิบัติมากขึ้น ผู้บริหารสถานีโทรทัศน์ควรตระหนักและให้ความสำคัญต่อการดำเนินการตามกฎระเบียบและข้อบังคับตามประกาศของคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เพื่อให้สถานีผลิตรายการให้คนทุกกลุ่มรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้อย่างทั่วถึง รายการที่นำเสนอจึงควรเป็นรายการของคนทุกคนมากกว่าที่จะเป็นรายการเฉพาะสำหรับผู้พิการทางการเห็น เพราะต้องการให้เป็นรายการสำหรับคนทุกคน ซึ่งผู้พิการทางการเห็น หรือผู้พิการประเภทอื่นก็สามารถเข้าถึงได้เช่นเดียวกัน

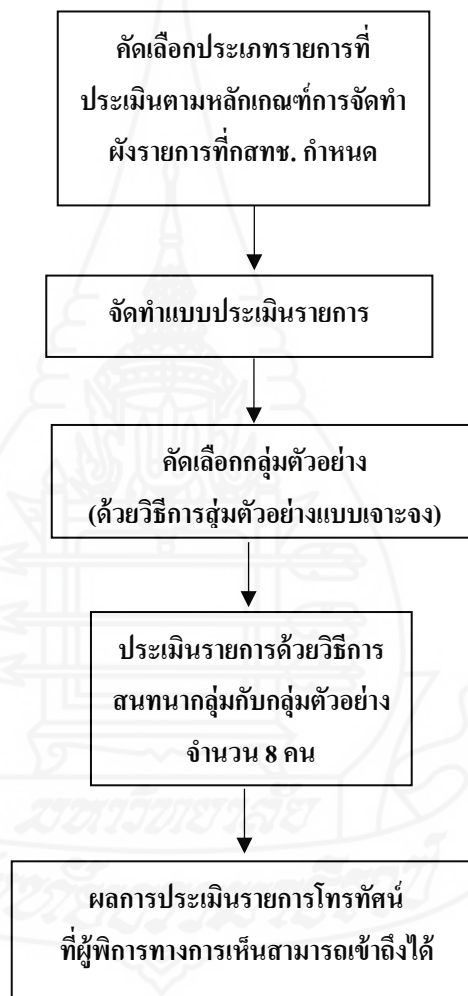
ผลการวิเคราะห์ พบว่า สถานการณ์รายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทาง การเห็น จากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้ง 6 กลุ่ม และการศึกษาวิธีการการพัฒนา รายการโทรทัศน์เพื่อการ เข้าถึงและใช้ประโยชน์ของผู้พิการทาง การเห็น สามารถสรุปปัจจัยที่มีผลต่อการผลิต รายการ ข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะเพื่อการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ของผู้พิการทาง การเห็น ดังภาพที่ 4.1ด้านล่างนี้

ภาพที่ 4.1 แสดงปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตรายการข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ

ที่มา: มนัสชนก สุรัชกุลวัฒนา, (2561).

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก และกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม พบว่า สถานการณ์รายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น พฤติกรรมการเปิดรับ การเข้าถึง ความต้องการ และการใช้ประโยชน์จากรายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น สามารถนำมาเป็นแนวทางการ ในการหาวิธีการพัฒนารายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น โดยนำผลจากการวิเคราะห์ทั้งสอง ส่วนมาสรุปเป็นแบบประเมินรายการ แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญด้านผู้พิการทางการเห็นเป็นผู้ประเมิน โดยมีขั้นตอนการประเมินผลรายการ ดังภาพที่ 4.2 ดังนี้

ภาพที่ 4.2 แสดงขั้นตอนการประเมินผลรายการข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ

ที่มา: มนัสชนก สุรัชกุลวัฒนา, (2561).

ตารางที่ 4.29 แบบประเมินรายการข่าวสารหรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ จำนวน 4 รายการ

		เรื่องเล่าหน้าหนึ่ง		เดิหน้าปฏิรูป		กระจกหกด้าน		ทุ่งแสงตะวัน	
ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	รายการข่าวสาร		รายการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการปกครองในระบอบประชาธิปไตย		รายการส่งเสริมการศึกษา จริยธรรม ศิลปะ วัฒนธรรม		รายการให้ความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมคุณภาพชีวิต และสิ่งแวดล้อม	
		การรับรู้	การเข้าถึง	การรับรู้	การเข้าถึง	การรับรู้	การเข้าถึง	การรับรู้	การเข้าถึง

ตารางที่ 4.30 แสดงตัวอย่างรายการข่าวสารหรือสารที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ ตามประกาศของคณะกรรมการการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม

รหัสรายการ	ประเภทรายการ	รายการที่นำมาปรับบทต้นฉบับ	วิธีการคัดเลือกรายการ
01	<p>รายการข่าวสาร ได้แก่ รายการที่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับเหตุการณ์ปัจจุบันหรือเหตุการณ์ที่เป็นข้อเท็จจริงที่เป็นประเด็นสาธารณะและเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ ซึ่งอาจอยู่ในรูปแบบรายการข่าว เล่าข่าว และวิเคราะห์ข่าว รายการสนทนาปัญหาเหตุการณ์ปัจจุบัน และรวมถึงเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่มีความคิดเห็นได้แย้งกันในสังคม ประเด็นทางการเมืองทั้งในระดับชาติและในระดับท้องถิ่น และประเด็นที่เกี่ยวข้องกับนโยบายสาธารณะ ซึ่งไม่รวมเนื้อหาที่เป็นเรื่องบันเทิง</p> <p>รายการข่าว ได้แก่ รายการที่นำเสนอเกี่ยวกับเหตุการณ์ปัจจุบัน โดยมุ่งให้เห็นองค์ประกอบในเชิงข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ในแง่ของใคร ทำอะไร หรือเกิดอะไรขึ้นที่ไหน เมื่อใด อย่างไร และผลกระทบของเหตุการณ์ดังกล่าว โดยอยู่บนพื้นฐานทางจริยธรรมด้านวารสารศาสตร์</p> <p>รายการเล่าข่าว ได้แก่ รายการที่นำเสนอข่าวมาเล่าให้ผู้รับชมหรือผู้รับฟังเข้าใจได้ง่ายขึ้น โดยยึดโยงกับข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ที่เป็นข่าว ซึ่งจะต้องปราศจากอคติหรือความคิดเห็นส่วนตัวของผู้ดำเนินรายการ ทั้งนี้ โดยให้อยู่บนพื้นฐานทางจริยธรรมด้านวารสารศาสตร์</p> <p>รายการวิเคราะห์ข่าว ได้แก่ รายการที่นำเสนอข่าวด้วยการเจาะลึกข้อมูล การตรวจสอบถึงที่มา องค์ประกอบของปัญหา หรือปรากฏการณ์ที่เป็นข่าวอย่างรอบด้านและลุ่มลึก เพื่อเป็นฐานสำหรับความเข้าใจและการอภิปรายอย่างมีเหตุผลในประเด็นข่าวดังกล่าว โดยให้อยู่บนพื้นฐานทางจริยธรรมด้านวารสารศาสตร์</p> <p>รายการสนทนาปัญหาเหตุการณ์ปัจจุบัน ได้แก่ รายการที่มีการนำเสนอข่าวหรือเหตุการณ์ปัจจุบันผ่านการสนทนาระหว่างผู้ดำเนินรายการและ ผู้ที่เป็นแขกรับเชิญในรายการ ซึ่งต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ประสบการณ์ หรือมีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับเหตุการณ์หรือปัญหาดังกล่าว ทั้งนี้ เพื่อวิเคราะห์ถึงประเด็นปัญหาและแสวงหาทางออก ที่เป็นไปได้ โดยให้อยู่บนพื้นฐานทางจริยธรรมด้านวารสารศาสตร์</p>	<p>เรื่องเล่าหน้าหนึ่ง</p> <p>ช่อง 3</p>	<p>เป็นรายการที่นำเสนอข่าวมาเล่าให้ผู้รับชมหรือผู้รับฟังเข้าใจได้ง่ายขึ้น โดยยึดโยงกับข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ที่เป็นข่าว ซึ่งจะต้องปราศจากอคติหรือความคิดเห็นส่วนตัวของผู้ดำเนินรายการ ทั้งนี้ โดยให้อยู่บนพื้นฐานทางจริยธรรมด้านวารสารศาสตร์</p>

ตารางที่ 4.30 (ต่อ)

รหัสรายการ	ประเภทรายการ	รายการที่นำมาปรับ บทต้นฉบับ	วิธีการคัดเลือกรายการ
02	รายการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ได้แก่ รายการที่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อสร้างและส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการปกครองและระบบสังคมที่ให้หลักประกันพื้นฐานสำหรับสิทธิเสรีภาพ โดยเฉพาะเสรีภาพในการแสดงออก สิทธิทางการเมือง สิทธิพลเมือง สิทธิมนุษยชน การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ทั้งที่ผ่านการเลือกตั้งและการเคลื่อนไหวของภาคประชาชน การกระจายอำนาจส่วนท้องถิ่น ธรรมนูญขององค์กรภาครัฐ และองค์กรอิสระ และการสร้างความเท่าเทียมในสังคม และประเด็นอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง	เดิหน้าปฏิรูป ช่อง 11	เป็นรายการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองและระบบสังคมที่ให้หลักประกันพื้นฐานสำหรับสิทธิเสรีภาพ โดยเฉพาะสิทธิพลเมือง สิทธิมนุษยชน การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน การสร้างความเท่าเทียมในสังคม และประเด็นอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
03	รายการส่งเสริมการศึกษา จริยธรรม ศิลปะ วัฒนธรรม ได้แก่ รายการที่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อส่งเสริมการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อส่งเสริมค่านิยม การประพฤติปฏิบัติที่ดีงามและสำนึกเกี่ยวกับความถูกต้องและคตินิยมบรรทัดฐานและมาตรฐานทางพฤติกรรมที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับของสังคม หรือเพื่อส่งเสริมการสร้างสรรค์ผลงานด้วยฝีมือและทักษะเฉพาะ ตลอดจนเพื่อส่งเสริมวิถีการดำเนินชีวิตและการแสดงออกผ่านภาษา ดนตรีวรรณกรรม จิตรกรรม ประติมากรรม การละครการแสดงพื้นบ้านและวัฒนธรรมนิยาม เป็นต้น	กระจก 6 ด้าน ช่อง 7 (เน้นด้านศิลปะ วัฒนธรรม)	เป็นรายการเพื่อส่งเสริมวิถีการดำเนินชีวิตและการแสดงออกผ่านภาษา ดนตรีวรรณกรรม จิตรกรรม ประติมากรรม การละครการแสดงพื้นบ้านและวัฒนธรรมนิยาม
04	รายการให้ความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม คุณภาพชีวิต และสิ่งแวดล้อม ได้แก่ รายการที่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการในการจัดสรรทรัพยากร การผลิต การจำหน่ายจ่ายแจก การบริโภค และการใช้สอยสิ่งต่างๆ ในสังคมทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับนานาชาติ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและกลุ่มคนในสังคม ความเปลี่ยนแปลงทางสังคม ในด้านต่างๆ การสร้างความพร้อมและเสริมศักยภาพให้คนในสังคม ทั้งในด้านสุขภาพอนามัย การศึกษา จิตใจ คุณธรรม การประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตในสังคมในทุกขั้นตอนของชีวิต การให้ความสำคัญและตระหนักถึงคุณค่าของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ อาทิ ป่าไม้ สัตว์ป่า อากาศ ดิน น้ำ แร่ธาตุ เป็นต้น	หุงแสดตะวัน ช่อง 3 (เน้นด้านอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม)	เป็นรายการให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและกลุ่มคนในสังคม ความเปลี่ยนแปลงทางสังคม ในด้านต่างๆ และตระหนักถึงคุณค่าของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ อาทิ ป่าไม้ สัตว์ป่า อากาศ ดิน น้ำ แร่ธาตุ

การประเมินรายการข่าวสารหรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะเพื่อการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ของผู้พิการทางการมองเห็น

ตารางที่ 4.31 แสดงตัวอย่างรายการข่าวสาร

Shot	Video	T/S	Audio	การฟังเสียงบรรยายภาพแทรกลงไปรายการ
รายการ เรื่องเล่าหน้าหนึ่ง (ปรับรูปแบบรายการใหม่)				
ตอน ขึ้นศาลแม่แอร์-จำคุกสิบ วาปี-ทางด่วนใต้ดินสายแรก				
วัน/เวลาออกอากาศ 10 ตุลาคม 2561 เวลา 05.30-06.00 น. (ออกอากาศทุกวันจันทร์-วันศุกร์)				
1	ภาพพิธีกร 3 คนนั่งเรียงหน้ากัน		ช่วงต้นของรายการ	ให้พิธีกร แนะนำตัวเองก่อนเข้าสู่รายการว่ามีใครบ้าง (บางรายการพูด แต่บางรายการไม่ได้พูด)
2	พิธีกรผู้หญิงพูดจบ ตัดเข้าสัมภาษณ์แหล่งข่าว แต่ไม่ระบุว่าชื่ออะไร		ช่วงระหว่างนำเสนอรายการ	ช่วงที่มีการสลับให้ไปฟังเสียงสัมภาษณ์แหล่งข่าว ให้พิธีกรช่วยแจ้งด้วยจะสัมภาษณ์ใคร ชื่ออะไร สั้นๆ จุกๆ เจียบไปแล้วให้ฟังเสียงสัมภาษณ์เลย เพราะบางคนเสียงคล้ายกันทำให้ไม่แน่ใจว่าใช้คนเดียวกับที่คิดหรือไม่ แต่ถ้าเป็นคนดังๆ ทุกคนก็อาจจะรู้จัก (เช่นรายการทูป โต๊ะข่าว ช่องอมรินทร์ พุดดี มีการบรรยายหมดทำให้เราเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น)
3			ช่วงท้ายของรายการ (พิธีกรมีส่วนสำคัญในการที่จะบรรยายให้คนตาบอดเข้าถึงได้มากขึ้น)	ให้พิธีกรบอกเบอร์ติดต่อ หรือวิธีการเข้าถึงไปเลย เช่น รับชมรายการสดได้ที่ Facebook แฟนเพจ Facebook: เรื่องเล่าหน้าหนึ่ง..... โทรเข้ารายการเพื่อคำถามได้ที่เบอร์.....

ตารางที่ 4.32 แสดงตัวอย่างรายการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

รายการ	เดินหน้า.....ปฏิรูป			
ตอน	ความหมายของบ้าน.....ในป่าเมือง			
วันที่ออกอากาศ	วันจันทร์ที่ 27 มีนาคม 2560 เวลา 21.00-22.00 น. (1 ชม.)			
Shot	Video	T/S	Audio	การเชื่อมโยงระหว่างเสียงบรรยายภาพ และการฟังเสียงบรรยายภาพแทรกลงไปรายการ
1	กราฟฟิกตัวอักษร มีตัวอักษรพื้นหลังสีเทา และมีตัวอักษรสีแดงเพื่อเน้น	00:00-0:23	F/I เพลงบรรเลง	ไตเติ้ลรายการ: ควรมีเสียงบรรยายว่าช่องอะไรรายการอะไร ผลิตโดยใคร ทำแทรกเข้าไปในจึงเกิดรายการเลย โดยใช้หลักเกณฑ์เดียวกับกับ AD.(เนียนๆ ไป) เพราะช่วงรายการเพลงยาวเกินไปทำให้หน้าเบื้อ น่าจะใส่รายละเอียดเข้าไปได้เยอะเพราะมีช่องเสียงเยอะมาก
2	กราฟฟิก โลโก้ “เดินหน้าปฏิรูป”	0:23-0:39	เพลงบรรเลง	
3	ป้ายกราฟฟิกสี่เหลี่ยม ตัวอักษร “ตอน ความหมายของบ้าน...ในป่าเมือง”	0:39-0:42	เพลงบรรเลง	
4	พิธีกร (1) กล่าวสวัสดิ.. มีป้ายชื่อ “ธนัญญา พิพิธรวณิชการ/ผู้ดำเนินรายการ”	0:42-0:56	F/D เพลงบรรเลง เสียงพิธีกร: สวัสดิ์คะ ต้อนรับคุณผู้ชมผู้รายการ เดินหน้าปฏิรูป รายการที่จะไปติดตามเรื่องราวที่อยู่ในความสนใจของประชาชน หากคำตอบอย่างรอบด้าน เพื่อนำไปสู่การปฏิรูปอย่างแท้จริงจะ	ผู้ดำเนินรายการ: สวัสดิ์คะ ดิฉันธนัญญา พิพิธรวณิชการ/ผู้ดำเนินรายการ ขอต้อนรับคุณผู้ชมผู้รายการ เดินหน้าปฏิรูป รายการที่จะไปติดตามเรื่องราวที่อยู่ในความสนใจของประชาชน หากคำตอบร่วมกันอย่างรอบด้าน เพื่อนำไปสู่การปฏิรูปอย่างแท้จริงจะ สำหรับวันนี้เสนอตอนความหมายบ้าน.....ในป่าเมือง

ตารางที่ 4.32 (ต่อ)

รายการ	เดินหน้า.....ปฏิรูป			
ตอน	ความหมายของบ้าน.....ในป่าเมือง			
วันที่ออกอากาศ	วันจันทร์ที่ 27 มีนาคม 2560 เวลา 21.00-22.00 น. (1 ชม.)			
Shot	Video	T/S	Audio	การเชื่อมโยงระหว่างเสียงบรรยายภาพ และการฟังเสียงบรรยายภาพแทรกลงไปรายการ
5	พิธีกร (1)	0:56-1:04	เช่นเคยนะคะ ในสัปดาห์นี้นะคะ พร้อมกับทีมงานก็มีเรื่องราวที่น่าสนใจมาฝากคุณผู้ชม เดี่ยวไปติดตามภาพรวมทั้งหมดของรายการกันก่อนเลยคะ	
6	โลโก้ “เดินหน้าปฏิรูป”	1:04-1:06	เพลงบรรเลง	
7	ภาพรวมรายการ (NEXT) แกร็บเชิญ	1:13-1:28	F/U เพลงบรรเลง แกร็บเชิญ (1) ในส่วนของกระทรวงความมั่นคง ของประเทศเรา เราก็ดูแลกลุ่มเป้าหมายไม่ว่าจะเป็นเด็ก สตรี คนพิการ ผู้สูงอายุและ คน ไรที่พึ่งในสิ่งสำคัญที่สุดผมมองว่าอนาคตคือว่า การทำอะไรให้คนเหล่านี้เข้าถึงบริการของรัฐ ให้เขารู้ว่ารัฐมีบริการอะไรบ้าง เฉพาะการทำให้คนเข้าถึงบริการรัฐก็จะได้รับบริการ	พิธีกร: ควรแนะนำว่ามีผู้เข้าร่วมรายการกี่คน มีใครบ้าง ในช่วงที่ให้แกร็บเชิญพูดประเด็นที่จะนำเข้าสู่เรื่องของตัวเองจะพูด ถ้าให้แกร็บเชิญทุกคนพูดประเด็นหลักของตัวเอง โดยตัดเข้าไปแกร็บเชิญทีละคน คนตาบอดหมดโอกาสเข้าใจเลยว่าใครเป็นใครบ้าง ทำให้ สบสนไปหมด

ตารางที่ 4.32 (ต่อ)

รายการ	เดินหน้า.....ปฏิรูป			
ตอน	ความหมายของบ้าน.....ในป่าเมือง			
วันที่ออกอากาศ	วันจันทร์ที่ 27 มีนาคม 2560 เวลา 21.00-22.00 น. (1 ชม.)			
Shot	Video	T/S	Audio	การเชื่อมโยงระหว่างเสียงบรรยายภาพ และการฟังเสียงบรรยายภาพแทรกลงไปรายการ
8	ภาพรวมรายการ (NEXT) แจกรับเชิญ	1:28-1:45	แจกรับเชิญ (2) ปัญหาที่ ถ้าดูแนวโน้มของสังคมอุตสาหกรรม ในทิศทางที่ประเทศไทย เรา จะก้าวต่อไป มีโอกาสอะไรบ้าง เดิมเราคนชนบทเยอะกว่าคนเมือง ปัจจุบันคนเมืองจะมากกว่าคนชนบท และในคนที่พ่ายแพ้ในวิถีชีวิตเมือง จะมาสู่ชีวิตคนไร่บ้าน	
9	ภาพรวมรายการ (NEXT) แจกรับเชิญ	1:46-2:02	แจกรับเชิญ (3) ท่านนายกท่านพูดบ่อยๆ นะคะคือทำอย่างไรให้ผู้หญิง แข็งแรง แล้วก็พร้อม ที่จะไปเป็นแม่ที่ดี เพื่อที่จะดูแลลูกต่อไปให้ได้ และก็ขณะเดียวกันนี้สามารถ เป็น คนที่ช่วยเหลือสังคมได้	

ตารางที่ 4.32 (ต่อ)

รายการ	เดินหน้า.....ปฏิรูป			
ตอน	ความหมายของบ้าน.....ในป่าเมือง			
วันที่ออกอากาศ	วันจันทร์ที่ 27 มีนาคม 2560 เวลา 21.00-22.00 น. (1 ชม.)			
Shot	Video	T/S	Audio	การเชื่อมโยงระหว่างเสียงบรรยายภาพ และการฟังเสียงบรรยายภาพแทรกลงไปรายการ
10	ภาพรวมรายการ (NEXT) แกรับเชิญ	2:03-2:23	แกรับเชิญ (4) นโยบายของรัฐบาลชุดนี้ว่าเรามีหน่วยงานของรัฐที่ไปช่วยกลุ่มนอกระบบ ไม่อยากเรียกแรงงานนอกระบบ ก็อะไรก็ได้ อาชีพอะไรก็ได้ ดูเหมือนมันไม่มีอะไรก็ได้ มาคุ้มครอง แต่ผมเชื่อว่าทุกอันต้องมีหน่วยงานมารับผิดชอบในคุ้มครอง ช่วยเหลือเขา	
11	ภาพรวมรายการ (NEXT) แกรับเชิญ	2:24-3:03	แกรับเชิญ (5) ตอนทำนา แต่ก่อนเราขายข้าวเปลือกก็ถูกกดราคา ถูกโกงตาชั่งก็มาสร้างโรงสีข้าว พระเจ้าอยู่หัวสอนให้สร้างแปรรูปเป็นข้าวสาร จากขายข้าวเปลือกก็ขายข้าวสาร แต่ตอนเราจะขายเป็นผลิตภัณฑ์ เรื่องบำรุงร่างกาย โลชั่นบำรุงผิว มันก็จะเพิ่มมูลค่า นี่คือวิธีการ ที่เราน้อมนำ	

ตารางที่ 4.32 (ต่อ)

รายการ	เดินหน้า.....ปฏิรูป			
ตอน	ความหมายของบ้าน.....ในป่าเมือง			
วันที่ออกอากาศ	วันจันทร์ที่ 27 มีนาคม 2560 เวลา 21.00-22.00 น. (1 ชม.)			
Shot	Video	T/S	Audio	การเชื่อมโยงระหว่างเสียงบรรยายภาพ และการฟังเสียง บรรยายภาพแทรกลงไปในการ
			<p>สิ่งที่พระเจ้าอยู่หัวท่านทรงสอนแล้วนำ ปฏิบัติให้เกิดผลจริง กับหลักเรื่องนี้ ถ้าผู้นำ รักใคร่สามัคคี ปรงคอง ความสามัคคีมัน จะเกิดในชุมชน โดยอัตโนมัติ และเราก็เอา ไอ้ตัวธนาการคนคินันมาช่วย</p>	
12	พิธีกร (1)	3:03-3:12	<p>ในรอบสัปดาห์ที่ผ่านมา นะคะ ต้องถือว่า ในบ้านเมืองของเรามีข่าวสารความ เคลื่อนไหวต่างๆ เกิดขึ้นมากมาย อย่าง ในช่วงแรกนี้ เราไปอัดสถานการณ์กัน ก่อนเลยคะ</p>	
13	กราฟฟิคขึ้นป้าย “THAI NEWS”	3:13-3:16	เพลงบรรเลง	ผู้ดำเนินรายการ: ช่วง “THAI NEWS”

ตารางที่ 4.32 (ต่อ)

รายการ	เดินหน้า.....ปฏิรูป			
ตอน	ความหมายของบ้าน.....ในป่าเมือง			
วันที่ออกอากาศ	วันจันทร์ที่ 27 มีนาคม 2560 เวลา 21.00-22.00 น. (1 ชม.)			
Shot	Video	T/S	Audio	การเชื่อมโยงระหว่างเสียงบรรยายภาพ และการฟังเสียงบรรยายภาพแทรกลงไปในการ
14	BG ภาพพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา แท็บกราฟฟิค “นายกรัฐมนตรีเน้นการใช้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมขับเคลื่อนไทยแลนด์ 4.0”	3:17-4:23	เพลงบรรเลง (บรรยาย) พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้กล่าวปาฐกถา ในการ ขับเคลื่อนไทยแลนด์ 4.0 ด้านการเกษตร อาหารและเทคโนโลยีชีวภาพ เน้นใช้ เทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อเพิ่มมูลค่า ผลผลิตทางการเกษตรซึ่งทางรัฐบาลพร้อม ให้การสนับสนุน ในทุกๆด้าน ทั้งนี้ นายกรัฐมนตรี ยังได้เยี่ยมชมนิทรรศการ ทางด้านการเกษตรอีกด้วย	

ตารางที่ 4.32 (ต่อ)

รายการ	เดินหน้า.....ปฏิรูป			
ตอน	ความหมายของบ้าน.....ในป่าเมือง			
วันที่ออกอากาศ	วันจันทร์ที่ 27 มีนาคม 2560 เวลา 21.00-22.00 น. (1 ชม.)			
Shot	Video	T/S	Audio	การเชื่อมโยงระหว่างเสียงบรรยายภาพ และการฟังเสียงบรรยายภาพแทรกลงไปในการ
			(นายกพูด) วันนี้ถ้าเราทำแบบเดิม ขาของแบบเดิมสินค้าเดิมๆ ไม่อะไรใหม่ที่เกิดออกมาเลย มันก็ขายสู้เขาไม่ได้หรือถ้าแม้ว่าจะมีเหมือนกันดีเหมือนกัน อร่อยเหมือนเขาแต่ไม่ได้ เพราะราคามันสูง เราต้องไปคิดว่าต้นทุนมันลดได้ไหม ลดอย่างไร เราไม่ได้คำนึงถ้าเรื่องนี้มาก่อน พยายามแล้วพยายามอีกหรือไม่พยายามผมก็ไม่รู้ วันนี้เราพยายามเต็มที่จะลดต้นทุนได้ อย่างไรก็ตาม รวมกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่รัฐบาลลงไปช่วยเป็นกลุ่มๆ หาเครื่องจักร เครื่องมือให้เขา ให้เขามาอบรมวิชาชีพ อบรมในศูนย์เกษตร พัฒนาการเกษตร ทำทุกอย่าง	

ตารางที่ 4.32 (ต่อ)

รายการ	เดินหน้า.....ปฏิรูป			
ตอน	ความหมายของบ้าน.....ในป่าเมือง			
วันที่ออกอากาศ	วันจันทร์ที่ 27 มีนาคม 2560 เวลา 21.00-22.00 น. (1 ชม.)			
Shot	Video	T/S	Audio	การเชื่อมโยงระหว่างเสียงบรรยายภาพ และการฟังเสียงบรรยายภาพแทรกลงไปในการ
15	BG ภาพพล.อ. ประวิตร วงษ์สุวรรณ แท็บกราฟฟิค “พล.อ. ประวิตร วงษ์สุวรรณ เผยเส้นทางปรองดองคืนหน้า”	4:24-4:42	เพลงบรรเลง (บรรยาย) พล.อ. ประวิตร วงษ์สุวรรณ รอง นายกรัฐมนตรี และ รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงกลาโหมเผยการปรองดองมี ความก้าวหน้าผู้ทรงคุณวุฒิเห็นด้วยการ ทำงาน โดยยึดประชาชนเป็นตัวตั้ง ย้ำ กรอบการปฏิรูปเสร็จภายในเดือนนี้	
16	กราฟฟิค โลโก้ “เดินหน้าปฏิรูป”	4:43-4:56	เพลงบรรเลง	
17	พิธีกร (1)	4:57-5:26	รัฐบาลภายใต้การนำของ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับเรื่อง ของการมุ่งสร้างชีวิตที่ดีกว่า ให้กับ ประชาชนในทุกๆระดับ โดยเฉพาะ การสร้างโอกาสเข้าถึงสวัสดิการของภาครัฐ กับกลุ่มคนที่ยังไร้ที่พึ่งและขาดโอกาส	

ตารางที่ 4.32 (ต่อ)

รายการ	เดินหน้า.....ปฏิรูป			
ตอน	ความหมายของบ้าน.....ในป่าเมือง			
วันที่ออกอากาศ	วันจันทร์ที่ 27 มีนาคม 2560 เวลา 21.00-22.00 น. (1 ชม.)			
Shot	Video	T/S	Audio	การเชื่อมโยงระหว่างเสียงบรรยายภาพ และการฟังเสียงบรรยายภาพแทรกลงไปในการ
			ที่ผ่านมานะคะเราอาจจะได้ยินเรื่องของ รณรงค์การให้ทานกฎวิถีลวิถีการขอทาน จนถึงการเดินหน้าแก้ไขปัญหา เพื่อสร้าง คุณภาพชีวิตที่ดีให้กับประชาชน เดี่ยวเรา ติดตามรายละเอียดในสัปดาห์ต่อๆ	
18	BG กราฟฟิคขึ้นป้าย “Scoop UpDate”	5:27-5:30	เพลงบรรเลง	
19	Insert ภาพเมือง ประชาชน รดตติด... กรม พัฒนาสังคมและสวัสดิการ	5:31-5:46	เพลงบรรเลง	ผู้ดำเนินรายการ: ที่กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ
20	พิธีกร (1)	5:47-6:10	คนผู้ชมคะ การลดการเหลื่อมล้ำในสังคม ถือเป็นการกิจที่ทางรัฐบาลให้ความสำคัญ อย่างยิ่งเลยคะ โดยเฉพาะในขณะที่เรากำลัง ก้าวเข้าสู่ยุคไทยแลนด์ 4.0 นี้ ปัญหาเล็กๆ น้อยๆ ต่างๆ ในสังคมเป็นสิ่งที่มองข้ามไป ไม่ได้เลยทีเดียวนะ และ เพื่อขยายในประเด็นนี้	

ตารางที่ 4.32 (ต่อ)

รายการ	เดินหน้า.....ปฏิรูป			
ตอน	ความหมายของบ้าน.....ในป่าเมือง			
วันที่ออกอากาศ	วันจันทร์ที่ 27 มีนาคม 2560 เวลา 21.00-22.00 น. (1 ชม.)			
Shot	Video	T/S	Audio	การเชื่อมโยงระหว่างเสียงบรรยายภาพ และการฟังเสียง บรรยายภาพแทรกลงไปในการ
			วันนี้เราอยู่กับท่านอธิบดีกรมพัฒนาสังคม และสวัสดิการ ท่านวุฒิพัฒน์ เลิศเชาวสิทธิ์ จะมาพูดคุยและขยายประเด็นกับเราท่าน อธิบดีอยู่กับเราแล้ว สวัสดิคะ	
21	พิธีกร แกรับเชิญ	6:11-6:20	(พิธีกร) ที่ผ่านมานะคะรัฐบาลได้แก้ไข ปัญหาอย่างจริงจังมากเลยโดยเฉพาะเรื่อง ของคนไร้ที่พึ่งคะ อยากให้ท่านช่วยเหลือถึง ภารกิจตรงนี้จะ	
22	กราฟฟิคป้ายชื่อขึ้น “วุฒิพัฒน์ เลิศเชาวสิทธิ์”	6:21-7:14	(แกรับเชิญ) กราบเรียนว่าขณะนี้ประเทศ ของเรามีพระราชบัญญัติคุ้มครองคนไร้ที่ พึ่ง ปี 2517 ซึ่งออกโดยประมาณ คสช. นายกรัฐมนตรีท่านพลเอกประยุทธ์ จันทร์ โอชา และในกฎหมายคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง เนี่ย วัตถุประสงค์คือเราต้องการที่จะให้คน	

ตารางที่ 4.32 (ต่อ)

รายการ	เดินหน้า.....ปฏิรูป			
ตอน	ความหมายของบ้าน.....ในป่าเมือง			
วันที่ออกอากาศ	วันจันทร์ที่ 27 มีนาคม 2560 เวลา 21.00-22.00 น. (1 ชม.)			
Shot	Video	T/S	Audio	การเชื่อมโยงระหว่างเสียงบรรยายภาพ และการฟังเสียงบรรยายภาพแทรกลงไปในการ
			ที่ไร่ที่ฟัง ผู้ประสภาวะยากลำบาก เข้าถึงบริการของรัฐ และที่สำคัญที่สุด ขณะนี้รัฐบาล ได้มอบหมายภารกิจนี้ให้กับกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ลงไปจัดระเบียบคนไร่ที่ฟังและคนขอทาน เพื่อไปบำบัดฟื้นฟู และแก้ไขปัญหาให้ตรงจุดที่เขาประสบนะครับ วันนี้เราก็เริ่มทำ ตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม เราจะใช้เวลา 1 เดือน นะครับ เพื่อลงไปจัดระเบียบในกรุงเทพมหานครนะครับและก็เมื่อครบ 1 เดือน และก็จะมีการถอดบทเรียนและรายงานปัญหาต่างๆให้ท่านรอง	

ตารางที่ 4.32 (ต่อ)

รายการ	เดินหน้า.....ปฏิรูป			
ตอน	ความหมายของบ้าน.....ในป่าเมือง			
วันที่ออกอากาศ	วันจันทร์ที่ 27 มีนาคม 2560 เวลา 21.00-22.00 น. (1 ชม.)			
Shot	Video	T/S	Audio	การเชื่อมโยงระหว่างเสียงบรรยายภาพ และการฟังเสียง บรรยายภาพแทรกลงไปรายการ
			<p>นายกรัฐมนตรีทราบครับ (พีธีกร) ค่ะ รองนายกรัฐมนตรีท่านไหน ดูแลรับผิดชอบคะ (แกลงรับเชิญ) ท่านพล.อ. ประวิตร วงษ์ สุวรรณ ท่านก็ได้มีบัญชาว่าในเรื่องนี้ต้องมี การบูรณาการร่วมกัน ส่วนราชการต่างๆ นะครับ โดยมอบให้กรมพัฒนาฯ คัดกรอง และก็มี ทางเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาลและ เทศกิจกรุงเทพมหานคร รวมทั้งมี NGO ภาคประชาชนร่วมกัน ในฝ่ายเดียวกันเราเอง เราก็มีทีมของกรมพัฒนาฯ ลงไป 50 เขต ในกรุงเทพมหานคร</p>	

ตารางที่ 4.32 (ต่อ)

รายการ	เดินหน้า.....ปฏิรูป			
ตอน	ความหมายของบ้าน.....ในป่าเมือง			
วันที่ออกอากาศ	วันจันทร์ที่ 27 มีนาคม 2560 เวลา 21.00-22.00 น. (1 ชม.)			
Shot	Video	T/S	Audio	การเชื่อมโยงระหว่างเสียงบรรยายภาพ และการฟังเสียง บรรยายภาพแทรกลงไปรายการ
23	Insert	7:43-8:06	(บรรยาย)(แขกรับเชิญ) ลงไปทุกวันและก็ ทุกคืน ลงไปร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจด้วย อยากเรียนว่าการคัดกรองคือกระบวนการที่ สำคัญ เมื่อเรารับคนเหล่านี้มาแล้ว การมันมี การคัดกรอง มีกระบวนการมันก็สังค งเคราะห์มันก็จิตวิทยา มีคุณหมอกจากกรม สุขภาพจิต เมื่อเขาเหล่านั้นเนี่ย นำมาคัด กรองเราก็จะพบปัญหาเขาคืออะไร ส่วน ใหญ่ที่เราพบ ปัญหาก็คือว่า	
24	แขกรับเชิญ	8:06-8:52	มีปัญหาทางจิต พิษสุราเรื้อรัง ไม่มีงานทำ ไม่มีบัตรประชาชน บางคนก็ป่วย บางคน ก็เป็นผู้สูงอายุ บางคนก็เป็นคนพิการด้วย แต่อย่างไรก็ตามกฎหมายคนไร้ที่พึ่งเมื่อเรา พบคนเหล่านี้ ก็จะส่งไปดำเนินการตามข้อ	

ตารางที่ 4.32 (ต่อ)

รายการ	เดินหน้า.....ปฏิรูป			
ตอน	ความหมายของบ้าน.....ในป่าเมือง			
วันที่ออกอากาศ	วันจันทร์ที่ 27 มีนาคม 2560 เวลา 21.00-22.00 น. (1 ชม.)			
Shot	Video	T/S	Audio	การเชื่อมโยงระหว่างเสียงบรรยายภาพ และการฟังเสียงบรรยายภาพแทรกลงไปนในรายการ
			<p>กฎหมายเช่น ถ้าเป็นคนสุขภาพจิต โรคจิต ก็ส่งให้กรมสุขภาพจิตรับไป ถ้าเป็นผู้สูงอายุก็รับไป ถ้าเป็นคนพิการก็รับไป แต่ส่วนที่เหลือ ก็จะอยู่กับผม ผมมีสถานคุ้มครองคน ไร้ที่พึ่งทั่วประเทศ 11 แห่ง เรื่องการบำบัดฟื้นฟูนะครับ อย่างไรก็ตาม ก็มีส่วนหนึ่งที่ เขามีญาติพี่น้องแล้วก็ต้องการกลับไปอยู่กับครอบครัว แล้วกระบวนการก็จะ</p>	
25	Insert	8:53-9:06	<p>(บรรยาย) มีนักสงเคราะห์ไปเยี่ยมบ้าน ไปค้นหาปัญหา เขาคืออะไรเขาต้องการงานทำไหม เขามีปัญหาครอบครัว หรือเขาต้องให้เราช่วยอะไร เรื่องของเงินทุน อะไรต่างๆ ฉะนั้นกระบวนการแก้ปัญหา มันมีความหลากหลายมาก</p>	

ตารางที่ 4.32 (ต่อ)

รายการ	เดินหน้า.....ปฏิรูป			
ตอน	ความหมายของบ้าน.....ในป่าเมือง			
วันที่ออกอากาศ	วันจันทร์ที่ 27 มีนาคม 2560 เวลา 21.00-22.00 น. (1 ชม.)			
Shot	Video	T/S	Audio	การเชื่อมโยงระหว่างเสียงบรรยายภาพ และการฟังเสียงบรรยายภาพแทรกลงไปในการ
26	พุดิพัฒน์ เลิศเชาวสิทธิ์	9:07-9:22	(แขกรับเชิญ) แต่สำคัญที่สุดคือ คนเหล่านี้ผมทราบเรียนว่าเขาชอบใช้ชีวิตอิสระ คนเหล่านี้ออกจากบ้านมานาน อย่างในกรุงเทพมหานคร ก็เป็นเมืองหลวงที่ทุกคนมุ่งจะมาหางานทำ มาแล้วบางคนก็ได้บ้าง ไม่ได้บ้าง บางคนก็มีอาชีพอยู่แล้ว	
27	Insert	9:23-9:42	(แขกรับเชิญ)(บรรยาย) เข้าไปทำงานพอเย็นก็ไม่รู้จะนอนที่ไหน ก็นอนทั่วๆ ไปเราเองเราได้รับความร่วมมือจากพี่น้องประชาชนอย่างมาก ว่าวันนี้เราเบอร์โทรศัพท์ 1300 ศูนย์ช่วยทางสังคมซึ่งเป็นเบอร์โทรศัพท์ที่โทรได้ 24 ชั่วโมง และพี่น้องประชาชนก็โทรมาบอกกับเราว่าเจอตรงนั้นตรงนี้	

ตารางที่ 4.32 (ต่อ)

รายการ	เดินหน้า.....ปฏิรูป			
ตอน	ความหมายของบ้าน.....ในป่าเมือง			
วันที่ออกอากาศ	วันจันทร์ที่ 27 มีนาคม 2560 เวลา 21.00-22.00 น. (1 ชม.)			
Shot	Video	T/S	Audio	การเชื่อมโยงระหว่างเสียงบรรยายภาพ และการฟังเสียง บรรยายภาพแทรกลงไปรายการ
28	พุดิพัฒน์ เดิศชาวสิทธิ์	9:43-9:57	(แขกรับเชิญ) เราก็จะมีทีมลงไป รวมถึง เจ้าหน้าที่ตำรวจด้วยนะครับ แล้วที่นี้ผมว่า ถ้าเกิดปัญหาคนไร้ที่พึ่งในกรุงเทพมหานคร ถ้าทุกคนช่วยกัน และแจ้งเรามาแล้วก็ช่วยกัน ปกป้องดูแลผมว่าภาพลักษณ์ของ กรุงเทพมหานคร น่าจะดียิ่งขึ้นครับ	
29	29	Insert	9:58-10:08	
30	พิธีกร,แขกรับเชิญ	10:08-10:22	(พิธีกร) ท่านคะ ดิฉันในฐานะคนไทยคน หนึ่งเชื่อว่านี่คือครั้งแรกเลยคะ ที่รัฐบาลได้ ลงมาทำงานอย่างจริงจังมีการบูรณาการหลาย กระทรวง มหาดไทย พัฒนาสังคมและความ มั่นคงของมนุษย์เข้ามาแก้ไขปัญหา ภาพรวม ตรงนี้ทำให้เกิดการทำงานยังไปบ้าง	

ตารางที่ 4.32 (ต่อ)

รายการ	เดินหน้า.....ปฏิรูป			
ตอน	ความหมายของบ้าน.....ในป่าเมือง			
วันที่ออกอากาศ	วันจันทร์ที่ 27 มีนาคม 2560 เวลา 21.00-22.00 น. (1 ชม.)			
Shot	Video	T/S	Audio	การเชื่อมโยงระหว่างเสียงบรรยายภาพ และการฟังเสียงบรรยายภาพแทรกลงไปในการ
31	พิธีกร,แขกรับเชิญ	10:23-10:56	(แขกรับเชิญ) วันว่าวันนี้จะเห็นได้ว่านโยบายรัฐบาลจะเห็นคำประชารัฐ คำว่าประชารัฐก็คือว่า ฟ้องประชาชนกับภาครัฐรวมกัน วันนี้เราได้รับความร่วมมือจากภาคเอกชนเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของ CMR เรื่องของ Social Enterprise จะเห็นได้ว่า วันนี้เราได้รับความกรุณาจากบริษัทเอกชนหลายบริษัท บริจาคเงินเราตั้งเป็น กองทุน เรียกว่ากองทุนบำบัดฟื้นฟูคนไร้ที่พึ่งและขอทาน มียอดเงินประมาณ 3 ล้านบาทบาท เงินเหล่านี้เอาไปทำอะไรครับ เราก็เอาไปทำในเรื่องของการฝึกในเรื่องของเศรษฐกิจพอเพียง	

ตารางที่ 4.32 (ต่อ)

รายการ	เดินหน้า.....ปฏิรูป			
ตอน	ความหมายของบ้าน.....ในป่าเมือง			
วันที่ออกอากาศ	วันจันทร์ที่ 27 มีนาคม 2560 เวลา 21.00-22.00 น. (1 ชม.)			
Shot	Video	T/S	Audio	การเชื่อมโยงระหว่างเสียงบรรยายภาพ และการฟังเสียง บรรยายภาพแทรกลงไปรายการ
32	Insert	10:57-11:29	เอาเงินเหล่านี้ไปเป็นค่าแรง ค่าใช้จ่ายให้กับ คนไร้ที่พึ่ง คนขอทานที่เขาปฏิบัติหน้าที่ อยู่ เรามีการต่อยอดไปโครงการบ้านน้อย ในนิคม คือการจัดสถานที่ให้เขา ให้เขาใช้ ชีวิตอย่างคนปกติทั่วไป มีงานทำ ใช้แนวเศรษฐกิจพอเพียงให้เกิดรายได้ ก็จะไม่กลับมาขอทาน ไม่กลับมาเป็นคนไร้ ที่พึ่ง เป็นคนปกติทั่วไป ก็คือ มีอาชีพ ประกอบอาชีพ มีชีวิตอิสระ มีบ้านอยู่ เรามีบ้านให้อยู่ ในขณะที่ทั่วประเทศเรามี 140 กว่าครอบครัว	

ตารางที่ 4.32 (ต่อ)

รายการ	เดินหน้า.....ปฏิรูป			
ตอน	ความหมายของบ้าน.....ในป่าเมือง			
วันที่ออกอากาศ	วันจันทร์ที่ 27 มีนาคม 2560 เวลา 21.00-22.00 น. (1 ชม.)			
Shot	Video	T/S	Audio	การเชื่อมโยงระหว่างเสียงบรรยายภาพ และการฟังเสียงบรรยายภาพแทรกลงไปในการ
33	พิธีกร,แขกรับเชิญ	11:30-11:52	(พิธีกร) นี่คือการแก้ปัญหาจากต้นน้ำไปจนถึงปลายน้ำ ซึ่งเชื่อคุณผู้เห็นด้วยกับดิฉันคะ ว่านี่เป็นครั้งแรก ที่เราเห็นทิศทางการแก้ปัญหา และเห็นการดำเนินการภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ยั่งยืนคะ คุณผู้ชมคะ และนอกจากนี้ อย่างที่ท่านอธิบดีได้พูดว่า “ขอทาน” และคำว่า “คนไร้ที่พึ่ง” มีหลายคำมากมายเลย อยากให้ท่านช่วยขยายความ และก็ ทำความเข้าใจกับสังคมคะ	

ตารางที่ 4.32 (ต่อ)

รายการ	เดินหน้า.....ปฏิรูป			
ตอน	ความหมายของบ้าน.....ในป่าเมือง			
วันที่ออกอากาศ	วันจันทร์ที่ 27 มีนาคม 2560 เวลา 21.00-22.00 น. (1 ชม.)			
Shot	Video	T/S	Audio	การเชื่อมโยงระหว่างเสียงบรรยายภาพ และการฟังเสียงบรรยายภาพแทรกลงไปในการ
34	พิธีกร,แขกรับเชิญ	11:53-13:11	(แขกรับเชิญ) ผมอยากทราบเรียนว่า ในพรบ. คู่มครองการขอทานก็คือคนที่ใช้ความเจ็บป่วยทางร่างกาย เพื่อแสดงความให้ที่น่อง และบริจาคเงินให้ นี่ถือเป็นการขอทาน แต่ว่าวันนี้กฎหมายบัญญัติเลยมาตรา 23 บอกว่า เราเรียกว่าผู้แสดงความสามารถในที่สาธารณะก็คือคนที่ร้องรำทำเพลง หรือแสดงกิจกรรมอะไรที่ให้ผู้คน เกิดความชื่นชมแล้วก็บริจาคให้ เพราะฉะนั้นเราเรียกว่า ผู้แสดงความสามารถในที่สาธารณะ เพื่อฉะนั้นในกฎหมายฉบับนี้ แยกแยะคนขอทาน กับผู้แสดงความสามารถในที่สาธารณะ จากกันโดยเด็ดขาด นั้นถามว่า คนขอทานผิด	

ตารางที่ 4.32 (ต่อ)

รายการ	เดินหน้า.....ปฏิรูป			
ตอน	ความหมายของบ้าน.....ในป่าเมือง			
วันที่ออกอากาศ	วันจันทร์ที่ 27 มีนาคม 2560 เวลา 21.00-22.00 น. (1 ชม.)			
Shot	Video	T/S	Audio	การเชื่อมโยงระหว่างเสียงบรรยายภาพ และการฟังเสียงบรรยายภาพแทรกลงไปในการ
			<p>กฎหมายใหม่ ในพรบ.นั้น คิดกฎหมาย มีโทษจำคุก 1 เดือน ปรับ 1 หมื่นบาท แต่ผู้แสดงความสามารถในที่สาธารณะก็ต้องมีการทดสอบมีการจดทะเบียนมีการรับรองว่าเขาคือผู้ที่มีความสามารถจริงๆ โดยขณะเราสามารถขอจดทะเบียนเป็นผู้แสดงความสามารถในที่สาธารณะ ได้ที่พัฒนาสังคมและความมั่นคงของจังหวัด ทุกจังหวัด มีคณะกรรมการเป็นผู้ทดสอบ หรือมีใบแสดงความสามารถให้คณะกรรมการดูก็จะออกบัตรให้ ฉะนั้นคนเหล่านี้เป็นคนที่จะสามารถ แสดงความสามารถในที่ต่างๆได้ โดยแต่ละท้องถิ่นจะกำหนดท้องถิ่นให้ว่าแสดงที่ไหน เวลาทำไรครับ</p>	

ตารางที่ 4.32 (ต่อ)

รายการ	เดินหน้า.....ปฏิรูป			
ตอน	ความหมายของบ้าน.....ในป่าเมือง			
วันที่ออกอากาศ	วันจันทร์ที่ 27 มีนาคม 2560 เวลา 21.00-22.00 น. (1 ชม.)			
Shot	Video	T/S	Audio	การเชื่อมโยงระหว่างเสียงบรรยายภาพ และการฟังเสียงบรรยายภาพแทรกลงไปรายการ
35	Insert	13:12-13:52	เพลงบรรเลง	ผู้ดำเนินรายการ: คนตาบอดกำลังแสดงความสามารถในที่สาธารณะ
36	พิธีกร, แกร็บเชิญ	13:53-14:35	(พิธีกร) ดิฉัน ถามท่านอธิบดีต่อถึงก้าวต่อไปบ้าง ในยุคไทยแลนด์ 4.0 แล้วทิศทางการพัฒนานับจากนี้จะเป็นอย่างไรบ้างคะ (แกร็บเชิญ) ผมอยากกราบเรียนว่าวันนี้เรายังมีคนด้อยโอกาสในประเทศเรามากมาย ความเหลื่อมล้ำเป็นเรื่องสำคัญนะครับ นโยบายรัฐบาลโดยกระทรวงการคลังก็มีการลงทะเบียนคนจน ในส่วนของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เราก็ดูแลกลุ่มเป้าหมายไม่ว่าจะ	

ตารางที่ 4.32 (ต่อ)

รายการ	เดินหน้า.....ปฏิรูป			
ตอน	ความหมายของบ้าน.....ในป่าเมือง			
วันที่ออกอากาศ	วันจันทร์ที่ 27 มีนาคม 2560 เวลา 21.00-22.00 น. (1 ชม.)			
Shot	Video	T/S	Audio	การเชื่อมโยงระหว่างเสียงบรรยายภาพ และการฟังเสียง บรรยายภาพแทรกลงไปในการ
			เป็นเด็กสตรีคนพิการผู้สูงอายุและก็คนไร้ที่ พึ่งนะครับ ในสิ่งสำคัญที่สุดผมมองว่าใน อนาคต การทำอะไรให้คนเหล่านี้เข้าถึง บริการของรัฐให้เขารู้ว่ารัฐมีบริการ อะไรบ้าง เพราะฉะนั้นการทำให้คนเข้าถึง บริการของรัฐเขาจะได้รับบริการ อย่างผม ยกตัวอย่างบ้านมิตรไมตรี บ้านมิตรไมตรี เป็น Concept ของกรมพัฒนาสังคม	
37	Insert	14:36-15:01	(บรรยาย) เราคือสถานีสวัสดิการในขณะนี้ เรามีที่ดินแดง มีที่รถไฟฟ้าหัวลำโพง มีที่ สถานีรถไฟบางซื่อ เป็นให้กับคนไร้ที่พึ่ง ให้ได้เข้าไปใช้บริการให้เรื่องของการ อาบน้ำ เปลี่ยนเสื้อผ้า ตัดผม โกนหนวด เปลี่ยนและพาไปหาหมอ หรือแจ้งความกับ	

ตารางที่ 4.32 (ต่อ)

รายการ	เดินหน้า.....ปฏิรูป				
ตอน	ความหมายของบ้าน.....ในป่าเมือง				
วันที่ออกอากาศ	วันจันทร์ที่ 27 มีนาคม 2560 เวลา 21.00-22.00 น. (1 ชม.)				
Shot	Video	T/S	Audio	การเชื่อมโยงระหว่างเสียงบรรยายภาพ และการฟังเสียง บรรยายภาพแทรกลงไปในการ	
38	พิธีกร,แขกรับเชิญ	15:02-15:42	เราว่าไม่มีงานทำเรามีเจ้าหน้าที่บริการ 24 ชั่วโมง เป็นที่พักอาศัยชั่วคราวให้กับเขา เป็นที่ฟังให้กับเขาได้ กรุงเทพมหานครก็มี บ้านอ้อมใจ ฉะนั้นจะเห็นได้ว่า เราพยายาม คิดบริการให้กับคนเหล่านี้ให้มากขึ้นเรามี โครงการจะเปิดในจังหวัดใหญ่ที่เชียงใหม่ พิษณุโลก อุบลราชธานี ที่ภูเก็ต นะครับ แล้วเราจะเปิดเพิ่ม แล้วเปิดเพิ่ม เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เพื่อที่สถานีสวัสดิการจะเป็นที่รองรับให้เขาเป็นที่ฟังได้ชั่วคราวว่า สามารถจะเข้ามาใช้บริการของเราได้ เขา ต้องการอะไรเราจะจัดทำให้เขาได้ นี่ก็เป็น สิ่งที่เราคิดว่าในอนาคต คนเหล่านี้จะได้มีที่ ฟังมากขึ้นแล้วก็สามารถใช้ชีวิตได้		

ตารางที่ 4.32 (ต่อ)

รายการ	เดินหน้า.....ปฏิรูป			
ตอน	ความหมายของบ้าน.....ในป่าเมือง			
วันที่ออกอากาศ	วันจันทร์ที่ 27 มีนาคม 2560 เวลา 21.00-22.00 น. (1 ชม.)			
Shot	Video	T/S	Audio	การเชื่อมโยงระหว่างเสียงบรรยายภาพ และการฟังเสียง บรรยายภาพแทรกลงไปในการ
			เหมือนคนทั่วไป และไม่กลับไปเป็นคนไว้ ที่ฟังเหมือนเดิมครับ	
39	พิธีกร	15:43-15:56	คะ แล้วประเทศจะขับเคลื่อนด้วย เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมแต่พื้นที่จิตใจที่ สำคัญของคนไทยถือเป็นหัวใจของการ ปฏิรูปอย่างแท้จริงคะ วันนี้ต้อง ขอขอบพระคุณ ท่านอธิบดีพัฒนาฯ มาก เลยที่มาร่วมพูดคุยกับเรา ขอขอบคุณคะ	
40	ภาพจับมือ “ก้าวไปด้วยกัน”	15:57-15:59	เพลงบรรเลง	
41	Insert (ซับไทเทิลเพลง)	16:00-16:44	เพลงบรรเลง	
42	กราฟฟิก โลโก้ “เดินหน้าปฏิรูป”	16:45-16:57	เพลงบรรเลง	

ตารางที่ 4.32 (ต่อ)

รายการ	เดินหน้า.....ปฏิรูป			
ตอน	ความหมายของบ้าน.....ในป่าเมือง			
วันที่ออกอากาศ	วันจันทร์ที่ 27 มีนาคม 2560 เวลา 21.00-22.00 น. (1 ชม.)			
Shot	Video	T/S	Audio	การเชื่อมโยงระหว่างเสียงบรรยายภาพ และการฟังเสียงบรรยายภาพแทรกลงไปรายการ
43	พิธีกร	16:58-17:18	ด้วยกลไกลปประชาธิปไตยที่เข้มแข็งตามนโยบายของรัฐบาลนะคะ เราจึงได้เห็นภาพการหยิบยื่นจากหลายๆ หน่วยงานเข้ามาระดมกัน เพื่อมันพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในสังคมให้ดีขึ้นคะ และหนึ่งในนั้นก็คือ หน่วยงาน สสส. ที่มีภารกิจสำคัญอย่างหนึ่งคือ การช่วยเหลือปัญหาผู้ไร้บ้านจะเป็นอย่างไรเราติดตามกันคะ	
44	กราฟฟิก ป้าย “Special Talk”	17:19-17:23	เพลงบรรเลง	ผู้ดำเนินรายการ: เข้าสู่ช่วง “Special Talk”
45	Insert	17:23-17:34	เพลงบรรเลง	ผู้ดำเนินรายการ: ผู้คนเดินควักไขว่ การจราจรบนท้องถนน วิธีชีวิตคนในเมือง

ตารางที่ 4.32 (ต่อ)

รายการ	เดินหน้า.....ปฏิรูป				
ตอน	ความหมายของบ้าน.....ในป่าเมือง				
วันที่ออกอากาศ	วันจันทร์ที่ 27 มีนาคม 2560 เวลา 21.00-22.00 น. (1 ชม.)				
Shot	Video	T/S	Audio	การเชื่อมโยงระหว่างเสียงบรรยายภาพ และการฟังเสียงบรรยายภาพแทรกลงไปในการ	
46	แขกรับเชิญ (ดร.สุปรีดา อุดุลยานนท์)	17:35-19:41	<p>สสส. เองก็หนุน ในสามด้านเลยนะครับ เรียกว่าด้านความรู้ เรายุบรวมกับสถาบันสังคม จุฬา ในการพัฒนา วิถีวิทยาในการ ตั้งแต่ ศึกษาเลยนะครับว่า มีคน ไร่บ้านอยู่เท่าไร ซึ่งกระบวนการเดิมทางวิถีวิทยาเดิมก็ยังไม่ชัดเจน ตอนนี้เราก็มีระบบชัดเจนขึ้นตอนนี้ก็มี ตัวเลขสำคัญๆ เอาไว้คงมีตัวเลขของทั้งประเทศต่อไปนะครับ และก็ศึกษา ไปถึง สาเหตุปัญหาเฉพาะเจาะจงเขา ตามด้วยการ ออกแบบการแก้ปัญหา นั้น อีกส่วนก็คือ เราเองก็ผลักดันด้านสังคมนะครับ เราสามารถ จะเข้าถึง คนกลุ่มนี้ซึ่งเข้าก็ไม่ง่ายนัก วิถี พื้นฐานที่ใช้กันก็คือเรียกศัพท์ของเราว่า การเดินกาแฟคือการเดินไปเยี่ยมนี้แหละ</p>	<p>ผู้ดำเนินรายการ: ดร.สุปรีดา อุดุลยานนท์ ผู้จัดการกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ หรือ สสส.</p>	

ตารางที่ 4.32 (ต่อ)

รายการ	เดินหน้า.....ปฏิรูป			
ตอน	ความหมายของบ้าน.....ในป่าเมือง			
วันที่ออกอากาศ	วันจันทร์ที่ 27 มีนาคม 2560 เวลา 21.00-22.00 น. (1 ชม.)			
Shot	Video	T/S	Audio	การเชื่อมโยงระหว่างเสียงบรรยายภาพ และการฟังเสียงบรรยายภาพแทรกลงไปในการ
			<p>ครับ ที่ที่เขาอยู่กันมากนะครับ แล้วก็อาจจะ มีกระตักน้ำ ซา กาแฟ ขนม ยา พื้นฐานใน การผูกมิตรพูดคุย ชักชวน โดยทำความเข้าใจ เข้าใจในปัญหาของเขา ในขณะที่เดียวกันก็ ชวนเขามารวมสร้างเครือข่ายรวมกลุ่มและ หาทางที่จะพัฒนาความจนตอกของเขาให้ กลับมามีที่ยืนในสังคม ส่วนหนึ่งเรามีการ ทดสอบเรื่องบ้านกิ่งวิถี พาร์คเวย์โฮม ที่ทำ ให้เขามีที่พำนัก แทนที่สาธารณะ มีที่อยู่ ชั่วคราวที่จะปักหลักและก็เกิดการรวมกลุ่มมี กระบวนการที่เราสร้างเครือข่ายที่เรียกว่า CHO (เวลา 19:05-19:08) ดึงให้เขา รวมกลุ่มเพื่อ คนกลุ่มนี้บ้างที่ก็ไปทำ ประโยชน์ในสังคมนะครับ เขาก็เกิดความ</p>	

ตารางที่ 4.32 (ต่อ)

รายการ	เดินหน้า.....ปฏิรูป			
ตอน	ความหมายของบ้าน.....ในป่าเมือง			
วันที่ออกอากาศ	วันจันทร์ที่ 27 มีนาคม 2560 เวลา 21.00-22.00 น. (1 ชม.)			
Shot	Video	T/S	Audio	การเชื่อมโยงระหว่างเสียงบรรยายภาพ และการฟังเสียงบรรยายภาพแทรกลงไปในการ
			ภาพภูมิใจในตนเอง เกิดการรวมกลุ่มเพื่อคุยกันเรื่องด้านนโยบายต่อไป เรื่องที่สามก็เชื่อมโยงกับนโยบายครับ กระทรวงที่เกี่ยวข้อง พอ.แรงงาน พอช. ต่างๆ ในการที่จะดูแลสวัสดิการพื้นฐานการพูดถึงให้เรามีบัตรประชาชน มีสิทธิ์พื้นฐานต่างๆ เราก็ทำร่วมกับภาครัฐ ราชการอื่นๆ ครับ ทั้งสามส่วนทำประสานสื่อเนื่องกันครับ	
47	Insert	19:42-19:56	เพลงบรรเลง	ผู้ดำเนินรายการ: วิถีชีวิตของผู้คนในเมืองที่มีความหลากหลาย
48	แขกรับเชิญ (ดร.สุปรีดา อุดุลยานนท์)	19:57-21:38	จริงๆ ต้องถือว่ามีสิ่งๆ ที่รวมกระทำในตอนนี้คือการบุกเบิกกันครับ งานกลุ่มนี้ที่ยังไม่เคยถูกศึกษาและจัดระบบมาก่อน ผมว่าสิ่งที่	

ตารางที่ 4.32 (ต่อ)

รายการ	เดินหน้า.....ปฏิรูป			
ตอน	ความหมายของบ้าน.....ในป่าเมือง			
วันที่ออกอากาศ	วันจันทร์ที่ 27 มีนาคม 2560 เวลา 21.00-22.00 น. (1 ชม.)			
Shot	Video	T/S	Audio	การเชื่อมโยงระหว่างเสียงบรรยายภาพ และการฟังเสียงบรรยายภาพแทรกลงไปรายการ
			<p>เราตอนนี้คือเราได้วิถีชีวิตที่จะสำรวจในการรู้ปัญหา ในการรู้วิถีชีวิตปัญหาในเมืองใหญ่และก็ได้ทดลองทำในสามเมืองใหญ่ปัจจุบันก็ในที่ กรุงเทพมหานคร ขอนแก่น เชียงใหม่ เป็นต้นนะครับ และเราก็คิดว่าปัญหานี้ถ้าคุณแนวโน้มของสังคมของอุตสาหกรรม ในทิศทางที่ประเทศไทยที่เราจะก้าวต่อไปมีโอกาสนะครับ เดิมเราคนชนบทเยอะกว่าเมือง ปัจจุบันคนเมืองกำลังจะมากกว่าคนชนบทแล้ว และในคนที่พ่ายแพ้ในวิถีชีวิตเมืองก็จะมาสู่คนไร้บ้าน แนวโน้มของสังคมไทยมีแนวโน้มว่ามันจะสูงขึ้น แต่กระบวนการที่กระทรวงที่</p>	

ตารางที่ 4.32 (ต่อ)

รายการ	เดินหน้า.....ปฏิรูป			
ตอน	ความหมายของบ้าน.....ในป่าเมือง			
วันที่ออกอากาศ	วันจันทร์ที่ 27 มีนาคม 2560 เวลา 21.00-22.00 น. (1 ชม.)			
Shot	Video	T/S	Audio	การเชื่อมโยงระหว่างเสียงบรรยายภาพ และการฟังเสียงบรรยายภาพแทรกลงไปรายการ
			<p>เกี่ยวข้องกับนครที่ สสส. มีส่วนรวม กำลัง เปลี่ยนการเพื่อเป็น Safety Net รองรับคน กลุ่มนี้ครับ ถ้าใครเคยไปประเทศ อุตสาหกรรม แม้แต่พัฒนาแล้วหลายประเทศ นครก็ จะเห็นปัญหาของคนไร้บ้าน หรือ Homeless เป็นปัญหาสำคัญเรื่อยๆ ของคน เมืองนครครับ อยากชวนคนไทยที่กำลังเป็น คนเมืองมากขึ้น ทุกวันนี้ใส่ใจกับปัญหานี้ ตั้งแต่ก่อนจะเกิดคน ไร้บ้านหน้าใหม่ การ ดูแลกระบวนการของสวัสดิการสังคม การจ้าง งานกับความสัมพันธ์ของครอบครัวเรื่อง อื่นๆ ที่จะทำให้ลดปัญหานี้ให้มากขึ้นนะ ครับ แต่ในกลุ่มคนที่ก้าวสู่ปัญหาจุดนี้คือ เป็นคนไร้บ้านในเมืองก็ควรมีกระบวนการ</p>	

ตารางที่ 4.32 (ต่อ)

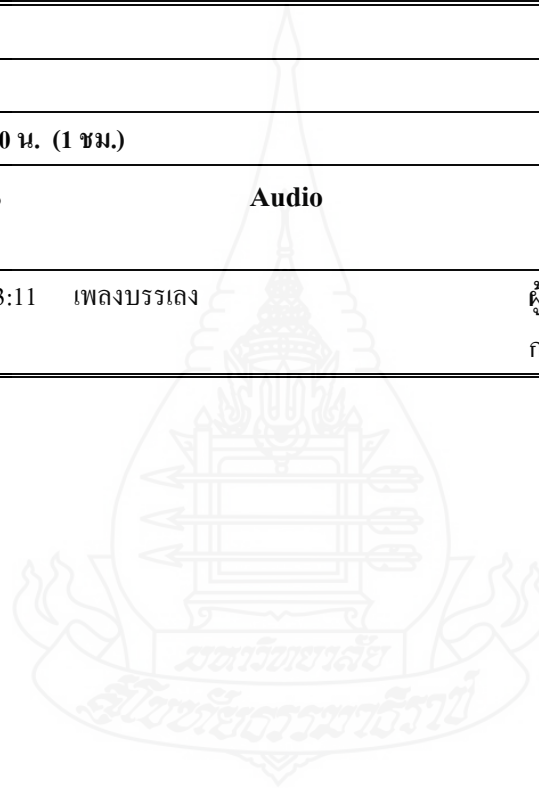
รายการ	เดินหน้า.....ปฏิรูป			
ตอน	ความหมายของบ้าน.....ในป่าเมือง			
วันที่ออกอากาศ	วันจันทร์ที่ 27 มีนาคม 2560 เวลา 21.00-22.00 น. (1 ชม.)			
Shot	Video	T/S	Audio	การเชื่อมโยงระหว่างเสียงบรรยายภาพ และการฟังเสียง บรรยายภาพแทรกลงไปรายการ
			รองรับเขียวยแล้วส่งเขากลับไปมีที่ขึ้นใน สังคมต่อไปครับ	
49	Insert	21:39-21:49	เพลงบรรเลง	ผู้ดำเนินรายการ: วิถีชีวิตของผู้คนในชนบทที่แตกต่างจากคนในเมือง
50	แขกรับเชิญ (ดร.สุปรีดา อุดุลยานนท์)	21:50-22:56	อยากจะชักชวนทุกคนนะครับ ที่ดูแลตนเอง และครอบครัว ไม่ให้มีสมาชิกของเราก้าว ไปสู่คนไร้บ้านนะครับ ซึ่งถ้าเราไปศึกษา ตอนนี้ที่เขาเป็นอยู่ก็จะรู้ว่า รากฐานมาจาก หลายๆ เรื่อง เรื่องหนึ่งที่ไม่เตรียมตัวเองใน วัยแรงงานประมาท เล่นเล่น หรือบางที่ต้อง ยอมรับว่าบางคนคือโอกาสจริงๆ ครับเขา ก้าวสู่ผู้ชกกลางคน โดยไม่มีหลักไม่มีฐานแล้ว ถึงจบที่การงานหายากขึ้นและไม่มีทางอื่น	แขกรับเชิญ (ดร.สุปรีดา อุดุลยานนท์)

ตารางที่ 4.32 (ต่อ)

รายการ	เดินหน้า.....ปฏิรูป			
ตอน	ความหมายของบ้าน.....ในป่าเมือง			
วันที่ออกอากาศ	วันจันทร์ที่ 27 มีนาคม 2560 เวลา 21.00-22.00 น. (1 ชม.)			
Shot	Video	T/S	Audio	การเชื่อมโยงระหว่างเสียงบรรยายภาพ และการฟังเสียงบรรยายภาพแทรกลงไปในการ
			<p>ต้องก้าวไปสู่ตรงนั้นซึ่งก็น่าเห็นใจนะครับ สังคมควรสร้างโอกาสให้กับคนทุกหมู่ ทุก เหล่า นะครับ โดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลังกับ นโยบายของรัฐที่จะดูแลให้เขามีสวัสดิการ มีงานเบื้องต้นที่เขาจะวางรากฐาน ตนเองได้ ช่วยกันสร้างสัมพันธภาพของ ครอบครัวที่ช่วยเหลือกัน อนาคตเราอาจจะ ไม่ชนบทค่อย ชิมซับปัญหาในอดีต นะครับส่วนนี้ต้องเพิ่มความเข้มแข็ง มาก ขึ้นนะครับ แล้วก็ต้องไม่ประมาทช่วงใน ต้นของชีวิต เพื่อจะได้แก้ปัญหาการเข้าสู่ คนไร้บ้านหน้าใหม่ๆ ครับ</p>	

ตารางที่ 4.32 (ต่อ)

รายการ	เดินหน้า.....ปฏิรูป			
ตอน	ความหมายของบ้าน.....ในป่าเมือง			
วันที่ออกอากาศ	วันจันทร์ที่ 27 มีนาคม 2560 เวลา 21.00-22.00 น. (1 ชม.)			
Shot	Video	T/S	Audio	การเชื่อมโยงระหว่างเสียงบรรยายภาพ และการฟังเสียง บรรยายภาพแทรกลงไปในการ
51	Insert	22:57-23:11	เพลงบรรเลง	ผู้ดำเนินรายการ: การประกอบอาชีพของคนในชนบท

ตารางที่ 4.33 แสดงตัวอย่างรายการส่งเสริมการศึกษา จริยธรรม ศิลปะ วัฒนธรรม

รายการ	ระจกหกด้าน			
ตอน	ห้องเรียนธรรมชาติ			
วันที่ออกอากาศ	วันพุธที่ 14 มีนาคม 2561 เวลา 15.45-16.00 น. (15 นาที)			
Shot	Video	T/S	Audio	การเชื่อมโยงระหว่างเสียงบรรยายภาพ และ การฟังเสียงบรรยายภาพแทรกลงไปรายการ
1	Intro เข้ารายการ กราฟิกพื้นหลังสีน้ำเงิน	00:00-00:35	F/I เพลงบรรเลง	ผู้บรรยาย : รายการระจกหกด้าน ดำเนินรายการ โดยสุชาติ มณีวงศ์ ตอน: ห้องเรียนธรรมชาติ
2	Insert	00:35-00:50	เสียงกริ่ง	ผู้บรรยาย: ในป่าใหญ่รายล้อมด้วยต้นไม้เขียวขจี
3	Insert “ห้องเรียนธรรมชาติ”	00:50-01:14	เพลงบรรเลง	
4	ภาพคุณนุ้ย	01:15-01:27	เพลงบรรเลงเบื้องหลัง (นุ้ย) สวัสดีจ้า หนูชื่อนุ้ย ที่นี่คือหมู่บ้านดง เย็น จังหวัดสุพรรณบุรีจ้า (บรรยาย) ที่นี่มีอะไรน่าสนใจแนะนำด้วย (นุ้ย) ได้จ้า งามตามหนูมาเลยจ้า	

ตารางที่ 4.33 (ต่อ)

รายการ	กระจัดหาด้าน			
ตอน	ห้องเรียนธรรมชาติ			
วันที่ออกอากาศ	วันพุธที่ 14 มีนาคม 2561 เวลา 15.45-16.00 น. (15 นาที)			
Shot	Video	T/S	Audio	การเชื่อมโยงระหว่างเสียงบรรยายภาพ และ การฟังเสียงบรรยายภาพแทรกลงไปในการ
5	Insert “ฐานแปลงผักเกษตรอินทรีย์”	01:28-01:48	เพลงบรรเลง (นุ้ย) ชุมชนที่นี้ของเราปลูกผักทุกอย่างกิน เอง รวมทั้งหมู่บ้านด้วยจ้า ผักของเราปลอด สารพิษ เพราะเราใส่ปุ๋ยธรรมชาติ อยากร เห็นไหมจ๊ะ หนูจะพาไปดูจ้า	
6	Insert “ปุ๋ยไส้เดือน”	01:48-01:57	F/I เพลงบรรเลง (สายัณต์ จุ้ยบ้านกุ่มิ) เมื่อก่อนใช้ปุ๋ยเคมี ทำ ให้ดินเสียและใช้เพิ่มอยู่	ผู้บรรยาย: ไส้เดือนในดิน ปุ๋ยธรรมชาติ
7	Insert “ปุ๋ยไส้เดือน”	01:57-02:15	(เพลงบรรเลง) ก็เลยเปลี่ยนมาใช้ ปุ๋ยไส้เดือนคะ การทำปุ๋ย ไส้เดือนเราก็ใช้กลิ่นวัวนมที่ไม่ล้างคอกด้วย โซดาไฟ ตากแห้งแล้ว	

ตารางที่ 4.33 (ต่อ)

รายการ	กระจกหกด้าน			
ตอน	ห้องเรียนธรรมชาติ			
วันที่ออกอากาศ	วันพุธที่ 14 มีนาคม 2561 เวลา 15.45-16.00 น. (15 นาที)			
Shot	Video	T/S	Audio	การเชื่อมโยงระหว่างเสียงบรรยายภาพ และ การฟังเสียงบรรยายภาพแทรกลงไปในการ
8	(สายัณต์ จู้บ้านภูมิ) นำดูบู้ยแข่งน้ำ	02:16-02:23	(เพลงบรรเลง) ก็เอามาแข่งน้ำไว้สามคืนเอาขึ้นมาอีกหนึ่ง คืน	
9	(สายัณต์ จู้บ้านภูมิ) ใส่ใส่เคื่อน	02:24-02:46	(เพลงบรรเลง) แล้วก็มาใส่กระลามังเนี่ยคะ แล้วก็ใส่ ใส่เคื่อน รคน้ำตอนเข้าอีกสามเข้ารคน้ำครั้ง แรกเราก็ลองไว้ใช้ได้ แต่อีกสองครั้งเรา ปล่อยไป อีกอาทิตย์หนึ่ง เราก็กวาดบู้ยได้ แล้วคะ	
10	กวาดบู้ย	02:47-02:48	(เพลงบรรเลง)	
11	น้ำหมักบู้ยและบู้ย	02:49-02:55	(เพลงบรรเลง) Fade Out	ผู้บรรยาย: บู้ยและน้ำหมักบู้ย
12	Insert ผัก	02:56-03:05	(เพลงบรรเลง)	ผู้บรรยาย: ผักปลอดสารพิษ

ตารางที่ 4.33 (ต่อ)

รายการ	กระจกหกด้าน			
ตอน	ห้องเรียนธรรมชาติ			
วันที่ออกอากาศ	วันพุธที่ 14 มีนาคม 2561 เวลา 15.45-16.00 น. (15 นาที)			
Shot	Video	T/S	Audio	การเชื่อมโยงระหว่างเสียงบรรยายภาพ และ การฟังเสียงบรรยายภาพแทรกลงไปในการ
13	แวน สว่างแจ้ง	03:06-03:49	<p>เมื่อก่อนเราก็ทำเกษตรนี้แหละจ๊ะ แต่เราทำเป็นเกษตร เคมี่ ทำให้ส่งผลกับสุขภาพของคนในหมู่บ้าน จริงๆแล้วพ่อแม่ไม่เคยใช้สารเคมี แต่เขาก็อยู่กัน ได้ พืชผักก็กินแบบปลอดภัย ก็เลยคิดว่าน่าจะแบบเดิมๆที่พ่อแม่เคยทำมา แต่พอเราเปลี่ยนมาเป็นเกษตรอินทรีย์ ก็ทำให้ทุกคนลดต้นทุน เราก็จะกินของที่เรารู้สึกกินเองส่วนหนึ่งเราก็จำหน่ายให้คน ใกล้เคียง</p> <p>(เพลงบรรเลง) Fade Out</p>	<p>ผู้บรรยาย: คุณแวน สว่างแจ้ง ประธานกลุ่มวิสาหกิจเกษตรดงเย็น</p>
14	Intro เข้ารายการ "กระจกหกด้าน"	03:50-03:52	(เพลงบรรเลง)	
15	Insert ภูเขา-ใจ"ไก่อ"	03:53-04:15	Fade in (เพลงบรรเลง)	<p>ผู้บรรยาย: ท้องฟ้ายามเช้า พระกำลัง บินขบถ แม่ค้าขายของในตลาดเช้า</p>
16	Insert แม่ไก่อารมณ์ดี	04:16-04:18	(เพลงบรรเลง)	

ตารางที่ 4.33 (ต่อ)

รายการ	กระจัดหาด้าน			
ตอน	ห้องเรียนธรรมชาติ			
วันที่ออกอากาศ	วันพุธที่ 14 มีนาคม 2561 เวลา 15.45-16.00 น. (15 นาที)			
Shot	Video	T/S	Audio	การเชื่อมโยงระหว่างเสียงบรรยายภาพ และ การฟังเสียงบรรยายภาพแทรกลงไปในการ
17	Insert แม่ไก่อารมณ์ดี	04:19-04:22	(เพลงบรรเลง) (บรรยาย) โอ้โห่ ไก่อ้วนจัง	
18	Insert ไก่	04:23-04:31	(บรรยาย) ไก่ที่นี้เป็นไก่อารมณ์ดีใจของมันหอมอร่อยมัน เอาไว้หนูจะทำให้กินนะจะ	
19	Insert ไก่	04:32-04:39	(บรรยาย) เมื่อก่อนเลี้ยงไก่ชน นำเอาใจมา กินกันได้แต่ตอนนี้พันธุ์ไก่ชน ไม่มีแล้ว น้อยมาก	
20	แวนสว่างแจ้ง	04:40-04:44	เราก็เลยนำไก่ไข่ ที่เป็นพันธุ์โร้ดแดง (โร้ดไฮแลนด์เรด) มาเลี้ยง	
21	Insert ไก่	04:45-05:33	(บรรยาย) เพราะว่าเราไม่กักบริเวณเราจะมี เนื้อหาที่กว้างๆ ให้เขาได้เดินได้วิ่ง แล้วบางวันเราก็จะเปิดเพลงให้เขาฟัง เราก็ฝึกเขา ตั้งแต่เล็กๆ ตั้งแต่เขาอายุ 4 วัน หรืออาทิตย์หนึ่ง ฝึกเขากินพวกรำปลาย หยวกกล้วย แล้วก็ฝึกวอเตอร์เคส ฝึกทั่วไป ปรากฏว่า	

ตารางที่ 4.33 (ต่อ)

รายการ	กระจกหกด้าน			
ตอน	ห้องเรียนธรรมชาติ			
วันที่ออกอากาศ	วันพุธที่ 14 มีนาคม 2561 เวลา 15.45-16.00 น. (15 นาที)			
Shot	Video	T/S	Audio	การเชื่อมโยงระหว่างเสียงบรรยายภาพ และ การฟังเสียงบรรยายภาพแทรกลงไปในการ
			พอเขากินแล้วเขาสามารถออกไข่มาแล้วรส ไข่ไก่เหมือนดั้งเดิมจริงๆ จะมีสีเหลืองแล้ว ก็ไม่กลิ่นคาว	
22	Insert นาข้าว (ลงแขกเกี่ยวข้าว)	05:33-06:00	(เพลงบรรเลง)	
23	Insert นาข้าว (ลงแขกเกี่ยวข้าว)	06:01-06:22	(บรรยาย) ชาวบ้านที่นี่ยังทำนาแบบโบราณ ถึงคราว เกี่ยวข้าว เขาก็ลงแรงช่วยกันจ้า	
24	Insert คัดข้าวด้วยมือ	06:23-06:39	(บรรยาย) เมื่อ 20-30 ปีก่อนเราจะตำข้าวไว้ กินกันเอง วิธีคัด เราก็จะคัดด้วยมือ เราก็เอา วิธีเดิมๆ มาใช้กันคือเรามาคัดข้าวที่สีแล้ว เพื่อเอาเมล็ดเสียออก	
25	Insert คัดข้าวด้วยมือ	06:40-07:01	(เพลงบรรเลง)	ผู้บรรยาย: ชาวบ้านกำลังร่อนข้าวใน กระด้งและเลือกเมล็ดข้าวที่เต็มเม็ด

ตารางที่ 4.33 (ต่อ)

รายการ	กระจกหนด้าน			
ตอน	ห้องเรียนธรรมชาติ			
วันที่ออกอากาศ	วันพุธที่ 14 มีนาคม 2561 เวลา 15.45-16.00 น. (15 นาที)			
Shot	Video	T/S	Audio	การเชื่อมโยงระหว่างเสียงบรรยายภาพ และ การฟังเสียงบรรยายภาพแทรกลงไปรายการ
26	Insert เพาะต้นอ่อนทานตะวัน	07:02-07:26	(บรรยาย) วิธีการเพาะต้นอ่อนทานตะวัน หรือเพาะเห็ด อันนี้ก็เป็นอีกหนึ่งอย่าง ที่ทำให้พวกเราขายได้ขึ้นอีก เพราะว่าต้นอ่อนทานตะวันเป็นผักชนิดหนึ่งที่ใช้อายุสั้นมาก แล้วก็ไม่ต้องใช้สารเคมีเลย แล้วเวลาเอาไปทานมันก็จะปลอดสารร้อยเปอร์เซ็นต์ เขาจะเพาะแค่ 8 วันก็จะนำเอาไปขายได้แล้ว	
27	Insert เพาะต้นอ่อนทานตะวัน	07:27-07:44	(เพลงบรรเลง)	ผู้บรรยาย: วิธีโรยเมล็ดทานตะวันลงดินในตะกร้าเพาะต้นอ่อน
28	Insert โรงเพาะเห็ด	07:44-07:57	(บรรยาย) เห็ดก็เป็นพืชอีกอย่างหนึ่งที่ไม่ต้องใช้สารเคมี พอเราทำก้อนแล้วเราก็มารดน้ำ เช้าเย็น ไม่นานพอพอเขาออกดอก เราก็ไปขาย แล้วก็มาปรุงอาหารได้	ผู้บรรยาย: บอกประเภทของเห็ด เพราะเห็ดมีรายประเภท

ตารางที่ 4.33 (ต่อ)

รายการ	ระจกหนดด้าน				
ตอน	ห้องเรียนธรรมชาติ				
วันที่ออกอากาศ	วันพุธที่ 14 มีนาคม 2561 เวลา 15.45-16.00 น. (15 นาที)				
Shot	Video	T/S	Audio	การเชื่อมโยงระหว่างเสียงบรรยายภาพ และ การฟังเสียงบรรยายภาพแทรกลงไปในการ	
29	Insert โรงเพาะเห็ด	07:58-08:12	(เพลงบรรเลง)	ผู้บรรยาย: เห็ดกำลังบานออกจากก้อนเห็ดที่เตรียมไว้	
30	Insert เต้าหู้ดงเย็น	08:12-08:22	(เพลงบรรเลง) (บรรยาย) เต้าหู้ที่นี้ต้องบอกว่าไม่มีสารเจือปนเลย ยกันบูดเราไม่ได้เลย เต้าหู้ดงเย็น ถ้ายกกว่าที่อุทกของขึ้นชื่อมากจะ หอมอร่อยจะ		
31	Insert เต้าหู้ดงเย็น	08:22-08:38	(เพลงบรรเลง) Fade Out	ผู้บรรยาย: กรรมวิธีในการทำเต้าหู้ก่อนสีขาว	
32	Insert เต้าหู้ดงเย็น	08:39-08:51	Fade in (เพลงบรรเลง) (ผู้บรรยาย) กับข้าวน้ำกินขอฝากท้อง สักมื้อนะ		
33	Insert อาหาร	08:52-09:31	(บรรยาย) อาหารของที่นี่เราต้องบอกว่าพิเศษมากๆ คือเราเก็บสดๆมาทำกันเลย อย่างทอดไข่ไก่อารมณ์ดี เราก็จะมีสมุนไพรร	ผู้บรรยาย: อธิบายคุณสมบัติของสมุนไพรรเล็กน้ยว่าคืออะไร	

ตารางที่ 4.33 (ต่อ)

รายการ	กระจกหกด้าน				
ตอน	ห้องเรียนธรรมชาติ				
วันที่ออกอากาศ	วันพุธที่ 14 มีนาคม 2561 เวลา 15.45-16.00 น. (15 นาที)				
Shot	Video	T/S	Audio	การเชื่อมโยงระหว่างเสียงบรรยายภาพ และการฟังเสียงบรรยายภาพแทรกลงไปในการ	
			เช่น วอเตอร์เคส ดอกอัญชัน ที่เราปลูก เอาไว้มาทอดเป็นไข่สมุนไพร ที่มีรสชาติ ต่างจากที่อื่นๆ มาก อย่างดอกชมจันทร์เป็นสมุนไพรชนิดหนึ่งที่ ผัดน้ำมันหอยอร่อยมากอย่างคนที่ท้องผูก จะทำให้ระบายแบบไม่มีผลข้างเคียง		
34	Insert อาหาร	09:31-09:32	(เพลงบรรเลง)	ผู้บรรยาย: ผักดอกชมจันทร์นำกินจ้	
35	Insert อาหาร	09:31-09:32	(เพลงบรรเลง)		
36	Insert เห็น	09:50-10:07	(เพลงบรรเลง) Fade Out	ผู้บรรยาย: กับข้าวหลายอย่างถูกวางรวมกันอยู่บนแคร์	
37	Insert	10:07-10:20	(ผู้บรรยาย) ชุมชนที่นี่ เปรียบเสมือน ห้องเรียนใหญ่ที่ทุกคนมาเรียนรู้ได้ตลอด จากห้องเรียนธรรมชาติ		

ตารางที่ 4.33 (ต่อ)

รายการ	กระจกหกด้าน			
ตอน	ห้องเรียนธรรมชาติ			
วันที่ออกอากาศ	วันพุธที่ 14 มีนาคม 2561 เวลา 15.45-16.00 น. (15 นาที)			
Shot	Video	T/S	Audio	การเชื่อมโยงระหว่างเสียงบรรยายภาพ และ การฟังเสียงบรรยายภาพแทรกลงไปในการ
38	ซ้ายมือจะเป็นภาพ Insert / ขวามือจะเป็น เครดิต	10:20-10:46 (เพลงบรรเลง)		ผู้บรรยาย: พระอาทิตย์กำลังตกดิน ชานาถือต้นข้าวยืนอยู่กลางนา ไก่อากำลังคุ้ยหาอาหาร ตัวอักษรขึ้น : มีตัวอักษรอะไรขึ้นบ้าง บอกเฉพาะที่ สำคัญๆ เช่น ผู้สนับสนุนรายการ บริษัทผู้ผลิต หรือเบอร์ ติดต่อ

ตารางที่ 4.34 แสดงตัวอย่างรายการให้ควมรู้ความเข้าใจในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม คุณภาพชีวิต และสิ่งแวดล้อม

รายการ	ทุ่งแสงตะวัน			
ตอน	พาเที่ยวชุมชนริมน้ำ จ.สุพรรณบุรี			
วันที่ออกอากาศ	วันเสาร์ที่ 19 พฤษภาคม 2561 เวลา 06.25-06.50 น. (19 นาที)			
Shot	Video	T/S	Audio	การเชื่อมโยงระหว่างเสียงบรรยายภาพ และการฟังเสียงบรรยายภาพแทรกลงไปรายการ
1	Intro เข้ารายการ เป็นผีเสื้อกำลังบินผ่านป่าใหญ่ในทุ่งทานตะวัน	00:00-00:20	F/I เพลงบรรเลง	ให้ผู้ดำเนินรายการพูด / AD. โลโก้ ช่อง 3 บริษัท ป่าใหญ่ครีเอชั่น จำกัด ภูมิใจเสนอรายการ “ทุ่งแสงตะวัน”
2	ภาพคุณนิรมล เมธิ์สุวรรณ (นั่งอยู่ในสวนมีสระน้ำขนาดเล็ก)	00:22-00:50	เพลงบรรเลง สวัสดีค่ะ พบกับรายการทุ่งแสงตะวัน วันนี้จะพาเที่ยว เป็นการเที่ยวที่น่ารักมากๆเลย เพราะเป็นชุมชนริมน้ำอยู่ที่จังหวัดสุพรรณบุรี หมู่บ้านท่องเที่ยวที่คัดสรรมาในรายการทุ่งแสงตะวันมักจะเป็นหมู่บ้านที่เข้มแข็งค่ะ เด็กและชาวบ้านมีส่วนร่วม เด็กภูมิใจอยากจะได้เรื่องราวต่างๆ วันนี้ไปที่ชุมชนบ้านแหลม จ.สุพรรณบุรี เรื่องเยอะเลย สักครู่ค่ะ	ให้ผู้ดำเนินรายการแนะนำตนเอง : ดิฉันนิรมล เมธิ์สุวรรณ ผู้ดำเนินรายการ

ตารางที่ 4.34 (ต่อ)

รายการ	ทุ่งแสงตะวัน				
ตอน	พาเที่ยวชุมชนริมน้ำ จ.สุพรรณบุรี				
วันที่ออกอากาศ	วันเสาร์ที่ 19 พฤษภาคม 2561 เวลา 06.25-06.50 น. (19 นาที)				
Shot	Video	T/S	Audio	การเชื่อมโยงระหว่างเสียงบรรยายภาพ และการฟังเสียงบรรยายภาพแทรกลงไปในการ	
3	Insert “ห้องเรียนธรรมชาติ”	00:50-00:54	บรรเลงเพลง		
4	ภาพเรือลำใหญ่	00:55-01:03	มีเสียงเด็กชายพูด “ถ้าลองเรือแม่น้ำสุพรรณนะครับ เราก็จะเห็นจั่วของบ้านแหลมทุกหลังเลยครับ เพราะเป็นบ้านไม้สมัยโบราณครับ		
5	Insert “ภาพแม่น้ำสุพรรณบุรี”	01:02-01:20	บรรเลงเพลง	ให้ผู้ดำเนินรายการพูด : เที่ยวท่องล่องน้ำบ้านแหลม ชุมชนตำบลบ้านแหลม ผู้ร่วมรายการมี ดช.เปรม, ดญ.แป้ง, ดญ.เกีตาร์, ดญ. โฟร์, ดช.เฟรม, และลุง โสภณ	
6	Insert ภาพกว้างแวดล้อมด้านบ้านคนรอบล้อมแม่น้ำสุพรรณบุรี	01:20-01:31	(นิรมล) ตำบลบ้านแหลม อ.บางปลาม้า จ.สุพรรณบุรี มีของดีมากมายจนอยากจะแบ่งปันให้ทุกคนเลย		

ตารางที่ 4.34 (ต่อ)

รายการ	ทุ่งแสงตะวัน				
ตอน	พาเที่ยวชุมชนริมน้ำ จ.สุพรรณบุรี				
วันที่ออกอากาศ	วันเสาร์ที่ 19 พฤษภาคม 2561 เวลา 06.25-06.50 น. (19 นาที)				
Shot	Video	T/S	Audio	การเชื่อมโยงระหว่างเสียงบรรยายภาพ และ การฟังเสียงบรรยายภาพแทรกลงไปในการ	
7	Insert “เด็ก ๆ กับลุงโสภณ” ลุงโสภณกับเด็ก ๆ ยืนอยู่บนแพริมน้ำ สุพรรณบุรี	01:31-01:54	(เพลงบรรเลง) (ลุงโสภณ) วันนี้เราจะมาเรียนรู้การเป็น มัคคุเทศก์น้อยเพิ่มเติมอีก วันนี้จะทำอะไรกัน ดีครับ (คช.เปรม) ผมขอทำคันหลามครับ (ลุงโสภณ) เยี่ยมเลย (กีตาร์กับแป้) จักสานผักตบชวาจะ (ลุงโสภณ) แล้วเรา 2 คนละ (คณ.โพธิ์ กับคช.เฟรม)ขนมเศรษฐกิจ (ลุงโสภณ) พวกเราเยี่ยมเลย พวกเราพร้อมไหม (เด็ก ๆ) พร้อมจ้า		

ตารางที่ 4.34 (ต่อ)

รายการ	ทุ่งแสงตะวัน			
ตอน	พาเที่ยวชุมชนริมน้ำ จ.สุพรรณบุรี			
วันที่ออกอากาศ	วันเสาร์ที่ 19 พฤษภาคม 2561 เวลา 06.25-06.50 น. (19 นาที)			
Shot	Video	T/S	Audio	การเชื่อมโยงระหว่างเสียงบรรยายภาพ และ การฟังเสียงบรรยายภาพแทรกลงไปในการ
8	Insert “เด็กๆ กับลุงโสภณ” เรือลำใหญ่กำลังล่องไปตามแม่น้ำ สุพรรณบุรีพร้อมเด็กๆ ทั้ง 5 คน เด็กชายขี้มือไปที่บ้านไม้ทรงไทยโบราณมี จั่วแหลม	01:54-02:32	(เพลงบรรเลง) (นิรมล) คุณลุงโสภณฝึกเด็กๆ เป็นมัคคุเทศก์ น้อยจะได้ช่วยกันเล่าเรื่องราวดีๆ ในชุมชน นำ โดย พี่เปรม แป้ง กีตาร์ โฟร์ และเฟรมกะ (เปรม) นี่ละครับบ้านแหลมเพราะมันเป็นจั่ว ของบ้านแหลม ถ้าล่องเรือแม่น้ำสุพรรณนะ ครับ ก็จะเห็นบ้านจั่วของทุกหลัง บ้านแบบนี้เรียกว่าบ้านทรงไทยบ้านไม้สมัย โบราณนี่แหละที่มาของคำขวัญบ้านเรา	
9	Insert ภาพกว้างแม่น้ำสุพรรณบุรี	02:32-02:39	(เพลงบรรเลง) (นิรมล) ริมน้ำท่าจีน จ.สุพรรณบุรี ยังคงมีหมู่ บ้านเรือนไทยริมน้ำเช่นนี้ละ	

ตารางที่ 4.34 (ต่อ)

รายการ	ทุ่งแสงตะวัน			
ตอน	พาเที่ยวชุมชนริมน้ำ จ.สุพรรณบุรี			
วันที่ออกอากาศ	วันเสาร์ที่ 19 พฤษภาคม 2561 เวลา 06.25-06.50 น. (19 นาที)			
Shot	Video	T/S	Audio	การเชื่อมโยงระหว่างเสียงบรรยายภาพ และ การฟังเสียงบรรยายภาพแทรกลงไปในการ
10	Insert จั้วบ้านเรือนไทย	02:39-02:59	(เพลงบรรเลง) (นิรมล) แม่น้ำท่าจีนยาว 300 กว่ากม.เป็น แม่น้ำที่น้ำรักเพราะว่าไหลผ่านจังหวัดไหนก็ ชื่อตามท้องถิ่นนั้นๆ ไหลสุพรรณบุรีก็เรียกว่า แม่น้ำสุพรรณบุรี	
11	ภาพกว้างแม่น้ำสุพรรณบุรี ขึ้นตัวอักษรแม่น้ำสุพรรณบุรี ภาพแคบ ผักตบชวาและเรือนไทย ภาพเรีอยนต์ 2 ล้ออยู่ริมน้ำของบ้านเรือนไทย	02:59-03:15	(เพลงบรรเลง) Fade Out (นิรมล) บ้านเรือนไทยมีเสาสูง ในฤดูน้ำท่วม จึงไม่มีปัญหา มีเรือเป็นพาหนะ	
12	Insert ภาพต้นไผ่ขึ้นอยู่ตามริมน้ำ ภาพลุงโสภณกำลังขับเรือ ภาพลุงกำลังขี่มือไปที่	02:56-03:40	(เพลงบรรเลง) (ลุงโสภณ) นี่คือน้ำที่สุนทรภู่ได้แต่งโคลง เอาไว้ว่า “เส็กๆร้อง โคลงของสุนทรภู่”	

ตารางที่ 4.34 (ต่อ)

รายการ	ทุ่งแสงตะวัน			
ตอน	พาเที่ยวชุมชนริมน้ำ จ.สุพรรณบุรี			
วันที่ออกอากาศ	วันเสาร์ที่ 19 พฤษภาคม 2561 เวลา 06.25-06.50 น. (19 นาที)			
Shot	Video	T/S	Audio	การเชื่อมโยงระหว่างเสียงบรรยายภาพ และ การฟังเสียงบรรยายภาพแทรกลงไปในการ
13	Insert ภาพกอกหญ้าที่ขึ้นกลางแม่น้ำและ ภาพต้นผักแพง	03:40-04.00	บรรเลงเพลง (นิรมล) นิราศสุพรรณ กวีเอกสุนทรภู่แต่งไว้ เมื่อ พ.ศ.2374 คือ 187 ปีที่แล้ว กับบรรยาย บ้านเรือนสภาพแวดล้อม 2 ฝั่งแม่น้ำสุพรรณบุรี ซึ่งปัจจุบันยังมีให้เห็นอยู่	
14	ภาพ เด็กชายเปรมนั่งอยู่บ้านเรือนไทย ริมน้ำ แผนภาพไปที่แม่น้ำ แล้วกลับมาเปรม เด็กชายเปรมนั่งอยู่บ้านเรือนไทยริมน้ำ	04.00-04.45	(เปรม) ที่ยังเหลืออยู่ก็มีต้นอ้อ ที่สุนทรภู่แต่ง ว่าบ้านอ้อเรือนกอรกะง่า แล้วก็เจอไม้ไผ่สุนทร ภู่แต่งว่าไม้ไผ่ใหญ่สลายสะล่ำฟุ้ง ชาวบ้าน ยานั่นทำที่ไรไว้แห่ปลุกผักลูกผักแพงลูก ห้อยย้อยไสว เพราะว่ามีลูกพอกอยู่ยาวๆ เขาจะ ปลุกกันตามริมน้ำ ปัจจุบันก็ยังปลุกไว้กิน ถ้า มาที่ตำบลชุมชนบ้านแหลมจะได้ล่องเรือและมี สไตส์ แล้วก็ไปเจอต้นอ้อ กอ ไผ่ ผักนึ่งแล้วก็ ผักปล้องครับ	

ตารางที่ 4.34 (ต่อ)

รายการ	ทุ่งแสงตะวัน				
ตอน	พาเที่ยวชุมชนริมน้ำ จ.สุพรรณบุรี				
วันที่ออกอากาศ	วันเสาร์ที่ 19 พฤษภาคม 2561 เวลา 06.25-06.50 น. (19 นาที)				
Shot	Video	T/S	Audio	การเชื่อมโยงระหว่างเสียงบรรยายภาพ และการฟังเสียงบรรยายภาพแทรกลงไปในการ	
15	ภาพกว้างเรือที่มีเด็กๆ นั่งล่องอยู่ในแม่น้ำ พร้อมโบกมือกับชุมชนริมฝั่งแม่น้ำ ภาพหญิงแก่กำลังเด็ดผักตบชวา	04.45-05.00	บรรเลงเพลง (นิรมล) ชีวิตริมน้ำก็เลยมีพืชผักที่เติบโตริมน้ำ บนน้ำหลากหลายค่ะ		
16	ภาพลุงโสภณ ขับเรือ ภาพ บ้านเรือนไทยที่มีจั่วเดียว ภาพลุง ชี้ไปที่บ้านเรือนไทยที่ปลูกคู่กัน	05.00-05.35	(เปรม) หันมาถามลุงโสภณว่า...เรือนไทยหมู่ กับเรือนไทยเดียวมันเป็นอย่างไงครับ (ลุงโสภณ) เรือนไทยนี้ไง มีจั่วเดียวแหลมแบบนี้ละ เรือนหมู่ถ้าจะมีก็ต่อเมื่อลูกหลานเขาแต่งงานแล้ว ถ้าแต่งเข้ามาก็ปลูกเพิ่มอีก 1 เรือนคู่กัน เห็นไหมมี 2 จั่ว (เปรม) อ้อ นี่ก็เรือนไทยหมู่เหมือนกัน		

ตารางที่ 4.34 (ต่อ)

รายการ	ทุ่งแสงตะวัน				
ตอน	พาเที่ยวชุมชนริมน้ำ จ.สุพรรณบุรี				
วันที่ออกอากาศ	วันเสาร์ที่ 19 พฤษภาคม 2561 เวลา 06.25-06.50 น. (19 นาที)				
Shot	Video	T/S	Audio	การเชื่อมโยงระหว่างเสียงบรรยายภาพ และ การฟังเสียงบรรยายภาพแทรกลงไปในการ	
17	Insert ภาพแผนผังบ้านเรือนไทยที่อยุธยา แม่น้ำสุพรรณบุรี Insert ภาพกราฟิกรูปหน้าเด็กและลุงโสภณ อยู่บนเรือแล้วค่อยๆ ซึมเข้าไปที่กลุ่มจัก สานผักตบชวา	05.35-05.47	(นิรมล) คุณภาพรวมๆ แบบนี้ก่อน เด็กๆจะพา เที่ยวให้ทั่ว	ให้ผู้ดำเนินรายการพูด : แผนผังบ้านเรือนไทยริมแม่น้ำ สุพรรณบุรี เด็กๆและลุงนั่งอยู่บนเรือ ฉายภาพใกล้ไปที่ กลุ่มจักสานผักตบชวา	
18	Insert ภาพไปที่ป่าคนหนึ่งกำลังสาน ผักตบชวา	05.47-05.53	(นิรมล) ฐานเรียนรู้ฐานแรก พามาดูเรื่องเด็ดที่ ชาวบ้านวิกฤตเป็นโอกาส		
19	เด็กหญิง 2 คนจูงมือเดินเข้าไปหาป่าที่กำลัง สานผักตบชวา แล้วนั่งลงที่แคร่กับป่าแล้วมองดูป่าสาน หมวก	05.53-06.02	เพลงบรรเลง เด็กหญิง พูดขึ้นว่าทำอะไรกันอยู่จ๊ะ (ป่า) ทำดอกกุหลาบจ้า แล้วก็สานหมวกจ้า หนูอยากหันทำบ้างไหมจ๊ะ (เด็กๆ) อายากค่ะ		

ตารางที่ 4.34 (ต่อ)

รายการ	ทุ่งแสงตะวัน				
ตอน	พาเที่ยวชุมชนริมน้ำ จ.สุพรรณบุรี				
วันที่ออกอากาศ	วันเสาร์ที่ 19 พฤษภาคม 2561 เวลา 06.25-06.50 น. (19 นาที)				
Shot	Video	T/S	Audio	การเชื่อมโยงระหว่างเสียงบรรยายภาพ และการฟังเสียงบรรยายภาพแทรกลงไปในการ	
20	ภาพกว้างแม่น้ำสุพรรณบุรี ค่อยๆ ชุมเข้าไปที่ฝักตบชวา	06.02-06.12	(นิรมล) ฝักชวา ตบหลายคนบอกว่าเป็นสาวะ เป็นของเกะกะ สร้างปัญหา แต่ที่นี่ใช้ ฝักตบชวาเป็นประโยชน์ค่ะ		
21	กลับไปไปที่ภาพเด็กๆ และป่ากำลังสาน ฝักตบชวา (ขึ้นภาพ เด็กตบไปที่หน้าเพื่อน แล้วบอกว่า ฝักตบใบ) ขึ้นภาพ กำปั้น (เฟรม) ยักไหล่	06.12-06.30	เด็กหญิงถาม เธอรู้ไหมฝักอะไรเจ็บที่สุด เด็กหญิงถาม ฝักอะไร อีกคนตอบ ฝักตบใบ เฟรม เดินเข้ามา เด็กหญิง ถามว่าฝักอะไรเจ็บ ที่สุด เฟรม ไม่รู้ครับ	ให้ผู้ดำเนินรายการพูด : บรรยายเสียงภาพที่เด็กถูกตบ หน้า	
22	ชุมภาพ ไปที่ฝักตบชวาทากแห้ง จนถึงภาพป่าที่กำลังนั่งสาน คิงภาพไปที่หมวกสานและเครื่องสานที่ทำ จากฝักตบชวา	06.30-06.45	(นิรมล) ฝักตบชวาหรือฝักปล่องตากและอบ ผสมกับภูมิปัญญาพื้นบ้านด้านการจักสาน กลายเป็นของสวยงามๆแบบนี้ค่ะ		

ตารางที่ 4.34 (ต่อ)

รายการ	ทุ่งแสงตะวัน				
ตอน	พาเที่ยวชุมชนริมน้ำ จ.สุพรรณบุรี				
วันที่ออกอากาศ	วันเสาร์ที่ 19 พฤษภาคม 2561 เวลา 06.25-06.50 น. (19 นาที)				
Shot	Video	T/S	Audio	การเชื่อมโยงระหว่างเสียงบรรยายภาพ และการฟังเสียงบรรยายภาพแทรกลงไปในการ	
23	ภาพเด็กหญิง 2 คน ค้างภาพไปที่ตะกร้าน สานใบเล็กมีหูหิ้ว เด็กหญิง หยิบหมวกสานขึ้นมาสวมที่หัว เด็กหญิง โข่วกระเป๋ามีหูหิ้ว	06.45-07.10	เด็กหญิง 2 คน ใครไม่รู้สักคนเอาทำอะไรบ้าง วันนี้จะมานำเสนอนะคะ นี่คือหมวกคะ อันนี้คือกระเป๋าคะ อันนี้คือถัง ขยะ อันนี้ก็เป็นกระเป๋าสื่อของเวลาไป เดินตลาดนัด อันนี้ก็เป็นเวลาไปเดินตลาดนัด เหมือนกันคะ ที่นี้ทำได้หลายอย่างเป็นเพราะ ความคิดสร้างสรรค์ของคุณยายคะ (บรรเลงเพลง)		
24	ภาพยายกำลังซักหมวก แล้วก็จับสวมใส่หัว เด็กชายคนเล็กสุด	07.10-07.24	เด็กหญิง พูดว่าสักคบบ้านเราจะไม่รู้ค่าคะ เพราะเราจะเอามาทำเป็นผลิตภัณฑ์ของใช้คะ		
25	ชุมภาพไปที่มือเด็กที่กำลังสานผักตบชวา แล้วแพนออกเป็นภาพกว้างมีทั้งคนแก่ และ เด็กนั่งรวมกัน	07.24-07.30	บรรเลงเพลง	ให้ผู้ดำเนินรายการพูด : เด็กๆช่วยกันสานผักตบชวา เด็กๆและคนแก่เด็กนั่งอยู่รวมกัน	

ตารางที่ 4.34 (ต่อ)

รายการ	ทุ่งแสงตะวัน				
ตอน	พาเที่ยวชุมชนริมน้ำ จ.สุพรรณบุรี				
วันที่ออกอากาศ	วันเสาร์ที่ 19 พฤษภาคม 2561 เวลา 06.25-06.50 น. (19 นาที)				
Shot	Video	T/S	Audio	การเชื่อมโยงระหว่างเสียงบรรยายภาพ และการฟังเสียงบรรยายภาพแทรกลงไปในการ์ตูน	
26	ภาพเด็กชาย 2 คนอยู่ใกล้ๆ ลุง โสภณ	07.30-07.43	เด็กชาย: ลุง โสภณ ครับ เมื่อวานผมไปร้านพี่อ้อ ไปชงกาแฟให้เขา โอ้ให้หยากไย่เต็มไปหมดเลย ลุง โสภณ : อ้าวทำไมขนาดนั้นล่ะ เด็กชาย : กาแฟโบราณครับ		
27	ภาพเด็กๆ และคนป้ากำลังขี้มเข็มและเล่นกันอยู่	07.43-07.55	(นิรมล) เด็กๆ อารมณ์ดีกันทุกคนเลยนะ จะเป็นชุมชนที่มีแต่รอยยิ้มจริงๆ อยากจะรู้บ้านแหลมมีของดีอะไรอีกตามมาดูไม่ผิดหวังแน่ๆ ค่ะ		
28	กลับไปภาพกว้างเรือกำลังล่องอยู่ในแม่น้ำ	07.55-08.11	บรรณเพลง (นิรมล) มาท่องเที่ยวอ.บ้านแหลม ต.บางปลา มา จ.สุพรรณบุรีกันต่อเป็นชุมชนที่จัดการการท่องเที่ยวดีเด่นและปลอดภัยค่ะ	ให้ผู้ดำเนินรายการพูด : เรือกำลังล่องอยู่ในแม่น้ำในแม่น้ำ	

ตารางที่ 4.34 (ต่อ)

รายการ	ทุ่งแสงตะวัน				
ตอน	พาเที่ยวชุมชนริมน้ำ จ.สุพรรณบุรี				
วันที่ออกอากาศ	วันเสาร์ที่ 19 พฤษภาคม 2561 เวลา 06.25-06.50 น. (19 นาที)				
Shot	Video	T/S	Audio	การเชื่อมโยงระหว่างเสียงบรรยายภาพ และ การฟังเสียงบรรยายภาพแทรกลงไปในการ	
29	ภาพเด็กชาย-เด็กหญิง ไล่เสื้อชูชีพนั่งอยู่บนเรือ ชุมไปที่เสื้อชูชีพสีส้มสด	08.11-08.17	การท่องเที่ยวบ้านเราปลอดภัยจ้า มีชูชีพให้ทุกคนนะจ๊ะ		
30	Insert ภาพแผนผังบ้านเรือนไทยที่ยูริม แม่น้ำสุพรรณบุรี Insert ภาพกราฟิกรูปหน้าเด็กและลุง โสภณ อยู่บนเรือแล้วค่อยๆ ชุมเข้าไปที่ทำงานมคัน หลาว	08.17-08.24	(นิรมล) เด็กๆอยากจะทำขนมอร่อยที่มี ความเป็นมาคู่ชุมชน มาชิมกันค่ะ		
31	ภาพเด็กชายถือคันหลาว	08.24-08.36	เพื่อนๆ ครับรู้จักคันหลาวไหมครับ นี่คือคัน หลาวใช้ในการแบกข้าว หาบน้ำ ไม่เชื่ออย่า สมปองทำงานมคันหลาวกันเลขาครับ		

ตารางที่ 4.34 (ต่อ)

รายการ	ทุ่งแสงตะวัน				
ตอน	พาเที่ยวชมชนรมน้ำ จ.สุพรรณบุรี				
วันที่ออกอากาศ	วันเสาร์ที่ 19 พฤษภาคม 2561 เวลา 06.25-06.50 น. (19 นาที)				
Shot	Video	T/S	Audio	การเชื่อมโยงระหว่างเสียงบรรยายภาพ และ การฟังเสียงบรรยายภาพแทรกลงไปในการ	
32	ภาพป่าสมปองกำลังอธิบายวิธีใช้ไม้คานให้ เด็กๆ ฟัง	08.36-09.12	(นิรมล) บ้านคุณป่าสมปอง เด็กชาย สวัสดิ์จ้า ขนมนันหลาวมีความเป็นมา ยังไงจ๊ะ (ป่าสมปอง) สมัยก่อนนะค่ะ เราเกี่ยวข้าวด้วย มือ ด้วยเคียว พอเกี่ยวแล้วก็มัดฟ่อนนะค่ะ พอมัดฟ่อนแล้วก็ใช้คานอันนี้หอบเข้าบ้าน เขาก็จะเรียกคานเงินคานทองด้วยจ้า ขนมนันหลาวที่สำคัญเราต้องพาคันหลาวเข้า บ้าน ขนมนันคือเป็นหลัก เราจะทำเฉพาะใน พิธีมงคล		

ตารางที่ 4.34 (ต่อ)

รายการ	ทุ่งแสงตะวัน			
ตอน	พาเที่ยวชมชนรมหน้า จ.สุพรรณบุรี			
วันที่ออกอากาศ	วันเสาร์ที่ 19 พฤษภาคม 2561 เวลา 06.25-06.50 น. (19 นาที)			
Shot	Video	T/S	Audio	การเชื่อมโยงระหว่างเสียงบรรยายภาพ และ การฟังเสียงบรรยายภาพแทรกลงไปในการ์ตูน
33	ชมภาพกำลังคนแบ่งให้เขากัน เด็กๆ กำลังมุ่งดูป่าสมปองทำขนม	09.12-09.35	บรรเลงเพลง (นิรมล) ขนมหันหลาวเป็นขนมมงคล ทำไม่ ยากเลย แบ่งข้าวเหนียวนวดๆ กับน้ำอุ่น มีแป้ง ที่คุณปั้นนวดและใส่สีธรรมชาติไว้แล้ว สีส้ม แครอท สีม่วง อัญชัน สีเขียว ใบเตย	
34	ป่าสมปองขึ้นอยู่ในกลุ่มเด็กๆ กำลังหยอก ล้อกับเด็ก	09.35-09.40	ป่าสมปอง ถ้าปั้นไม่แน่นไม่ใช่คนหลาวนะ คะ	
35	เด็กๆ ช่วยกันปั้นแป้งให้เป็นก้อนยาวๆ	09.40-10.26	แป้งพร้อมแล้ว ปั้นกันเลย บรรเลงเพลง นี่คือขนมคันหลาวนะครับ ยากคะ มาทำที่บ้านยายสมปอง	ให้ผู้ดำเนินรายการพูด : เด็กๆ ช่วยกันปั้นแป้งให้เป็น ก้อนยาวๆ

ตารางที่ 4.34 (ต่อ)

รายการ	ทุ่งแสงตะวัน				
ตอน	พาเที่ยวชุมชนริมน้ำ จ.สุพรรณบุรี				
วันที่ออกอากาศ	วันเสาร์ที่ 19 พฤษภาคม 2561 เวลา 06.25-06.50 น. (19 นาที)				
Shot	Video	T/S	Audio	การเชื่อมโยงระหว่างเสียงบรรยายภาพ และ การฟังเสียงบรรยายภาพแทรกลงไปในการ	
36	ภาพถือแป้งขนมคันหลาวอยู่ในมือ	10.26-11.08	มาดูคันหลาวของเด็กแต่ละคน คุณป้าจะช่วยดูให้ล่ะ น้องเฟรม ปลายไม้แหลม แต่น้องตั้งดีล่ะ (เฟรม) นี่นะครับคือขนมคันหลาวที่ผมทำครั้งแรกจากบ้านป้าสมปองดีใจจริงๆครับ ขนมคันหลาวเป็นขนมโบราณ เด็กๆสมัยนี้คงไม่รู้จักขนมคันหลาว มันยากตรงปลายขนม แล้วก็ห้วนมาให้มันตั้งครับ ถ้าขนมคันหลาวที่ลอยแล้วสุกแล้วไปคลุกกับมะพร้าว งาม น้ำตาล เกลือ คลุกให้มันเข้ากัน รสชาติดีแบบไม่		
		11.08-11.12	อยากจะพูดเลย อร่อยมากเลยครับ (บรรเลงเพลง)		

ตารางที่ 4.34 (ต่อ)

รายการ	ทุ่งแสงตะวัน				
ตอน	พาเที่ยวชุมชนริมน้ำ จ.สุพรรณบุรี				
วันที่ออกอากาศ	วันเสาร์ที่ 19 พฤษภาคม 2561 เวลา 06.25-06.50 น. (19 นาที)				
Shot	Video	T/S	Audio	การเชื่อมโยงระหว่างเสียงบรรยายภาพ และการฟังเสียงบรรยายภาพแทรกลงไปในการ	
37	ทุกคนกำลังปั่นเป๋งใส่ลงไปในห้องต่างกั่ม มองลงไปในห้องคว่าเป๋งขนมสุกหรือยัง	11.12-11.52	(นิรมล) ใส่เส้นเป๋งลงไปต้มพอสุกก็จะลอย ขึ้น (บรรเลงเพลง) คลุกมะพร้าวคะ นำมาอบควันเทียนจะได้หอมๆ โรยงาขาวและน้ำตาลแบบนี้ ขนมคันหลาว แสนอร่อยคะ	ให้ผู้ดำเนินรายการพูด : ทุกคนต่างกั่มหน้าลง ไปดูเป๋ง ในห้องต้ม	
38	ภาพ : ทุกคนกำลังตั้งหน้าตั้งตากินขนม ขนมคันหลาวใส่ชามลวดลายกนก (เปรม) ทำน้ำฟินเวอร์	11.52-12.23	(เปรม) ตอนนี้ได้เวลาชิมขนมคันหลาวแล้ว ครับ มีงา น้ำตาล เกลือ มะพร้าว (ดนตรี)	ให้ผู้ดำเนินรายการพูด : ทุกคนกำลังตั้งหน้าตั้งตากิน ขนมคันหลาว	

ตารางที่ 4.34 (ต่อ)

รายการ	ทุ่งแสงตะวัน			
ตอน	พาเที่ยวชุมชนริมน้ำ จ.สุพรรณบุรี			
วันที่ออกอากาศ	วันเสาร์ที่ 19 พฤษภาคม 2561 เวลา 06.25-06.50 น. (19 นาที)			
Shot	Video	T/S	Audio	การเชื่อมโยงระหว่างเสียงบรรยายภาพ และการฟังเสียงบรรยายภาพแทรกลงไปในการ
39	เด็กๆ ยกนิ้วให้กับขนมที่ตัวเองทำ (เปรม) โห้ร้อง (ป้าสมปอง) หาบไม้คันหลาวในตะกร้ามี ผลไม้	12.23-12.50	(นิรมล) ซิมฟีมือตัวเองกันแล้วเป็นยังไงบ้างคะ (เปรม) อร่อย กดไลค์ให้เลยครับ (นิรมล) ขนมนมกลแสนอร่อย หากินไม่ได้ บ่อย พร้อมจะไปรับขวัญข้าวแล้วค่ะ (เปรม) กำลังร้องโห้หิ้ว (ป้าสมปอง) อ๊ะ แล้วก็เดินเรื่อยๆ ค่ะ เดินห้าม เลียหลังนะ ไม่งั้นแม่โพสพไม่เข้าบ้าน	การเชื่อมโยงระหว่างเสียงบรรยายภาพ และการฟังเสียงบรรยายภาพแทรกลงไปในการ
40	ภาพ เปลี่ยนมาที่เปรมกำลังหาบผลไม้ ภาพ เปรมกำลังหาบผลไม้แล้วเดินรอบให้ เราดู	12.50-13.06	(ดนตรี) (เปรม)หาบครั้งแรกนะครับผมไม่เคยหาบเลย ครับ (นิรมล) เด็กๆ ได้ลองได้รู้ว่าวัฒนธรรม พื้นบ้าน ใครอยากรู้อยากลองต้องมาที่ตำบล บ้านแหลม จ.สุพรรณบุรี	

ตารางที่ 4.34 (ต่อ)

รายการ	ทุ่งแสงตะวัน			
ตอน	พาเที่ยวชุมชนริมน้ำ จ.สุพรรณบุรี			
วันที่ออกอากาศ	วันเสาร์ที่ 19 พฤษภาคม 2561 เวลา 06.25-06.50 น. (19 นาที)			
Shot	Video	T/S	Audio	การเชื่อมโยงระหว่างเสียงบรรยายภาพ และ การฟังเสียงบรรยายภาพแทรกลงไปในการ
41	Insert ภาพแผนผังบ้านเรือนไทยที่อยู่ริมแม่น้ำสุพรรณบุรี Insert ภาพกราฟิกรูปหน้าเด็กและลุงโสภณ อยู่บนเรือแล้วค่อยๆย้ายจากท่าขนมคันหลาว ไปบ้านรูปหอม พรหมเศรษฐี	13.06-13.15	(นิรมล) กิจกรรมท่องเที่ยวในชุมชนอีก 1 อย่างที่พลาดไม่ได้ บ้านรูปหอมค่ะ	
42	ตัดภาพ มาที่ก้อนดินสำหรับทำรูป หลากสี เต๋กๆ กำลังช่วยกันปั้นรูปจากดินหลากสีที่อยู่ในชาม	13.15-14.16	(นิรมล) บ้านรูปหอมพรหมเศรษฐี ทำรูปแบบปั้นด้วยหลายชั่วอายุคน ทายาทตัวเล็กที่สุดก็คือน้องโฟ และน้องเปรมนี่เอง (ดนตรี) (นิรมล) รูปสีประจำวันเกิดมีครบ 7 วัน 7 สีเลย (น้องโฟร์) วันอาทิตย์สีแดง วันจันทร์สีเหลือง วันอังคาร สีชมพู วันพุธ สีเขียว วันพฤหัสบดี สีส้ม	

ตารางที่ 4.34 (ต่อ)

รายการ	ทุ่งแสงตะวัน				
ตอน	พาเที่ยวชุมชนริมน้ำ จ.สุพรรณบุรี				
วันที่ออกอากาศ	วันเสาร์ที่ 19 พฤษภาคม 2561 เวลา 06.25-06.50 น. (19 นาที)				
Shot	Video	T/S	Audio	การเชื่อมโยงระหว่างเสียงบรรยายภาพ และการฟังเสียงบรรยายภาพแทรกลงไปในการ	
			วันศุกร์ สีฟ้า วันเสาร์ สีม่วง (นิรมล) ทั้งหมดเป็นสีธรรมชาติ และวัสดุที่ ปลอดภัย เด็กๆปั้นและลองทำเองได้ค่ะ (เด็ก) กินไม่ได้ กินแล้วตายครับ (เปรม) วันนี้ผมจะเล่นมายากลให้ดูครับ หายไปแล้ว โห้ (ทุกคนตบมือ)		
43	ภาพ คนกำลังจับรูปเป็นกำๆ วางบนพื้น แล้วขี้ธูปให้กระจายออกเป็นดอกๆ แล้ว วางแบกับพื้นทิ้งเป็นกำๆ	14.16-14.30	(นิรมล) ได้รูปประจำวันเกิดแล้วเดี๋ยวจะไปที่ วัดป่าพฤษย์ไปไหว้หลวงพ่อดีแสง พระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ประจำตำบล		
44	ภาพเด็ก มาปรากฏอยู่ที่วัดป่าพฤษย์	14.30-14.51	(เปรม) บ้านแหลมดงงามตามวิถี ประเพณีปัก บาตรกลางน้ำเลิศล้ำวัฒนธรรมพื้นบ้าน สืบสานอุทยานมัจฉา ก้าวหน้าเกษตรกรรม		

ตารางที่ 4.34 (ต่อ)

รายการ	ทุ่งแสงตะวัน			
ตอน	พาเที่ยวชุมชนริมน้ำ จ.สุพรรณบุรี			
วันที่ออกอากาศ	วันเสาร์ที่ 19 พฤษภาคม 2561 เวลา 06.25-06.50 น. (19 นาที)			
Shot	Video	T/S	Audio	การเชื่อมโยงระหว่างเสียงบรรยายภาพ และ การฟังเสียงบรรยายภาพแทรกลงไปในการ
			เด่นดี กลุ่มสตรีอาสาพัฒนา ชุมชนตำบลบ้าน แหลมม ต.วัดดีเจ้า	
45	ภาพ วัดป่าพฤกษ์ เด็ก กำลังตีระฆัง ภาพ พระพุทธรูป เด็กๆ กำลังก้มลงกราบพระ	14.51-16.00	(ดนตรี และเพลงบรรเลงขึ้น) โดย แอด คาราบาว	
46	ภาพ เด็กๆ และลุงกำลังเรือไปตามสายน้ำ	16.00-16.10	(นิรมล) เด็กกำลังเพิ่งเข้ามาหัดเป็นมัคคุเทศก์ น้อยกันไม่นาน มาด้วยใจเพราะว่าเห็นความ สนุกสนาน และความภูมิใจในการเล่าเรื่อง บ้านของตน	

ตารางที่ 4.34 (ต่อ)

รายการ	ทุ่งแสงตะวัน			
ตอน	พาเที่ยวชุมชนริมน้ำ จ.สุพรรณบุรี			
วันที่ออกอากาศ	วันเสาร์ที่ 19 พฤษภาคม 2561 เวลา 06.25-06.50 น. (19 นาที)			
Shot	Video	T/S	Audio	การเชื่อมโยงระหว่างเสียงบรรยายภาพ และการฟังเสียงบรรยายภาพแทรกลงไปในการ
47	ภาพ เด็กชายเปรมอยู่บนเรือและกำลังอธิบาย ตัดภาพไปที่พระพุทธรูป หลวงพ่อศรีแสง	16.10-16.25	(เปรม) การท่องเที่ยวชุมชน ตำบลบ้านแหลม ที่มีความน่าสนใจ คือได้ล่องเรือ ได้ไหว้พระ 9 วัด และจุดเด่นคือ ได้ทำรูปหอมพรมเศรษฐี หลากสีประจำวันเกิดครับ เสร็จแล้วก็เอาไหว้หลวงพ่อศรีแสงนะครับ	
48	ภาพ โฟร์ กับกีตาร์ ตัดภาพไปที่ ขนมหันหลวงที่อยู่ในชม ตัดภาพ กับ ไปที่เด็กชายเปรม	16.25-16.48	(โฟ) ชอบขนมคัตหลวง เพราะเราได้เรียนรู้ และได้ลองทำคั อร่อยคั ทำแล้วก็ได้เรียนรู้ด้วยคั (กีตาร์) ชอบसानผักคตชวา เพราะเราได้ลงมือทำเองคั (เปรม) ผมอยากบอกว่ามาเที่ยวได้ทั้งปีเลยนะ ครับและมาล่องเรือได้ครับ มาพักที่ไพรตาก วุฒิ โสม สเตย์ ก็ได้ครับ	

ตารางที่ 4.34 (ต่อ)

รายการ	ทุ่งแสงตะวัน				
ตอน	พาเที่ยวชุมชนริมน้ำ จ.สุพรรณบุรี				
วันที่ออกอากาศ	วันเสาร์ที่ 19 พฤษภาคม 2561 เวลา 06.25-06.50 น. (19 นาที)				
Shot	Video	T/S	Audio	การเชื่อมโยงระหว่างเสียงบรรยายภาพ และการฟังเสียงบรรยายภาพแทรกลงไปในการ	
49	ตัดภาพไปที่ชาย-หญิง 2 คนกำลังพายเรืออยู่ในแม่น้ำสุพรรณบุรี มีตัวอักษรขึ้นว่า	16.48-16.56	บรรเลงเพลง	ให้ผู้ดำเนินรายการพูด : ชาย-หญิง 2 คนกำลังพายเรืออยู่ในแม่น้ำสุพรรณบุรี เพลง: ล่องแม่น้ำสุพรรณบุรี โดย : พจนาน พจนานพิทักษ์	
50	ภาพผู้ดำเนินรายการ (นั่งอยู่ในสวนมีสระน้ำขนาดเล็ก) ในมือถือกระเป๋าสานจากผักตบชวา	16.56-17.38	(นิรมล) น่ารักจริงๆเลยนะค่ะ ยังมีผลิตภัณฑ์ดีที่สวยงามอีกเยอะมากเลยรวมทั้งหมู่บ้านมีการจักรสานไม้ไผ่ มีเรื่องราวเที่ยวชุมชน 9 วัด มีริมน้ำมีการเกษตรแบบที่น่าสนใจมากๆ ใครสนใจติดต่อตามเบอร์โทรศัพท์ที่ให้ไว้วันนี้คะ ยังมีเรื่องรออยู่อีกเลยคะ มีกิจกรรมท้ายรายการ กิจกรรมชื่อหัวข้อ “ผลไม้บ้านฉัน” มีรางวัลรออยู่ รายละเอียดติดตามในเพจทุ่งแสงตะวันคะ	ผู้ดำเนินรายการพูด : สนใจติดต่อที่กลุ่มท่องเที่ยวชุมชนตำบลบ้านแหลมเบอร์โทร. 080-0737397 ผู้ดำเนินรายการพูด : มีรางวัลรออยู่ 10 รางวัล ติดตามรายละเอียดได้ที่ Facebook : ทุ่งแสงตะวัน	

ตารางที่ 4.34 (ต่อ)

รายการ	ทุ่งแสงตะวัน				
ตอน	พาเที่ยวชุมชนริมน้ำ จ.สุพรรณบุรี				
วันที่ออกอากาศ	วันเสาร์ที่ 19 พฤษภาคม 2561 เวลา 06.25-06.50 น. (19 นาที)				
Shot	Video	T/S	Audio	การเชื่อมโยงระหว่างเสียงบรรยายภาพ และการฟังเสียงบรรยายภาพแทรกลงไปในการ	
			นี่ค่ะแบบนี้ 5 รางวัล แล้วก็แบบนี้อีก 5 รางวัล รออยู่นะค่ะ พบกันใหม่สัปดาห์หน้าค่ะ มีอะไรติดต่อที่เพจทุ่งแสงตะวัน สำหรับวันนี้ลาแล้ว สวัสดีค่ะ		
51	ภาพเด็กชายนอนอยู่กลางทุ่ง กิ่งก่า เกาะอยู่บนยอดไม้ นกบินอยู่กลางทุ่ง ผีเสื้อเกาะดอกไม้ ภาพฟ้ายามเย็น ภาพสปอนเซอร์ขึ้น	17.38-18.15	บรรเลงเพลงไปเรื่อยๆ ไม่มีเสียงพูด มีตัวหนังสือขึ้น เป็นรายชื่อต่างๆ ตัววิ่งขึ้นมาเรื่อยๆ	ผู้ดำเนินรายการพูด : / AD. ขอขอบคุณ : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย คุณโสภณ พันธุ ชุมชนตำบลบ้านแหลม จ.สุพรรณบุรี ขอบคุณผู้สนับสนุนรายการ : Toyota, สิงห์ คอปเปอร์เซ็น , ปตท. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	

ตารางที่ 4.35 สรุปผลการประเมินรายการข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	เรื่องเล่าหน้าหนึ่ง		เดิหน้าปฏิรูป		กระจกหกด้าน		ทุ่งแสงตะวัน	
		รายการข่าวสาร		รายการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการปกครองในระบอบประชาธิปไตย		รายการส่งเสริมการศึกษา จริยธรรม ศิลปะ วัฒนธรรม		รายการให้ความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม คุณภาพชีวิต และสิ่งแวดล้อม	
		การรับรู้	การเข้าถึง	การรับรู้	การเข้าถึง	การรับรู้	การเข้าถึง	การรับรู้	การเข้าถึง
1	ผู้พิการสายตาเลื่อนราง	√	√	√	√	√	√	√	√
2	ผู้พิการสายตาเลื่อนราง	√	√	√	√	√	√	√	√
3	ผู้พิการสายตาบอดสนิท	√	√	√	√	√	√	√	√
4	ผู้พิการสายตาบอดสนิท	√	√	√	√	√	√	√	√
5	ผู้พิการสายตาบอดสนิท	√	√	√	√	√	√	√	√
6	ผู้พิการสายตาบอดสนิท	√	√	√	√	√	√	√	√
7	ผู้พิการสายตาบอดสนิท	√	√	√	√	√	√	√	√
8	ผู้พิการสายตาบอดสนิท	√	√	√	√	√	√	√	√

ผลการประเมินรายการข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะเพื่อการเข้าถึงของผู้พิการทางเห็น จำนวน 4 รายการ พบว่า จากการศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณด้านพฤติกรรมการเปิดรับ การเข้าถึง ความต้องการและการใช้ประโยชน์จากรายการ โทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น โดยวิธีการสำรวจกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้พิการทางการเห็น จำนวน 120 คน การศึกษาบริบทของสถาน การณ์รายการของสถานีโทรทัศน์ กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักทั้ง 6 กลุ่ม ประกอบด้วย ผู้บริหารองค์กร สถานีโทรทัศน์ฟรีทีวี นักวิชาชีพที่เชี่ยวชาญด้านการผลิตรายการ โทรทัศน์เกี่ยวกับผู้พิการทาง การเห็น ผู้เชี่ยวชาญ/นักวิชาการด้านผู้พิการทางการเห็นที่มีความรู้หรือสนใจเกี่ยวกับรายการ โทรทัศน์ผู้เชี่ยวชาญด้านผู้พิการทางการเห็น ตัวแทนภาครัฐที่เป็นผู้กำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับ รายการ โทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น ตัวแทนจากผู้พิการทางการเห็นทั้งแบบตาบอดและ สายตาเลือนราง ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 22 คน และศึกษาวิธีการพัฒนารายการข่าวสาร สาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะเพื่อการเข้าถึงของผู้พิการทางการเห็น ด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม กับผู้พิการทางการเห็นทั้งแบบตาบอดและสายตาเลือนราง จำนวน 8 คน โดยสรุปผลการประเมินได้ พอสังเขป ดังนี้

1. รายการข่าวสาร (เรื่องเล่าหน้าหนึ่ง)

การประเมินรายการข่าวสาร เรื่อง รายการเรื่องเล่าหน้าหนึ่ง มีการศึกษาในประเด็น การรับรู้ การเข้าถึง และการใช้ประโยชน์จากรายการของผู้พิการทางการเห็น ดังนี้

- การรับรู้ ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม ให้ข้อคิดเห็นว่าการนำเสนอรายการข่าวสาร ส่วนใหญ่สามารถรับรู้เรื่องราว และเชื่อมโยงเรื่องราวได้ประมาณร้อยละ 90 ส่วนที่ขาดหายไป คือไม่บอกชื่อแหล่งข่าว ในเวลาที่ตัดเข้าสัมภาษณ์แหล่งข่าว ทำให้คนฟังสับสนเพราะได้ยินแต่เสียง ไม่สามารถจดจำได้ว่าเป็นเสียงใครพูด ทำให้จับประเด็นไม่ถูกว่าคนที่พูดเกี่ยวข้องกับเรื่องอะไร เพราะมีการตัดสลับกันไปมา ไขว้กันหมด แต่ถ้าบอกสักกณิดหนึ่งจะทำให้เข้าใจเรื่องราวได้ทั้งหมด

- การเข้าถึง ผู้สนทนากลุ่ม ส่วนใหญ่สามารถเข้าถึงรายการข่าวสาร ได้ประมาณ ร้อยละ 80-90 เนื่องจากช่องเสียงน้อยอาจไม่สามารถแทรกคำบรรยายได้ แต่อาจใช้คำสั้นๆที่เหมาะสม กับช่องเสียงน้อยก็อาจจะชื่อคนสั้นๆ พอเพื่อให้รู้ว่าเสียงที่พูดเป็นเสียงสัมภาษณ์ใคร แต่ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับพิธีแต่ละคนว่าจะมีจิตสำนึกพอที่จะนึกถึงคนฟังกลุ่มอื่นหรือไม่ เพราะพิธีกรบางช่องจะมีการบรรยายที่ค่อนข้างละเอียด ซึ่งแบบนั้นไม่ต้องปรับอะไรมาก เราก็สามารถเข้าใจได้เกือบ หมดแล้ว อย่างเช่นรายการทูป โตะข่าว ช่อง 34 อัมรินทร์ รายการตีข่าวเช้า ช่อง 28 เป็นต้น

- การใช้ประโยชน์ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ 100 % เพราะมีผลกระทบกับการ ดำเนินชีวิต เช่น แจ้งข่าวราคาน้ำมันลดราคา ขึ้นราคา น้ำท่วมรถกรุณาหลีกเลี่ยงเส้นทางนั้น เส้นทางนี้ใช้ประโยชน์ในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆของสังคม

2. รายการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการปกครองในระบอบประชาธิปไตย (เดิหน้าปฏิรูป)

การประเมินรายการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เรื่อง รายการเดิหน้าปฏิรูป มีการศึกษาในประเด็นการรับรู้ การเข้าถึง และการใช้ประโยชน์จากรายการของผู้พิการทางการเห็น ดังนี้

- การรับรู้ ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าช่วงจังหวะที่มีเสียงบรรเลงยาวๆ ขึ้นมาแล้วตัดเข้าสัมภาษณ์ ทำให้พวกเขาไม่สามารถรับรู้ได้ว่ามันคืออะไร แต่ถ้าคนตาปกติก็สามารถรับรู้ได้ ว่าช่วงต่อไปจะมีอะไรบ้างให้ติดตาม ดังนั้นในภาพรวมของการรับรู้คนตาบอดที่เข้าระบบการศึกษาในโรงเรียนสามารถเชื่อมโยงเรื่องราวได้แต่นำไปใช้ประโยชน์ได้ไม่เต็มที่ ในขณะที่คนตาบอดในต่างจังหวัดหรือคนตาบอดที่ไม่ได้เข้าระบบการศึกษาส่วนใหญ่ไม่สามารถรับรู้ หรือเชื่อมโยงเรื่องราวต่างๆ ได้เท่าที่ควร

- การเข้าถึง ผู้ร่วมสนทนากลุ่ม ส่วนใหญ่สามารถเข้าถึงรายการประเภทนี้ในประเด็นเนื้อหาสาระร้อยละ 80 แต่กรณีเสียงเพลงที่มีภาพกราฟิกขึ้นมาประมาณร้อยละ 50 เพราะเข้าถึงได้น้อยมากเพราะไม่รู้ว่ามันคืออะไร มีตัวหนังสืออะไรบ้าง เสียงเพลงยาวเกินไปจนทำให้น่าเบื่อ นำรำคาญและไม่อยากติดตามต่อ นอกจากนี้เนื้อหาบางเรื่องไม่สามารถเข้าถึงได้เพราะข้อมูลที่เขาพูดไม่ครบ เพราะมีหลายข้อมูลในเวลาอันสั้น ทำเหมือนการพูดหัวข่าว ซึ่งถ้าเราอยากรู้ข้อมูล เราต้องไปหาข้อมูลเพิ่มเติมเองภายหลัง ในประเด็นนี้ผู้ผลิตรายการไม่ควรนำหลายๆ ประเด็นมาอัดเหยียดให้ผู้ชมรับชมในเวลาเดียวกัน เขาควรเลือกประเด็นเด่นๆ ที่ต้องการนำเสนอให้มีเนื้อหาสาระประกอบครบถ้วน เนื้อหาสาระที่นำเสนอจึงจะเกิดประโยชน์มากกว่า เพราะเมื่อรับชมแล้วรู้สึกสับสนไม่ทราบว่าต้องการจะเน้นนำเสนอในประเด็นอะไรกันแน่ ในประเด็นนี้จึงน่าจะเป็นเรื่องของวิธีการที่จะนำเสนอมากกว่า เพราะการนำเสนอที่ไม่ครอบคลุมทุกประเด็นในลักษณะนี้ วิธีการนำเสนอในลักษณะนี้จึงเหมือนวิธีการนำด้วยการทำวิดีโอแบบง่ายๆ เหมือนที่ผู้ผลิตรายการที่ไม่ใช่มืออาชีพ

- การใช้ประโยชน์ ผู้ร่วมสนทนากลุ่ม ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า การนำไปใช้ประโยชน์น่าจะเกิดจากบทสัมภาษณ์ของแขกรับเชิญแต่ละท่านมากกว่าที่จะสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้เพียงแต่วิธีในการนำเสนอของรายการนี้จะเน้นไปที่บทสัมภาษณ์เป็นส่วนใหญ่ แต่ในประเด็นที่เป็นข้อมูลหรือเป็นตัวหนังสือที่ขึ้นอยู่นำจอ หรือรูปกราฟิกพร้อมเสียงเพลงที่บรรเลงนั้น จำเป็นต้องมีการปรับสคริปต์รายการให้พิธีกรพูดหรือบรรยายให้ผู้ชมรับทราบด้วยจะชัดเจนมาก เพราะสิ่งที่ขาดหายไปคือไม่ทราบว่าสัมภาษณ์ที่ไหนหรือว่าสัมภาษณ์ใคร สิ่งเหล่านี้หากคนตาบอดต้องการรู้เพิ่มเติมคนตาบอดต้องไปค้นหาเพิ่มเติมเอง แต่ถ้าบอกให้ครบก็จะทำให้คนตาบอด

ได้รับข้อมูลครบถ้วน สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างมาก เพราะเรื่องราวในประเด็นเหล่านี้เป็นสิ่งที่คนตาบอดต้องการทราบอยู่แล้ว แต่ถ้าบรรยายเพิ่มเติมก็ถือเป็นข้อมูลประกอบที่จำเป็น หากทำเนื้อหาสาระให้ครบถ้วน การประติดประต่อเรื่องราวได้ครบ ก็จะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้มาก เพราะด้วยประเด็นเนื้อหาที่มีประโยชน์อยู่แล้ว แต่ขาดส่วนประกอบที่จะมาเติมเต็มเท่านั้น

3. รายการส่งเสริมการศึกษา จริยธรรม ศิลปะ วัฒนธรรม (กระจกหกด้าน)

การประเมินรายการส่งเสริมการศึกษา จริยธรรม ศิลปะ วัฒนธรรม เรื่อง รายการกระจกหกด้าน มีการศึกษาในประเด็นการรับรู้ การเข้าถึง และการใช้ประโยชน์จากรายการของผู้พิการทางการเห็น ดังนี้

- การรับรู้ ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม ส่วนใหญ่สามารถรับรู้เรื่องราวจากการนำเสนอได้ร้อยละ 50-60 เนื่องจากรายการนี้ผู้ดำเนินรายการหลักมีการบรรยายน้อย แต่ปล่อยให้ผู้ร่วมในรายการเป็นผู้ทำหน้าที่บรรยายหรือเล่าเรื่องแทน ซึ่งผู้ที่หน้าที่เล่าเรื่องไม่ใช่พิธีกรหรือผู้ดำเนินรายการหลักอาจทำให้ไม่สามารถเล่าเรื่องให้ผู้อื่นเข้าใจได้ทั้งหมด

- การเข้าถึง ผู้ร่วมสนทนากลุ่ม ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าสามารถเข้าถึงรายการได้ร้อยละ 50-60 เท่านั้น เนื่องจากพิธีกรหรือผู้ดำเนินรายการนั้นๆ ไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ตนเองกำลังดำเนินรายการอยู่ เพราะหากพิธีกรหรือผู้ดำเนินรายการไม่มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหา นั้น ก็อาจทำให้ไม่สามารถบรรยายเรื่องราวในรายการให้ผู้ฟังเข้าใจและเชื่อมโยงเรื่องราวทั้งหมดได้ อาจต้องใช้จินตนาการเพื่อให้เข้าถึงเรื่องราวต่างๆ ได้ทั้งหมด หรือไม่ก็ต้องถามผู้อื่นที่นั่งคู่ด้วยกัน นอกจากนั้น ผู้ดำเนินเรื่องเล่าเรื่องโดยขาดข้อมูลบางอย่างไป เช่น กล่าวถึงสมมุติพรช่วยเรื่องการจับถ้ำ แต่ไม่อธิบายว่าจะนำไปใช้ประโยชน์หรือรักษาโรคอะไรได้บ้าง หรือผู้ร่วมรายการกล่าวถึงเห็ดแต่ไม่ได้บอกว่าเป็นเห็ดประเภทไหน เพราะเห็ดมีหลายประเภท

- การใช้ประโยชน์ ผู้ร่วมสนทนากลุ่ม ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเป็นรายการที่ดีมีประโยชน์ แต่วิธีการนำเสนอไม่สามารถทำให้ชมเข้าใจทั้งหมดได้ ต้องดูจากภาพเป็นหลัก ดังนั้นการนำไปใช้ประโยชน์สามารถนำไปใช้ได้จริงๆ ได้เพียงร้อยละ 20 เท่านั้น เพราะขาดนำเสนอที่มีการบรรยายเนื้อหาที่จำเป็นต่อความเข้าใจ นอกจากนั้นยังมีความเห็นว่าถ้าคนตาบอดสามารถรับรู้ได้เยอะ เราก็สามารถเอาไปใช้ประโยชน์ได้เยอะ แต่ตอนนี้รับรู้ได้น้อย หรือถ้าจะนำไปถ่ายทอดต่อให้ผู้อื่นฟังก็เป็นเรื่องลำบาก เพราะข้อมูลหรือเนื้อหาที่ได้ไม่เพียงพอที่จะทำให้นำไปถ่ายทอดต่อได้

ผู้ร่วมสนทนากลุ่ม ส่วนใหญ่ ให้ข้อเสนอว่าควรทำรายการโดยคำนึงถึงหลักเกณฑ์ของการทำเสียงบรรยายภาพ (AD.) ซึ่งสามารถนำองค์ความรู้จากการทดลอง การปฏิบัติ มาเป็นแนวทางในปรับสคริปต์ หรือเอามาเป็นแนวทางในการใส่เสียงบรรยายภาพ เพราะในเรื่องของนำเสียงและการปรับสมดุลของเสียงมีผลต่อการรับรู้ของผู้ชมที่เป็นคนตาบอดด้วย แต่ในส่วนช่วงต้นที่

เป็นการนำเข้าสู่รายการด้วยเพลง ด้วยภาพกราฟิกรายการ ไม่สามารถปรับจากสคริปต์ได้อาจจะต้องปรับเป็นรูปแบบเดียวกับเสียงบรรยายภาพ (AD.) เพราะฉะนั้นผู้เขียนบท หรือผู้ผลิตรายการอย่างน้อยต้องมีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับเสียงบรรยาย หรือต้องมีการอบรมเสียงบรรยายภาพเพิ่มขึ้น และปรับเรื่องการใช้ภาษา การใช้คำเสียงให้ชัดเจนขึ้น ปรับสมดุลของเสียงเพื่อให้รายการมีความนุ่มนวลมากขึ้น จนคนไม่รู้สีกว่านั่นคือเสียงบรรยายภาพที่เพิ่มเข้ามา นอกจากนี้ผู้ร่วมสนทนา ยังมีความคิดเห็นว่ารายนการนี้เป็นที่ผู้ดำเนินรายการบรรยายน้อยมาก แต่ปล่อยให้ผู้ร่วมในรายการเป็นผู้ทำหน้าที่บรรยายหรือเล่าเรื่อง ซึ่งผู้ที่หน้าที่เล่าเรื่องไม่ใช่พิธีกรหรือผู้ดำเนินรายการหลักอาจทำให้ไม่สามารถเล่าเรื่องได้อย่างเข้าใจ ดังนั้นพิธีกรหรือผู้ดำเนินรายการนั้นๆ จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ตนเองกำลังดำเนินรายการอยู่ เพราะหากพิธีกรหรือผู้ดำเนินรายการไม่มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหานั้น ก็อาจทำให้ไม่สามารถบรรยายเรื่องราวในรายการให้ผู้ฟังเข้าใจและเชื่อมโยงเรื่องราวทั้งหมดได้ อาจต้องใช้จินตนาการอย่างมากในการเข้าถึงใจเรื่องราวต่างๆ ได้ทั้งหมด หรือไม่ก็ต้องถามผู้อื่นที่นั่งดูด้วยกัน

4. รายการให้ความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม คุณภาพชีวิต และสิ่งแวดล้อม (ทุ่งแสงตะวัน)

การประเมินรายการให้ความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม คุณภาพชีวิต และสิ่งแวดล้อม เรื่อง รายการทุ่งแสงตะวัน มีการศึกษาในประเด็นการรับรู้ การเข้าถึง และการใช้ประโยชน์จากรายการของผู้พิการทางการเห็น ดังนี้

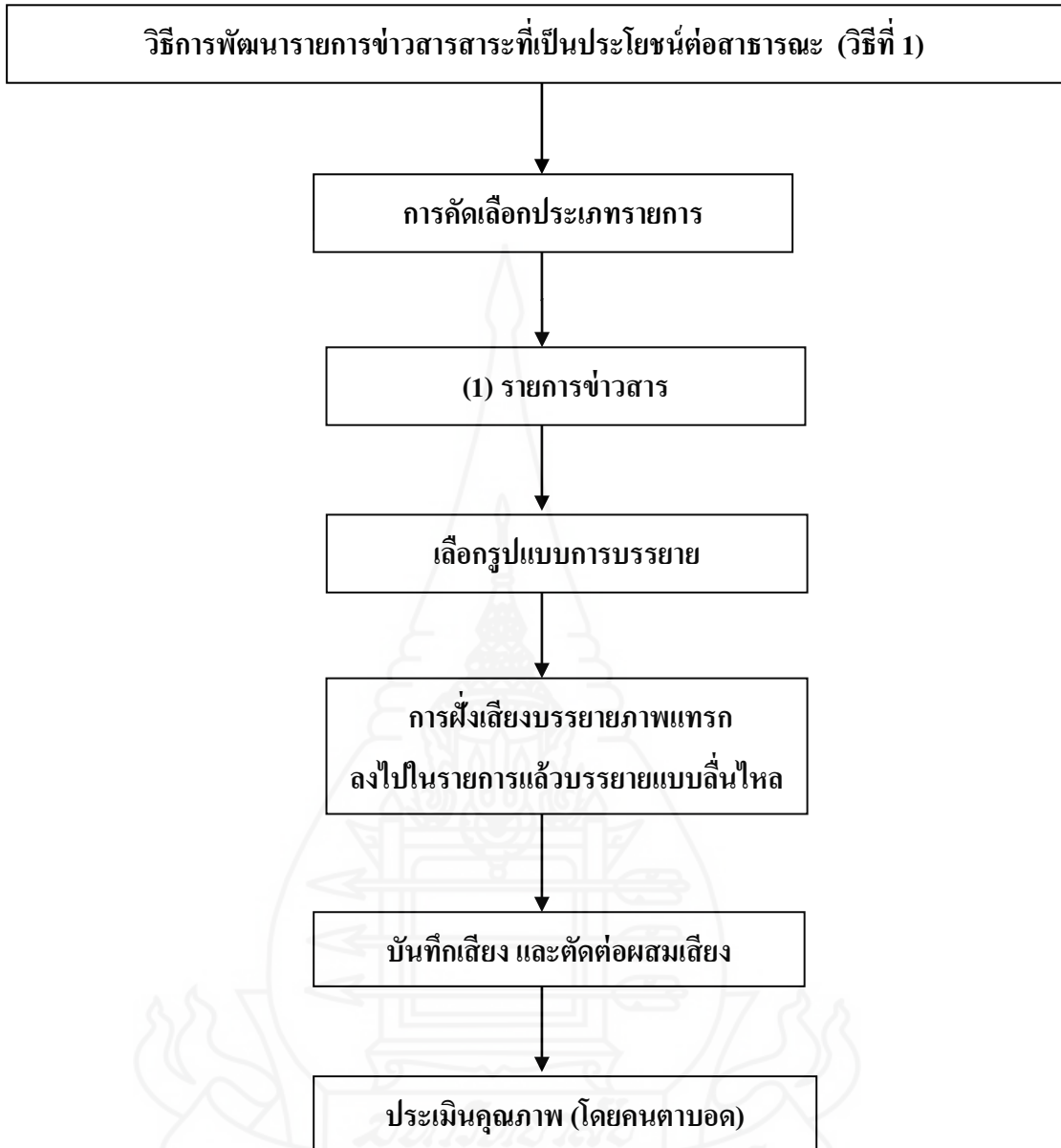
- การรับรู้ ผู้ร่วมสนทนากลุ่ม ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับรู้ที่สามารถรับรู้ได้ร้อยละ 90 เพราะวิธีที่นำเสนอในการนำเข้าสู่ประเด็นหลักสำคัญของรายการ ผู้ร่วมในรายการก็มีความรู้ความเข้าใจในท้องถิ่นและชุมชนของตนเองอย่างดี การเล่าเรื่องดูเป็นธรรมชาติ การให้เสียงของบรรยายรอบข้างค่อนข้างดี ติดเพียงแค่เสียงเพลงในรายการที่ดังเกินไปทำให้ขาดรรถรสไปบ้างนิดหน่อย แต่โดยรวมแล้วสามารถรับรู้ได้ดี

- การเข้าถึง ผู้ร่วมสนทนากลุ่ม ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเข้าถึงรายการนี้ว่าสามารถเข้าถึงได้ร้อยละ 90 เพียงแต่ปรับเนื้อหารายการเล็กน้อย เช่น บอกเบอร์โทรศัพท์ บอกชื่อผู้ร่วมรายการ จบท้ายรายการมีรางวัลจะติดต่อช่องทางไหนได้อย่างไร เพราะคนตาบอดอย่างมีส่วนร่วมในรายการ หรือของรางวัลที่ให้ในรายการ ช่วงท้ายของรายการจบด้วยข้อความอะไร เพราะมีเสียงเพลงค่อนข้างนาน นอกจากนั้นผู้ร่วมสนทนายังเสนอว่า รายการข่าวค้างเวลา ของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 เป็นรายการสารคดีข่าวเป็นรายการที่มีวิธีนำเสนอดี เป็นรายการสรุปข่าว ที่มีการนำเสนอเนื้อหาสาระครบถ้วน สคริปต์รายการคล้ายกับบทเสียงบรรยายภาพ ซึ่งทำให้คนตาบอดเข้าถึงได้มากขึ้น พิธีกรมีวิธีนำเสนอเรื่องราวได้ชัดเจน และน่าสนใจ

- การใช้ประโยชน์ รายการนี้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ร้อยละ 100 เนื่องจากเป็น รายการที่มีการบรรยายค่อนข้างละเอียด ซึ่งเราสามารถจินตนาการเองได้ถ้าไม่ถูกรบกวนด้วย เสียงเพลงในรายการที่ดังเกินไป รายการนี้มีประโยชน์มากเพราะเป็นรายการที่มีครบทั้งเรื่อง สิ่งแวดล้อม สังคม การพัฒนาคุณภาพชีวิต

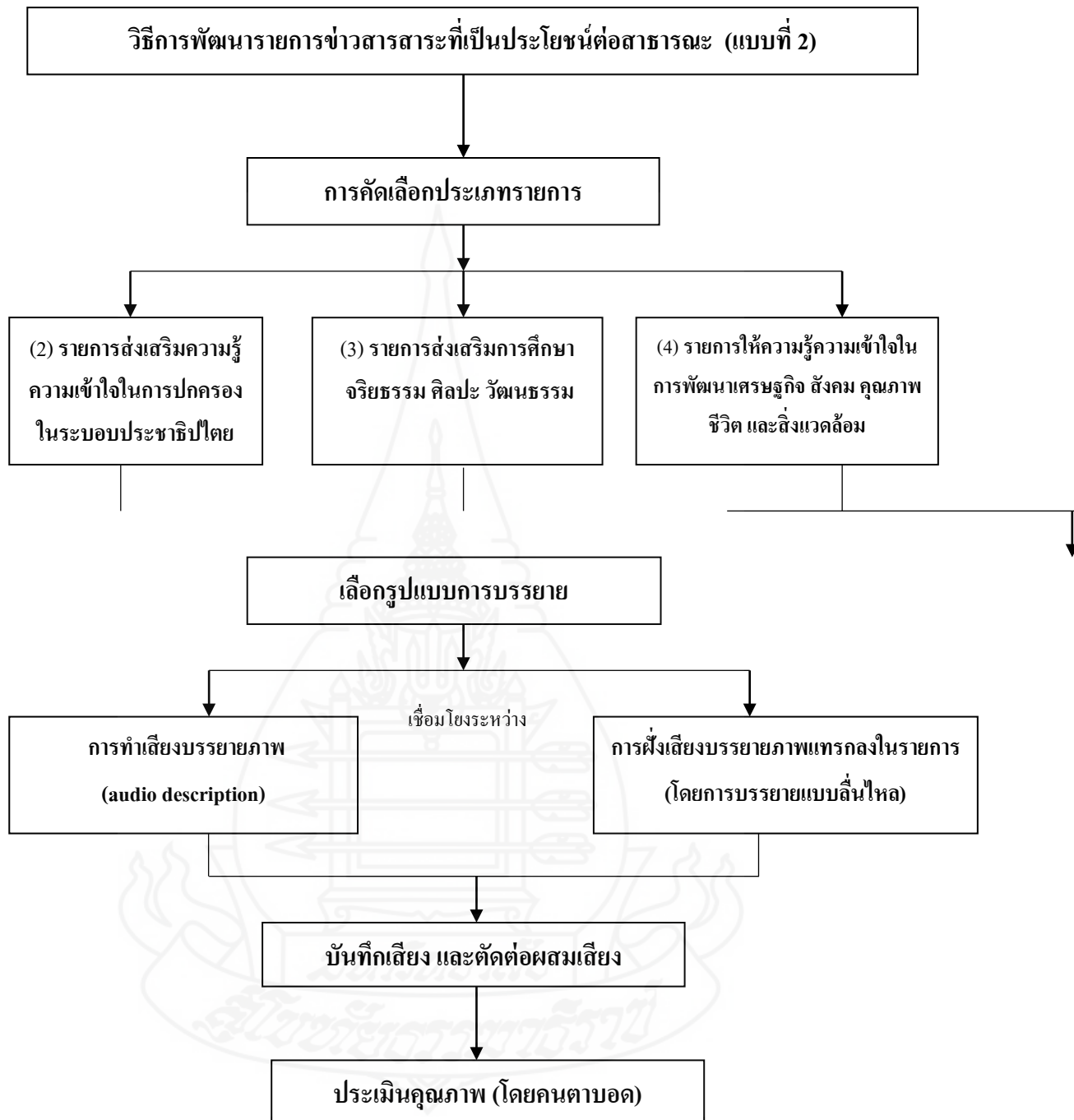
ผู้ร่วมสนทนากลุ่ม ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่ารายการนี้มีวิธีการนำเสนอที่ดีกว่า เข้าถึงได้ง่ายกว่า และมีความเห็นว่ารายการนี้เหมาะที่จะนำมาเป็นต้นแบบในการพัฒนารายการ โทรทัศน์ แต่มีบางช่วงที่มีช่องว่างแต่ไม่มีการบรรยาย ทำให้คนตาบอดต้องจินตนาการเอง แต่การ จินตนาการของแต่ละคนก็มีการรับรู้แตกต่างกัน ดังนั้นถ้ามีการบรรยายเพิ่มขึ้นมาก็จะทำให้รับรู้ มากขึ้น อาจเป็นศิลปะในการนำเสนอของพิธีกรหรือผู้ดำเนินรายการแต่ละคน ที่มีจะมีเทคนิคใน การนำเข้าสู่ประเด็นหลักที่สำคัญของรายการ แต่รายการส่วนใหญ่มักไม่บอกชื่อรายการ ไม่บอก เบอร์ติดต่อ ให้ติดตามเองผ่านหน้าจอ ไม่บอกผู้ร่วมรายการ ถ้าคนตาปกติก็ไม่มีปัญหา แต่คนตา บอดจะทราบได้อย่างไรใครเป็นใคร เพราะประเด็นเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้คนตาบอดเข้าถึง ได้มากขึ้น แต่ถ้ามองในรูปแบบบรรณาธิการนี้ถือว่าค่อนข้างสมบูรณ์ เพียงปรับสคริปต์รายการ เล็กน้อยในบางจุด แต่เพลงที่ใช้อาจจะลดเสียงให้เบาลงเพื่อให้เรารับรู้เสียงบรรยากาศแวดล้อมได้ มากขึ้นถ้าไม่ถูกรบกวนด้วยเสียงเพลง

ผลการศึกษาวิธีการพัฒนารายการโทรทัศน์เพื่อการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ของ ผู้พิการทางการเห็น ด้วยวิธีการประเมินผลรายการโทรทัศน์ จำนวน 4 รายการ ได้แก่ 1) รายการ ข่าวสาร 2) รายการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการปกครองในระบอบประชาธิปไตย 3) รายการ ส่งเสริมการศึกษา จริยธรรม ศิลปะ วัฒนธรรม 4) รายการให้ความรู้ความเข้าใจ ในการพัฒนา เศรษฐกิจ สังคม คุณภาพชีวิต และสิ่งแวดล้อม สามารถสรุปวิธีการเข้าถึงรายการข่าวสารสาระที่เป็น ประโยชน์ต่อสาธารณะได้ 2 วิธี ดังแผนภาพที่ 3 และ 4

ภาพที่ 4.3 แสดงวิธีการพัฒนารายการข่าวสารหรือสาธารณะที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ

ที่มา: มนัสชนก สุรชัยกุลวัฒนา, (2561).

ภาพที่ 4.4 แสดงวิธีการพัฒนารายการข่าวสารหรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ

ที่มา: มนัสชนก สุรชัยกุลวัฒนา, (2561).

ส่วนที่ 5 แนวทางในการพัฒนารายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น

ผลการวิเคราะห์ แนวทางในการพัฒนารายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview) กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ทั้ง 6 กลุ่ม และการสนทนากลุ่ม กับผู้พิการทางการเห็น ในการประเมินรายการข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ โดยสามารถสรุปผลวิเคราะห์ได้พอสังเขป ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ กับผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ พบว่า แนวทางในการพัฒนารายการโทรทัศน์เพื่อการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ของผู้พิการทางการเห็น จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ รวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย เพื่อร่วมกันผลักดันให้ผู้ประกอบการด้านรายการ ผู้ผลิตรายการ สถานีโทรทัศน์ ผลิตรายการเพื่อให้ผู้พิการทางการเห็นสามารถเข้าถึงได้อย่างแท้จริง

1. หน่วยงานที่กำกับ ดูแลนโยบายอย่างคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เป็นหน่วยงานหลักที่มีหน้าที่กำกับดูแลผู้ประกอบการโทรทัศน์ โดยกำหนดผู้รับใบอนุญาตประกอบการโทรทัศน์ในการผลิตบริการเพื่อการเข้าถึงรายการของกิจการโทรทัศน์ได้อย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกับบุคคลอื่นทั่วไป ตามประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคนพิการให้เข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการโทรทัศน์ ซึ่งใจความหลักของประกาศฉบับนี้ เพื่อต้องการให้ผู้รับใบอนุญาตจัดให้มีบริการเสียงบรรยายภาพ สำหรับรายการที่มีจำนวนผู้รับชมสูง ตามสัดส่วนรายการที่เป็นข่าวสารหรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ ในเวลาที่ออกอากาศอย่างน้อยวันละ 60 นาทีนับแต่วันที่ประกาศนี้มีผลใช้บังคับ ซึ่งประกาศฉบับนี้มีผลบังคับใช้ในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2562 หากผู้รับใบอนุญาตที่จัดให้มีบริการออกอากาศในสัดส่วนเกินกว่าที่กำหนดในมาตรการพื้นฐานมีสิทธิขอรับการส่งเสริมและสนับสนุนจากกองทุนได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด โดยคณะกรรมการอาจพิจารณากำหนดมาตรการส่งเสริมเป็นพิเศษในกรณีที่ได้รับใบอนุญาตจัดให้มีบริการคำบรรยายแทนเสียง หรือเสียงบรรยายภาพหรือทั้งสองบริการสำหรับรายการที่ออกอากาศในช่วงเวลาที่มีจำนวนผู้รับชมสูง โดยให้คณะกรรมการเป็นผู้กำหนดคราคราดที่เหมาะสมเพื่อให้คณะกรรมการบริหารกองทุนใช้ประกอบการพิจารณา เสนอความเห็นขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ และได้กำหนดบทลงโทษในหมวด 4 ของประกาศในกรณีที่ได้รับใบอนุญาต ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประกาศฉบับนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และปรับวันละ

ไม่เกินสามหมื่นบาทตลอดระยะเวลาที่ยังฝ่าฝืน เว้นแต่กรณีที่ไม่สามารถดำเนินการให้เป็นไปตามประกาศได้เนื่องจากมีเหตุหรือข้อจำกัดทางเทคนิคซึ่งเกิดจากความจุของโครงข่ายโทรทัศนส์ให้เสนอคณะกรรมการพิจารณาเป็นรายกรณี (ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศนส์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ, 2559)

2. สมาคมคนตาบอดแห่งชาติ มูลนิธิคนตาบอด หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับคนพิการทางการเห็น องค์กรและหน่วยงานเหล่านี้มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนองค์ความรู้และผลักดันส่งเสริม สนับสนุนการเข้าถึงรายการของกิจการ โทรทัศนส์ตามกฎหมายในการขับเคลื่อนเพื่อให้มีรายการที่มีเสียงบรรยายภาพ ในหมวดที่ 3 ในการกำกับดูแล และประเมินผล ซึ่งกำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตรับฟังความคิดเห็นจากองค์กรแต่ละประเภทความพิการ องค์กรวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งให้คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศนส์ และกิจการโทรคมนาคมสนับสนุนให้องค์กรแต่ละประเภทความพิการเข้าร่วมประเมินเสียงบรรยายภาพให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของคนพิการแต่ละประเภท เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองสิทธิของคนพิการให้เข้าถึงหรือรับรู้ และใช้ประโยชน์จากรายการในกิจการ โทรทัศนส์ องค์กรแต่ละประเภทความพิการ องค์กรวิชาชีพที่เกี่ยวข้องสามารถเสนอความคิดเห็น หรือความต้องการในการเลือกรับบริการ โทรทัศนส์ที่มีเสียงบรรยายภาพต่อสำนักงาน กสทช. เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้รับใบอนุญาตจัดให้มีบริการในการรายการที่ตรงกับความต้องการของคนพิการ ถึงประเภทรายการ ช่วงเวลาในการจัดให้มีบริการ ประเภทรายการที่ต้องการ และคุณภาพของบริการด้วย นอกจากการทำหน้าที่ในการกำกับดูแล และประเมินผลแล้ว สมาคมคนตาบอดแห่งชาติ และสถาบันคนตาบอดแห่งชาติเพื่อการวิจัยและพัฒนา โดยการสนับสนุนจากกองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศนส์ และกิจการโทรคมนาคม ร่วมกับกสทช. โดยเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตเสียงบรรยายภาพมาเป็นวิทยากรในการอบรมถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้ผลิตรายการ ผู้ประกอบการและบุคคลที่สนใจเกี่ยวกับงานด้านเสียงบรรยายภาพ ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2557-2559 และได้จัดทำคู่มือการผลิตเสียงบรรยายภาพ สื่อภาพยนตร์ ละคร รายการ โทรทัศนส์ ที่ผลิตโดยสถาบันคนตาบอดแห่งชาติเพื่อการวิจัยและพัฒนา อีกด้วย ซึ่งทำให้เห็นถึงพลังในการพยายามขับเคลื่อนและผลักดันร่วมกับภาคีเครือข่าย ให้มีเสียงบรรยายภาพในรายการต่างๆ เพื่อให้ผู้พิการทางการเห็นสามารถเข้าถึงหรือรับรู้และใช้ ประโยชน์ได้

3. สถาบันการศึกษา สถาบันการศึกษา ถือเป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีบทบาทและความสำคัญในการช่วยส่งเสริมและพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับเสียงบรรยายภาพ ให้กับผู้ประกอบการด้านรายการ ผู้ผลิตรายการ ผู้เขียนบท เพื่อให้ผู้ที่ทำหน้าที่ผลิตสื่อสามารถผลิตรายการให้ผู้พิการทางการเห็นสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการ โทรทัศนส์ได้ ขณะเดียวกัน รายการเหล่านั้นก็สามารถตอบสนองความต้องการของผู้พิการทางการเห็นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ซึ่งคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ มีความคาดหวังในการสร้างภาคีเครือข่ายร่วมกับสถาบันการศึกษาหลายแห่งเพื่อให้มีการขยายฐานความรู้เกี่ยวกับการผลิตเสียงบรรยายภาพให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเนื่องจากปัจจุบันผู้ประกอบการด้านรายการ ผู้ผลิตรายการ ผู้เขียนบท ยังขาดทักษะ และความชำนาญในการผลิตเสียงบรรยายภาพให้สามารถเข้าถึงผู้พิการทางการเห็นได้ ดังนั้น สถาบันการศึกษาจึงเป็นองค์กรที่สามารถช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนบุคลากรที่ขาดองค์ความรู้ในการผลิตเสียงบรรยายภาพ โดยสถาบันการศึกษาอาจมีการปรับหลักสูตรการเรียนการสอนเกี่ยวกับการผลิตเสียงบรรยายภาพเข้าไปในหลักสูตร เพื่อผลิตบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจเฉพาะทางในการผลิตเสียงบรรยายภาพให้เข้าสู่วิชาชีพด้านนี้โดยตรง รวมถึงมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือผู้ที่มิจิตอาสาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้ประกอบการด้านรายการมีการผลิตรายการที่มีเสียงบรรยายภาพให้ผู้พิการทางการเห็นมีรายการที่สามารถเข้าถึงมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง รวมถึงมีการเผยแพร่ให้เสียงบรรยายภาพเป็นที่รู้จักในวงกว้างขึ้น และสามารถนำองค์ความรู้เหล่านี้ไปต่อยอดขยายผล เพื่อให้กลุ่มคนที่เกี่ยวข้องรู้จักและใช้ประโยชน์ได้อย่างแพร่หลายในทุกวงการ โดยเฉพาะการผลิตรายการประเภทโฆษณาและธุรกิจบริการอื่นๆ

4. ผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรทัศน์ ตามประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคนพิการให้เข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการโทรทัศน์ ได้กำหนดไว้ในหมวดที่ 3 ให้ผู้รับใบอนุญาตต้องจัดให้มีการประชาสัมพันธ์รายการที่มีบริการเสียงบรรยายภาพและต้องแสดงสัญลักษณ์เพื่อให้ผู้บริการทราบว่ารายการที่จะออกอากาศมีบริการเสียงบรรยายภาพ หรือประชาสัมพันธ์ให้สาธารณชนทราบเป็นการทั่วไป โดยอาจประชาสัมพันธ์ผ่านช่องรายการของผู้รับใบอนุญาตก็ได้ โดยไม่ให้ถือการประชาสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นการโฆษณาการแสดงสัญลักษณ์และคำบรรยายสำหรับเสียงบรรยายภาพให้ดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในประกาศ โดยผู้รับใบอนุญาตต้องแสดงภาพสัญลักษณ์ที่ปรากฏพร้อมเสียงบรรยายว่า “รายการต่อไปนี้เป็นรายการที่มีเสียงบรรยายภาพ ท่านสามารถเลือกรับฟังได้ที่ช่องเสียงบรรยายภาพจากเครื่องรับโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ดังนี้

ภาพที่ 4.5 แสดงสัญลักษณ์ของรายการที่มีเสียงบรรยายภาพ

การรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็นที่มีเสียงบรรยายภาพที่ผ่านมา ผู้รับชมทั่วไป หรือผู้พิการทางการเห็นอาจไม่เคยเห็นรูปแบบการประชาสัมพันธ์ของสัญลักษณ์นี้ ในรายการโทรทัศน์ โดยเฉพาะผู้พิการทางการเห็นที่อาศัยอยู่ในต่างจังหวัดส่วนใหญ่ไม่รู้จักเสียงบรรยายภาพ เนื่องจากไม่มีรายการที่มีเสียงบรรยายภาพให้ผู้พิการทางการเห็นสามารถเข้าถึงได้ หรือมีไม่เพียงพอต่อความต้องการ ทำให้ผู้พิการทางการเห็นไม่รู้จักเสียงบรรยายภาพ ส่วนใหญ่ รายการที่มีเสียงบรรยายภาพ จะเป็นภาพยนตร์ที่จัดทำพิเศษให้มีเสียงบรรยายภาพในโรงภาพยนตร์ และเชิญผู้พิการทางการเห็นเข้ามารับชม แต่มีจำนวนไม่มาก เนื่องจากเป็นปัจจัยหลายประการ เช่น ขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญในการผลิตเสียงบรรยายภาพ ขาดงบประมาณสนับสนุนการผลิต ขาดเทคโนโลยีในช่วยในการหาช่องเสียง ต้องเพิ่มจำนวนช่องเสียงพิเศษเพิ่ม 1 ช่องทางทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณเพิ่มขึ้น เป็นต้น

ดังนั้น แนวทางการพัฒนารายการข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะเพื่อการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ของผู้พิการทางการเห็น ควรเริ่มต้นจากการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับทุกหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยเริ่มจากคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ให้งบประมาณสนับสนุนกับสถาบันการศึกษาและสมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย หรือสถาบันคนตาบอดแห่งชาติเพื่อการวิจัยและพัฒนา หรือมูลนิธิที่เกี่ยวกับผู้พิการทางการเห็น ส่งเสริมให้ผู้พิการทางการเห็นเข้าใจสิทธิและความเท่าเทียมเรื่องของการส่งเสริมและคุ้มครองคนพิการให้เข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการโทรทัศน์อย่างทั่วถึง เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมและผลักดันให้เกิดการผลิตรายการข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะเพื่อการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ของผู้พิการทางการเห็น นอกจากนี้ คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติต้องกำกับดูแลและขับเคลื่อนนโยบายอย่างจริงจัง ผ่านการประสานความร่วมมือกับสถานีโทรทัศน์ ประกอบกิจการด้านรายการ สถานีโทรทัศน์ เพื่อให้ตระหนักและเข้าใจถึงความสำคัญของการที่ต้องมีการผลิตรายการเพื่อให้ผู้พิการทางการเห็นสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ ร่วมกับสมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย เพื่อสำรวจความต้องการด้านรายการโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น

ขั้นตอนต่อมา คือการประสานความร่วมมือกับสถานีโทรทัศน์ ผู้ประกอบการกิจการด้านรายการ ผู้ผลิตรายการ ผู้เขียนบท สร้างภาคีเครือข่ายร่วมกับสถาบันการศึกษาในการฝึกอบรมเพิ่มทักษะให้กับบุคลากรในการผลิตเสียงบรรยายภาพ (AD.) ให้มีทักษะ ความชำนาญ สามารถผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อให้ผู้พิการเข้าถึงรายการโทรทัศน์ได้ โดยศึกษาความต้องการด้านรายการร่วมกับสมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทยเพื่อหาแนวทางในการพัฒนารายการข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญด้านผู้พิการทางการเห็นเป็นผู้ประเมินผลการรับรู้และ

การเข้าถึงรายการต่างๆ ของสถานีโทรทัศน์ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้พิการทางการเห็นให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

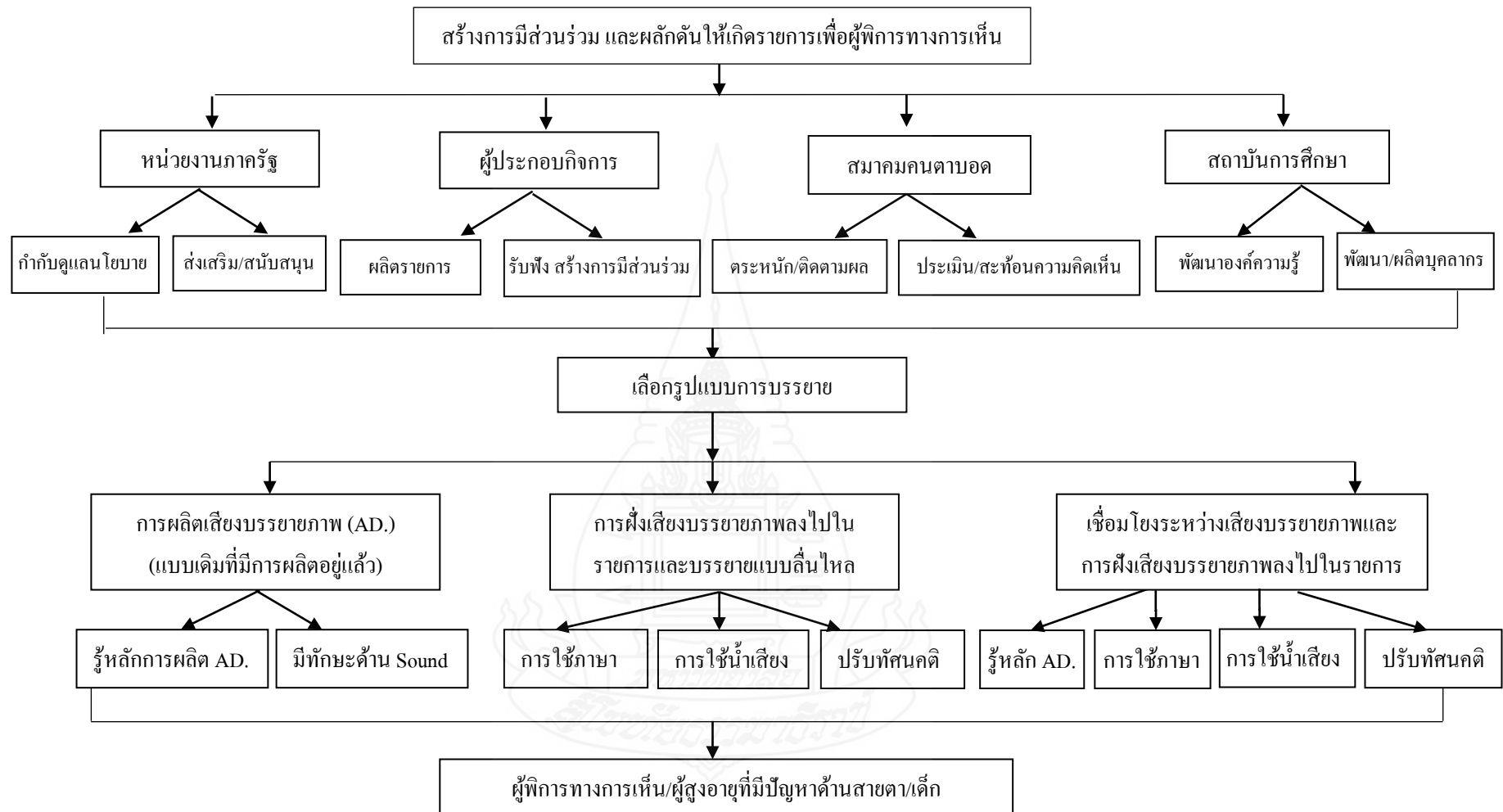
การประเมินผลรายการโดยผู้พิการทางการเห็น จะทำให้สถานีโทรทัศน์ ผู้ประกอบกิจการผู้ผลิตรายการ ผู้เขียนบท ได้ทราบแนวทางการผลิตเสียงบรรยายภาพให้เหมาะสมกับรายการ เนื่องจากรายการข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ ไม่จำเป็นต้องใช้วิธีการผลิตเสียงบรรยายภาพทุกรายการ แต่สามารถใช้วิธีการดังนี้ 1) การฝังเสียงบรรยายภาพแทรกลงไปในการและบรรยายแบบลิ้นไหล โดยปรับจากบทต้นฉบับ และให้ผู้ประกาศ หรือผู้ดำเนินรายการเป็นผู้บรรยาย 2) การเชื่อมโยงระหว่างเสียงบรรยายภาพ (AD.) แทรกลงไปกับจ็องเกิ้ลรายการในช่วงต้นและช่วงท้ายรายการที่เป็นภาพ Insert หรือภาพกราฟฟิก ภาพโลโก้ประจำรายการ ส่วนช่วงเนื้อหารายการ (อินเตอร์ลูค) ของแต่ละช่วง ใช้วิธีการฝังเสียงบรรยายภาพแทรกลงไปในการแล้วให้พิธีกร หรือผู้ดำเนินรายการเป็นผู้บรรยายแบบลิ้นไหล แต่ทั้งนี้ ผู้ดำเนินรายการควรดำเนินรายการโดยคำนึงถึงผู้ชมรายการที่เป็นกลุ่มคนพิการกลุ่มอื่นมากขึ้น โดยปรับทักษะการใช้ภาษาแบบตรงไปตรงมา ให้เข้าใจง่าย เพราะการใช้ภาษามีส่วนเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ร่วม การใช้เสียงที่บรรยายภาพในรายการข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ จะเป็นเพศหญิงหรือเพศชายก็ได้ เพียงแต่ต้องบรรยายภาพด้วยน้ำเสียงที่ชัดเจน ให้ผู้พิการทางการเห็นได้รับอารมณ์ และสามารถเชื่อมโยงเรื่องราวต่างๆ ได้ นอกจากนั้น ควรใช้น้ำเสียงและอารมณ์ให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง ไม่ควรบรรยายราบเรียบจนเกินไป อาจมีจังหวะช้าหรือเร็ว ให้เหมาะกับสถานการณ์ในขณะนั้น นอกจากนี้ การใช้วิธีการดังกล่าวข้างต้น จะสามารถลดอุปสรรคและแก้ปัญหาด้านการขาดแคลนบุคลากร ขาดงบประมาณสนับสนุน ขาดเทคโนโลยีช่วยในการผลิตด้วย แต่หากเป็นรายการละคร รายการภาพยนตร์ ภาพยนตร์ต่างประเทศ ก็สามารถนำหลักการผลิตเสียงบรรยายภาพ (AD.) ตามแบบปกติที่ใช้กันอยู่ปัจจุบันได้ เนื่องจากรายการเหล่านี้มีช่องว่างเสียงค่อนข้างมาก ในการปรับสมดุลระหว่างเสียงในบทต้นฉบับและเสียงบรรยายภาพให้เหมาะสม จะทำให้ผู้พิการทางการเห็นสามารถเข้าใจเนื้อหาทั้งหมดได้ โดยไม่จำเป็นต้องฟังเสียงบรรยายภาพอย่างเดียว แต่ต้องฟังเสียงต้นฉบับเดิมประกอบด้วยจึงจะเข้าใจทั้งหมด การตัดต่อผสมเสียงจึงต้องทำทั้งเสียงต้นฉบับเดิม และเสียงบรรยายภาพควบคู่กันไป จึงจะทำหน้าที่สื่อความหมายได้ชัดเจนขึ้น

การพัฒนารายการข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ ไม่ใช่ผู้พิการทางการเห็นเท่านั้นที่จะได้รับประโยชน์สูงสุด แต่ผู้สูงอายุที่มีปัญหาทางการเห็น และเด็กก็ได้รับประโยชน์ด้วย เนื่องจากเสียงบรรยายภาพมีผลต่อการเรียนรู้ของเด็กในด้านภาษา และยังเป็นสื่อกลางในการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างคนที่มีความพิการทางการเห็นกับบุคคลแวดล้อมรอบตัว รวมถึงคนทั่วไปในสังคม

ผลการวิจัยยังพบว่า ผู้พิการทางการเห็นที่สามารถเข้าถึงรายการข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะของสถานีโทรทัศน์ได้ จะทำให้ผู้พิการทางการเห็นสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้ดีขึ้น เพราะผู้พิการทางการเห็นส่วนใหญ่เปิดรับรายการโทรทัศน์ทุกวันเพื่อติดตามข้อมูลข่าวสาร โดยผ่านช่องทางการสื่อสารที่แตกต่างกัน

จากผลการศึกษา โดยการสำรวจพฤติกรรมการเปิดรับ การเข้าถึง ความต้องการ และการใช้ประโยชน์จากรายการโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น การศึกษาสถานการณ์เกี่ยวกับรายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็นของสถานีโทรทัศน์ฟรีทีวี และการศึกษาวิธีการที่ใช้ในการพัฒนารายการข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อผู้สาธารณะเพื่อการเข้าถึงและใช้ของผู้พิการทางการเห็น สามารถสรุปผลเพื่อนำเสนอเป็นแนวทางในการพัฒนารายการข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะเพื่อการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากรายการโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น ดังภาพที่ 4.6

ภาพที่ 4.6 แสดงแนวทางการพัฒนารายการข่าวสารสาระที่เป็น โฆษน์ต่อสาธารณะเพื่อการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ของผู้พิการทางการเห็น

ที่มา: มนัสชนก สุรชัยกุลวัฒนา, (2561).

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

คุณฉันทิพนธ์เรื่อง “แนวทางการพัฒนารายการข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชนเพื่อการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ของผู้พิการทางการเห็น” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับ การเข้าถึง ความต้องการ และการใช้ประโยชน์จากรายการโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น เพื่อศึกษาสถานการณ์เกี่ยวกับรายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็นของสถานีโทรทัศน์ฟรีทีวี เพื่อศึกษาวิธีการพัฒนารายการโทรทัศน์ให้ผู้พิการทางการเห็นสามารถเข้าถึงได้ และเพื่อเสนอแนวทางการพัฒนารายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น ผู้วิจัยใช้ทั้งระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ ด้วยวิธีการสำรวจด้วยแบบสอบถาม และวิธีวิจัยเชิงวิจัยคุณภาพ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้พิการทางการเห็นทั้ง 4 ภาค ได้แก่ กรุงเทพฯ ภาคกลางและภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ ภาคอีสาน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 6 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารองค์กรสถานีโทรทัศน์ฟรีทีวี กลุ่มที่ 2 นักวิชาชีพ ที่เชี่ยวชาญด้านการผลิตรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับผู้พิการทางการเห็น กลุ่มที่ 3 ผู้เชี่ยวชาญ/นักวิชาการด้านผู้พิการทางการเห็นที่มีความรู้หรือความสนใจเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์ กลุ่มที่ 4 ผู้เชี่ยวชาญด้านผู้พิการทางการเห็น กลุ่มที่ 5 ตัวแทนภาครัฐที่เป็นผู้กำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับรายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น กลุ่มที่ 6 ตัวแทนจากผู้พิการทางการเห็นทั้งแบบตาบอดและสายตาดูแลนราง ทั้งนี้ การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้ 1) เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้พิการทางการเห็น จาก 4 ภาค (กรุงเทพฯ ภาคกลางและภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ ภาคอีสาน) ภาคละ 30 คน รวมทั้งสิ้น 120 คน 2) การสัมภาษณ์เชิงลึก กับกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับสถานการณ์รายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น จำนวน 22 คน 3) การสนทนากลุ่มกับผู้พิการทางการเห็นทั้งแบบตาบอดและสายตาดูแลนราง จำนวน 8 คน ด้วยแบบประเมินการรับรู้ และการเข้าถึงรายการโทรทัศน์ จำนวน 4 รายการ ได้แก่ รายการเรื่องเล่าหน้าหนึ่ง รายการเดินหน้าปฎิรูป รายการกระจก 6 ด้าน และรายการทุ่งแสงตะวัน สามารถสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ในบทที่ 4 สามารถสรุปผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังนี้
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วยความบกพร่องทางการเห็น เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ และการพักอาศัย ได้ผลสรุปดังนี้

ส่วนที่ 1 ลักษณะทางประชากร

1. ลักษณะทางประชากร มีการศึกษาเกี่ยวกับประเด็นความบกพร่องทางการเห็น เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ และการพักอาศัย

ผลการวิเคราะห์ลักษณะทางประชากร เรื่อง “แนวทางการพัฒนารายการข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะเพื่อการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ของผู้พิการทางการเห็น” สามารถสรุปได้ดังนี้

ความบกพร่องทางการเห็น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นคนตาบอด จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 80.0 และสายตาเลือนราง จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0

เพศ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 85.0 และเพศหญิง จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 15.0

อายุ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-45 ปี จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 22.5 รองลงมาอายุระหว่าง 56-60 ปี จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 20.83 และอายุระหว่าง 25-30 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 5.0

วุฒิการศึกษา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับ ปวช./มัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 30.80 รองลงมามีการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 24.20 และมีการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.70

อาชีพ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพนวด จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 55.00 รองลงมาอาชีพอื่นๆ จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 21.70 และอาชีพค้าสลากกินแบ่งรัฐบาล จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 5.80

รายได้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 10,000 บาท จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 73.30 รองลงมามีรายได้ระหว่าง 10,001-15,000 บาท จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 15.80 และมีรายได้ระหว่าง 20,001-25,000 บาท จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.50

การพักอาศัย กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่กับคู่สมรส จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 รองลงมาอยู่คนเดียว จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 22.50 และอาศัยอยู่กับลูกหลาน จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 5.00

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น

มีการศึกษาเกี่ยวกับประเด็นวิธีการเข้าถึงสื่อโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น การเปิดรับสื่อโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น ปัญหาและความต้องการด้านรายการโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น การใช้ประโยชน์จากรายการโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น ดังนี้

2.1 วิธีการเข้าถึงรายการโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ประเด็นเครื่องรับโทรทัศน์ รูปแบบการดูโทรทัศน์ วิธีการเปิดดูโทรทัศน์ วิธีการเข้าถึงเนื้อหา รายการ วิธีการผลิตเพลลินในรายการ วิธีการเข้าถึงเนื้อหารายการ

สรุปผลการวิเคราะห์วิธีการเข้าถึงรายการโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น ได้ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีเครื่องรับโทรทัศน์ที่บ้าน 1 เครื่อง จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 รองลงมามีเครื่องรับโทรทัศน์ 2 เครื่อง จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 21.70 และมีเครื่องรับโทรทัศน์มากกว่า 3 เครื่อง จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 5.80

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ดูโทรทัศน์ตามเวลาที่ออกอากาศ จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 44.20 รองลงมาดูตามความต้องการของตัวเอง จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 34.20 และอื่นๆ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 8.30

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีวิธีการเปิดดูโทรทัศน์เปลี่ยนจากรีโมทด้วยตัวเอง จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 59.20 รองลงมาดูเหมือนคนอื่นทั่วไป จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 และมีคนตั้งรีโมทไว้ให้ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 5.80

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เข้าถึงเนื้อหารายการโทรทัศน์โดยเสียงบรรยายภาพ จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 63.30 รองลงมามีคนใกล้ชิดช่วยบรรยายให้ฟัง จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 29.20 และอื่น ๆ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 3.30

ส่วนใหญ่มีวิธีการผลิตเพลลินและจินตนาการเรื่องราวต่าง ๆ ในรายการโทรทัศน์โดยเสียงบรรยายภาพ จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 65.80 รองลงมาการพากย์เสียงในรายการ จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 27.50 และมีเสียงบรรยายภาพผ่าน Sep-top box โดยกดจากรีโมทคอนโทรล จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.50

ส่วนใหญ่มีวิธีการเข้าถึงเนื้อหารายการโทรทัศน์โดยเสียงบรรยายภาพ จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 68.30 รองลงมาการพากย์เสียงในรายการ จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 27.50 และอื่นๆ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.10

2.2 การเปิดรับสื่อโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น มีการศึกษาเกี่ยวกับประเด็นจำนวนวันในการรับชมรายการโทรทัศน์ ระยะเวลาในการรับชมรายการโทรทัศน์ ช่วงเวลาในการรับชมรายการโทรทัศน์ ลักษณะการรับชมรายการโทรทัศน์ ประเภทรายการโทรทัศน์ เนื้อหาในการรับชมรายการโทรทัศน์ วิธีการนำเสนอในรายการโทรทัศน์ คุณลักษณะของพิธีกรและนักแสดงในรายการโทรทัศน์

สรุปผลการวิเคราะห์การเปิดรับสื่อโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็นได้ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับชมรายการโทรทัศน์ทุกวัน จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 56.70 รองลงมารับชมรายการโทรทัศน์ 1-2 วันต่อสัปดาห์ จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 18.30 และรับชมรายการโทรทัศน์ 4-5 วันต่อสัปดาห์ จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 7.50

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับชมรายการโทรทัศน์มากกว่า 1 ชม. แต่ไม่เกิน 2 ชม. จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 43.30 รองลงมารับชมมากกว่า 2 ชม. แต่ไม่เกิน 3 ชม. จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 17.50 และรับชมมากกว่า 4 ชม. จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 3.30

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับชมรายการโทรทัศน์ช่วงเช้า (06.01-09.00 น.) จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 35.80 รองลงมาชมช่วงหัวค่ำ (19.01-22.00 น.) จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 24.20 และช่วงดึก (22.01-04.00 น.) จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.70

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตั้งใจชมรายการโทรทัศน์พอสมควร โดยเปลี่ยนไปดูช่องอื่นในช่วงที่ไม่น่าสนใจ จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 51.70 รองลงมาตั้งใจชมมาก โดยไม่เปลี่ยนช่องเลย จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 34.20 และอื่นๆ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 5.00

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับชมรายการประเภทข่าวสาร จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 74.20 รองลงมารายการประเภทความรู้ จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 13.30 และรายการประเภทบันเทิง จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับชมรายการโทรทัศน์ที่มีเนื้อหาด้านเพลง จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 70.80 รองลงมาคือรายการที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสุขภาพ จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 61.70 และรายการที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับแฟชั่นและความงาม จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับชมรายการโทรทัศน์ด้วยรูปแบบการนำเสนอตามเนื้อหาสาระรายการ จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 80.80 รองลงมานำเสนอตามลักษณะของผู้ชม จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 27.50 และรับชมรายการที่มีการนำเสนอตามความต่อเนื่องของการออกอากาศ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 5.80

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ชื่นชอบพิธีกรและนักแสดงที่มีลักษณะพูดจาชัดเจน จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 รองลงมาคือมีความรู้ความสามารถ จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 20.80 และต้องการพิธีกรหรือนักแสดงเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียง จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.70

2.3 ปัญหาและความต้องการด้านรายการโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น
มีการศึกษาเกี่ยวกับประเด็นความต้องการด้านประเภทรายการ ความต้องการด้านเนื้อหารายการ ความต้องการด้านวิธีการนำเสนอ ความต้องการด้านช่วงเวลาในการรับชมรายการที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับผู้พิการ ความต้องการด้านความยาวของรายการที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับผู้พิการของแต่ละรายการ

สรุปผลการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการด้านรายการโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น ได้ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความต้องการรายการโทรทัศน์ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.65$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า เรียงลำดับตามค่าคะแนนเฉลี่ย ดังนี้ ด้านวิธีการนำเสนอ ($\bar{X} = 3.97$) รองลงมา ด้านประเภทรายการ ($\bar{X} = 3.76$) และด้านช่วงเวลาในการรับชมรายการ ($\bar{X} = 3.20$) ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความต้องการรายการโทรทัศน์ประเภทรายการ ข่าวสาร ($\bar{X} = 4.35$) รองลงมารายการประเภทความรู้ ($\bar{X} = 4.29$) และรายการประเภทโฆษณาและบริการธุรกิจ ($\bar{X} = 3.00$)

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความต้องการรายการโทรทัศน์ด้านเนื้อหารายการ การศึกษาและการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.20$) รองลงมาเป็นเนื้อหาด้านสิทธิและสวัสดิการต่าง ๆ ($\bar{X} = 4.18$) และเนื้อหาด้านแฟชั่น/ความงาม ($\bar{X} = 2.34$)

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความต้องการรายการโทรทัศน์ในด้านวิธีการนำเสนอตามเนื้อหาสาระรายการ ($\bar{X} = 4.20$) รองลงมานำเสนอตามเทคนิควิธีการนำเสนอ, นำเสนอตามลักษณะของผู้ชม ($\bar{X} = 3.90$) และนำเสนอตามความยาวและความต่อเนื่องของการออกอากาศ ($\bar{X} = 3.75$)

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความต้องการรายการโทรทัศน์ในด้านช่วงเวลาการรับชมรายการที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับผู้พิการช่วงหัวค่ำ (19.01-22.00 น.) ($\bar{X} = 3.93$) รองลงมา ช่วงเย็น (16.01-19.00 น.) ($\bar{X} = 3.61$) และช่วงดึก (22.01-04.00 น.) ($\bar{X} = 3.21$)

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความต้องการรายการโทรทัศน์ในด้านความยาวของรายการที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ ผู้พิการมากกว่า 1 ชั่วโมง ($\bar{X} = 4.17$) รองลงมา 30 นาที - 1 ชั่วโมง ($\bar{X} = 4.06$) และน้อยกว่า 15 นาที ($\bar{X} = 2.80$)

2.4 การใช้ประโยชน์จากการรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น

มีการศึกษาเกี่ยวกับประเด็น เพื่อการติดตามข่าวสาร เพื่อนำไปพูดคุยกับคนรอบข้าง เพื่อการเรียนรู้ เพื่อนำไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน เพื่อความบันเทิง ความสุข และคลายความเหงา เพื่อใช้เป็นเพื่อน เพื่อสร้างความรู้สึกรักคุณค่าในตนเอง สรุปผลพอสังเขปได้ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการใช้ประโยชน์จากการรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น เพื่อนำไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ($\bar{X} = 4.55$) รองลงมา เพื่อติดตามข่าวสาร ($\bar{X} = 4.42$) เพื่อเป็นข้อมูลในการทำกิจกรรมต่าง ๆ กับกลุ่มผู้พิการ ($\bar{X} = 4.42$)

สรุปผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการเปิดรับ การเข้าถึง ความต้องการ และการใช้ประโยชน์ จากรายการของผู้พิการทางการเห็น ได้พอสังเขปดังนี้

ผู้พิการทางการเห็น ส่วนใหญ่เปิดรับชมรายการโทรทัศน์ทุกวัน โดยเปิดรับช่วงเช้าเวลา 06.00-09.00 น. ช่วงเย็นเวลา 16.00-19.00 น. ช่วงค่ำเวลา 19.00-22.00 น. ส่วนใหญ่รับชมตามเวลาออกอากาศของสถานีโทรทัศน์ แต่รับชมไม่เกิน 2 ชั่วโมง รายการที่รับส่วนใหญ่เป็นรายการข่าวสาร รายการความรู้ โดยรับชมเหมือนคนอื่นทั่วไปแต่ส่วนใหญ่ไม่สามารถรับรู้เรื่องราวและรายละเอียดทั้งหมดได้ เนื่องจากไม่มีการบรรยายรายละเอียดในส่วนที่เป็นภาพซึ่งมีความจำเป็นต่อการรับรู้ ดังนั้นวิธีที่จะทำให้สามารถเข้าถึงและรับรู้รายละเอียดจากรายการต่างๆ ได้มากที่สุดคือรายการที่มีเสียงบรรยายภาพ รายการที่ต้องการเข้าถึงมากที่สุดของผู้พิการทางการเห็นก็คือรายการที่มีเนื้อหาด้านการศึกษาและความรู้ สิทธิและสวัสดิการ และเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อประโยชน์ในการนำไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต ติดตามข้อมูลข่าวสาร และทำกิจกรรมกับกลุ่มทางสังคมต่างๆ

สรุปข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเปิดรับ การเข้าถึง ความต้องการและการใช้ประโยชน์จากรายการเพื่อนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนารายการโทรทัศน์เพื่อการเข้าถึงของผู้พิการทางการเห็น โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ข้อเสนอแนะว่าผู้พิการทางการเห็นต้องการให้ผู้ประกอบการ ผู้ผลิต ผลิตรายการทุกประเภทให้คนพิการทางการเห็นสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ เพราะผู้พิการทางการเห็นมีความต้องการที่หลากหลายแตกต่างกัน และรับชมรายการทุกประเภทเหมือนคนอื่นทั่วไป แต่ปัจจุบันไม่มีรายการที่ผู้พิการทางการเห็นสามารถเข้าถึงได้ ทำให้ผู้พิการทางการเห็นหาวิธีการเข้าถึงรายการด้วยวิธีอื่น เช่น ดูผ่านออนไลน์ ดูผ่าน 1414 เพราะเป็นทางเลือกที่ทำให้ผู้พิการทางการเห็นสามารถเข้าถึงได้ง่ายและสะดวกกว่า แต่หากผู้ประกอบการ ผู้ผลิตรายการ สามารถผลิตรายการโทรทัศน์ที่ทำให้ผู้พิการทางการเห็นสามารถเข้าถึงได้ ก็จะทำให้ผู้พิการทางการเห็นมีโอกาสนในการเลือกเปิดรับจากสื่อโทรทัศน์มากขึ้น ซึ่งจะทำ

ให้ผู้พิการทางการเห็นสามารถเข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติได้อย่างเสมอภาค เท่าเทียมกับบุคคลอื่นทั่วไป

ส่วนที่ 3 สถานการณ์เกี่ยวกับรายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็นของ สถานีโทรทัศน์ฟรีทีวี

แนวทางการพัฒนารายการข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะเพื่อการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ของผู้พิการทางการเห็น มีวัตถุประสงค์ข้อ 2 เพื่อศึกษาสถานการณ์เกี่ยวกับ รายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น มีวิธีดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 6 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารองค์กรสถานีโทรทัศน์ กลุ่มที่ 2 นัก วิชาชีพที่เชี่ยวชาญด้านการผลิตรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับผู้พิการทางการเห็น กลุ่มที่ 3 ผู้เชี่ยวชาญ/ นักวิชาการด้านผู้พิการทางการเห็นที่มีความรู้หรือสนใจเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์ กลุ่มที่ 4 ผู้เชี่ยวชาญด้านผู้พิการทางการเห็น กลุ่มที่ 5 ตัวแทนภาครัฐที่เป็นผู้กำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับ รายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น กลุ่มที่ 6 ตัวแทนจากผู้พิการทางการเห็นทั้งแบบตา บอดและสายตาเลื่อนราง มีประเด็นในการศึกษา ดังนี้

- 3.1 การทำหน้าที่ขององค์กรสื่อโทรทัศน์
- 3.2 รูปแบบรายการโทรทัศน์
- 3.3 การสนับสนุนรายการและภาคีเครือข่าย
- 3.4 ปัญหาเกี่ยวกับการผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น

สรุปผลการวิเคราะห์สถานการณ์เกี่ยวกับรายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็นของสถานี โทรทัศน์ฟรีทีวี ได้พอสังเขปดังนี้

3.1 การทำหน้าที่ขององค์กรสื่อโทรทัศน์

การทำหน้าที่ขององค์กรสื่อโทรทัศน์ มีประเด็นในการศึกษาเกี่ยวกับ ประการศของคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคนพิการให้เข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการ ของกิจการโทรทัศน์ สถานการณ์โดยรวมของสถานีโทรทัศน์เกี่ยวกับรายการสำหรับผู้พิการทางการ เห็นตั้งแต่ พ.ศ. 2555-2561 ในด้านสัดส่วนและปริมาณรายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น มีสถานีโทรทัศน์ช่อง 7 และช่อง Thai PBS ที่มีการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับนโยบายและแผน ของคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ รวมถึง นโยบายและแผนส่งเสริมการผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น ส่วนช่อง 5 และช่อง 11 ยังขาดความพร้อมในการรองรับนโยบายและแผนของคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการ

โทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ แต่มีแผนส่งเสริมการผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อการเข้าถึงของผู้พิการทุกกลุ่ม

การทำหน้าที่ขององค์กรสื่อโทรทัศน์ ตั้งแต่เริ่มมีการประกาศ คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคนพิการให้เข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการของ กิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2559 ก็มีสถานีโทรทัศน์ช่อง 7 และ Thai PBS ที่มีการเตรียมความพร้อม และเริ่มผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อให้ผู้พิการทางการเห็นเข้าถึงได้ แต่ส่วนใหญ่เป็นรายการบันเทิง เช่น ละครสั้นเป็นตอนๆ ภาพยนตร์ซีรีส์ ภาพยนตร์ต่างประเทศ สารคดี ซึ่งเริ่มออกอากาศตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 แต่ยังคงขาดการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ผู้พิการทางการเห็นทราบว่าสถานีโทรทัศน์มี รายการที่มีเสียงบรรยายภาพให้ผู้พิการทางการเห็นสามารถเข้าถึงได้ ผู้พิการทางการเห็นจึงขาดการ รับรู้ในเรื่องดังกล่าวทำให้รายการที่น่าเสนอไม่ได้รับการติดตามรับชมจากผู้พิการทางการเห็น นอกจากนี้รายการดังกล่าวข้างต้นไม่ได้ถูกกำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรทัศน์ต้อง จัดให้มีบริการเสียงบรรยายภาพ ตามประกาศของคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการ โทรทัศน์ และกิจการ โทรคมนาคมแห่งชาติ แต่รายการที่ถูกกำหนดให้อยู่ในสัดส่วนรายการ เพื่อให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ คือรายการข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ โดย กำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรทัศน์ต้องจัดให้มีบริการโทรทัศน์ที่มีเสียงบรรยาย ภาพไม่น้อยกว่าหกสิบนาทีต่อวัน ได้แก่ 1) รายการข่าวสาร 2) รายการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ ในการปกครองในระบอบประชาธิปไตย 3) รายการส่งเสริมการศึกษา จริยธรรม ศิลปะ วัฒนธรรม 4) รายการให้ความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม คุณภาพชีวิต และสิ่งแวดล้อม แต่ รายการทั้ง 4 ประเภทเป็นรายการที่มีช่องเสียง (Sound Gap) น้อยทำให้ไม่สามารถแทรกเสียง บรรยายภาพได้ รวมถึงปัจจัยด้านอื่น เช่น ขาดบุคลากร ขาดงบประมาณสนับสนุน ขาดเทคโนโลยีช่วยในการผลิต ประกอบกับปีที่ผ่านมาสถานีโทรทัศน์อยู่ในช่วงขาดทุนเนื่องจากการ ประมูลทีวีดิจิตอล ดิดพระราชพิธีสำคัญของประเทศ รวมถึงการเลื่อนใช้ประกาศการส่งเสริม และคุ้มครองสิทธิของคนพิการให้เข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการ โทรทัศน์ ออกไปอีกระยะหนึ่ง ปัจจัยดังกล่าวจึงเป็นสาเหตุให้ผู้ประกอบการ ผู้ผลิตรายการ สถานีโทรทัศน์ ละเลยและไม่ตระหนักถึงความสำคัญในการที่จะผลิตรายการเพื่อให้ผู้พิการทางการ เห็นสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้

สถานการณ์เกี่ยวกับรายการ โทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็นของ สถานีโทรทัศน์ ส่วนใหญ่ผู้ประกอบการ สถานีโทรทัศน์ทุกสถานีรับรู้ว่ามีการ ประกาศ คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรทัศน์คมนาคมแห่งชาติ

เรื่อง “การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคนพิการให้เข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการโทรทัศน์ ซึ่งสถานีโทรทัศน์ทุกสถานีมีแผนและนโยบายที่เกี่ยวกับการผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อให้ผู้พิการทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากรายการได้ แต่มีเพียงบางสถานีที่สามารถดำเนินการดังกล่าวได้ตามประกาศของคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เช่น สถานีโทรทัศน์ช่อง 7 สถานีโทรทัศน์ Thai PBS ที่เริ่มผลิตรายการเพื่อให้คนพิการทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงได้แต่ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการจำเป็นขั้นพื้นฐาน ส่วนสถานีโทรทัศน์ช่อง 5 และสถานีโทรทัศน์ช่อง 11 ยังไม่มีความพร้อมในการผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อให้ผู้พิการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้

3.2 รูปแบบรายการ

รูปแบบรายการประกอบด้วย ประเภทรายการ เนื้อหารายการ วิธีการนำเสนอรายการ เทคนิคการนำเสนอรายการ เวลาออกอากาศของรายการ ความยาวของรายการ พิธีกรและนักแสดงที่ปรากฏตัวในรายการโทรทัศน์ โดยสรุปได้พอสังเขปดังนี้

- ประเภทรายการโทรทัศน์ที่นำมาผลิตเสียงบรรยายภาพควรทำทุกประเภทรายการ เพราะผู้พิการทางการเห็นมีความต้องการหลากหลายแตกต่างกัน เนื่องจากผู้พิการทางการเห็นมีการรับชมรายการทุกประเภทเหมือนคนอื่นทั่วไป กสทช. ไม่ควรจำกัดให้ผู้พิการทางการเห็นรับชมแค่รายการข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะเท่านั้น แต่ต้องทำรายการที่มีอยู่ในผังรายการทุกรายการ ผู้พิการทางการเห็นทุกคนชอบดูรายการบันเทิงหรือสาระความรู้ทุกด้าน เพราะผู้พิการทางการเห็นต้องการดูทีวีพร้อมคนในครอบครัว และรายการที่สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตในสังคมร่วมกับคนอื่นทั่วไป จะเหมารวมว่าผู้พิการทางการเห็นชอบรายการประเภทใดประเภทหนึ่งไม่ได้ แต่ถ้าจะทำให้ผู้พิการทางการเห็นรู้จักเสียงบรรยายภาพก็ควรเริ่มต้นที่รายการบันเทิงก่อน เมื่อรายการได้รับความนิยมมากขึ้นก็จะมีคนรู้จักมากขึ้น แต่หากจะเริ่มทำรายการที่มีประโยชน์ต่อผู้พิการทางการเห็นก็ควรเริ่มทำรายการประเภทข่าวสารสาระก่อน หากจะให้ดีควรทำทุกประเภทรายการ

- เนื้อหารายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น ควรเน้นเนื้อหาด้านความรู้ ด้านการศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรม หรือเนื้อหาด้านบันเทิงเพราะเนื้อหาด้านความบันเทิงเป็นสิ่งที่สร้างขึ้นและสามารถอธิบายให้ผู้พิการทางการเห็นเข้าใจได้ง่าย เป็นสิ่งที่มีอยู่ในธรรมชาติจริงๆ เนื้อหารายการละคร รายการวาไรตี้ เกมโชว์ก็สามารถทำให้ผู้พิการทางการเห็นรับชมได้ แต่สิ่งสำคัญต้องมีการวางแผนสำรวจความต้องการหรือประเมินความต้องการของผู้พิการทางการเห็นก่อนว่าพวกเขาต้องการรายการที่มีเนื้อหาแบบไหน หากไม่มีเป้าหมายในการผลิตอาจทำได้ไม่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็น เพราะการผลิตรายการทุกรายการมีค่าใช้จ่าย

จึงจำเป็นต้องให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อผู้รับชม เนื้อรายการที่ผู้พิการทางการเห็นเปิดรับส่วนใหญ่ มีการรับชมเหมือนคนอื่นทั่วไป รายการใดที่กำลังอยู่ในกระแสผู้พิการทางการเห็นก็รับชมเช่นกัน แต่เนื้อหารายการที่เหมาะสมกับผู้พิการทางการเห็นจะเป็นแนวภาพยนตร์ ละคร สารคดี กิจกรรมพิเศษ กีฬา เหตุการณ์พิเศษ การถ่ายทอดสด เรื่องราวที่เป็นปรากฏการณ์ในสังคม สิ่งเหล่านี้มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต ข่าวดูรายการ ข่าวที่กำลังอยู่ในกระแสของสังคม โดยเฉพาะคลิปที่นำมาเปิด ผู้พิการทางการเห็นไม่สามารถรับรู้ข่าวที่กำลังอยู่ในกระแสได้ ดังนั้น เนื้อหารายการทุกประเภท ผู้พิการทางการเห็นต้องการรับชมทั้งหมด

- วิธีการนำเสนอรายการโทรทัศน์ ควรนำเสนอรายการละครหลังข่าวภาคค่ำให้มีเสียงบรรยายภาพ หรือนำเสนอตามลักษณะการดำเนินชีวิตที่มีความสำคัญหรือมีผลกระทบต่อ การดำรงชีวิตประจำวันของผู้พิการทางการเห็น เช่น รายการสิ่งแวดล้อม รายการสภาพดินฟ้าอากาศ รายการสารคดีหรือกิจกรรมพิเศษ เหตุการณ์พิเศษที่นำเสนอเรื่องราวสำคัญ เช่น ประวัติศาสตร์ การเมือง ความรู้ทั่วไป ข่าวเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพ การนำเสนอ รายการที่สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมเพื่อจะได้รับรู้ความเป็นไปร่วมกับคนอื่น วิธีการนำเสนอที่น่าสนใจและดึงดูดอาจขึ้นอยู่กับทักษะความชำนาญของผู้ดำเนินรายการ ผู้ประกาศ หรือพิธีกร เนื่องจากแต่ละคนมีประสบการณ์แตกต่างกัน แต่การนำเสนอควรคำนึงถึงผู้รับชมกลุ่มอื่นด้วย

- เทคนิคการนำเสนอรายการที่ผู้พิการทางการเห็นสามารถเข้าถึงได้ ต้องใช้เทคนิคด้านเสียงบรรยายภาพ หรือวิธีอื่นที่ผู้พิการทางการเห็นสามารถเข้าถึงได้ซึ่งอาจไม่จำเป็นต้องใช้เสียงบรรยายภาพ แต่ขึ้นอยู่กับเทคนิคที่ใช้ การใส่รายละเอียดมากน้อยแค่ไหน การปรับสมดุลเสียงให้เขามีอารมณ์ร่วมและจินตนาการได้มากแค่ไหน ผู้พิการทางการเห็นจะสามารถเชื่อมโยงเรื่องราวต่างๆ ได้หรือไม่ โดยปกติแล้วเทคนิคการนำเสนอรายการที่มีเสียงบรรยายภาพ อาจต้องแยกช่องเสียงพิเศษอีก 1 ช่อง เพื่อไม่เป็นการรบกวนคนตาปกติ โดยให้ผู้พิการทางการเห็นรับรู้ผ่านกล่องดิจิทัล (Set Top Box) โดยกดปุ่ม AD. ผ่านรีโมทคอนโทรล แต่หากเป็นในโรงภาพยนตร์อาจใช้หูฟังแยกออกมา แต่ต้องมีเสียงบรรยายภาพที่ได้มาตรฐานด้านภาษา และน้ำเสียงชัดเจน เข้าใจง่าย ซึ่งผู้พิการทางการเห็นสามารถรับรู้เรื่องราวจากการรับชมรายการต่างๆ เท่าคนปกติทั่วไป แต่เทคนิคการนำเสนอด้วยเสียงไม่ว่าจะใส่เสียงบรรยายภาพได้ทุกรายการ องค์ประกอบที่ผู้พิการทางการเห็นต้องการให้มีเสียงบรรยายภาพ คือ ช่วงเปลี่ยนฉาก ย้อนเวลา หรือย้อนอดีต การไต่ซอ (Close up) หรือใส่สัญลักษณ์พิเศษ ดังนั้นเทคนิคการนำเสนอโดยมีเสียงบรรยายภาพจะเป็นกลไกที่เข้าไปเสริมของเดิมที่มีอยู่แล้ว เพื่อให้ผู้พิการทางการเห็นสามารถรับชมภาพยนตร์ร่วมกับทุกคนใน

ครอบครัวได้ เพื่อเป็นการใช้เวลาด้วยกัน หากทุกคนเข้าใจตรงกันในเวลารับชมรายการโทรทัศน์ การใช้เวลาร่วมกันก็จะเกิดความสุข

- เวลาการออกอากาศ และความยาวของรายการโทรทัศน์เพื่อผู้พิการทางการเห็น ควรออกอากาศในช่วงเวลาปกติของรายการโทรทัศน์ทั่วไป ไม่ควรออกอากาศเวลา 24.00 น.-04.00 น. เพราะผู้พิการทางการเห็นดูรายการพร้อมคนอื่นทั่วไป คือช่วงเช้า 05-09.00 น. และ 18.00-22.30 น. วันจันทร์-วันศุกร์ เป็นส่วนใหญ่ หากเป็นวันเสาร์-อาทิตย์ ผู้พิการทางการเห็นจะรับชมทั้งวัน และช่วงเวลาการออกอากาศที่มีผู้ชมมากๆ หรือรายการที่ผู้พิการทางการเห็นต้องการรับชม คือ ช่วงละครหลังข่าว ซึ่งช่วงเวลานั้นเป็นช่วง Prime Time เป็นช่วงที่มีผู้สนับสนุนรายการเข้ามามาก แต่รายการที่ออกอากาศในช่วงเวลานั้นไม่มีสถานีโทรทัศน์ช่องไหนสามารถผลิตรายการให้มีเสียงบรรยายภาพเพื่อให้ผู้พิการทางการเห็นสามารถเข้าถึงได้ เพราะแต่ละช่องมีภารกิจด้านต่างๆ มากอยู่แล้ว ดังนั้นรายการดีๆ ที่ผู้พิการทางการเห็นสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง ๆ กลับไปอยู่ในช่วงเวลาเด็ก หรือเวลาที่ผู้พิการทางการเห็นไม่สามารถรับชมได้ เนื่องจากผู้พิการทางการเห็นมีการดำเนินชีวิตเหมือนคนอื่นทั่วไป

- ความยาวของรายการโทรทัศน์ควรมีความยาวอยู่ที่ประมาณ 30-60 นาที แต่ไม่ควรเกิน 2 ชั่วโมง หรือมีความยาวตามปกติของสถานี เช่น ละครหลังข่าว ละครช่วงเย็น โดยไม่ต้องทำเป็นรายการพิเศษเพื่อให้ผู้พิการทางการเห็นรับชมเฉพาะกลุ่ม เพราะหากเป็นเช่นนั้น ก็เท่ากับเป็นรายการเฉพาะสำหรับผู้พิการทางการเห็นเท่านั้น คนตาดีไม่สามารถรับชมได้ ต้องการให้ผู้ผลิตรายการ ผู้ประกอบการ สถานีโทรทัศน์ ทำรายการ โดยตระหนักว่ามีผู้พิการกลุ่มอื่นรับชมอยู่ด้วย ส่วนความยาวของรายการแค่ไหนก็ได้ที่สามารถทำเสียงบรรยายภาพให้ผู้พิการทางการเห็นเข้าถึงได้

- พิธีกรและนักแสดงในรายการโทรทัศน์ ควรมีน้ำเสียงที่ชัดเจน ไม่ควรพูดเร็วเกินไป สามารถสื่อความหมายเรื่องราวต่างๆ ให้เข้าใจได้ง่าย ใช้คำตรงไปตรงมา ทำให้ผู้พิการทางการเห็นสามารถเชื่อมโยงเรื่องราวได้ง่ายขึ้น เพราะผู้พิการทางการเห็นไม่มีโอกาสเห็นหน้าตาพิธีกร นักแสดง ผู้ดำเนินรายการ ส่วนพิธีกรหรือนักแสดงจะเป็นเพศชาย หรือเพศหญิงก็ได้ ผู้พิการทางการเห็นไม่ได้สนใจ เพราะได้ยินแต่เสียง พิธีกรหรือนักแสดงควรเป็นผู้ที่มีทักษะด้านการใช้ภาษา การใช้ น้ำเสียงที่ชัดเจน มีความรู้ความเข้าใจเรื่องที่กำลังสื่อสารและสามารถสื่อสารเรื่องราวที่ตนเองกำลังนำเสนอได้เป็นอย่างดี เพื่อให้ผู้พิการทางการเห็นเข้าใจได้ง่าย เพราะทักษะของพิธีกรหรือผู้ประกาศที่บรรยายมีส่วนสำคัญมากที่จะสามารถทำหน้าที่ในส่วนนี้แทนได้ และทำได้ดีมากในหลายๆ คน

สรุปผลการศึกษารูปแบบรายการที่นำมาผลิตเสียงบรรยายภาพสำหรับผู้พิการทางการเห็นควรทำทุกรายการ เพราะผู้พิการทางการเห็นมีความต้องการหลากหลาย และชอบดูรายการบันเทิงหรือสาระความรู้ทุกด้าน แต่ควรเน้นเนื้อหาด้านความรู้ การศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรม เนื่องจากผู้พิการทางการเห็นต้องการรับชมพร้อมทุกคนในครอบครัว และควรนำเสนอรายการละครหลังข่าวภาคค่ำให้มีเสียงบรรยายภาพทุกเรื่อง เพราะผู้พิการทางการเห็นสามารถเข้าถึงข้อมูลด้านภาพที่จำเป็นด้วยสื่อเสียง ซึ่งการมีเสียงบรรยายภาพจะทำให้สามารถเชื่อมโยงเรื่องราวต่างๆ ได้ดีขึ้น และผู้พิการทางการเห็นรับชมรายการที่ออกอากาศตามปกติของสถานี โดยจะรับชมช่วงเช้า ตั้งแต่เวลา 06.00-09.00 น. และช่วงเย็นตั้งแต่เวลา 18.00-22.00 น. ของทุกวัน ประมาณ 30-60 นาที แต่ไม่เกิน 2 ชั่วโมงหรือตามความยาวของรายการที่ออกอากาศ และต้องการให้พิธีกร ผู้ประกาศดำเนินรายการปรับทัศนคติในการนำเสนอ โดยคำนึงว่ามีผู้รับชมที่เป็นกลุ่มคนพิการกลุ่มอื่นรับชมอยู่ด้วย

3.3 การสนับสนุนรายการและภาคีเครือข่าย

การสนับสนุนรายการและภาคีเครือข่าย มีประเด็นในการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบ และปัจจัยในการสนับสนุนรายการสำหรับผู้พิการทางการเห็น และการสร้างการมีส่วนร่วมในการเป็นภาคีเครือข่ายร่วมกับองค์กรวิชาชีพที่หลากหลายในด้านการดำเนินรายการ และการผลิตรายการ โดยสรุปได้พอสังเขปดังนี้

การสนับสนุนรายการเพื่อการผลิตรายการ โทรทัศน์ให้ผู้พิการทางการเห็นสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ สถานีโทรทัศน์สาธารณะไม่ค่อยมีผลต่อการผลิตรายการโทรทัศน์ที่มีเสียงบรรยายภาพให้คนตาบอดเข้าถึงได้ แต่สถานีโทรทัศน์ของภาครัฐมีผลกระทบต่อการผลิตรายการที่มีเสียงบรรยายภาพค่อนข้างมาก เนื่องจากการเป็นผู้สนับสนุนรายการสำหรับผู้พิการทางการเห็น ผู้สนับสนุนอาจไม่ได้รับอะไรจากทางสถานีโทรทัศน์เลย จะมีเพียงการนำเสนอภาพโลโก้หลังจบรายการว่ามีบริษัทอะไรเป็นผู้สนับสนุนบ้าง ในการสนับสนุนรายการที่มีเสียงบรรยายภาพนั้น สถานีโทรทัศน์ไม่สามารถเลือกตราสินค้าที่เป็นเชิงพาณิชย์ได้ หากเป็นหน่วยงานองค์กรหรือมูลนิธิ ที่ต้องการให้การสนับสนุนรายการที่มีเสียงบรรยายภาพ หรือต้องการสนับสนุนเพื่อเป็นประโยชน์ต่อสาธารณชนก็สามารถทำได้แต่ต้องไม่เป็นการสนับสนุนในเชิงพาณิชย์สำหรับสถานีโทรทัศน์ภาคธุรกิจ หรือช่องเอกชน การสนับสนุนรายการที่มีเสียงบรรยายภาพเพื่อให้ผู้พิการทางการเห็นเข้าถึงได้ อาจมีปัจจัยสำคัญในเรื่องเนื้อหารายการ (Content) ที่น่าสนใจหรือตรงกับกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องเข้ามาให้การสนับสนุนรายการนั้น แต่อาจเป็นในลักษณะการสนับสนุนเพื่อสร้างภาพลักษณ์องค์กร หรือการทำโฆษณาเพื่อมีส่วนร่วมต่อการรับผิดชอบทางสังคมและสิ่งแวดล้อมขององค์กร (CSR)

ภาคีเครือข่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องและควรเข้ามามีส่วนร่วมในการผลิตรายการที่มีเสียงบรรยายภาพให้ผู้พิการทางการเห็นเข้าถึงได้ ได้แก่ สถาบันการศึกษา สมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย สถาบันคนตาบอดแห่งชาติเพื่อการวิจัยและพัฒนา คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ผู้ประกอบกิจการ สถานีโทรทัศน์ ผู้ผลิตรายการ จิตอาสา รวมถึงหน่วยงานภาคเอกชนที่ตระหนักถึงความสำคัญของผู้พิการทางการเห็น

สรุปผลการสนับสนุนรายการและภาคีเครือข่าย ในการผลิตรายการเพื่อให้ผู้พิการทางการเห็นเข้าถึงได้ ส่วนใหญ่จะเข้ามาสนับสนุนในด้านการสร้างภาพลักษ์องค์กร และการทำ CSR ในรายการของสถานีโทรทัศน์ภาครัฐ และสถานีโทรทัศน์สาธารณะ ส่วนสถานีโทรทัศน์ภาคธุรกิจ จะสนับสนุนรายการ โดยพิจารณาจากปัจจัยด้านเนื้อหา และเรตติ้งรายการเป็นส่วนใหญ่ ส่วนเครือข่ายที่เข้ามามีส่วนร่วมในการผลิตรายการเพื่อการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ของผู้พิการทางการเห็นคือ 1) สถาบันการศึกษา 2) คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ 3) สมาคมหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับผู้พิการ 4) ผู้ประกอบกิจการ สถานีโทรทัศน์ 5) จิตอาสาหรือภาคประชาสังคม

3.4 ปัญหาเกี่ยวกับการผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น มีประเด็นในการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบ และปัจจัยในการสนับสนุนรายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น โดยสรุปได้พอสังเขปดังนี้

ปัญหาเกี่ยวกับการผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น ในเวลานี้มีสถานีโทรทัศน์เพียงไม่กี่สถานีที่ให้ความสำคัญกับคนตาบอด และมีการผลิตรายการที่มีเสียงบรรยายภาพ (AD.) สำรองไว้แล้ว รอเวลาว่าคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ จะประกาศให้ใช้อย่างเป็นทางการเมื่อไรก็จะเริ่มนำมาออกอากาศ แต่เนื่องจากที่ผ่านมาหลายสถานีอยู่ในช่วงสภาวะขาดทุน การเงินไม่คล่องเพราะเพิ่งผ่านช่วงประมูลทีวีดิจิทัลและยังไม่ได้กำไร ประกอบกับปีที่ผ่านมาเหตุการณ์สำคัญของบ้านเมืองทำให้ไม่สามารถทำโฆษณาและจัดกิจกรรมพิเศษได้ นอกจากนั้นยังมีอีกหลายปัจจัย เช่น ขาดแคลนบุคลากรที่มีทักษะความชำนาญด้านการผลิตเสียงบรรยายภาพ ขาดงบประมาณ ขาดเทคโนโลยีช่วยการผลิต ขาดแรงสนับสนุน

ดังนั้น ปัญหาหลักๆ เกี่ยวกับการผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น คือ 1) ขาดบุคลากร 2) งบประมาณสนับสนุน 3) อุปกรณ์และเทคโนโลยีช่วยในการผลิต โดยสถานีโทรทัศน์ที่เป็นภาคธุรกิจจะเน้นผลิตรายการเพื่อคนตาดีโดยไม่ได้นึกถึงคนตาบอด เพราะมองเรื่องเรตติ้งรายการเป็นหลัก เนื่องจากสถานีไม่ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น ช่องที่มีเรตติ้งสูงก็จะมีเจ้าของผลิตภัณฑ์ไปลงโฆษณากับสถานีนั้นมาก สถานีโทรทัศน์จะมีรายได้

เข้าสถานีแค่ช่วง 18.00-22.30 น. เพราะเป็นช่วง prime time ดังนั้น ปัญหาสำคัญในการผลิตรายการให้ผู้พิการทางการเห็นเข้าถึงได้ จึงเป็นเรื่องลำบาก จึงต้องเลือกทำรายการให้ผู้ชมส่วนใหญ่ดู ผู้ชมส่วนน้อยไม่ดูไม่เป็นไร แต่หากสถานีสามารถผลิตรายการเพื่อให้ผู้พิการทุกกลุ่มเข้าถึงและประโยชน์ได้ ก็จะเป็นประโยชน์ต่อการขยายกลุ่มผู้ชมที่เป็นคนพิการทุกกลุ่มมากขึ้น นอกจากนี้รายการที่มีเสียงบรรยายภาพยังมีผู้ชมกลุ่มอื่นที่สามารถเข้าถึงได้ด้วย เช่น ผู้สูงอายุที่มีปัญหาด้านสายตาและเด็ก

สรุปปัญหาที่เกี่ยวกับการผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อผู้พิการทางการเห็น อุปสรรคและปัญหาที่มีผลกระทบต่อการผลิตรายการเพื่อการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ของผู้พิการทางการเห็น คือ

1. ปัจจัยด้านการผลิต ได้แก่ (1) ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญในการผลิตเสียงบรรยายภาพ (audio description) และมีบุคลากรไม่มีเพียงพอต่อการผลิต (2) ขาดงบประมาณสนับสนุนการผลิต เนื่องจากการจัดทำบริการเสียงบรรยายภาพในรายการข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะมีค่าใช้จ่ายแพงกว่า รายการบันเทิง (จุฬารัตน์ กลิ่นค้ำพล, 2559) (3) ขาดเทคโนโลยีและอุปกรณ์ช่วยในการผลิต (4) ระยะเวลาในการผลิตรายการที่มีเสียงบรรยายภาพใช้เวลาในการผลิตค่อนข้างนานเนื่องจากการผลิตเสียงบรรยายภาพในรายการโทรทัศน์เป็นเรื่องใหม่และยากสำหรับผู้ปฏิบัติงาน

2. ผู้ประกอบการสถานีโทรทัศน์ บางสถานีไม่มีความพร้อมรองรับการปรับตัวตามประกาศบังคับใช้กฎหมายของคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เนื่องจากการผลิตเสียงบรรยายภาพเป็นเรื่องใหม่สำหรับประเทศไทย ประกอบกับการที่สถานีโทรทัศน์บางช่องไม่ได้ตระหนักถึงความสำคัญในการผลิตรายการเพื่อให้นักพิการทุกกลุ่มเข้าถึงรายการของกิจการโทรทัศน์ตามประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติได้

3. การบังคับใช้กฎหมายตามประกาศของคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การจัดผังรายการสำหรับให้บริการกระจายเสียงในรายการข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะไม่สอดคล้องกับแนวทางการปฏิบัติ เนื่องจากรายการดังกล่าวเป็นรายการที่มีช่องเสียง (sound gap) น้อยไม่สามารถแทรกเสียงบรรยายภาพลงไปในการผลิตได้ สถานีโทรทัศน์บางช่องจึงผลิตรายการที่มีเสียงบรรยายภาพในรายการบันเทิง ซึ่งคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการกระจายเสียงแห่งชาติไม่นับให้รายการบันเทิงเข้าหลักเกณฑ์การจัดผังรายการ นอกจากนี้คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ยังขาดกลไกสนับสนุนการผลิต

เสียงบรรยายภาพเพื่อสร้างแรงกระตุ้นให้สถานีโทรทัศน์ดำเนินการตามประกาศได้ จึงต้องเลื่อนการใช้ประกาศดังกล่าวออกไปอีกระยะหนึ่ง

4. ผู้รับบริการที่เป็นผู้พิการทางการเห็น เป็นกลุ่มบุคคลที่จะได้รับประโยชน์สูงสุดจากประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคนพิการให้เข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการโทรทัศน์ แต่เนื่องจากที่ผ่านมาผู้พิการทางการเห็นไม่สามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับรายการที่มีบริการเสียงบรรยายภาพเพื่อให้ผู้พิการสามารถเข้าถึงหรือรับรู้ได้จากสื่อโทรทัศน์ ทำให้ผู้พิการทางการเห็นไม่ทราบว่าสถานีโทรทัศน์สถานีไหนบ้างที่มีบริการเสียงบรรยายภาพในรายการเพื่อให้ผู้พิการทางการเห็นเข้าถึงได้ ทำให้ผู้พิการทางการเห็นเลือกใช้ช่องทางอื่นแทน เช่น 1414 โทรศัพท์สมาร์ตโฟน แท็บเล็ต คอมพิวเตอร์ ซึ่งเป็นช่องทางที่ผู้พิการทางการเห็นสามารถเข้าถึงได้สะดวก นอกจากนี้ยังมี App พรรณนาที่ทำให้ผู้พิการทางการเห็นสามารถรับชมภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์ได้เหมือนคนอื่นทั่วไป ปัจจัยเหล่านี้จึงเป็นสาเหตุหนึ่งทำให้ผู้พิการทางการเห็น โดยเฉพาะผู้พิการทางการเห็นในต่างจังหวัดไม่ค่อยรู้จักรายการที่มีบริการ “เสียงบรรยายภาพ”

ส่วนที่ 4 วิธีการพัฒนารายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น

สรุปผลการวิเคราะห์วิธีการพัฒนารายการข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะเพื่อการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ของผู้พิการทางการเห็น โดยสรุปได้พอสังเขปดังนี้

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 หลังจากได้ดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับ การเข้าถึง ความต้องการ และการใช้ประโยชน์จากรายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น และวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาสถานการณ์เกี่ยวกับรายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็นของสถานีโทรทัศน์ฟรีทีวี ข้อค้นพบที่ได้ตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 คือวิธีการพัฒนารายการให้ผู้ประกอบการและสถานีโทรทัศน์ที่ต้องการผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น 4 รายการ ด้วยการสนทนากลุ่มโดยให้ผู้พิการทางการเห็นทั้งแบบตาบอดและสายตาลี้นราง จำนวน 8 คน เป็นผู้ประเมินรายการข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ ทั้ง 4 รายการ ได้แก่ รายการเรื่องเล่าหน้าหนึ่ง รายการเดินหน้าปฏิรูป รายการกระจกหกด้าน รายการทุ่งแสงตะวัน โดยสรุปได้พอสังเขปดังนี้

4.1 ด้านการเข้าถึง 1) ปัจจุบันมีรายการที่ผู้พิการทางการเห็นสามารถเข้าถึงได้น้อยทำให้คนตาบอดส่วนใหญ่ไม่รู้จักเสียงบรรยายภาพ โดยเฉพาะคนตาบอดต่างจังหวัด 2) กล่องดิจิตอล (Set Top Box) ที่แจกให้ประชาชนยังไม่ได้ครบทุกครัวเรือน ถึงได้รับกล่องดิจิตอล (Set Top Box) ผู้พิการทางการเห็นก็ไม่สามารถควบคุมรีโมทได้ด้วยตนเอง คนตาบอดจึงหันไปใช้

ช่องทางอื่นแทน 3) คนตาบอดส่วนใหญ่ดูรายการโทรทัศน์ผ่านออนไลน์ ผ่านสมาร์ทโฟน ผ่าน App พรรณนา ผ่านโทรศัพท์สายตรง 1414 โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย

4.2 ด้านเทคโนโลยีที่ช่วยให้เข้าถึงได้ ผู้พิการทางการเห็นสามารถเข้าถึงรายการโทรทัศน์ได้ด้วยเทคโนโลยีที่ช่วยในการเข้าถึงได้ คือ 1) การผลิตเสียงบรรยายภาพ AD. ในรายการที่มีอยู่แล้ว 2) การฟังเสียงบรรยายภาพแทรกลงไปรายการ และให้พิธีกร ผู้ดำเนินรายการบรรยายแบบลื่นไหลโดยปรับบทต้นฉบับ จนผู้ฟังคนอื่นไม่รู้สึกรู้สึกว่าเป็นเสียงบรรยาย 3) เชื่อมโยงระหว่างการผลิตเสียงบรรยายภาพและการฟังเสียงบรรยายภาพแทรกลงไปรายการ เพื่อลดปัญหาและอุปสรรคในการเข้าถึงรายการของผู้พิการทางการเห็น ส่วนการรับชมรายการโทรทัศน์ หรือภาพยนตร์ที่มีเสียงบรรยายภาพ (AD.) ของผู้พิการทางการเห็น ควรแยกออกมาอีก 1 ช่องเสียง โดยกดเปิด-ปิดปุ่ม AD. จากรีโมทเพื่อไม่เป็นการรบกวนคนตาดี หรือให้ใส่หูฟังขณะที่รับชมภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์ร่วมกับผู้อื่น ซึ่งผู้รับชมคนอื่นจะไม่ได้ยินเสียงบรรยายภาพ แต่ผู้พิการทางการเห็นสามารถรับรู้เรื่องราวด้านอารมณ์ และอรรถรสได้เหมือนคนอื่นทั่วไป

4.3 ด้านเครือข่าย/พันธมิตร เครือข่ายและพันธมิตรที่สำคัญในการผลักดันให้เกิดรายการโทรทัศน์ที่ผู้พิการทางการเห็นสามารถเข้าถึงได้ ประกอบด้วย 1) นักวิชาชีพ เช่น ผู้ประกอบการ ผู้ผลิตรายการ สื่อมวลชน 2) คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ 3) สถาบันการศึกษา 4) สมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย สถาบันคนตาบอดแห่งชาติเพื่อการวิจัยและพัฒนา 5) จิตอาสา หรือภาคประชาสังคม เช่น ผู้ที่ว่างงาน นิสิต นักเรียน บุคลากรในสถาบันการศึกษา

4.4 ด้านการมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมของผู้พิการทางการเห็นในการร่วมผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อให้ผู้พิการทางการเห็นเข้าถึงได้ ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าควรให้ผู้พิการทางการเห็นเข้าไปมีส่วนร่วมในการเป็นผู้กำกับ ดูแล และประเมินผลรายการที่มีเสียงบรรยายภาพ การมีส่วนร่วมในการผลิตจะมีประโยชน์มากในขั้นตอนของการ Edit โดยให้ผู้พิการทางการเห็นเข้ามาช่วยวิพากษ์ วิเคราะห์ ให้ความคิดเห็น นอกจากนี้ยังมีความเห็นว่าควรให้ผู้พิการทางการเห็นเข้าไปเป็นพิธีกรหรือผู้ประกาศร่วมกับพิธีกร หรือผู้ประกาศหลัก มากกว่าเข้าไปมีส่วนร่วมในการผลิตรายการหรือผลิตเนื้อหาที่มีเสียงบรรยายภาพ เพราะอาจเป็นภาระให้สถานีโทรทัศน์ หรือสร้างควมลำบากให้ผู้ผลิตรายการในกระบวนการผลิต

4.5 ด้านการดำเนินรายการ การนำเสนอรายการที่ทำให้ผู้พิการทางการเห็นสามารถเชื่อมโยงเรื่องราวในรายการได้ต้องปรับทัศนคติของผู้ดำเนินรายการ ปรับทักษะการใช้ภาษา น้ำเสียงที่ชัดเจน มีความรู้ความเข้าใจเรื่องที่กำลังสื่อสารไปยังผู้รับชมด้วยการบรรยายแบบลื่นไหล ผู้ดำเนินรายการเป็นผู้ที่มีส่วนสำคัญที่จะช่วยให้ผู้พิการทางการเห็นเข้าใจรายละเอียดของ

เนื้อหาข่าว และเชื่อมโยงเรื่องราวต่างๆ ในรายการได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้การดำเนินรายการ แนะนำให้ผู้ประกาศ พิธีกรหรือผู้ดำเนินรายการ ควรผ่านการอบรมเสียงบรรยายภาพและสอบผ่านการเป็นผู้ประกาศฯ การดำเนินรายการด้วยวิธีดังกล่าวข้างต้นจะช่วยให้ผู้ฟังการทางการเห็นเข้าถึง และใช้ประโยชน์จากรายการได้ รวมทั้งช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนบุคลากร ประหยัดงบประมาณ ลดต้นทุนการผลิต ลดการใช้เทคโนโลยีต่างๆ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ควรกำกับดูแลมาตรการและนโยบายให้ครอบคลุมและรัดกุมมากขึ้น ผู้บริหารสถานีโทรทัศน์ควรตระหนักและให้ความสำคัญกับการดำเนินการตามกฎระเบียบ ขอบบังคับตามประกาศของกสทช. เพื่อให้ผู้ฟังการทางการเห็นเข้าถึงรายการได้ทุกรายการ

4.6 ด้านการผลิตรายการ การผลิตรายการเพื่อให้ผู้ฟังการทางการเห็นเข้าถึง และใช้ประโยชน์ได้ เกิดจากปัจจัยหลายด้านที่ไม่สามารถดำเนินการผลิตได้ตามประกาศของ คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เช่น 1) ติตปัญหาด้านข้อกำหนดสัดส่วนรายการที่เป็นประเภทข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อ สาธารณะ ตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการไว้ เรื่องหลักเกณฑ์ การจัดทำผังรายการสำหรับการให้บริการกระจายเสียงหรือ โทรทัศน์ 2) ขาดบุคลากรที่มีความ ชำนาญในการผลิตเสียงบรรยายภาพ 3) ขาดงบประมาณสนับสนุนการผลิต 4) ขาดเทคโนโลยีที่จะ ทำให้ผู้ฟังการทางการเห็นเข้าถึงได้ 5) ขาดความรู้ความเข้าใจด้านความต้องการรายการ โทรทัศน์ของ ผู้ฟังการทางการเห็น 6) หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำกับดูแลนโยบายไม่เข้มแข็ง 7) สถานีโทรทัศน์อยู่ในสถานะขาดทุนเพราะเพิ่งผ่านช่วงประมูลทีวีดิจิทัล และสูญเสียบุคคลสำคัญของประเทศไป

ผลการประเมินรายการข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะเพื่อการ เข้าถึงของผู้ฟังการทางการเห็น จำนวน 4 รายการ ด้วยการสนทนากลุ่มกับผู้ฟังการทางการเห็นทั้งแบบ ตาบอดและสายตาเลื่อนราง จำนวน 8 คน ด้วยแบบประเมิน เพื่อนำมาเสนอเป็นแนวทางในการ พัฒนารายการ โทรทัศน์เพื่อการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ของผู้ฟังการทางการเห็น โดยสรุปผลได้พอ ดังเขปดังนี้

1. รายการข่าวสาร (เรื่องเล่าหน้าหนึ่ง) ผู้ฟังการทางการเห็นสามารถรับรู้และ เข้าถึงรายการเรื่องเล่าหน้าหนึ่งได้ร้อยละ 80-90 ส่วนที่ขาดไปของรายการข่าวสาร คือ

1) ใต้เต็ลรายการ พิธีกร ผู้ประกาศไม่มีการแนะนำตัวเองว่าชื่ออะไร รายการ ะไร มีทั้งหมดกี่คน

2) เนื้อหารายการ ไม่มีการบอกชื่อแหล่งข่าว ช่วงเวลาที่ตัดเข้าสัมภาษณ์ แหล่งข่าว ทำให้ผู้ชมสับสนเพราะได้ยินแต่เสียง ไม่สามารถจดจำได้ว่าเป็นเสียงใคร ทำให้จับประเด็นไม่ถูกว่าผู้ที่กำลังพูดต้องการเชื่อมโยงกับเรื่องอะไร เพราะมีการตัดสลับกันไปมา ไขว้กันหมด หากบอกรายละเอียดเพิ่มจะทำให้เข้าใจเรื่องราวทั้งหมดได้

3) ช่วงท้ายของรายการขาดรายละเอียดเกี่ยวกับช่องทางการติดต่อ เช่น ระบุเบอร์ติดต่อ รับชมสดพร้อมกันทั่วประเทศได้ที่ Facebook: เฟนเพจ รับชมย้อนหลังได้ที่ รายการเรื่องเล่าหน้าหนึ่ง ผู้พิการทางการเห็นสามารถใช้ประโยชน์จากรายการได้ร้อยละ 100 เนื่องจากรายการข่าวสารประจำวันมีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของผู้พิการทางการเห็น

2. รายการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการปกครองในระบอบประชาธิปไตย (เดินหน้าปฏิรูป) ผู้พิการทางการเห็นสามารถรับรู้และเข้าถึงรายการเดินหน้าปฏิรูปได้ร้อยละ 80 บทสัมภาษณ์ของแขกรับเชิญแต่ละท่านสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างมาก แต่วิธีการนำเสนอของรายการประเด็นสำคัญที่หายไปคือไม่ทราบว่าสัมภาษณ์ที่ไหน สัมภาษณ์ใคร ทำให้ได้รับข้อมูลไม่ครบถ้วน เพราะเรื่องราวในประเด็นเหล่านี้เป็นสิ่งที่ผู้พิการทางการเห็นต้องการทราบอยู่แล้ว หากทำเนื้อหาสาระให้ครบถ้วน ประเด็นต่อเรื่องราวได้ครบ ส่วนประเด็นที่จำเป็นต้องบรรยายเพิ่มในรายการ คือ

1) ใต้เต็ลรายการ กราฟิกรายการยาวเกินไป ทำให้น่าเบื่อ และไม่มีการบรรยายว่าเป็นรายการของสถานีไหน วันเวลาในการออกอากาศผลิตโดยใคร พิธีกรชื่ออะไร

2) ตัวอย่างรายการ รายละเอียดรายการ มีภาพ Insert รายการที่เสนอตัวอย่าง เนื้อหารายการที่จะออกอากาศในรายการนี้ แต่ไม่บรรยายว่ามีใครบ้างที่เป็นผู้บรรยายเรื่องนั้นๆ เวลาตัดเข้าสู่เนื้อหารายการก็ไม่บรรยายว่าเป็นใคร คนที่มองไม่เห็นไม่สามารถรู้ได้ว่าเป็นใคร คนตาดีก็ไม่รู้จักถ้าเป็นบุคคลที่ไม่มีชื่อเสียง

3) อินเตอร์ลูด ใส่อุปสรรคเนื้อหารายการ แต่ไม่บรรยายว่าขณะนี้อยู่ที่ไหน เวลาเปลี่ยนฉาก หรือเปลี่ยนสถานที่ ควรบรรยายให้ทราบว่าขณะนี้เราไปอยู่ที่ไหน กรณีตัดเข้าภาพ Insert จะไม่มีเสียงบรรยายว่ากำลังทำอะไร ให้บรรยายสั้นๆ ว่ากำลังทำอะไร ผู้ผลิตรายการไม่ควรมีประเด็นที่จะนำเสนอพร้อมกันหลายประเด็นมาขัดเหยียดให้ผู้ชม เขาควรเลือกประเด็นที่ต้องการนำเสนอให้มีเนื้อหาสาระประกอบครบถ้วน เมื่อชมแล้วสับสนไม่ทราบว่าต้องการจะเน้นนำเสนอในประเด็นไหน เพราะการนำเสนอที่ไม่ครอบคลุมทุกประเด็นทำให้ขาดความเข้าใจที่มีประสิทธิภาพ

4) ช่วงท้ายรายการ มีภาพ Insert ขึ้น มีเสียงเพลงบรรเลง แต่ไม่มีเสียงพูด มีข้อความ มีตัวหนังสือ แต่ไม่อธิบายว่ามีอะไรบ้าง เช่น ผู้สนับสนุนรายการเป็นใคร ใครเป็นผู้ผลิต

3. รายการส่งเสริมการศึกษา จริยธรรม ศิลปะ วัฒนธรรม (กระจกหกด้าน)

ผู้พิจารณาเห็นให้ข้อเสนอแนะว่า ควรทำรายการ โดยคำนึงถึงหลักเกณฑ์ของการผลิตเสียงบรรยายภาพ ซึ่งสามารถนำองค์ความรู้ด้านเสียงบรรยายภาพมาเป็นแนวทางในการปรับบทปรับทักษะด้านภาษา การใช้นำเสียงและการปรับสมดุลของเสียงซึ่งมีผลต่อการรับรู้ของผู้ชมส่วนใหญ่สามารถรับรู้และเข้าถึงเรื่องราวจากการนำเสนอได้เพียงร้อยละ 50-60 เนื่องจากรายการมีการบรรยายน้อย ปล่อยให้ผู้ร่วมรายการเป็นผู้บรรยายหรือเล่าเรื่องแทน การนำไปใช้ประโยชน์สามารถใช้ได้จริงเพียงร้อยละ 20 เท่านั้น เพราะขาดเนื้อหาที่จำเป็นต่อความเข้าใจ หากจะนำไปถ่ายทอดต่อให้ผู้อื่นฟังก็เป็นเรื่องลำบาก เพราะข้อมูลหรือเนื้อหาที่ได้ไม่เพียงพอที่จะทำให้เรานำไปถ่ายทอดต่อได้ สิ่งที่ขาดหายไปคือ

1) ใต้เต็ลรายการ เข้ารายการด้วยเพลง ภาพสถานที่ต่างๆ ไม่มีการบรรยายรายละเอียดที่สำคัญ เช่น ภาพอะไร สถานที่คือที่ไหน มีแต่เสียงคลอไปเรื่อย ๆ

2) อินเตอร์ลูต วิธีการนำเสนอเนื้อหา ให้แขกรับเชิญเป็นผู้ทำหน้าที่เล่าเรื่อง ซึ่งไม่ใช่พิธีกรหรือผู้ดำเนินรายการหลัก ทำให้บรรยายไปตามธรรมชาติของผู้ร่วมรายการแต่ผู้ชมจินตนาการตามไม่ได้ นึกภาพไม่ออก ดังนั้นผู้เล่าเรื่องหรือผู้ดำเนินรายการต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเรื่องที่ตนเองกำลังบรรยาย ทำให้ไม่สามารถบรรยายเรื่องราวในรายการให้ผู้ฟังเข้าใจและเชื่อมโยงเรื่องราวทั้งหมดได้ อาจต้องใช้จินตนาการอย่างมาก หรือต้องถามผู้อื่นที่นั่งดูด้วยกัน

3) ช่วงท้ายรายการ มีเสียงเพลงบรรเลงแต่ไม่มีเสียงพูด มีภาพ Insert ขึ้นนานแต่ไม่บรรยายว่าเป็นภาพอะไร มีข้อความอะไรขึ้นบ้าง ผู้สนับสนุนรายการเป็นใคร ใครเป็นผู้ผลิตบริษัทอะไร

4. รายการให้ความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม คุณภาพชีวิต และสิ่งแวดล้อม (ทุ่งแสงตะวัน) การรับรู้และเข้าถึงรายการสามารถรับรู้ได้ร้อยละ 90 แต่รายการนี้มีประโยชน์มากเพราะรายการที่มีครบทั้งในเรื่องสิ่งแวดล้อม สังคม การพัฒนาคุณภาพชีวิต ที่มีการบรรยายค่อนข้างละเอียด แต่สิ่งที่ขาดหายไปคือ

1) ใต้เต็ลรายการ เข้ารายการด้วยเพลง ภาพสถานที่ต่างๆ เสียงสัตว์ร้อง ไม่มีการบรรยายรายละเอียดที่สำคัญ เช่น ภาพอะไร สถานที่คือที่ไหน เป็นช่วงเช้าหรือช่วงเย็น มีแต่เสียงเพลงคลอไป พิธีกรไม่แนะนำตนเอง

2) อินเตอร์ลูต วิธีนำเสนอเข้าสู่เนื้อหาหลักสำคัญของรายการก่อนดี ผู้ร่วมรายการมีความรู้ความเข้าใจในท้องถิ่นและชุมชนของตนเองอย่างดี การเล่าเรื่องเป็นธรรมชาติ การให้เสียงบรรยายรอบข้างค่อนข้างดี แต่เสียงเพลงในรายการดังเกินไปทำให้ขาดรรถรสไปบ้าง

แต่โดยรวมแล้วสามารถรับรู้ได้ดี การขึ้นภาพ Insert บางอย่างไม่บรรยายว่าเป็นภาพอะไร รวมถึงภาพกราฟิกที่ Insert ขึ้นมาทำให้ไม่ทราบว่าเป็นภาพอะไร

3) ช่วงทำรายการ จบด้วยการให้ติดต่อรายการตามเบอร์ที่ขึ้นหน้าจอ ร่วมตอบคำถามให้ติดตามได้ทาง Facebook เฟนเพจ แต่ไม่บอกว่า www. หรือ Facebook : จบด้วยเสียงเพลงภาพสถานที่ต่างๆ ขึ้นตัวอักษร และผู้สนับสนุนรายการ แต่ไม่บรรยายรายละเอียด มีเสียงเพลงคลอไปเรื่อยๆ

สรุปวิธีการพัฒนารายการให้ผู้พิการทางการเห็นสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากรายการข่าวสารสาระที่มีประโยชน์ต่อสาธารณะได้ มี 2 วิธีดังนี้

1) การฝังเสียงบรรยายภาพแทรกลงไปในการข่าวสาร โดยปรับจากบทต้นฉบับหรือบทที่เขียนขึ้นใหม่และให้ผู้ประกาศ หรือผู้ดำเนินรายการเป็นผู้บรรยายแบบสั้นไหล

2) การเชื่อมโยงระหว่างเสียงบรรยายภาพ (audio description) และการฝังเสียงบรรยายภาพแทรกลงไปในการข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ

สรุปผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนารายการข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะเพื่อการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ของผู้พิการทางการเห็น

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 4 เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนารายการให้ผู้ประกอบการและสถานี โทรทัศน์ที่ต้องการผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น

แนวทางในการพัฒนารายการข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะเพื่อการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ของผู้พิการทางการเห็น จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย เพื่อร่วมกันผลักดันให้ผู้ประกอบการด้านรายการ ผู้ผลิตรายการ สถานีโทรทัศน์ ร่วมกันผลิตรายการให้ผู้พิการทางการเห็นสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่นๆ เช่น คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ สมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย สถาบันคนตาบอดแห่งชาติเพื่อการวิจัยและพัฒนา หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับคนพิการทางการเห็น สถาบันการศึกษา

แนวทางการพัฒนารายการข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะเพื่อการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ของผู้พิการทางการเห็น ควรเริ่มจากการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยเริ่มจากคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ในการกำกับ ดูแลและขับเคลื่อนนโยบายอย่างจริงจัง เพื่อให้ผู้ประกอบการ สถานีโทรทัศน์ตระหนักถึงความสำคัญของการผลิตรายการให้ผู้พิการทางการเห็นเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ โดยให้งบประมาณสนับสนุนเพื่อสร้างแรงจูงใจและกระตุ้นให้ประกอบการผลิตรายการให้ผู้พิการทางการเห็นเข้าถึงได้ สนับสนุนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สถาบันการศึกษา

ถ่ายถอดองค์ความรู้ด้านการผลิตเสียงบรรยายภาพและผลิตบุคลากรที่มีทักษะในการผลิตเสียงบรรยายภาพให้สามารถผลิตรายการให้ผู้พิการเข้าถึงรายการโทรทัศน์ได้ องค์กรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับผู้พิการส่งเสริมให้ผู้พิการตระหนักถึงสิทธิและความเท่าเทียมในการเข้าถึงหรือรับรู้ และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการโทรทัศน์อย่างทั่วถึง และสร้างการมีส่วนร่วมเพื่อผลักดันให้มีการผลิตรายการโทรทัศน์ให้ผู้พิการทางการเห็นสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ รวมทั้งสำรวจความต้องการด้านรายการของผู้พิการทางการเห็นเพื่อเสนอเป็นแนวทางให้ผู้ประกอบการสถานีโทรทัศน์ ผู้ผลิตรายการ นำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาและผลิตรายการให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้พิการทางการเห็นให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

จากการประเมินรายการข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ โดยผู้พิการทางการเห็นที่มีการรับชมรายการโทรทัศน์ทุกวัน ทำให้ทราบถึงแนวทางในการพัฒนารายการเพื่อการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากรายการของผู้พิการทางการเห็น ได้ วิธีคือ 1) การฝังเสียงบรรยายภาพแทรกลงไปรายการและบรรยายแบบลิ้นไหล 2) เชื่อมโยงระหว่างการผลิตเสียงบรรยายภาพและการฝังเสียงบรรยายภาพแทรกลงไปรายการและบรรยายแบบลิ้นไหล โดยคัดเลือกรายการที่จะนำเสนอให้เหมาะสม เนื่องจากรายการข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ อาจไม่จำเป็นต้องใช้วิธีการนำเสนอด้วยการผลิตเสียงบรรยายภาพ (audio descriptions) เพียงอย่างเดียว แต่สามารถใช้วิธีที่นำเสนอในแบบที่ 1 และแบบที่ 2 โดยให้พิธีกร หรือผู้ประกาศ เป็นผู้บรรยายรายละเอียดที่เป็นต่อการรับรู้และการเข้าถึง รวมถึงปรับทัศนคติของพิธีกร หรือผู้ดำเนินรายการ โดยคำนึงผู้ชมที่เป็นกลุ่มคนพิการมากขึ้น และเพิ่มทักษะการใช้ภาษาแบบตรงไปตรงมา ใช้คำเสียงที่ชัดเจน ปรับสมมูลน้ำเสียงให้เหมาะกับรายการ ผู้ที่บรรยายในรายการจะเป็นเพศหญิงหรือเพศชายก็ได้ แต่ต้องบรรยายให้ได้วรรคต และใช้อารมณ์ร่วมให้สอดคล้องกับสถานการณ์ ไม่ควรบรรยายราบเรียบ หรือใส่อารมณ์มากเกินไป ซึ่งวิธีการที่ค้นพบทั้ง 2 วิธีดังกล่าว จะช่วยลดอุปสรรคและแก้ปัญหาให้กับผู้ประกอบการ สถานีโทรทัศน์ที่ต้องการการผลิตรายการให้ผู้พิการทางการเห็นเข้าถึงได้ ดังนั้น แนวทางการพัฒนารายการข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะเพื่อการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ จะทำให้ผู้พิการทางการเห็นนำไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้ดีขึ้น และเป็นสื่อกลางในการพัฒนาความสัมพันธ์กับบุคคลแวดล้อมรอบตัว รวมทั้งคนทั่วไปในสังคมจะรับรู้และเข้าใจผู้พิการทางการเห็นมากขึ้น

ผลจากการวิจัย ผู้วิจัยได้นำข้อค้นพบดังกล่าวไปประเมินด้วยแบบประเมิน โดยให้ผู้พิการทางการเห็นทั้งแบบตาบอดและสายตาดูแลจำนวน 8 คน ประเมินรายการข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ ได้แก่ 1) รายการเรื่องเล่าหน้าหนึ่ง 2) รายการเดินหน้าปฏิรูป รายการกระชกหกด่าน 4) รายการทุ่งแสงตะวัน จากนั้น นำผลการประเมินที่ได้มาเสนอเป็นแนวทางการ

พัฒนารายการข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ เพื่อลดอุปสรรคและแก้ปัญหาให้กับผู้ประกอบการ สถานีโทรทัศน์และผู้ที่ต้องการผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อผู้พิการทางการเห็น ดังนี้

ประเภทส่วนประกอบ (เมธา เสรีชนาวงศ์, 2547)	แนวทางการบรรยาย
1.รายการเรื่องเล่าหน้าหนึ่ง	
1.1 ใต้เต็ลรายการ -การใช้ชื่อรายการหรือโลโก้ ที่ปรากฏในใต้เต็ล -เริ่มต้นรายการ	กรณีชื่อรายการที่ใช้ตัวอักษรหรือโลโก้ ให้บอกว่าเป็นโลโก้ ของรายการอะไร ก่อนเข้าสู่เนื้อหารายการ ให้ผู้ดำเนินรายการแนะนำตนเอง และผู้ดำเนินรายการร่วมอีก 2 คน
1.2 อินเทอร์เน็ต (เนื้อหารายการ)	ให้ผู้ดำเนินรายการบอกชื่อแหล่งข่าว ก่อนตัดเข้าสู่สัมภาษณ์ แหล่งข่าว ทุกครั้งที่ให้ฟังเสียงแหล่งข่าว
1.3 ช่วงท้ายรายการ	ให้ผู้ดำเนินรายการระบุเบอร์ติดต่อ เช่น 087-4982900 รับชมสดพร้อมกันทั่วประเทศได้ที่ Facebook: รายการเรื่องเล่าหน้าหนึ่ง รับชมย้อนหลังได้ที่ Facebook: รายการเรื่องเล่าหน้าหนึ่ง
2.รายการเดินหน้าปฏิรูป	
2.1 ใต้เต็ลรายการ -การใช้ชื่อรายการหรือโลโก้ ที่ปรากฏในใต้เต็ล -เริ่มต้นรายการ	กรณีชื่อรายการที่ใช้ตัวอักษรหรือโลโก้ ให้บอกว่าเป็นโลโก้ ของรายการอะไร ผลิตโดยใคร สถานีอะไร หากเป็นรายการที่ออกอากาศเป็นประจำ และเป็นภาพกราฟิก รายการให้ผู้ผลิตใส่เสียงแทรกเข้าไปกับจิงเกิ้ลรายการ โดยใช้ หลักเกณฑ์เดียวกับการผลิตเสียงบรรยายภาพ (AD.) ให้พิธีกรบรรยายว่าเป็นรายการอะไร ออกอากาศ วัน-เวลา- สถานี ผลิตโดยใคร ให้พิธีกรแนะนำตนเอง

ประเภทส่วนประกอบ (เมธา เสรีชนาวงศ์, 2547)	แนวทางการบรรยาย
2.2 ตัวอย่างรายการ	หากมีตัวอย่างเนื้อหารายการที่กำลังจะออกอากาศในรายการ ให้พิธีกรบอกว่าช่วงต่อเป็นใครบ้างที่เป็นผู้บรรยายเรื่องนั้นๆ หากตัดเข้าสู่เนื้อหารายการ ให้พิธีกรบอกว่าขณะนี้จะเป็นเสียงใครพูด
2.3 อินเทอร์เน็ต (เนื้อหารายการ) -เปลี่ยนช่วงรายการ -ภาพ Insert -เปลี่ยนสถานที่ที่ถ่ายทำ	แต่ละช่วงของรายการ ให้พิธีกรบอกว่าช่วงนี้เป็นช่วงอะไร เช่น ช่วง Thai News, ช่วง Talk News ให้พิธีกรบอกว่าภาพที่ Insert ขึ้นมาเป็นภาพอะไร หากมีเวลาเพียงพอ ให้พิธีกรบอกว่าตอนนี้อยู่ที่ไหน เช่น ที่กระทรวงพัฒนาสังคมและสวัสดิการ, ที่สำนักงานประกันสังคม ฯลฯ
2.4 ช่วงท้ายรายการ -ภาพ Insert	หากรายการออกอากาศเป็นประจำ ให้ผู้ผลิตใส่เสียงแทรกเข้าไปกับจิงเกิ้ลรายการเลย โดยใช้หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการผลิตเสียงบรรยายภาพ (AD.) หากเปลี่ยนภาพ Insert ทุกครั้งที่ออกอากาศ ให้พิธีกรบอกว่า เป็นภาพอะไร มีข้อความ, ตัวหนังสือ, ชื่อรายการหรือโลโก้ ให้พิธีกรบอกว่ามีตัวอะไรขึ้นบนหน้าจอบ้าง เช่น ผู้สนับสนุนรายการเป็นใคร ใครเป็นผู้ผลิต บริษัทอะไร
3. รายการกระจกหนด้าน	
3.1 ไตเติลรายการ -การใช้ชื่อรายการหรือโลโก้ที่ปรากฏในไตเติล -เริ่มต้นรายการ	กรณีชื่อรายการที่ใช้ตัวอักษรหรือโลโก้ ให้บอกว่าเป็นโลโก้ของรายการอะไร ผลิตโดยใคร สถานีอะไร หากรายการออกอากาศเป็นประจำ ให้ผู้ผลิตใส่เสียงแทรกเข้าไปกับจิงเกิ้ลรายการเลย โดยใช้หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการผลิตเสียงบรรยายภาพ (AD.) ให้พิธีกรบรรยายว่าเป็นรายการอะไร วัน-เวลา-สถานที่ ออกอากาศ ผลิตโดยใคร และให้พิธีกรแนะนำตนเอง

ประเภทส่วนประกอบ (เมธา เสรีชนาวงศ์, 2547)	แนวทางการบรรยาย
<p>3.2 อินเทอร์เน็ต (เนื้อหา)</p> <p>-เริ่มต้นเข้าสู่รายการ</p> <p>-ภาพ Insert</p> <p>-ช่วงเปลี่ยนฉาก</p>	<p>ให้พิธีกรแนะนำว่าแขกรับเชิญในรายการ แต่ละช่วงเป็นใครบ้าง ชื่ออะไร</p> <p>ให้พิธีกรบอกว่าภาพ Insert ที่ขึ้นมาเป็นภาพอะไร หากมีเวลาพอ</p> <p>และมีความสำคัญต่อการเชื่อมโยงเรื่องราว หากไม่สำคัญและเวลาไม่พอไม่ต้องบอก</p> <p>ให้พิธีกรบอกว่าตอนนี้แขกรับเชิญชื่ออะไร ถ้าพูดถึง สมุนไพร หรือผักพื้นบ้าน อาหารพื้นบ้าน ให้พิธีกรบรรยายเพิ่ม เช่น เป็นเห็ดประเภทไหน สมุนไพรที่กล่าวถึงมีประโยชน์อะไรบ้าง</p>
<p>3.3 ช่วงท้ายรายการ</p> <p>-ภาพ Insert</p>	<p>หากรายการออกอากาศเป็นประจำ ให้ผู้ผลิตใส่เสียงแทรกเข้าไปกับจingleรายการเลย โดยใช้หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการผลิตเสียงบรรยายภาพ (AD.)</p> <p>หากเปลี่ยนภาพ Insert ทุกครั้งที่ออกอากาศ ให้พิธีกรบอว่าเป็นภาพอะไร มีข้อความ, ตัวหนังสือ, ชื่อรายการหรือโลโก้ ให้พิธีกรบอกว่ามีตัวอักษรอะไรขึ้นบนหน้าจอบ้าง เช่น ผู้สนับสนุนรายการเป็นใคร ใครเป็นผู้ผลิต บริษัทอะไร</p>
4. รายการทุ่งแสงตะวัน	
<p>4.1 ใต้เต็ลรายการ</p> <p>-การใช้ชื่อรายการหรือโลโก้ที่ปรากฏในใต้เต็ล</p> <p>-เริ่มต้นรายการ</p>	<p>กรณีชื่อรายการที่ใช้ตัวอักษรหรือโลโก้ ให้บอกว่าเป็นโลโก้ของรายการอะไร ผลิตโดยใคร สถานีอะไร</p> <p>หากรายการออกอากาศเป็นประจำ ให้ผู้ผลิตใส่เสียงแทรกเข้าไปกับจingleรายการเลย โดยใช้หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการผลิตเสียงบรรยายภาพ (AD.)</p> <p>ให้พิธีกรแนะนำตนเอง บอกว่าวัน-เวลา-สถานที่ในการออกอากาศ</p>

ประเภทส่วนประกอบ (เมธา เสรีชนาวงศ์, 2547)	แนวทางการบรรยาย
4.2 อินเทอร์เน็ต (เนื้อหา) -เริ่มต้นเข้าสู่รายการ -ภาพ Insert -ช่วงเปลี่ยนฉาก	ให้พิธีกรแนะนำชื่อผู้ร่วมรายการแต่ละครั้ง แต่ละช่วงเป็น ใครบ้าง ชื่ออะไร ให้พิธีกรบรรยายภาพ Insert ที่ขึ้นมาว่าเป็นภาพอะไร หากมี เวลาพอและมีความสำคัญต่อการเชื่อมโยงเรื่องราว หากไม่สำคัญ และเวลาไม่พอก็ไม่ต้องบอก ให้พิธีกรบอกว่าตอนนี้อยู่ที่ไหน แกร็บเชิญช่วงนี้มีใครบ้าง
4.3 ช่วงท้ายรายการ -ภาพ Insert จบ -โลโก้ ชื่อบริษัทที่ผลิต ชื่อผู้สนับสนุนรายการ	หากรายการออกอากาศเป็นประจำ ให้ผู้ผลิตใส่เสียงแทรกเข้า ไปกับจingleรายการเลย โดยใช้หลักเกณฑ์เดียวกับการผลิต เสียงบรรยายภาพ หากเปลี่ยนภาพ Insert ทุกครั้งที่ออกอากาศ ให้พิธีกรบอกว่า เป็นภาพอะไร มีข้อความ, ตัวหนังสือ, ชื่อรายการหรือโลโก้ ให้พิธีกรบอกว่ามีตัวอักษรอะไรขึ้นบนหน้าจอบ้าง เช่น ผู้สนับสนุนรายการเป็นใคร ใครเป็นผู้ผลิต บริษัทอะไร

ภาพที่ 5.1 แสดงผลการประเมินที่ได้มาเสนอเป็นแนวทางการพัฒนารายการข่าวสาร
 สาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ เพื่อลดอุปสรรคและแก้ปัญหา
 ให้กับผู้ประกอบการ สถานีโทรทัศน์และผู้ที่ต้องการผลิตรายการ
 โทรทัศน์เพื่อผู้พิการทางการเห็น

2. อภิปรายผล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยมาเชื่อมโยงกับแนวคิดและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องพบว่า แนวทางการพัฒนารายการข่าวสารสาธารณะที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะเพื่อการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ของผู้พิการทางการเห็น สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. พฤติกรรมการเปิดรับ การเข้าถึง ความต้องการ และการใช้ประโยชน์จากรายการโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น มีข้อค้นพบและประเด็นการอภิปรายผลดังนี้

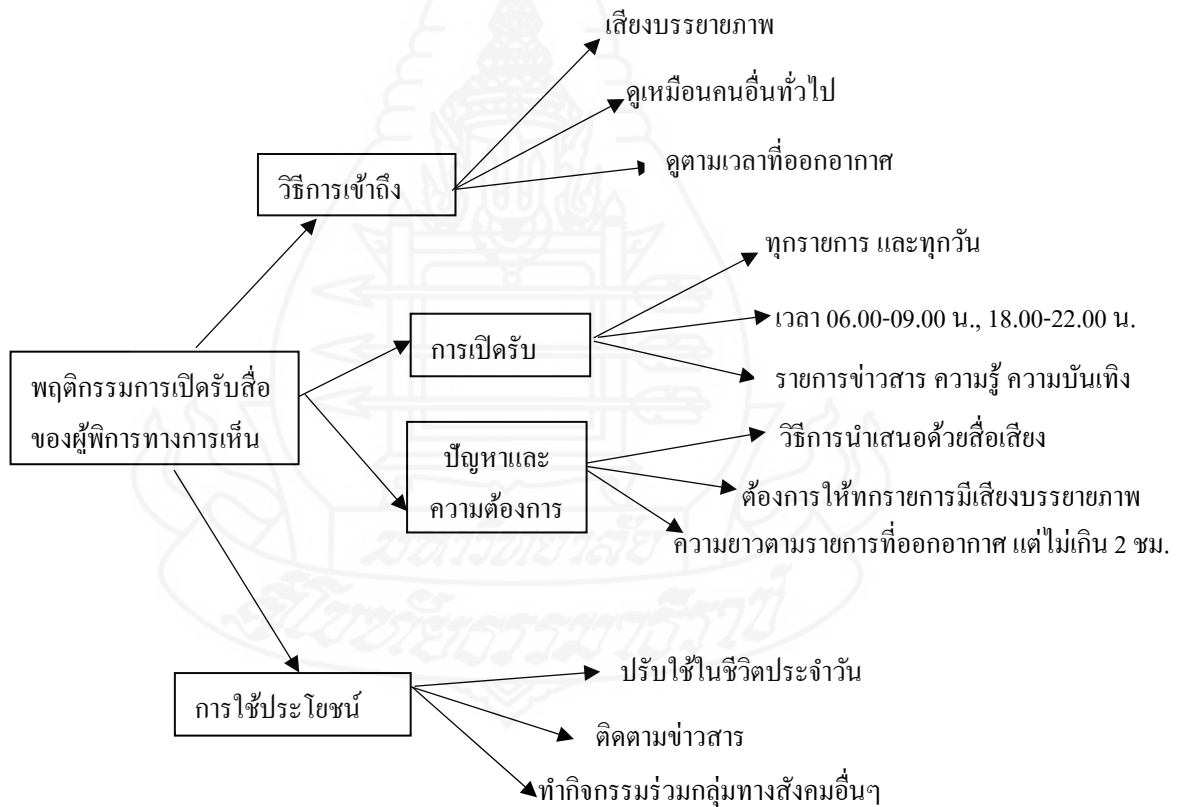
1.1 วิธีการเข้าถึงรายการโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า ผู้พิการทางการเห็นส่วนใหญ่มีเครื่องรับโทรทัศน์ทุกบ้านๆ ละ 1 เครื่อง สอดคล้องกับเคลวซีแมคแคนนี่ (Mckinney, K., 2017) เพราะผู้พิการทางการเห็นไม่สามารถใช้วัฒนธรรมเดียวกันกับคนอื่นทำให้ผู้พิการทางการเห็นแยกตัวออกจากเพื่อน เพราะความไม่สะดวกในการรับชมรายการ และดูรายการของสถานีโทรทัศน์ตามเวลาที่ออกอากาศ และผู้พิการทางการเห็นส่วนใหญ่สามารถรับชมรายการโทรทัศน์ได้โดยการเปลี่ยนช่องรายการจากรีโมทคอนโทรลด้วยตัวเอง อาศัยความชำนาญเนื่องจากเปิดรับทุกวัน บางครั้งก็ให้คนที่บ้านช่วยตั้งรีโมทไว้ให้ ส่วนใหญ่เข้าถึงเนื้อหารายการโทรทัศน์ได้ด้วยเสียงบรรยายภาพเป็นหลัก ซึ่งโจิตีฟิโน แบมาชิอะ เจนเนียร์, วัน ฟาติมา วัน อามัด, และซาดีคิน. บีที. ไฟล์ดัส (Janier, B.J., Ahmad, W.F.W., & Firdus, Bt. S., 2013) และออฟฟิศ ออฟ คอมมูนิเคชัน (Office of Communication , 2008) ให้ความเห็นไว้ว่าการมีเสียงบรรยายภาพจะทำให้ผู้พิการทางการเห็นรับชมรายการด้วยความเพลิดเพลินและสามารถจินตนาการเรื่องราวต่าง ๆ ในรายการได้ดีขึ้นเหมือนเปิดประสบการณ์ใหม่ในการเรียนรู้ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมสอดคล้องกับ เดอะลอนด์ แอนเจอร์ส เรดิโอ ริคคิง เซอร์วิส (The Los Angeles Radio Reading Service, 2013) ส่วนวิธีการเข้าถึงเนื้อหารายการโทรทัศน์ส่วนใหญ่ต้องเป็นสื่อที่มีลักษณะเป็นสื่อเสียงเพื่อให้ทำหน้าที่เป็นภาพ และทำหน้าที่แทนการแสดง โดยการเลือกใช้คำ ภาษา น้ำเสียงที่สามารถสื่อสารให้ผู้พิการทางการเห็นเข้าถึงได้สอดคล้องกับซีร์รวัช เจนวัชรรักษ์ (2554) ยังช่วยลดปัญหาและอุปสรรคในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากรายการโทรทัศน์ที่แด้มพงส์ ศรีทอง (2554) พบว่าปัจจุบันไม่ค่อยมีรายการที่ให้บริการเสียงบรรยายภาพให้ผู้พิการทางการเห็นเข้าถึงได้ ผู้พิการทางการเห็นจึงต้องดูผ่านโทรศัพท์มือถือหรือสมาร์ตโฟน เนื่องจากสมาร์ตโฟนส่วนใหญ่มี Voice Over ที่ผู้พิการทางการเห็นสามารถเข้าถึงได้ง่ายและสะดวกกว่า สอดคล้องกับ กชนันท์ อินทรสมพันธ์ (2550) ที่พบว่าผู้พิการทางการเห็นมีความต้องการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อลดปัญหาและอุปสรรคในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารต่างๆ

1.2 การเปิดรับสื่อโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าผู้พิการทางการเห็นส่วนใหญ่รับชมรายการทุกวัน ช่วงเวลาที่เปิดรับรายการคือ ช่วงเช้า (06.01-09.00 น.) ช่วงเย็น (16.00-19.00 น.) และช่วงหัวค่ำ (19.01-22.00 น.) สอดคล้องกับศศโสพล จิตรวานิชกุล (2542) ที่ส่วนใหญ่จะรับชมรายการโทรทัศน์ช่วงเช้า (06.00-09.00 น.) และรับชมมากกว่า 1 ชม. แต่ไม่เกิน 2 ชม. ด้วยความตั้งใจรับชมพอสมควร โดยเปลี่ยนไปดูช่องอื่นในช่วงที่ไม่น่าสนใจ นอกจากนี้ศศโสพล จิตรวานิชกุล (2542) ยังพบว่าผู้พิการทางการเห็นจะรับชมรายการประเภทข่าวสาร รายการประเภทความรู้ และความบันเทิง โดยรับชมรายการโทรทัศน์ที่มีเนื้อหาด้านเพลง เนื้อหาเกี่ยวกับสุขภาพสอดคล้องกับทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ เพราะผู้พิการทางการเห็นจะเป็นผู้กำหนดการเลือกเปิดรับข้อมูลข่าวสารที่เชื่อมโยงกับความพึงพอใจที่ตนเองต้องการ การเลือกใช้สื่อของแต่ละคนจะเลือกรับเพื่อตอบสนองความพึงพอใจของตนเอง นอกจากนี้ผู้พิการทางการเห็นส่วนใหญ่รับชมรูปแบบรายการที่มีการนำเสนอตามเนื้อหาสาระ และชื่นชอบพิธีกร นักแสดงที่มีลักษณะการสื่อสารชัดเจน มีความรู้ความสามารถในเรื่องที่ตนเองต้องการจะสื่อสารไปยังผู้รับสาร

1.3 ปัญหาและความต้องการด้านรายการโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าผู้พิการทางการเห็นส่วนใหญ่ต้องการรายการโทรทัศน์ประเภทข่าวสาร และต้องการเนื้อหารายการด้านการศึกษาและการเรียนรู้ สอดคล้องกับภททิรา กลิ่นเลขา (2557) ว่าผู้พิการทางการเห็นส่วนใหญ่ต้องการให้รายการเหล่านี้มีเสียงบรรยายภาพ เพื่อให้บุคคลทั่วไปในสังคมมีความรู้ความเข้าใจผู้พิการและสามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันได้ดีขึ้น และลดจำนวนเนื้อหาข่าวที่มีความรุนแรง นอกจากนี้ยังต้องการรายการที่มีวิธีการนำเสนอตามเนื้อหาสาระรายการ และนำเสนอในช่วงเวลา (19.01-22.00 น.) สอดคล้องกับศศโสพล จิตรวานิชกุล (2542) เนื่องจากเวลาที่ผู้พิการทางการเห็นรับชมรายการโทรทัศน์มากที่สุดคือตั้งแต่เวลา 18.00-21.00 น. เนื้อหาที่ผู้พิการทางการเห็นเปิดรับมากที่สุดคือเนื้อหาข่าวสาร และความรู้ ซึ่งผู้พิการทางการเห็นส่วนใหญ่มองว่าความยาวของรายการที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับผู้พิการควรมีความยาวของรายการมากกว่า 1 ชั่วโมง

1.4 การใช้ประโยชน์จากการรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น ผลการ วิจัยชี้ให้เห็นว่า ผู้พิการทางการเห็นส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์จากการรับชมรายการโทรทัศน์ 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) นำไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน เนื่องจากการเปิดรับข่าวสารมีความจำเป็นต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้พิการทางการเห็น การรับรู้สถานการณ์รอบตัว และความเปลี่ยนแปลงเรื่องราวใหม่ๆ 2) ติดตามข้อมูลข่าวสาร ถึงแม้ปัจจุบันจะไม่มีรายการที่ผู้พิการทางการเห็นสามารถเข้าถึงได้ แต่ผู้พิการทางการเห็นก็ยังต้องการรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ

ตนเอง ตามปณฺญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการไทย พ.ศ. 2541 ที่ว่าคนพิการมีสิทธิได้รับและเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร โดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสิทธิของคนพิการ ทั้งนี้ต้องได้รับการสนับสนุนให้มีสื่อทุกประเภทที่เหมาะสมกับความพิการที่ใช้ในการสื่อสาร สอดคล้องกับแนวคิดความต้องการด้านความปลอดภัย การเปิดรับข่าวสารของผู้พิการทางการเห็นจะทำให้มีความระมัดระวังและป้องกันตนเองให้พ้นจากภัยที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ผู้พิการทางการเห็นต้องการประกอบอาชีพและมืงานทำเพื่อให้มีสถานะทางสังคมเหมือนคนอื่นทั่วไป และ 3) เป็นข้อมูลในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับกลุ่มผู้พิการ สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการเข้าถึงและการใช้ประโยชน์ เพื่อให้ผู้พิการทางการเห็นสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีคุณค่าและมีคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งเป็นสิทธิและความเท่าเทียมที่ผู้พิการพึงได้รับตามกฎหมาย ตามสภาพความพิการแต่ละประเภท ซึ่งจะทำให้ผู้พิการสามารถเข้าไปร่วมมีส่วนร่วมร่วมกับกิจกรรมของสังคมได้อย่างเต็มศักยภาพ โดยปราศจากการกีดกันหรือเลือกปฏิบัติ ดังภาพที่ 5.2

ภาพที่ 5.2 แสดงพฤติกรรมกรเปิดรับ การเข้าถึง ความต้องการ และการใช้ประโยชน์
จากรายการโทรทัศน์

ที่มา: มนัสชนก สุรชัยกุลวัฒนา, (2561).

2. สถานการณ์เกี่ยวกับรายการโทรทัศน์เพื่อผู้พิการทางการเห็นของสถานีโทรทัศน์ฟรีทีวี มีข้อค้นพบและประเด็นการอภิปรายผลดังนี้

2.1 การทำหน้าที่ขององค์กรสื่อโทรทัศน์ ผลการวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า สถานการณ์ของรายการโทรทัศน์เพื่อผู้พิการทางการเห็น ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการจำเป็นในการดำเนินชีวิต ซึ่งบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนตามหลักของ Talcott Parsons ต้องวิเคราะห์ถึงความต้องการของผู้รับสารเป็นหลัก มิใช่ดูที่ความตั้งใจหรือสาเหตุที่เกิดจากการบังคับใช้ตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 ในประเด็นนี้ถือว่าบางสถานียังมีความบกพร่องต่อการกระทำตามบทบาทหน้าที่ของสื่อ เนื่องจากปัจจัยด้านการบริหารจัดการ การผลิต รายการของสถานีโทรทัศน์ตามแนวคิดเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์เพื่อผู้พิการทางการเห็น ด้านการวางแผนกำลังคนที่ไม่ได้มีการวางแผนไว้ล่วงหน้า ทำให้ขาดบุคลากรที่มีความรู้ในการผลิตเสียงบรรยายภาพ ขาดการวางแผนด้านงบประมาณสนับสนุนการผลิต เนื่องจากสถานีอยู่ในช่วงของการเปลี่ยนผ่านจากระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัล ประกอบกับมีพระราชพิธีที่สำคัญของประเทศ ทำให้สถานีขาดรายได้จากโฆษณาและกิจกรรมพิเศษ ขาดการวางแผนด้านเทคโนโลยีช่วยในการผลิต เนื่องจากประเทศไทยยังไม่มีอุปกรณ์ช่วยในการหาช่องเสียงเพื่ออำนวยความสะดวกในการแทรกเสียงบรรยายภาพลงในรายการ ขาดการวางแผนการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการดำเนินการตามประกาศของคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่องการคุ้มครองสิทธิของคนพิการให้เข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการโทรทัศน์ ดังนั้น เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิของคนพิการให้เข้าถึงและใช้ประโยชน์จากรายการ จึงเสนอแนวทางการพัฒนารายการข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะไปปรับใช้ในการผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อการเข้าถึงของผู้พิการทางการเห็นให้ทันกับการประกาศบังคับใช้ของคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

2.2 รูปแบบรายการ ผลการวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่าผู้พิการทางการเห็นส่วนใหญ่ต้องการให้มีเสียงบรรยายภาพทุกรายการ แต่ส่วนใหญ่สถานีโทรทัศน์จะทำรายการที่มีเสียงบรรยายภาพในรายการบันเทิง และนำเสนอในช่วงเวลา 24.00-04.30 น. ส่วนเนื้อหารายการ พิธีกรหรือนักแสดงในรายการ ผู้พิการทางการเห็นต้องการรับชมรายการเหมือนคนอื่นทั่วไป ฉะนั้นไม่จำเป็นต้องทำรายการเฉพาะเพื่อให้ผู้พิการรับชมแค่กลุ่มเดียว เทคนิคการนำเสนอ ขอให้ให้มีเสียงบรรยายภาพที่ผู้พิการทางการเห็นสามารถเข้าถึงได้ ซึ่งพิธีกรและผู้ประกาศมีส่วนสำคัญที่จะช่วยให้พวกเขาสามารถเชื่อมโยงเรื่องราวต่างๆ ได้ดีขึ้น ส่วนวิธีการนำเสนอ ขอให้นำเสนอโดยคำนึงว่ายังมีกลุ่มคนพิการกลุ่มอื่นรับชมอยู่ด้วย ไม่ใช่มีเฉพาะแค่คนตาบอดเท่านั้นที่รับชม นอกจากนี้รายการบันเทิงยังไม่เข้าหลักเกณฑ์การจัดทำผังรายการสำหรับการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ตามที่

คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และโทรคมนาคมแห่งชาติกำหนด ได้แก่
 1) รายการข่าวสาร 2) รายการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
 3) รายการส่งเสริมการศึกษา จริยธรรม ศิลปะ วัฒนธรรม 4) รายการให้ความรู้ความเข้าใจในการ
 พัฒนาเศรษฐกิจ สังคม คุณภาพชีวิต และสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ผู้พิการทางการเห็นสามารถเข้าถึงและ
 ใช้ประโยชน์จากรายการได้ตามสิทธิ์ที่พึงได้รับตามกฎหมาย ในการเข้าถึงบริการด้านต่าง ๆ
 ที่ภาครัฐจัดให้ตามแผนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2560-2562 ซึ่งควรทำให้ผู้
 พิการทางการเห็นเข้าไปมีส่วนร่วมกิจกรรมของสังคมได้อย่างเต็มศักยภาพ โดยปราศจากการกีด
 กันหรือเลือกปฏิบัติตามหลักแนวทางการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสิ่งอำนวยความสะดวก

2.3 การสนับสนุนรายการ ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าการสนับสนุนรายการเพื่อการผลิต
 รายการโทรทัศน์ให้ผู้พิการทางการเห็นสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ ส่วนใหญ่ไม่มีผลต่อการ
 ผลิตรายการโทรทัศน์ที่มีเสียงบรรยายภาพ เนื่องจากปัจจัยในการสนับสนุนรายการโทรทัศน์ มีส่วน
 สำคัญอย่างมากในการทำธุรกิจ ดังนั้น ผู้สนับสนุนรายการส่วนใหญ่จะมองที่กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย
 เป็นหลักเพื่อนำมากำหนดกลยุทธ์ในการส่งเสริมการตลาดและการผูกติดกับรายการที่สอดคล้องกับ
 นโยบายของสินค้า นอกจากรายการที่มีอัตราการผลิตสูง และออกอากาศในช่วงเวลาที่ดี
 ผู้สนับสนุนอาจเข้ามามีบทบาทในการกำหนดรูปแบบของฉาก นอกจากนี้รายการที่มีเรตติ้งสูงยัง
 ส่งผลต่อการสร้างสรรค์และจัดรายการโทรทัศน์ แต่การสนับสนุนรายการเพื่อผู้พิการทางการเห็น
 ผู้สนับสนุนอาจสนับสนุนในลักษณะเพื่อสร้างภาพลักษณ์องค์กร หรือการทำโฆษณาเพื่อมีส่วนร่วม
 ต่อการรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมขององค์กร (CSR) เป็นส่วนใหญ่

2.4 ปัญหาเกี่ยวกับการผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อผู้พิการทางการเห็น ผลการวิจัย
 ชี้ให้เห็นว่าปัญหาเกี่ยวกับการผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อผู้พิการทางการเห็นหลัก ๆ คือ
 1) ขาดบุคลากร 2) ขาดงบประมาณสนับสนุน 3) ขาดอุปกรณ์และเทคโนโลยีช่วยการผลิต
 4) ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผู้มีความต้องการด้านรายการของผู้พิการทางการเห็น ส่วน
 สถานีโทรทัศน์เชิงพาณิชย์จะผลิตรายการโดยคำนึงถึงคนตาปกติมากกว่าผู้พิการทางการเห็น
 เนื่องจากปัจจัยด้านเรตติ้งรายการ เพราะสถานีโทรทัศน์ไม่ได้รับงบประมาณสนับสนุนจาก
 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำให้สถานีต้องจัดสรรงบประมาณเพื่อให้สามารถดูแลบุคลากร และการ
 บริหารจัดการของสถานีโทรทัศน์ ประกอบกับสถานีโทรทัศน์จะมีรายได้เข้าสถานีเพียงช่วงเวลา
 เย็นตั้งแต่ 18.00-22.30 น. ช่วงเวลาอื่นไม่สามารถจัดสรรให้โฆษณาหรือบริการมาสนับสนุนสถานี
 ได้ เพราะเป็นช่วงเวลาที่ผู้รับชมสูง แต่ต้องขึ้นอยู่กับเนื้อหารายการด้วยว่าน่าสนใจ และน่าติดตาม
 มากน้อยเพียงใด เพื่อความอยู่รอดของสถานีจึงจำเป็นต้องหาผู้สนับสนุน ต้องเลือกทำรายการที่มี
 ผู้รับชมเป็นกลุ่มคนส่วนใหญ่ แต่หากสามารถผลิตรายการเพื่อผู้พิการทางการเห็นเข้าถึงและ

ได้รับประโยชน์จากรายการและเป็นรายการที่สอดคล้องกับความต้องการมากที่สุดก็จะทำให้สถานีโทรทัศน์มีผู้ชมเพิ่มขึ้น และเป็นประโยชน์สำหรับผู้พิการมาก เนื่องจากผู้ที่ได้รับประโยชน์จากรายการไม่ได้มีเพียงผู้พิการทางการเห็น แต่ยังมีกลุ่มผู้สูงอายุ และเด็กด้วย ดังภาพที่ 5.3

ภาพที่ 5.3 แสดงปัญหาเกี่ยวกับการผลิตรายการเพื่อการเข้าถึงของผู้พิการทางการเห็น

ที่มา: มนัสชนก สุรัชกุลวัฒนา, 2561

3. วิธีการพัฒนารายการข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะให้ผู้ประกอบการและสถานีโทรทัศน์ที่ต้องการผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อผู้พิการทางการเห็น มีข้อค้นพบและประเด็นในการอภิปรายดังนี้

3.1 ด้านการเข้าถึงรายการ ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ในปัจจุบันรายการที่ผู้พิการทางการเห็นสามารถเข้าถึงได้ยังมีไม่เพียงพอ สืบเนื่องมาจากสถานีโทรทัศน์บางช่องไม่มีความพร้อมและไม่ได้ทำหน้าที่ของสื่อมวลชนตามหลักของ Talcott Parson ในการตอบสนองความต้องการจำเป็นขั้นพื้นฐานของระบบตามทฤษฎีความต้องการด้านความปลอดภัยและความมั่นคงจากการรับรู้ข้อมูลข่าวสารความรู้ เพราะจะทำให้ผู้พิการทางการเห็นระมัดระวังและป้องกันตนเองจากภัยที่อาจเกิดขึ้น ต้องการข้อมูลในการประกอบอาชีพ และมีงานทำเพื่อให้มีสถานะทางสังคมเหมือนคนอื่น ต้องการการยอมรับจากบุคคลอื่นในสังคม เพื่อให้ตนเองรู้สึกมีคุณค่า และเป็นส่วนหนึ่งของสังคมโดยไม่ถูกกีดกัน จึงเป็นสาเหตุให้ผู้พิการทางการเห็นต้องการรับรู้ข่าวสารทุกประเภท แต่ที่ผ่านมายังมีรายการไม่เพียงพอต่อความต้องการ ส่วนรายการที่มีอยู่ผู้พิการทางการเห็นไม่สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้เต็มศักยภาพ ทำให้ผู้พิการทางการเห็นบางกลุ่ม โดยเฉพาะผู้พิการทางการเห็นในต่างจังหวัดไม่รู้จักเสียงบรรยายภาพ เนื่องจากบางครอบครัวยังไม่ได้รับกล่องดิจิทัล (Set Top Box) ที่สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรทัศน์แห่งชาติ แจกให้ตามประกาศการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคนพิการให้เข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการของภารกิจโทรทัศน์ ผู้พิการทางการเห็นจึงไม่ได้รับข่าวสารการประชาสัมพันธ์จากสื่อต่างๆ ทำให้ไม่ได้รับสิทธิและเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร โดยเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับสิทธิของคนพิการตามแผนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2560-2564 ภาครัฐที่มีหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้คนพิการเข้าถึงและประโยชน์ได้จากเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ข้อมูลข่าวสาร การสื่อสาร บริการโทรคมนาคม รวมถึงเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการสื่อสารจากผลิตภัณฑ์ อุปกรณ์ เครื่องช่วยความพิการเพื่อการดำรงชีวิตประจำวัน ตามที่ตรี บุญเจือ (2557) พบว่าการส่งเสริมเทคโนโลยีสื่อสารจะช่วยให้คนพิการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารผ่านกิจการกระจายเสียง และโทรทัศน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ผู้พิการทางการเห็นยังไม่ได้รับสิทธิและโอกาสในการศึกษาอย่างมีคุณภาพในทุกระดับ ทุกรูปแบบของการจัดการการศึกษาตามความต้องการของคนพิการอย่างเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไปตามปฏิญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการไทย พ.ศ. 2541 เป็นเหตุให้ผู้พิการทางการเห็นมองหาช่องทางในการเปิดรับข่าวสารด้วยวิธีอื่นเพื่อทดแทนสิ่งที่ขาดหรือต้องการนั้น มาเสริมสร้างความปรารถนาในการประกอบกิจกรรมให้ตัวเองแรงจูงใจนี้ทำให้ผู้พิการทางการเห็นเปลี่ยนพฤติกรรมในการเปิดรับข่าวสารผ่านโทรทัศน์มาเปิดรับผ่านสมาร์ทโฟน แท็บเล็ต และอุปกรณ์คอมพิวเตอร์แทน สอดคล้องกับอุบลศรี รัตนภพ (2554)

ว่าผู้พิการทางการเห็นต้องการรูปแบบสื่อใหม่ เพราะสื่อใหม่เอื้อต่อการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ของผู้พิการทางการเห็น นอกจากนี้ผู้พิการทางการเห็นยังรับรู้ข่าวประชาสัมพันธ์ต่างๆ ผ่านโทรศัพท์สายตรง 1414 ที่สมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย จัดเตรียมไว้ และมี Application พรรณนา ที่ทำให้ผู้พิการทางการเห็นรับชมภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์พร้อมคนอื่นทั่วไป

3.2 ด้านเทคโนโลยีที่ช่วยให้เข้าถึง ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าผู้พิการทางการเห็นสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากรายการของสถานีโทรทัศน์ได้ด้วยเสียงบรรยายภาพ จากการศึกษาของธีรวิษ เจนวัชรวิทย์ (2554) พบว่าผู้พิการทางการเห็นสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ด้วยสื่อเสียงที่ทำหน้าที่เป็นภาพ และทำหน้าที่แทนการแสดง ซึ่งอาร์ดา ครุจิต (2556) พบว่าเสียงบรรยายภาพเป็นการให้บริการเพื่อการเข้าถึงสื่อเกี่ยวกับการให้ข้อมูลด้านภาพที่จำเป็นและสำคัญเพื่อสร้างความเข้าใจและความเพลิดเพลินของผู้พิการทางการเห็น ซึ่งริชาร์ด คอลลินส์ (Collins, R., 2012) พบว่าเสียงบรรยายภาพที่มีประสิทธิภาพเป็นสิ่งสำคัญในการแบ่งปันประสบการณ์ร่วมกับคนตาบอดทั่วไป ภัทธีรา สรากรบริรักษ์ (2557) ยังพบว่าผู้พิการทางการเห็นต้องการเสียงบรรยายภาพในรายการโทรทัศน์ทุกประเภท เพราะผู้พิการทางการเห็นดูรายการโทรทัศน์ทุกประเภท สอดคล้องกับนโยบายของ เวิลด์ บายด์ ยูเนียน (World Blind Union, 2011) ที่รณรงค์ให้มีการจัดทำเสียงบรรยายภาพในโทรทัศน์และภาพยนตร์เพื่อสนับสนุนให้ประเทศต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการเข้าถึงรายการโทรทัศน์และภาพยนตร์สำหรับผู้พิการทางการเห็นเพื่อให้พวกเขามีส่วนร่วมกับกิจกรรมของสังคม เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ และเพลิดเพลินไปกับรายการโทรทัศน์ ซึ่งลอรี บลูมฟีลด์ (Bloomfield, L., 2000) พบว่าในบอสตันมีการทำเสียงบรรยายภาพลงไปในภาพยนตร์เก่า ภาพยนตร์คลาสสิกเผยแพร่ในสถานีพีบีเอส ทั้งในโทรทัศน์ดิจิทัลและแอนะล็อกด้วย นอกจากนี้คริสโตเฟอร์ เทเลอร์ (Taylor, C. 2013) ได้พัฒนาเสียงบรรยายภาพไปใช้กับภาพยนตร์ การแสดง การจัดพิพิธภัณฑ์ เพื่อเป็นการสร้างประสบการณ์ร่วมที่ดีสำหรับผู้พิการทางการเห็น แต่เพื่อเป็นการลดปัญหาและอุปสรรคในการรับชมรายการ โทรทัศน์ หรือภาพยนตร์ที่มีเสียงบรรยายภาพร่วมกับผู้รับชมตาปกติควรแยกออกจากช่องเสียงปกติ โดยกดปุ่มเปิด-ปิด ผ่านรีโมทคอนโทรลจากกล่อง Set Top Box เพื่อไม่เป็นการรบกวนคนตาปกติ หรือให้ใส่หูฟังขณะรับชมภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์ร่วมกับผู้อื่น ซึ่งผู้รับชมคนอื่นจะไม่ได้ยินเสียงบรรยายภาพ แต่ผู้พิการทางการเห็นสามารถรับรู้เรื่องราวด้านอารมณ์ และอรรถรสได้เหมือนคนอื่นทั่วไป

นอกจากเสียงบรรยายภาพ จะทำให้ผู้พิการทางการเห็นสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากรายการของสถานีโทรทัศน์แล้ว ยังมีอีก 2 วิธีที่จะช่วยให้ผู้พิการทางการเห็นสามารถเข้าถึงรายการของสถานีโทรทัศน์ได้ คือ 1) การฝังเสียงบรรยายภาพแทรกลงไปในรายการและบรรยายแบบลิ้นไหล โดยให้พิธีกร ผู้ประกาศ ผู้ดำเนินรายการ เป็นผู้บรรยายเพิ่มเข้าไปในรายการ

หรือปรับบทต้นฉบับ โดยใส่รายละเอียดที่จำเป็นต่อการรับรู้ของผู้พิการทางการเห็นแบบสั้น โหลดแทรกเข้าไปในบทจนผู้ฟังคนอื่นไม่รู้สึกรู้ว่าเป็นเสียงบรรยาย 2) เชื่อมโยงระหว่างการผลิตเสียงบรรยายภาพ และการส่งเสียงบรรยายภาพแทรกกลงไปในรายการ วิธีนี้เป็นวิธีที่ง่ายและสะดวกต่อการผลิตรายการโทรทัศน์ประเภทข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ และยังช่วยลดปัญหาการขาดแคลนบุคลากร ลดปัญหาด้านงบประมาณ และลดปัญหาด้านเทคโนโลยี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดรายการโทรทัศน์ในด้านการบริหารจัดการการผลิตรายการโทรทัศน์

3.3 ด้านเครือข่าย/พันธมิตร ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าเครือข่ายและพันธมิตรที่มีส่วนสำคัญในการร่วมผลักดันให้เกิดการผลิตรายการที่ผู้พิการทางการเห็นสามารถเข้าถึงได้ ได้แก่ 1) สถานี โทรทัศน์ หรือผู้ประกอบการด้านรายการ 2) คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ 3) สถาบันการศึกษา 4) สมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับผู้พิการทางการเห็น 5) จิตอาสา หรือภาคประชาสังคม

3.4 ด้านการมีส่วนร่วม ผลการวิจัยชี้ให้เห็นผู้พิการทางการเห็นมีส่วนสำคัญในการกำกับดูแล และประเมินผล เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองสิทธิของผู้พิการให้เข้าถึงหรือรับรู้ และใช้ประโยชน์จากรายการในกิจการโทรทัศน์ องค์กรแต่ละประเภทความพิการ องค์กรวิชาชีพที่เกี่ยวข้องอาจเสนอความคิดเห็นหรือความต้องการในการเลือกรับบริการโทรทัศน์ที่มีบริการแบบใดก็ได้ตามประกาศฉบับนี้ ในหมวดที่ 3 ของประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เรื่อง การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคณพิการให้เข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการโทรทัศน์ โดยให้ความสำคัญกับผู้พิการทางการเห็นในการเป็นผู้กำกับ ควบคุม และประเมินผลรายการที่มีเสียงบรรยายภาพ ซึ่งการมีส่วนร่วมในการผลิตจะมีประโยชน์มากในขั้นตอนการ Edit โดยให้ผู้พิการทางการเห็นมีส่วนสำคัญในการให้ความคิดเห็น และร่วมวิพากษ์วิจารณ์ นอกจากนั้นยังพบว่าผู้พิการทางการเห็นควรเข้าไปมีส่วนร่วมเป็นพิธีกร ผู้ประกาศร่วมกับพิธีกรหลัก มากกว่าเข้าไปมีส่วนร่วมในการผลิตรายการหรือผลิตเนื้อหาที่มีเสียงบรรยายภาพ สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับผู้พิการทางการเห็น ด้านเจตคติในการปรับทัศนคติของคนปกติที่มีต่อคนพิการซึ่งเป็นส่วนประกอบสำคัญที่จะกำหนดความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการเข้าไปมีส่วนร่วมในสังคม เนื่องจากทัศนคติของคนทั่วไปที่มีต่อคนพิการ

3.5 ด้านการดำเนินรายการ ผลการวิจัยชี้ให้เห็นการนำเสนอรายการของสถานีโทรทัศน์ที่เกี่ยวกับการผลิตรายการให้ผู้พิการทางการเห็นเข้าถึงหรือใช้ประโยชน์ได้ ต้องมีการปรับทัศนคติของผู้ดำเนินรายการ ปรับทักษะการใช้ภาษา น้ำเสียงให้ชัดเจน มีความรู้ในเรื่องที่กำลังสื่อสาร เนื่องจากผู้ดำเนินรายการเป็นผู้ที่มีส่วนสำคัญในการช่วยให้ผู้พิการทางการเห็นเข้าใจรายละเอียดของเนื้อหาข่าว และเชื่อมโยงเรื่องราวในรายการได้เป็นอย่างดี นอกจากนั้น พิธีกร

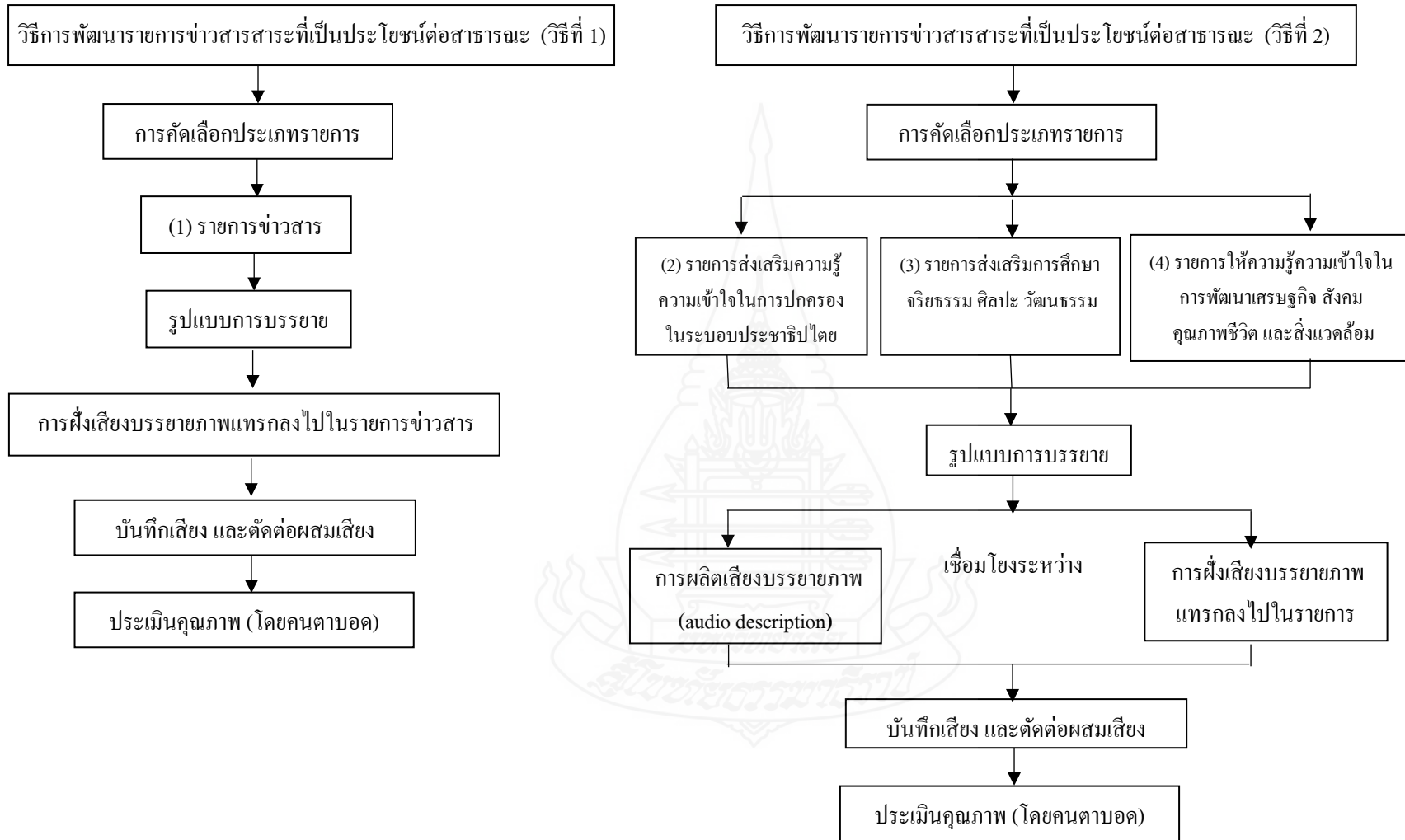
ผู้ดำเนินรายการ ควรผ่านการอบรมทักษะด้านเสียงบรรยายภาพ การใช้ภาษา การใช้น้ำเสียง และผ่านการสอบบัตรผู้ประกาศฯ ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการ โทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ควรมีมาตรการในการออกกฎหมายให้ครอบคลุมและส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานีโทรทัศน์ตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินการตามกฎระเบียบและข้อบังคับตามประกาศของกสทช.

3.6 ด้านการผลิตรายการ ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าการผลิตรายการให้ผู้พิการทางการเห็นเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ เกิดจากปัจจัยหลายด้านที่สถานีโทรทัศน์ ผู้ประกอบกิจการด้านรายการ ไม่สามารถดำเนินการผลิตได้ตามประกาศของคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการ โทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เนื่องจากปัญหาด้านข้อกำหนดสัดส่วนรายการที่เป็นประเภท ข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ ตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการ เรื่อง หลักเกณฑ์การจัดทำผังรายการสำหรับการให้บริการกระจายเสียงหรือ โทรทัศน์ นอกจากนี้ยังขาดบุคลากรที่มีความชำนาญในการผลิตเสียงบรรยาย ขาดงบประมาณสนับสนุนการผลิต ขาดเทคโนโลยีช่วยการผลิต ขาดความรู้ความเข้าใจด้านความต้องการรายการ โทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น ดังนั้น วิธีการพัฒนารายการประเภทข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ เพื่อให้ผู้พิการทางการเห็นเข้าถึงได้ มีกระบวนการในการผลิต 3 ชั้น คือขั้นก่อนการผลิต (Pre-production) ขั้นการผลิต (Production) ขั้นหลังการผลิต (Post-production) สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการผลิตรายการ โทรทัศน์ โดยมีรายละเอียด

1) ขั้นก่อนการผลิต (Pre-production) ได้แก่ คัดเลือกประเภทรายการตามประกาศเรื่อง หลักเกณฑ์การจัดทำผังรายการสำหรับการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ ได้แก่ รายการข่าวสาร รายการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการปกครองในระบอบประชาธิปไตย รายการส่งเสริมการศึกษา จริยธรรม ศิลปะ วัฒนธรรม รายการให้ความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม คุณภาพชีวิต และสิ่งแวดล้อม

2) ขั้นการผลิต (Production) การเลือกรูปแบบการบรรยาย ซึ่งในการวิจัยนี้ค้นพบว่ามี 2 วิธีคือ 1) การฝังเสียงบรรยายภาพแทรกลงไปในการ และบรรยายแบบลิ้นไหล 2) เชื่อมโยงระหว่างการผลิตเสียงบรรยายภาพและการฝังเสียงบรรยายภาพแทรกลงไปในการ ทั้ง 2 วิธีสามารถปรับจากบทต้นฉบับและบรรยายแบบลิ้นไหล โดยบรรยายรายละเอียดที่จำเป็นต่อการรับรู้และความเข้าใจลงไปในการ

3) ขั้นหลังการผลิต (Post-production) เป็นขั้นตอนการบันทึกเสียง และตัดต่อเสียง ซึ่งเป็นขั้นตอนสุดท้ายก่อนที่จะนำไปเผยแพร่ออกอากาศโดยไม่จำเป็นต้องเพิ่มช่องเสียงพิเศษ แต่สามารถนำเสนอตามปกติได้เลย โดยไม่เป็นการรบกวนผู้อื่น ดังภาพที่ 5.4

ภาพที่ 5.4 แสดงวิธีการพัฒนารายการข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ

ที่มา: มนัสชนก สุรัชกุลวัฒนา, (2561).

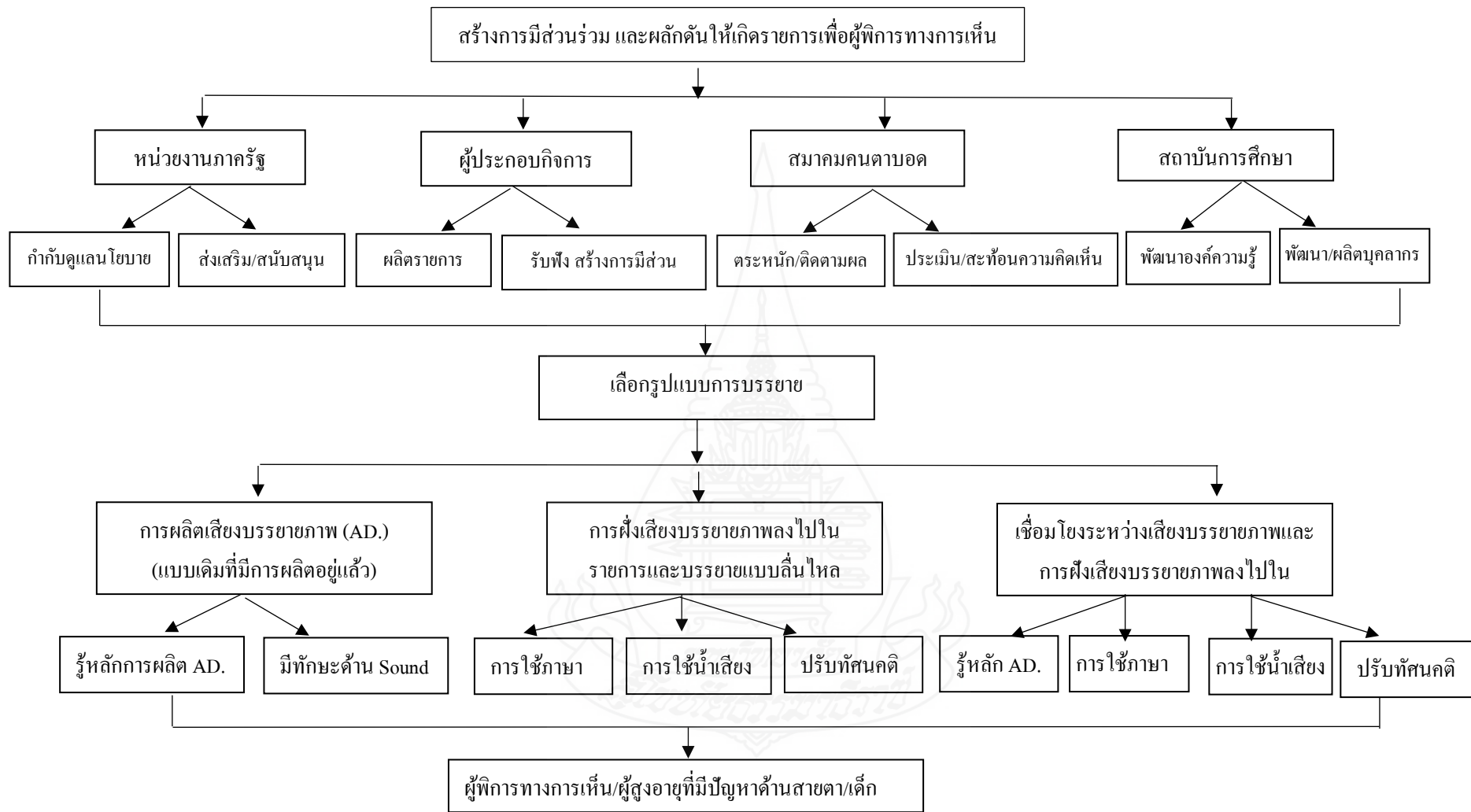

4. แนวทางการพัฒนารายการให้ผู้ประกอบการและสถานีโทรทัศน์ที่ต้องการผลิตรายการสำหรับผู้พิการทางการเห็น มีข้อค้นพบและประเด็นการอภิปรายผลดังนี้

ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนารายการข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะเพื่อการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ของผู้พิการทางการเห็น ต้องการเกิดจากความร่วมมือของทุกฝ่ายที่ช่วยกันผลักดันและส่งเสริมเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้ทุกฝ่ายตระหนักและเห็นถึงความสำคัญของการที่ต้องมีรายการให้ผู้พิการทางการเห็นเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 ได้บัญญัติเรื่องการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพศักดิ์ศรี ความเป็นมนุษย์เพื่อให้ผู้พิการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและสามารถพึ่งตนเองได้ เพราะการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารจะทำให้ผู้พิการสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีคุณค่าและมีคุณภาพชีวิตที่ดีตามแนวคิดเกี่ยวกับการเข้าถึงและการใช้ประโยชน์จากสิ่งอำนวยความสะดวก โดยเริ่มจากคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ กำกับดูแลนโยบายด้วยความเข้มแข็งเพื่อให้สถานีโทรทัศน์ดำเนินการผลิตรายการตามประกาศของกทสช. ร่วมกับผู้ประกอบการ ผู้ผลิตรายการส่งเสริมให้บุคคลที่เกี่ยวข้องร่วมกันผลิตรายการเพื่อการเข้าถึงของผู้พิการทางการเห็น เข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพด้านเสียงบรรยายภาพ โดยสถาบันการศึกษาที่มีความรู้ความชำนาญการผลิตเสียงบรรยายภาพเป็นองค์กรที่ถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจในการผลิตเสียงบรรยายภาพให้ผู้พิการทางการเห็นเข้าถึงได้ และในองค์กรที่เกี่ยวข้องกับผู้พิการเป็นผู้กำกับ ดูแล และประเมินผลรายการ เพื่อทดสอบการรับรู้และการเข้าถึงรายการ ขณะเดียวกันผู้ที่ทำหน้าที่ในการเป็นพิธีกร ผู้ดำเนินรายการหรือผู้ประกาศ ก็จำเป็นต้องเข้ารับการสอบเพื่อขอรับใบอนุญาตการเป็นผู้ประกาศที่ถูกต้องและได้มาตรฐานตามที่กทสช. กำหนด

ผลจากการวิจัย และประเมินผลโดยผู้พิการทางการเห็นทั้งแบบตาบอดและสายตาลี้นราง พบว่าแนวทางในการพัฒนารายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น 2 วิธีคือ 1) การฝังเสียงบรรยายภาพแทรกลงไปรายการและบรรยายแบบลิ้นไหล 2) เชื่อมโยงระหว่างการผลิตเสียงบรรยายภาพ และการฝังเสียงบรรยายภาพแทรกลงไปรายการและบรรยายแบบลิ้นไหล ซึ่งขึ้นอยู่กับลักษณะรายการที่คัดเลือกมานำเสนอและเลือกวิธีบรรยายให้เหมาะสมกับรายการ สอดคล้องกับแนวคิดการผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น วิธีการและเทคนิคการนำเสนอรายการข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะอาจไม่จำเป็นต้องใช้วิธีการนำเสนอด้วยเสียงบรรยายภาพทั้งหมด แต่สามารถเลือกใช้วิธีการนำเสนอในแบบที่ 1 หรือแบบที่ 2 รูปแบบตามลักษณะของประเภทรายการ โดยเน้นให้ผู้ประกาศ หรือผู้ดำเนินรายการที่เป็นผู้บรรยาย ปรับวิธีและเทคนิคการนำเสนอในด้านของภาษา และน้ำเสียง โดยปรับทัศนคติที่ต้องคำนึงถึงผู้ชมที่เป็นกลุ่มคนพิการมากขึ้น ผู้ที่ใช้เสียงบรรยายรายละเอียดในรายการจะเป็นเพศหญิงหรือเพศชายก็ได้ เพราะผู้พิการทางการ

เห็นรับรู้ข้อมูลด้านภาพที่จำเป็นด้วยสื่อเสียงเท่านั้น ดังนั้นจึงต้องบรรยายให้ชัดเจนได้บรรทัด หรือใช้อารมณ์ร่วมให้สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง ไม่ควรบรรยายราบเรียบจนเกินไป ควรมีจังหวะช้า เร็ว ให้เหมาะกับสถานการณ์ขณะนั้น วิธีการบรรยายตามแนวทางการพัฒนารายการข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะทั้ง 2 วิธีที่กล่าวไปแล้ว ช่วยให้ผู้ประกอบกิจการ สถานีโทรทัศน์ ลดอุปสรรคและปัญหาในด้าน 1) การขาดแคลนบุคลากร 2) งบประมาณในการผลิต 3) เทคโนโลยี 4) ลดระยะเวลาในการผลิตให้สั้นลง และดำเนินการบริหารจัดการ ได้สะดวกรวดเร็วขึ้น อีกทั้งสามารถผลิตรายการข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะได้ตามหลักเกณฑ์การจัดทำผังรายการ สำหรับการให้บริการกระจายเสียงที่คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติกำหนด เนื่องจากพบว่าผู้ประกอบกิจการสถานีโทรทัศน์ไม่ทราบแนวทางในการผลิตรายการข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ เพื่อให้ผู้พิการทางการเห็นสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ ผู้วิจัยจึงเสนอแนวทางการพัฒนารายการข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะให้ผู้ประกอบกิจการ สถานีโทรทัศน์ที่ต้องการผลิตรายการเพื่อการเข้าถึงของผู้พิการทางการเห็น แนวทางดังกล่าวนอกจากทำให้ผู้ประกอบกิจการ สถานีโทรทัศน์ผลิตรายการเพื่อให้ผู้พิการทางการเห็นเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้แล้ว ผู้ที่ได้รับประโยชน์จากแนวทางดังกล่าวยังผู้สูงอายุที่มีปัญหาด้านสายตา และเด็กที่กำลังเรียนรู้ได้รับประโยชน์ด้วย ดังนั้นการที่ผู้พิการทางการเห็นสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากรายการได้ ยังเป็นสื่อกลางในการพัฒนาความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างคนที่มีปัญหาทางการมองเห็นกับบุคคลแวดล้อมรอบตัว รวมทั้งทำให้ทุกคนในสังคมเข้าใจคนพิการทุกกลุ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีความต้องการและแรงจูงใจ เพราะผู้พิการทางการเห็นที่สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารผ่านการกิจการกระจายเสียงและกิจการ โทรทัศน์อย่างมีประสิทธิภาพจะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิต และคุณภาพสังคมที่ทุกคนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข (ตรีบุญเจือ, 2557) ดังภาพที่ 5.5

ภาพที่ 5.5 แสดงแนวทางการพัฒนารายการข่าวสารสาระที่เป็นโยชน์ต่อสาธารณะเพื่อการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ของผู้พิการทางการเห็น

ที่มา: มนัสชนก สุรัชกุลวัฒนา, (2561).

3. ข้อเสนอแนะ

จากข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ โดยเฉพาะแนวทางการพัฒนารายการข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์สาธารณะเพื่อการเข้าถึงของผู้พิการทางการเห็น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นประโยชน์ได้กับบริบทต่างๆ ดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

3.1.1 คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ควรขยายหลักเกณฑ์การจัดทำผังรายการที่มีบริการเสียงบรรยายภาพในรายการโทรทัศน์ทุกประเภทรายการ ไม่ควรกำหนดเฉพาะรายการข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะเท่านั้น เพราะการกำหนดผังรายการเฉพาะรายการข่าวสารสาระ ไม่สอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติ และยังทำให้ผู้พิการทางการเห็นถูกจำกัดสิทธิ ไม่มีโอกาสในการเลือกรับชมรายการประเภทอื่น เนื่องจากผู้พิการทางการเห็นต้องการรับรายการทุกประเภทเหมือนคนอื่นทั่วไป

3.1.2 คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ควรลดหรือยกเว้นค่าธรรมเนียมใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่เพื่อประกอบกิจการทางธุรกิจ เพื่อนำส่งเข้ากองทุนให้แก่ผู้ประกอบการที่มีรายได้น้อยกว่าเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อเป็นการลดภาระและสร้างแรงจูงใจให้ผู้ประกอบการมีความพร้อมที่จะดำเนินการผลิตรายการเพื่อการเข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการสำหรับผู้พิการทุกกลุ่ม

3.1.3 คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ควรเป็นองค์กรหลักในการขับเคลื่อน และผลักดันนโยบายการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคนพิการให้เข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการโทรทัศน์ เพื่อให้ผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรทัศน์ตระหนักถึงความสำคัญในการที่จะต้องมีการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ของผู้พิการทางการเห็น รวมทั้งพัฒนาอุปกรณ์เพื่อเอื้อต่อการเข้าถึงรายการโทรทัศน์อย่างเหมาะสม และสะดวกต่อการใช้งาน ควบคู่ไปกับการกำหนดมาตรฐานข้อบังคับใช้กับพิธีกร ผู้ประกาศข่าว และผู้ดำเนินรายการ ต้องสอบบัตรผู้ประกาศในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ที่ผ่านการอบรมด้านเสียงบรรยายภาพเพิ่ม

3.1.4 คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ควรประสานความร่วมมือกับสถาบันการศึกษา สมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย สถาบันคนตาบอดแห่งชาติเพื่อการวิจัยและพัฒนา และหน่วยงานอื่นที่มีความเชี่ยวชาญเพื่อพัฒนาและผลิตสื่อเพื่อให้ผู้พิการทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากรายการได้อย่างทั่วถึง พร้อม

ทั้งขยายองค์ความรู้ในการผลิตรายการ โทรทัศน์เพื่อการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ของผู้พิการทางการเห็นไปยังกลุ่มนักวิชาการ นักวิชาชีพ หรือผู้ที่สนใจ

3.1.5 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ควรให้ความสำคัญและนำเสนอเป็นนโยบายระดับชาติในการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร ความรู้ ที่มีผลกระทบต่อความคิดเห็นชีวิตของผู้พิการผ่านสื่อมวลชนทุกประเภท เพื่อให้ผู้พิการทุกกลุ่มได้รับข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องโดยตรงผ่านช่องทางการสื่อสารที่ผู้พิการสามารถเข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์ได้

3.1.6 สถานีโทรทัศน์ทุกสถานีควรตระหนักถึงความสำคัญและความเท่าเทียมเรื่องสิทธิพลเมืองของผู้พิการ โดยกำหนดเป็นแผนและนโยบายของสถานีโทรทัศน์ทุกสถานีในการส่งเสริม และคุ้มครองสิทธิของคนพิการให้เข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการโทรทัศน์ ได้ทุกรายการเหมือนคนอื่นทั่วไป

3.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

3.2.1 คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ควรเป็นองค์กรหลักในการจัดตั้งองค์กรหรือหน่วยงานกลางที่รับผิดชอบผลิตรายการที่มีเสียงบรรยายภาพ โดยสนับสนุนการผลิตรายการด้วยงบประมาณจากกองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ เพื่อช่วยผู้ประกอบการ สถานีโทรทัศน์ ที่ไม่มีความพร้อมในด้านบุคลากร งบประมาณ และเทคโนโลยีในการผลิต

3.2.2 หากผู้ประกอบการหรือสถานีโทรทัศน์ใด ที่มีการผลิตรายการที่มีเสียงบรรยายภาพสำหรับผู้พิการทางการเห็นเพื่อการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการโทรทัศน์ได้ตามประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ก็ควรได้รับการยกเว้นค่าธรรมเนียมใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่เพื่อประกอบกิจการทางธุรกิจ ที่จะต้องนำเข้ากองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมเพื่อประโยชน์สาธารณะ

3.2.3 หากผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ที่ผลิตรายการที่มีเสียงบรรยายภาพมาพร้อมเพื่อออกอากาศกับสถานีโทรทัศน์สถานีใดก็ตาม สถานีโทรทัศน์อาจมีแผนหรือนโยบายส่งเสริมเพื่อลดราคาการซื้อเวลาออกอากาศให้กับผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ในราคาที่ถูกลง หรือแล้วแต่จะมีการตกลงกันตามแต่จะเห็นสมควร หรืออาจให้คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เป็นผู้กำหนดราคากลางโดยใช้ระเบียบของกระทรวงการคลังเพื่อเป็นมาตรฐานเดียวกัน

3.2.4 การให้บริการเสียงบรรยายภาพในรายการโทรทัศน์เพื่อการเข้าถึงและใช้ประโยชน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น ควรมีเนื้อหารายการที่มีหลากหลายแตกต่างกัน เนื่องจากผู้พิการทางการเห็นต้องการรายการทุกประเภทเหมือนคนอื่นทั่วไป โดยสามารถใช้แนวทางการพัฒนารายการข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะตามที่ผู้วิจัยได้ให้แนวทางไว้ทั้ง 2 วิธี ซึ่งวิธีนี้จะช่วยลดอุปสรรคและปัญหาในเรื่องการขาดแคลนบุคลากร งบประมาณ เทคโนโลยี รวมถึงช่วยลดระยะเวลาในการผลิตให้เหลือเพียง 1-2 วันต่อ 1 รายการ

3.2.5 คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรทัศน์แห่งชาติ ควรจัดทำชุดความรู้ในรูปแบบ E-Training เพื่อเป็นแนวทางให้ความรู้ในการผลิตรายการข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะแก่ผู้ประกอบการ สถานีโทรทัศน์ และผู้ที่เกี่ยวข้อง

3.2.6 คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรทัศน์แห่งชาติควรกำกับ ดูแลนโยบายตามประกาศเรื่องการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคนพิการให้เข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการโทรทัศน์ โดยคำนึงถึงความเห็นใจคนด้อยโอกาส มากกว่าผู้ประกอบการ เพื่อให้ผู้พิการได้รับสิทธิ โอกาส และความเสมอภาคเท่าเทียมกับคนอื่นทั่วไปตามหลักปรัชญาสากลว่าด้วยคนพิการไทย พ.ศ. 2541

3.2.7 สถานีโทรทัศน์ที่มีรายการเสียงบรรยายภาพ ควรมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์รายการให้ผู้รับสารทุกกลุ่มรับรู้ว่ามีรายการใดบ้างที่มีรายการที่ผู้พิการทางการเห็นสามารถเข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์ได้โดยเปิดเผยเป็นการล่วงหน้าเหมือนรายการอื่นๆ

3.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.3.1 ควรทำวิจัยในประเด็นการสร้างทัศนคติเชิงบวกต่อรายการของสถานีโทรทัศน์ เพื่อลดอคติเชิงลบของผู้พิการทางการเห็น และพัฒนาความเป็นผู้พิการทางการเห็นที่มีศักยภาพในประเด็นบทบาทและการมีส่วนร่วมผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อเป็นประโยชน์ต่อสังคม และเป็นแนวทางการพัฒนารายการให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้พิการทางการเห็นมากขึ้น

3.3.2 ควรทำวิจัยในประเด็นการสื่อสารเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเสียงบรรยายภาพต่อผู้พิการทางการเห็น เพื่อขยายองค์ความรู้ด้านเสียงบรรยายภาพในวงกว้าง ตลอดจนนำมาเป็นแนวทางการในการพัฒนารายการต่างๆ ของสถานีโทรทัศน์ให้มีความหลากหลายมากขึ้น

3.3.3 ควรทำวิจัยในประเด็นการสื่อสารเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจผู้พิการทางการเห็น เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรทัศน์ตระหนักถึงความสำคัญของผู้พิการทางการเห็น และคำนึงถึงการออกแบบสื่อทุกประเภทให้ผู้พิการทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการกิจการโทรทัศน์ได้เท่าเทียมกับคนอื่นทั่วไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ. (2561). *รายการสถานการณ์คนพิการปี 2561*. สืบค้นเมื่อวันที่ 31 กันยายน 2561. จาก <http://dep.go.th>
- กิตติพงษ์ สุทธิ. (2559, 6 พฤศจิกายน). ผู้อำนวยการสถาบันคนตาบอดแห่งชาติเพื่อการวิจัยและพัฒนา (บทสัมภาษณ์).
- กาญจนา แก้วเทพ. (2548). ทฤษฎีการสื่อสารตามทัศนะของสำนักหน้าที่นิยม, ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาปรัชญาวิทยาศาสตร์และทฤษฎีการสื่อสาร* หน่วยที่ 5 (หน้า 240). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาวิทยาศาสตร์.
- กมลรัฐ อินทรทัศน์ และกรรพม บุญทวี. (2550). แนวคิดการจัดแบ่งประเภทและรูปแบบรายการโทรทัศน์, ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาการผลิตรายการโทรทัศน์เบื้องต้น* หน่วยที่ 1 (หน้า 13-14). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาวิทยาศาสตร์.
- กุลนารี เสือโรจน์. (2561). *หลักการเขียนบทเสียงบรรยายภาพสำหรับรายการสารคดีทางโทรทัศน์*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จุฑารัตน์ กลิ่นค้างพลู. (2559). *การวิเคราะห์-ประสิทธิผลการจัดทำบริการเสียงบรรยายภาพในรายการโทรทัศน์สำหรับคนพิการทางการเห็น*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ตรี บุญเจือ. (2557). *คนพิการกับการเข้าถึงเทคโนโลยีสื่อสารด้านกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต: การศึกษาเชิงวิเคราะห์ วิจัย และวิชา*. สืบค้นเมื่อวันที่ 8 กันยายน 2560 จาก <http://58.181.147.25/ojsjournal/index.php/5-02/article/download/248/185>
- แต่มพงส์ ศรีทอง. (2554). *การเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสิ่งอำนวยความสะดวกของคนพิการทางสายตามตรา 20 พ.ร.บ. ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการ พ.ศ. 2550*. (การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- ธีรวัช เจนวัชรวิทย์. (2554). *การสร้างออดิโอเดสคริปต์ชั้นในภาพยนตร์การ์ตูนเพื่อเด็กพิการทางการมองเห็น*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ทวี เชื้อสุวรรณทวี. (2551). *รายงานวิจัยรูปแบบการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการที่เหมาะสมกับชุมชนพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม*. กรุงเทพฯ: สำนักกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

- ภัทธีรา กลิ่นเลขา. (2557). *พฤติกรรมกรเปิดรับสื่อและความต้องการรูปแบบรายการโทรทัศน์ของคนพิการทางสายตา* (รายงานผลการวิจัย). มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, กรุงเทพมหานคร.
- ภัทธีรา สารากรบริรักษ์. (2557). *เสียงบรรยายภาพที่ผู้พิการทางการเห็นต้องการ*. (รายงานผลการวิจัย). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- เมธา เสรีชนาวงศ์. (2547). *การวิเคราะห์รูปแบบของส่วนประกอบรายการโทรทัศน์*. (รายงานผลการวิจัย). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- มูลนิธิคอลฟิลด์เพื่อคนตาบอด ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. (2553). *ครบรอบ 30 ปี มูลนิธิคอลฟิลด์เพื่อคนตาบอด ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี วันที่ 12 ธันวาคม 2553*. กรุงเทพฯ: กิจโสภาการพิมพ์และซัพพลาย.
- วรรณิ์ สำราญเวทย์. (2537). ภาษาภาพยนตร์. ใน *เอกสารการสอนชุดวิศวกรรมผลิตภาพยนตร์ขั้นสูง*. (หน่วยที่ 2 น. 67-100). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. สาขาวิชานิเทศศาสตร์.
- วัชระ แหววภูณันท์. (2548). กลยุทธ์การสร้างสรรครายการโทรทัศน์. ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาการสร้างสรรค์รายการโทรทัศน์*. (หน่วยที่ 6 น. 1- 24). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. สาขาวิชานิเทศศาสตร์.
- ศักดิ์ชัย วงศกิตติรักษ์. (2556). *ภาวะสายตาเลือนราง: หลักการทั่วไป. ในตำราสายตาเลือนรางสำหรับบุคลากรและประชาชน*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาจักษุวิทยา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศศิสอพส จิตรวานิชกุล. (2542). *การศึกษาพฤติกรรม ความสนใจ และความต้องการในการเปิดรับสื่อของคนตาบอดในเขตกรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ. (2559). *การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคนพิการให้เข้าถึงข้อมูลข่าวสารและใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการโทรทัศน์ 2559*. สืบค้นเมื่อวันที่ 28 ธันวาคม 2559. จาก <http://broadcast.nbtc.go.th/law/doc>.
- สถาบันสร้างสุขภาพคนพิการ. (2550). *ประมาณการจำนวนคนพิการและคนพิการตาบอดในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ปี 2550-2562*. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2560. จาก www.grad.nu.ac.th.

- สุทธิดี ชัดดียะ และภัสวาลี นิติเกษตรสุนทร. (2548). ปัจจัยที่มีผลต่อการสร้างสรรค์รายการโทรทัศน์. ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาการสร้างสรรค์รายการโทรทัศน์*. (หน่วยที่ 2, น. 51-98). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. สาขาวิชานิเทศศาสตร์.
- สันทัต ทองรินทร์. (2550). การบริหารการผลิตรายการโทรทัศน์. ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาการผลิตรายการโทรทัศน์เบื้องต้น*. (หน่วยที่ 2, หน้า 9-34). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. สาขาวิชานิเทศศาสตร์.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2555). *สำรวจความพิการ 2555*. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2560. จาก service.nso.go.th > survey > surpop2-5-4.
- สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ. (2553). *กฎหมาย ระเบียบ นโยบาย และแผนที่เกี่ยวข้อง*. สืบค้นเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2560. จาก <http://dep.go.th/?q=th/laws>.
- อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์. (2550). *สื่อสารมวลชนเบื้องต้น สื่อมวลชน วัฒนธรรม และสังคม*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุบลศรี รัตนภพ. (2554). *แนวทางการพัฒนารูปแบบสื่อใหม่สำหรับผู้พิการทางการมองเห็นในกลุ่มเจนเนอเรชันวาย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทสาขานิเทศศาสตร์มหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อารดา ครุจิต และคณะ. (2558). *หลักการผลิตเสียงบรรยายภาพ (Audio Description)*. ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) และคณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อารดา ครุจิต. (2556). *หลักการผลิตสื่อเสียงบรรยายภาพในโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น*. (รายงานผลการวิจัย). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- Collins, R. (2012). *Audio description on television: past, present and Future*. Retrieved August 30, 2017. from <https://www.yumpu.com/en/document/view/25807052/audio-description-on-television-past-present-and-future-mib-policy->
- Janier, .B.J., Ahmad, W.F.W., & Firdus, Bt. S. (2013). *Representing Visual Content of Movie Cartoons through Narration for the Visually Impaired*. Retrieved August 30, 2017. From <http://ieeexplore.ieee.org/document/6522042/?reload=true>
- Katz, et al. (1973). On the Use of Mass Media for Important Things. *American Sociological review*, 38, 164-181.

- Lotz, Amanda D. (2007). *The Television Will Be Revolutionized*. New York and London NYU.
- Mckinney, K. (2017). *Inside the burgeoning world of audio description, a game-changer in accessible TV*. Retrieved August 30, 2017. from <https://www.vanityfair.com/hollywood/2017/06/tv-visually-impaired-blind>
- McQuail, D. (1987). *Mass Communication Theory: An Introduction* (2nd.). UK: Sage.
- _____. (2000). *Mass Communication Theory: An Introduction* (4nd.). UK: Sage.
- McClelland D.C., (1985). *Human Motivation*. สืบค้นเมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน 2560 จาก <http://motivation-srisupan.blogspot.com/2012/07/theories-of-motivation.html>
- Office of Communications. (2008). *Access Services Audio Description: Research into Awareness levels*. Retrieved January 7, 2017. from http://stakeholders.ofcom.org.uk/binaries/research/tv-research/ad_report.pdf
- Office of Communications. (2013). *Television access services 2013 Provision of subtitling, signing and audio description*. Retrieved August 30, 2017. from http://stakeholders.ofcom.org.uk/binaries/research/tv-research/ad_report.pdf
- Romero-Fresco, P., & Fryer, L. (2013). Could audio described films benefit from audio introductions? An Audience Response Study. *Journal of Visual Impairment and Blindness*, 107(4), 287–295.
- Shane, Ed. (1999). *Selling Electronic Media*. USA Focal Press.
- The Los Angeles Radio Reading Service. (2013). *Guidelines and Standards for LARRS Audio*. Retrieved January 7, 2017. from <http://www.larrs.org/guidelines.html>
- Taylor, C. (2013). *Audio Description: Lifelong Access for the Blind*. Retrieved August 30, 2017. from https://www.researchgate.net/publication/257940258_Audio_Description_Lifelong_Access_for_the_Blind_-_Progress_Report_Public_Part
- Walczak, A., & Fryer, L. (2017). Creative description: The impact of audio description style on presence in visually impaired audiences. *Article first published online*, 35, 6-17. doi:10.1177/0264619616661603
- World Blind Union. (2011). *World Blind Union Toolkit on providing, delivering and campaigning for audio description on television and film*. Retrieved August 30, 2017. from www.worldblindunion.org

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สภามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ภาคผนวก ก.

แบบสอบถาม

จังหวัด.....ฉบับที่.....

แบบสอบถามเรื่อง

“แนวทางการพัฒนารายการข่าวสารสาธารณะที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะเพื่อการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ของผู้พิการทางการเห็น”

แบบสอบถามชุดนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรม การเปิดรับ การเข้าถึง ความต้องการ และการใช้ประโยชน์จากรายการโทรทัศน์ ทั้งนี้เพื่อนำไปสู่การพัฒนารายการโทรทัศน์เพื่อให้ผู้พิการทางการเห็นสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ ผู้วิจัยจึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่านในการตอบคำถาม โดยเลือกคำตอบที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง หรือกรอกข้อความลงในช่องว่าง

1. ความบกพร่องทางการเห็น.....

2. เพศ

ชาย

หญิง

3. อายุ.....ปี

4. วุฒิการศึกษาสูงสุด

ไม่ได้ศึกษา

ประถมศึกษา

มัธยมศึกษาตอนต้น

มัธยมศึกษาตอนปลาย

ปวส./อนุปริญญา

ปริญญาตรี

ปริญญาโท

อื่นๆ (ระบุ).....

5. ท่านประกอบอาชีพอะไร

ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ

พนักงานบริษัทเอกชน

ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว

รับจ้าง/งานบริการ

พ่อบ้าน/แม่บ้าน

อื่นๆ (ระบุ).....

6. ปัจจุบันท่านมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนเท่าไร

☐ ไม่เกิน 10,000 บาท	☐ 10,001-15,000 บาท
☐ 15,001-20,000 บาท	☐ 20,001-25,000 บาท
☐ 25,001-30,000 บาท	☐ ไม่มีรายได้

7. ปัจจุบันท่านพักอาศัยอยู่กับใคร

☐ คู่สมรส	☐ พ่อ/แม่
☐ ลูกหลาน	☐ ญาติ
☐ พี่/น้อง	☐ อื่นๆ (ระบุ).....

ส่วนที่ 2 วิธีการเข้าถึงรายการโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง หรือกรอกข้อความลงในช่องว่าง

- ที่บ้านของท่านมีเครื่องรับโทรทัศน์กี่เครื่อง

☐ 1 เครื่อง	☐ 2 เครื่อง
☐ มากกว่า 3 เครื่อง	☐ อื่นๆ (ระบุ).....
- ปกติท่านดูโทรทัศน์แบบไหน

☐ ตามเวลาที่ออกอากาศ	☐ ดูออนไลน์
☐ ตามความต้องการของตัวเอง	☐ อื่นๆ (ระบุ).....
- ปกติท่านเปิดดูโทรทัศน์ด้วยวิธีไหน

☐ ดูเหมือนคนอื่นทั่วไป	☐ คนตั้งรีโมทไว้ให้
☐ เปลี่ยนจากรีโมทด้วยตัวเอง	☐ อื่นๆ (ระบุ).....
- ท่านสามารถเข้าถึงเนื้อหาของรายการต่างๆ ในโทรทัศน์ได้ด้วยวิธีไหน

☐ เสียงบรรยายภาพ (AD.)	☐ ให้คนใกล้ตัวช่วยบรรยายให้ฟัง
☐ ดูเหมือนคนอื่นทั่วไป	☐ อื่นๆ (ระบุ).....
- ท่านสามารถผลิตเพลย์ลิสต์และจินตนาการเรื่องราวต่างๆ ในรายการโทรทัศน์ได้ด้วยวิธีไหน

☐ เสียงบรรยายภาพ (AD.)	☐ ดูเหมือนคนอื่นทั่วไป
☐ การพากย์เสียงในรายการ	☐ อื่นๆ (ระบุ).....

6. ท่านคิดว่าวิธีไหนใดที่จะช่วยให้ท่านเข้าถึงเนื้อหาของรายการในสื่อโทรทัศน์ได้ดีที่สุด

- เสียงบรรยายภาพ (AD.)   ดูเหมือนคนอื่นทั่วไป
- การพากย์เสียงในรายการ   อื่นๆ (ระบุ).....

ส่วนที่ 3 การเปิดรับสื่อโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง หรือกรอกข้อความลงในช่องว่าง

- ใน 1 สัปดาห์ท่านรับชมรายการโทรทัศน์กี่วัน

☐ ทุกวัน	☐ 1-2 วัน ต่อสัปดาห์
☐ 3-4 วัน ต่อสัปดาห์	☐ 4-5 วัน ต่อสัปดาห์
- ใน 1 วันท่านใช้เวลาในการรับชมรายการโทรทัศน์แต่ละครั้งนานเท่าใด

☐ ต่ำกว่า 1 ชม.	☐ มากกว่า 1 ชม. แต่ไม่เกิน 2 ชม.
☐ มากกว่า 2 ชม. แต่ไม่เกิน 3 ชม.	☐ มากกว่า 3 ชม. แต่ไม่เกิน 4 ชม.
☐ มากกว่า 4 ชม.	☐ อื่นๆ (ระบุ).....
- ท่านรับชมรายการโทรทัศน์ในช่วงเวลาใดบ้างในแต่ละวัน

☐ ช่วงเช้านี้ (04.01-06.00 น.)	☐ ช่วงเช้า (06.01-09.00 น.)
☐ ช่วงสาย (09.01-12.00 น.)	☐ ช่วงบ่าย (12.01-16.00 น.)
☐ ช่วงเย็น (16.01-19.00 น.)	☐ ช่วงหัวค่ำ (19.01-22.00 น.)
☐ ช่วงดึก 22.01-04.00 น.)	☐ อื่นๆ (ระบุ).....
- ท่านรับชมรายการโทรทัศน์ในลักษณะไหน

☐ ตั้งใจชมมาก โดยไม่เปลี่ยนช่องเลย
☐ ตั้งใจชมพอสมควร โดยเปลี่ยนไปดูช่องอื่นในช่วงที่ไม่น่าสนใจ
☐ ไม่ได้ตั้งใจชม โดยทำกิจกรรมอื่นร่วมไปด้วย
☐ อื่นๆ (ระบุ).....
- ท่านรับชมรายการโทรทัศน์ประเภทใดบ้าง

☐ รายการประเภทข่าวสาร	☐ รายการประเภทความรู้
☐ รายการประเภทความบันเทิง	☐ รายการประเภทโฆษณาและบริการธุรกิจ

6. ท่านรับชมรายการโทรทัศน์ที่มีเนื้อหาในด้านใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ สุขภาพ	☐ การศึกษาและการเรียนรู้
☐ เศรษฐกิจ	☐ สังคมและวัฒนธรรม
☐ สิทธิและสวัสดิการต่างๆ	☐ ชลธรรม/ศาสนา
☐ ท่องเที่ยว	☐ กีฬา
☐ ประวัติศาสตร์	☐ การเมือง
☐ เกษตร	☐ เศรษฐกิจพอเพียง
☐ เทคโนโลยีใหม่ๆ	☐ แฟชั่น/ความงาม
☐ เพลง	☐ ตำนาน/นิทานพื้นบ้าน/วรรณคดี
☐ สิ่งแวดล้อม	☐ อื่นๆ (ระบุ).....

7. ปัจจุบันท่านรับชมรายการโทรทัศน์ที่มีวิธีการนำเสนอแบบใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ นำเสนอตามเทคนิควิธีการนำเสนอ	☐ นำเสนอตามลักษณะของผู้ชม
☐ นำเสนอตามเนื้อหาสาระรายการ	☐ ตามความยาวและความต่อเนื่อง

8. ท่านชื่นชอบพิธีกรที่มีคุณลักษณะแบบใด

☐ เพศชาย	☐ เพศหญิง
☐ อายุมาก	☐ อายุน้อย
☐ มีความรู้ความสามารถ	☐ มีชื่อเสียง
☐ หน้าตาดี	☐ บุคลิกดี
☐ พูดจาชัดเจน	☐ แต่งตัวสุภาพเรียบร้อย
☐ เป็นคนมีคุณธรรม	☐ อื่นๆ (ระบุ).....

ส่วนที่ 4 ความต้องการด้านรายการรายการโทรทัศน์ของผู้พิการทางการเห็น

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความต้องการของท่านมากที่สุด

5 หมายถึง ระดับความต้องการมากที่สุด

4 หมายถึง ระดับความต้องการมาก

3 หมายถึง ระดับความต้องการปานกลาง

2 หมายถึง ระดับความต้องการน้อย

1 หมายถึง ระดับความต้องการน้อยที่สุด

ความต้องการด้านต่างๆที่มีต่อรายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการมองเห็น	ระดับความต้องการ				
	ต้องการมากที่สุด	ต้องการมาก	ต้องการปานกลาง	ต้องการน้อย	ต้องการน้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
1. ความต้องการด้านประเภทรายการ					
ข่าวสาร					
ความรู้					
ความบันเทิง					
โฆษณาและบริการธุรกิจ					
2. ความต้องการด้านเนื้อหารายการ					
สุขภาพ					
การศึกษาและการเรียนรู้					
เศรษฐกิจ					
สังคมและวัฒนธรรม					
สิทธิและสวัสดิการต่างๆ					
ธรรมะ/ศาสนา					
ท่องเที่ยว					
กีฬา					
ประวัติศาสตร์					
การเมือง					

ความต้องการด้านต่างๆที่มีต่อรายการ โทรทัศน์เพื่อผู้พิการทางการมองเห็น	ระดับความต้องการ				
	ต้องการ มากที่สุด	ต้องการ มาก	ต้องการ ปานกลาง	ต้องการ น้อย	ต้องการ น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
เกษตร					
แฟชั่น/ความงาม					
เทคโนโลยีใหม่ๆ					
เพลง					
สิ่งแวดล้อม					
ตำนาน/นิทาน					
พื้นที่บ้าน/วรรณคดี					
เศรษฐกิจพอเพียง					
3. ความต้องการด้านวิธีการนำเสนอ รายการ					
นำเสนอตามเทคนิควิธีการนำเสนอ					
นำเสนอตามลักษณะของผู้ชม					
นำเสนอตามเนื้อหาสาระรายการ					
นำเสนอตามความยาวและความ ต่อเนื่องของการออกอากาศ					
4. ความต้องการด้านช่วงเวลาในการ รับชมรายการที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับผู้พิการ					
ช่วงเช้าตรู่ (04.01-06.00 น.)					
ช่วงเช้า (06.01-09.00 น.)					
ช่วงสาย (09.01-12.00 น.)					
ช่วงบ่าย (12.01-16.00 น.)					
ช่วงเย็น (16.01-19.00 น.)					
ช่วงหัวค่ำ (19.01-22.00 น.)					
ช่วงดึก (22.01-04.00 น.)					

ความต้องการด้านต่างๆที่มีต่อรายการโทรทัศน์เพื่อผู้พิการทางการมองเห็น	ระดับความต้องการ				
	ต้องการมากที่สุด	ต้องการมาก	ปานกลาง	น้อย	ต้องการน้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
5. ความต้องการด้านความยาวของรายการที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับผู้พิการของแต่ละรายการ					
น้อยกว่า 15 นาที					
15 นาที -30 นาที					
30 นาที -1 ชั่วโมง					
มากกว่า 1 ชั่วโมง					

ส่วนที่ 5 การใช้ประโยชน์จากรายการรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความต้องการของท่านมากที่สุด

5 หมายถึง ระดับการนำไปใช้มากที่สุด

4 หมายถึง ระดับการนำไปใช้มาก

3 หมายถึง ระดับการนำไปใช้ปานกลาง

2 หมายถึง ระดับการนำไปใช้น้อย

1 หมายถึง ระดับการนำไปใช้น้อยที่สุด

การใช้ประโยชน์จากรายการรับชมรายการโทรทัศน์	ระดับการนำไปใช้ประโยชน์				
	นำไปใช้มากที่สุด	นำไปใช้มาก	นำไปใช้ปานกลาง	นำไปใช้น้อย	นำไปใช้น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
เพื่อติดตามข้อมูลข่าวสาร					
เพื่อนำไปพูดคุยกับคนรอบข้าง					
เพื่อการเรียนรู้					
เพื่อนำไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน					

การใช้ประโยชน์จากรายการรับชม รายการโทรทัศน์	ระดับการนำไปใช้ประโยชน์				
	นำไปใช้ มากที่สุด	นำไปใช้ มาก	นำไปใช้ ปานกลาง	นำไปใช้ น้อย	นำไปใช้ น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
เพื่อความบันเทิง ความสุข และคลายเหงา					
เพื่อใช้เป็นเพื่อน					
เพื่อสร้างความรู้สึกรักมีคุณค่าในตนเอง					
เพื่อเป็นข้อมูลในการทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับกลุ่มผู้พิการ					

ส่วนที่ 6 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวิธีการพัฒนารายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการเห็น

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณอย่างสูงที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ข
แบบสัมภาษณ์เชิงลึก

แบบสัมภาษณ์เชิงลึก

คำถาม	ผู้บริหาร องค์กร โทรทัศน์	นักวิชาชีพ / นักวิชาการที่ เชี่ยวชาญด้าน การผลิต	ผู้เชี่ยวชาญ ด้านผู้พิการ ทางการ มองเห็น	ผู้เชี่ยวชาญ/ นักวิชาการด้าน ผู้พิการทางการ มองเห็น	ตัวแทน ภาครัฐที่เป็น ผู้กำหนด นโยบาย	ตัวแทน ผู้พิการ ทางการ มองเห็น
1. ท่านคิดว่าการทำหน้าที่ของสถานีโทรทัศน์ฟรีทีวีเกี่ยวกับรายการ โทรทัศน์เพื่อผู้พิการทางการมองเห็น เป็นอย่างไรบ้าง เพราะอะไรถึงเป็นเช่นนั้น	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2. ท่านเคยรับชมรายการ โทรทัศน์เพื่อผู้พิการทางการมองเห็นหรือไม่ เพราะอะไร	✓	✓	✓	✓	✓	✓
3. ท่านคิดว่าสัดส่วนและปริมาณรายการ โทรทัศน์เพื่อพิการทางการมองเห็นมีเพียงพอหรือไม่ อย่างไร	✓	✓	✓	✓	✓	✓
4. ท่านคิดว่าควรมีการส่งเสริมหรือให้ความสำคัญกับรายการโทรทัศน์เพื่อพิการทางการมองเห็นหรือไม่ อย่างไร	✓	✓	✓	✓	✓	✓
5. ท่านคิดว่าองค์กรของท่านมีการกำหนดเป้าหมาย/นโยบาย/แผน เกี่ยวกับรายการโทรทัศน์เพื่อพิการทางการมองเห็นหรือไม่อย่างไร	✓	✓	✓	✓	✓	✓

คำถาม	ผู้บริหาร องค์กร โทรทัศน์	นักวิชาชีพ / นักวิชาการที่ เชี่ยวชาญด้าน การผลิต	ผู้เชี่ยวชาญ ด้านผู้พิการ ทางการ มองเห็น	ผู้เชี่ยวชาญ/ นักวิชาการด้าน ผู้พิการทางการ มองเห็น	ตัวแทน ภาครัฐที่เป็น ผู้กำหนด นโยบาย	ตัวแทน ผู้พิการ ทางการ มองเห็น
6. ท่านคิดว่าองค์กรของท่านมีการเตรียมความพร้อม สำหรับแนวทางการปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมาย/ นโยบาย/แผน เกี่ยวกับรายการโทรทัศน์เพื่อพิการ ทางการมองเห็นหรือไม่อย่างไร	✓	✓	✓	✓	✓	✓
7. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อ นโยบายและแผน ส่งเสริมการผลิตรายการ โทรทัศน์ของภาครัฐอย่างไร	✓	✓	✓	✓	✓	✓
8. ท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไรต่อ นโยบายและแผน ส่งเสริมการผลิตรายการ โทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการ มองเห็น	✓	✓	✓	✓	✓	✓
9. ท่านคิดว่ารายการ โทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการ มองเห็นควรมีการนำเสนอประเภทใดบ้าง เพราะเหตุใด	✓	✓	✓	✓	✓	✓
10. ท่านคิดว่ารายการ โทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการ มองเห็นควรมีการนำเสนอเนื้อหาอย่างไร เพราะเหตุใด	✓	✓	✓	✓	✓	✓
11. ท่านคิดว่ารายการ โทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการ มองเห็นควรมีวิธีการนำเสนออย่างไรบ้าง เพราะเหตุใด	✓	✓	✓	✓	✓	✓

คำถาม	ผู้บริหาร องค์กร โทรทัศน์	นักวิชาชีพ / นักวิชาการที่ เชี่ยวชาญด้าน การผลิต	ผู้เชี่ยวชาญ ด้านผู้พิการ ทางการ มองเห็น	ผู้เชี่ยวชาญ/ นักวิชาการด้าน ผู้พิการทางการ มองเห็น	ตัวแทน ภาครัฐที่เป็น ผู้กำหนด นโยบาย	ตัวแทน ผู้พิการ ทางการ มองเห็น
12. ท่านคิดว่ารายการ โทรทัศน์ เพื่อผู้พิการทางการมองเห็นควรมีเทคนิคการนำเสนออย่างไรบ้าง เพราะเหตุใด	✓	✓	✓	✓	✓	✓
13. ท่านคิดว่ารายการ โทรทัศน์ เพื่อผู้พิการทางการมองเห็นควรมีการออกอากาศในช่วงเวลาใดบ้าง เพราะเหตุใด	✓	✓	✓	✓	✓	✓
14. ท่านคิดว่ารายการ โทรทัศน์ เพื่อผู้พิการทางการมองเห็นควรมีความยาวของแต่ละรายการนานเท่าไร เพราะเหตุใด	✓	✓	✓	✓	✓	✓
15. ท่านคิดว่าพิธีกรในรายการ โทรทัศน์ เพื่อผู้พิการทางการมองเห็นควรมีคุณสมบัติอย่างไร เพราะเหตุใด	✓	✓	✓	✓	✓	✓
16. ท่านคิดว่านักแสดงในรายการ โทรทัศน์ เพื่อผู้พิการทางการมองเห็นควรมีคุณสมบัติอย่างไร เพราะเหตุใด	✓	✓	✓	✓	✓	✓

คำถาม	ผู้บริหาร องค์กร โทรทัศน์	นักวิชาชีพ / นักวิชาการที่ เชี่ยวชาญด้าน การผลิต	ผู้เชี่ยวชาญ ด้านผู้พิการ ทางการ มองเห็น	ผู้เชี่ยวชาญ/ นักวิชาการด้าน ผู้พิการทางการ มองเห็น	ตัวแทน ภาครัฐที่เป็น ผู้กำหนด นโยบาย	ตัวแทน ผู้พิการ ทางการ มองเห็น
17. ท่านคิดว่ารูปแบบการสนับสนุนในรายการโทรทัศน์ เพื่อผู้พิการทางการมองเห็นควรเป็นอย่างไร เพราะเหตุใด	✓	✓	✓	✓	✓	✓
18. ท่านคิดว่าปัจจัยการสนับสนุนในรายการ โทรทัศน์ เพื่อผู้พิการทางการมองเห็นควรมีอะไรบ้าง เพราะเหตุใด	✓	✓	✓	✓	✓	✓
19. ท่านคิดว่าปัญหาสำคัญของผู้พิการทางการมองเห็น เกี่ยวกับการรับชมรายการ โทรทัศน์คืออะไร และควรทำอย่างไร	✓	✓	✓	✓	✓	✓
20. ท่านคิดว่าผู้พิการทางการมองเห็นมีความต้องการ รับชมรายการ โทรทัศน์อย่างบ้าง และควรทำอย่างไร	✓	✓	✓	✓	✓	✓

ภาคผนวก ค
แบบประเมิน

ภาคผนวก ง
รายชื่อผู้ให้ข้อมูลหลัก

รายชื่อผู้ให้ข้อมูลหลักทั้ง 6 กลุ่ม

1. ผู้บริหารองค์กรสถานีโทรทัศน์ฟรีทีวี เป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 5 คน โดยพิจารณาจากเกณฑ์การเป็นผู้บริหารสถานีหรือเป็นผู้วางแผนการจัดรายการ หรือผู้วางแผนการผลิตและการจัดหารายการที่เกี่ยวกับผู้พิการทางการมองเห็น ที่มีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้อง จากสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 สถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส (Thai PBS)

ชื่อ	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
พันเอกสุพัฒน์ สัมมา	ผู้อำนวยการฝ่ายผลิตและออกอากาศรายการ	สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5
นายปิยะพงศ์ โปสูง	ผู้จัดการฝ่ายผลิตรายการ	สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7
นส.พรอัสพร นิลจินดา	ผู้อำนวยการส่วนผลิตรายการ	สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11
นส.วิไลภรณ์ จงกลวัฒนา	รองผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนาผลผลิตรายการ	สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส (Thai PBS)
นส.สิริลักษณ์ ชัยฤกษ์	ผจก.ฝ่ายพัฒนาผลผลิตรายการ	
นส.ภัทรากร สมศรี	หน.โครงการผลิตรายการที่มี CC. AD.	
รศ.จุมพล รอดคำดี	ประธานกรรมการนโยบาย สสท.	องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (สสท.)

2. นักวิชาชีพ ที่เชี่ยวชาญด้านการผลิตรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับผู้พิการทางการมองเห็น ผู้รับผลิตเสียงบรรยายภาพ (กลุ่มผู้ผลิต) หรือที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 3 คน โดยพิจารณาจากเกณฑ์ที่เป็นกลุ่มผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ที่มีความชำนาญและมีประสบการณ์เกี่ยวข้อง

ชื่อ	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
นายธิปไตย ภิรมย์ภักดี	ทำดนตรีประกอบภาพยนตร์ และออกแบบเสียงภาพยนตร์ไทย	อิสระ
นายอัฐวิทย์ วงศ์บุญชัยนันท์	ผลิตรายการ รับผิดชอบบริการโทรทัศน์ที่มี AD. และ CC.	อิสระ
นายศุภฤกษ์ ดิงसानนท์	ผู้กำกับภาพยนตร์	GDH

3. ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการด้านผู้พิการทางการมองเห็นที่มีความรู้หรือความสนใจเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์ เป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 3 คน โดยพิจารณาจากเกณฑ์การเป็นผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการที่มีความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ด้านรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับผู้พิการทางการมองเห็นอย่างน้อย 3 ปี

ชื่อ	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
ผศ.อารดา ครุจิต	อาจารย์คณะวารสารศาสตร์	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ดร.ธีรวัช เจนวรรักษ์	อาจารย์คณะนิเทศศาสตร์	มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
ดร.ธมนัญญา ชาญจรูญสงษ์	นักวิชาการอิสระ/ เจ้าของธุรกิจ	บริษัท ฟลูฟังก์ชั่น ออกาโนเซอร์ กรุ๊ป จำกัด

4. ผู้เชี่ยวชาญด้านผู้พิการทางการมองเห็น เป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 3 คน โดยพิจารณาจากเกณฑ์ทั้งสายวิชาการและสายวิชาชีพที่มีประสบการณ์เกี่ยวข้อง เช่น วิทยาลัยราชสุดา (กลุ่มนักวิชาการ) จำนวน 1 คน สถาบันคนตาบอดแห่งประเทศไทยเพื่อการวิจัยและพัฒนา (กลุ่มนักวิชาการ) จำนวน 1 คน เครือข่ายองค์กรด้านคนพิการ (กลุ่มวิชาชีพ) จำนวน 1 คน

ชื่อ	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
นายกิตติพงศ์ สุทธิ	ผู้อำนวยการสถาบัน	สถาบันคนตาบอดแห่งชาติเพื่อการวิจัย
ดร.มณฑิรา บุญตัน	สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.)	สภานิติบัญญัติแห่งชาติ
นายต่อพงศ์ เสลานนท์	นายกสมาคมตาบอด	สมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย

5. ตัวแทนภาครัฐที่เป็นผู้กำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับรายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการมองเห็น จำนวน 3 คน โดยพิจารณาจากเกณฑ์การเป็นผู้บริหารองค์กรภาครัฐ ที่เป็นผู้กำหนดนโยบายหรือแผนเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ และผู้ที่กำหนดนโยบายและกำกับดูแล ส่งเสริมการจัดการด้านกิจการกระจายเสียง และกิจการโทรทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับผู้พิการทางการมองเห็น ที่มีประสบการณ์เกี่ยวข้อง

ชื่อ	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
พันเอก ดร.นที สุกลรัตน์	รองประธาน กสทช.และ ประธาน กสท.	สำนักงานกิจการกระจาย เสียง กิจการโทรทัศน์ และ กิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.)
พลโท ดร.พีระพงษ์ มานะกิจ	กรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการ โทรคมนาคมแห่งชาติ(กสทช.)	สำนักงานกิจการกระจาย เสียง กิจการโทรทัศน์ และ กิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.)
นส.สุภิญญา กลางณรงค์	อดีตนายกกรรมการกิจการ กระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการ (กสทช.)	นักวิชาการอิสระ
นายสมคิด สมศรี	อธิบดีกรม	กรมส่งเสริมและพัฒนา คุณภาพชีวิตคนพิการ (พก.)

6. ตัวแทนผู้พิการทางการมองเห็นทั้งแบบตาบอดสนิทและสายตาดูเลือนรางที่สามารถ
รับชมรายการโทรทัศน์และมีการรับชมต่อเนื่องตั้งแต่มีประกาศ พรบ. ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2555-2559
จำนวน 4 คน ทั้งเพศชายและเพศหญิง อายุระหว่าง 25-60 ปี

ชื่อ	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
นายรัชตะ มงคล	อุปนายกสมาคมศิษย์เก่า (ตาบอด)	โรงเรียนสอนคนตาบอด กรุงเทพ
นายเอกพงษ์ นบสกุล	ผู้ประกาศข่าว (ตาบอด)	สถานีวิทยุแห่งกระจายเสียง ประเทศไทย (สวท.)
นายจักริน นามทองใบ	นักศึกษา (สายตาดูเลือนราง)	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวน สุนันทา
นส.ชนิษฐา อุเทนสุด	ขายล็อตเตอรี่ (สายตาดูเลือนราง)	อาชีพอิสระ

รายชื่อผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม

ตัวแทนผู้พิการทางการเห็นทั้งแบบตาบอดและสายตาเลือนรางในการสนทนากลุ่ม เพื่อประเมินผลรายการที่จัดทำขึ้นใหม่ ทั้งเพศชาย และเพศหญิง อายุระหว่าง 30-65 ปี ที่มีการรับชม รายการโทรทัศน์อย่างสม่ำเสมอ จำนวน 8 คน

ชื่อ	ประเภทความพิการ	อายุ (ปี)
นายฉลอง สุจริตธรรม	สายตาเลือนราง	65
น.ส.สุพัฒตรา ศรีตลาภินันท์	สายตาเลือนราง	45
นายอรชุน ตันฤกษ์สถาพร	ตาบอด	65
นายบุญมา ทรัพย์สกุล	ตาบอด	65
นายเมตตา เกษเพชร	ตาบอด	60
นายธีรชาติ สิงห์มันัส	ตาบอด	39
นายไปรวท สะท้านสัจย์	ตาบอด	36
นายปรัชญา ศิริวัฒนา	ตาบอด	32

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางมนัสชนก สุรชัยกุลวัฒนา
วัน เดือน ปีเกิด	23 ตุลาคม 2514
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	ปริญญาตรี การบริหารจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต พ.ศ. 2538 ปริญญาโท สื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. 2552
ตำแหน่ง	นักวิชาการอิสระ

